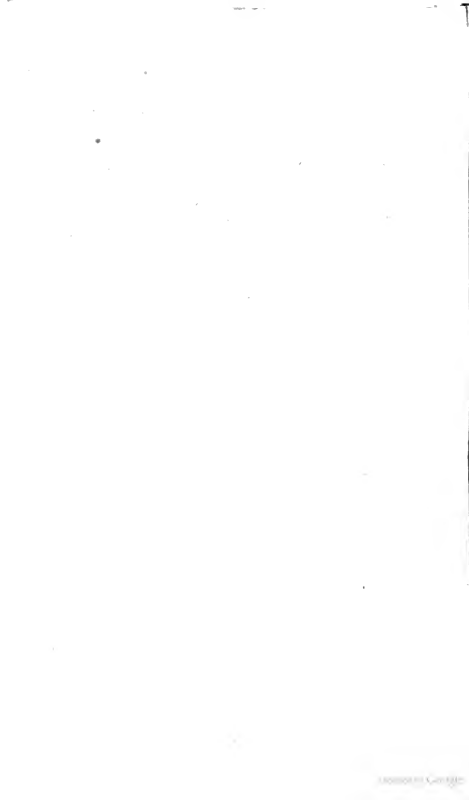

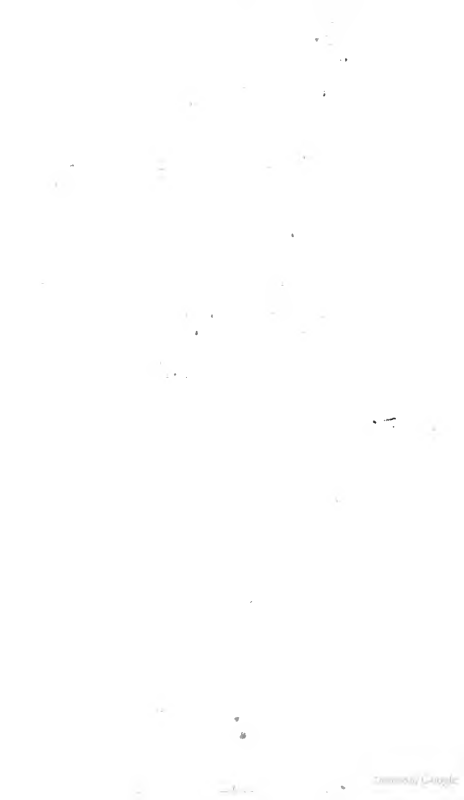
204-8-F-18-

L. ANNAEI
SENECAE
OPERA OMNIA
TOM. VI.

LD 11-8-F-18

L. ANNAEI
SENECAE
OPERA OMNIA
QVAE SVPERSVNT

EX RECENSIONE

F. ERN. RVHKOPF.

TOMVS SEXTVS.

AVGVSTAE TAVRINORVM
EX TYPIS IOSEPHI POMBA

ANNO MDCCXXXIII.

NOTITIA LITERARIA

DE

L. ANNAEO SENECA,

EX

IOH. ALB. FABRICII BIBLIOTHECA LATINA, A M^S. AVG.

ERNESTI AVCTIVS EDITA, TOM. II, CAP. 9.

L. Annaei Senecae aetas.

L. ANNAEVS SENECA, M. Annaei filius, una cum Afranio Burro rector imperatoriae iuventutis, postquam senatoria dignitate, quaestura praeturaque, et aliis honoribus functus esset, et Stoicis, licet neget (1), addictus, inter philosophos magnum sibi nomen comparasset, ab eodem Nerone, quem instituerat, vita excedere iussus, ferro sibi ipse venas exsolvit, balneumque ingressus obiit anno Chr. 65, Neronis 12, triennio post Burri mortem, « morum vitiorumque publicorum sui temporis descriptor verissimus et accusator acerrimus » Lactantio, V, 9. « Optimus excultor morum, mentisque colonus » ut bene vocatur ab Alano, lib. I Anti-Claudiani. Mores ipsius et vitam dogmatibus haud respondisse, innuit Dio, lib. LXI, p. 694, qui

(1) Epist. XLV, et de Vita beata, cap. 3.

magis audiendus est, lib. LIX, p. 655, ubi Senecam ait omnes sui temporis Romanos multosque alios sapientia antecessisse: Ο Σενέκας ὁ Ἀννίος Λούκιος, ὁ πάντας μὲν τοὺς καθ' ἑαυτὸν Ρωμαίους, πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους σοφία ὑπεράρας. Nam ut Tacitus, severus et ipse morum censor, XIV, 52, tradit, criminationes illae fuerunt invidorum, post Burri mortem ad deteriores inclinante Nerone, et bona Senecae consilia non amplius audiente, Senecam adorientium. Eius vitam, praeter Lipsium et Andr. Schottum, non indiligenter persecutus est M. Antonius Delrio, qui librum secundum Prolegomenon ad Syntagma tragoediae latinae vitae Senecae describendae impendit. A Petrarcha scriptam Senecae vitam memorat Thomasinus in Petrarcha redivivo, p. 25; Nicolaus Antonius, lib. I Bibl. veteris Hispanae, c. 7 seq., qui Io. Paulum martyrem et Iannotium Manneum de vita Senecae memorat: e recentioribus praeter citatos Io. Schildius (1) in exercitationibus ad Taciti Annal. lib. XV, ubi extrema Senecae describuntur, Lugd. Bat. 1645, in-12; Franciscus Salvator Florentinus (2) in libro edito Romae 1674, in-12, *il filosofo cortegiano, ovvero la vita di Seneca*, Venet. 1675, in-12. Aliis Christianus plane Theologus visus fuit Seneca (3), Atheus aliis, ita ut nimias alii laudes in eum congerendo, alii conviciis onerando et maledictis (4)

(1) Nic. Heinsii poemata, pag. 263.

(2) Conferantur ad hunc locum *Giornale de' Letterati di Roma*, an. 1674, pag. 137; *Journal des Sav.* 1675, pag. 274; Iulii Nigroni *Storia de' scrittori Fiorentini*, pag. 218.

(3) Criminationes variorum in Senecam philosophum collegit Io. Henr. Meibomius in vita Maecenatis, cap. 22, p. 132 sq. Consule etiam Sam. Bashagium ad ann. Chr. 58, num. 4; *Les pensées du comte d'Oxenstierna*, tom. II, pag. 41 sq.

(4) Vide L. Annaeum Senecam ab Amando Fabio atheum proclamatum et a Iacobo Petro Huntero defensum, *Latibonae* 1651, in-4, etc. etc.

modum utrinque excesserint, vitio solenni ingenii humani, et fato haud infrequenti magnorum virorum; qui per encomiorum et obtreccionum sese mutuo conficientium certamina famam ingentem ad posterum propagant. Vt vero et doctrinae copia, et scribendi elegantia longe multumque omnibus obtreccionibus suis praestitisse Senecam, vere mihi videtur affirmasse Muretus; ita non magis Atheum fuisse illum persuadeo mihi quam Christianum, nec magis contaminatum omnibus sceleribus hypocritam, quam ex sanctis aliquem aut Angelum: sed non malae indolis, nec absurdi iudicii hominem, qui ex philosophia stoica tantum profecerit, ut in se descendere, et Providentiae divinae consideratione sustinere animum, tum vanitatem ambitionis, avaritiaeque et voluptatis stultitiam agnoscere potuerit, etiam in affluentia omnium rerum, in negotiorum mole, et aulae maximae luxu et magnificentia; qui denique res secundas non minus, quam adversas et mortem ipsam didicerit ferre fortiter, quod non verbis, sed factis demonstravit; facile etiam praemii loco laturus vitae et honorum propagationem, si eam obsequio qualicunque in Neronis effrenes cupidines et funesta reipublicae consilia redimere voluisset. Iustus Lipsius, Centur. I, ad Belgas epist. XXII: « Senecam commentari incēpi: pergo sedulo, et in ipso labore fructum eius capio, formari et emendari. Semper ille mihi magnus vir apparuit: sed, ut solent vere magna, magis magisque inspectus et tractatus se approbat, et crebro. Post sacras literas nihil in ullo orbe, in ulla lingua scriptum utilius meliusque. Deus mihi det absolvere! Hoc saltem brevi et operoso commentariolo (ita confido) assequar, ut quivis legere Senecam, et capere, qui modo latinae

linguae rudis non sit, et ex illo campo messem legere possit ad vitae suae et morum tutelam. Me aut meam ambitionem hic non specto, etc. »

Scripta eius quae exstant.

Exstant eius

I. De Ira libri III ad Novatum fratrem, sub Caligula scripti. Hoc opus non integrum ad nos pervenisse ex eo colligas, quod Lactantius in libro De ira Dei ex eo profert definitiones irae, quas frustra quaeres in his libris. Prodierunt separatim ex recensione Henr. Ernstii, Sorae, 1652, in-12. Petrus Alcyonius, De exsilio, lib. II, p. 200: « Seneca, si quid auctor iste ad rem pertinet, suorum Stoicorum duritiam secutus damnat in Aristotele irae laudationem, et affectionis eiusmodi patrocinium, quae tamen utiliter a natura data nobis videtur, modo praescriptio et moderatio ea retineatur, quam idem ipse philosophus retinendam censet, hoc est, ut irascamur pro quibus debemus, et ut oportet, et quum debemus, et quam diu: sin minus, fatui et stupidi essemus, qui et sensu et dolore videremur carere. » Germanica versione bona et eleganti donati hi libri sunt a M. Christiano Friderico Weissio, Dresdae, 1732, in-8, qui et Senecae vitam praemisit. Gallice prodierunt 1585, in-8.

II. Ad Helviam (1) matrem, de Consolatione liber scriptus, quum instinctu Messalinae in Corsicam insulam a Claudio imperatore relegatus esset. Huic libro (qui seorsim prodiiit ex recensione Augusti Buchneri Viteb. 1655, in-8) Iustus Lipsius XII Epigrammata

(1) Albina haec dicitur in quibusdam editionibus, ut in illa quae ex Lipsii recensione prodiiit separatim Lovan. 1602, in-4.

praefixit, quae sub Senecae nomine in vett. MSS. occurrunt. Sed Petro Scriverio iudice rectius inscribuntur « Epigrammata super exilio L. Annaei Senecae » quam, ut in schedis Pithoeanis « L. Annaei Senecae Epigrammata super exilio. » Apud Iacobum Magnum, auctorem Sophologii, pro Consolationibus ad Helviam, ridicule laudatur Seneca in comessationibus ad Elivam, ut notavit Nicol. Antonius. In codice MS. Jacobi Durantii Casellii hic libro titulus praefixus: « L. Annaei Senecae liber ad Helbiam matrem suam de consolatione filii sui. » Vide eius Varias Lect. lib. I, c. 17. Gallice versus 1584, in-8.

III. Liber de Consolatione ad Polybium, Claudii, cui a studiis fuit, libertum, et fratris morte afflictum scriptus anno circiter exsilii tertio, sed hodie magna sui parte ab initio mutilus. In hoc libro huic Claudii imp. liberto, fratris morte afflicto, ac per illum imperatori blanditur. Vnde Dio, in excerptis Peiresc. pag. 685, scripsit Senecam Claudii libertis adulatum, ὥστε καὶ βιβλίον ἐκ τῆς νήσου πέμψαι ἐπαίνους αὐτῶν ἔχον » ut librum refertum eorum laudibus ex insula (in qua exsulabat) iis mitteret, quem tamen pudore postea ductus stilo verso delevit. » Eodem spectat quod in Epitome Xiphilini, pag. 694, legas, quod Seneca τοὺς ἐξελευθέρους ἐθώπευε, καὶ τῶν ἐγκώμια συνετίθει.

IV. Liber de consolatione ad Marciam, A. Cremutii Cordi a Seiano circumventi filiam, nati sui Metilii obitum lugentem. Editus et illustratus est a Davide Chytraeo, Rostoch. 1571, in-8, cum S. Cypriani libro de mortalitate. Italice MS. fuit in bibliotheca Rostgaardiana pag. 545.

V. De Providentia liber (1) extrema, ut videtur, parte mutilus, ad Lucilium procuratorem Siciliae. Integer libri titulus fuisse videtur, qualis afferitur a Lactantio, V, 22: « Quare bonis viris multa mala accidant, quum sit providentia. » Scriptus est Claudio imp. iam defuncto. Prodiit separatim Germanice reditus a Iac. Stolterfoto animadversionibusque illustratus, Lubec. 1642, in-8, cum Mureti Oratione, et notis Lipsii ac Io. Frid. Gronovii, curante Io. Henr. Achero (2) Rudolstadii 1711, in-8, a I. F. Maio, Lips. 1729, in-8, et a Io. Georg. Fabro Bipontino 1782, cum notis. Gallice, interprete Angelo Capello, Paris. 1578, et Italice, Florent. 1714, in-4.

VI. De animi tranquillitate ad praefectum vigillum Neronis, Annaeum (3) Serenum. In hunc librum notae Ioannis Chokierii viderunt lucem Leodii 1607 et 1653, in-8. Petri Mulleri, Consiliarii tunc Stolbergensis, Ienae 1671, in-12. Cum Epistolis Senecae ad Paulum, excusus Lipsiae 1499, in-4. Italice versus a Thoma Segni, Florentino, laudatur in Dictionario Academiae della Crusca. Germ. prodiit Berol. 1768.

VII. De Constantia sapientis sive quod in sapientem non cadit iniuria, ad eundem Serenum. In hunc librum exstant dissertationes morales Iusti Reiffenbergii, e Lipsio magnam partem collectae, ut notatum Iacobo Thomasio τῷ μωυσιπύτῃ. Germanica versio elegans Io. Frid. Maii luccm vidit Lips. 1729, in 8.

VIII. De Clementia, ad Neronem libros tres scri-

(1) Confer Mureti vol. II, orat. 3, et Eduardi Sharburne librum anglie editum hoc titulo: *Answer to Lucilius his Quare: Why good men suffer misfortunes?*

(2) Acta Erud. 1711, pag. 430.

(3) De hoc Sereno Harduinus ad Plin. XXII, cap. 47.

psisse videtur Seneca, ex quibus non exstat nisi primus et pars secundi. Libris integris videtur usus esse Hildebertus Cenomanensis, qui eos laudat lib. I, Ep. III. Gallice ea, quae ex illis libris supersunt, pridem vertit Angelus Capellus Paris. 1578. Io. Calvini commentarius cum vita Senecae primum vidit lucem Paris. an. 1532, in-4. Praefationem exhibet Maittarius tom. II Aunalium typographicor. pag. 770.

IX. De Brevitate vitae ad Paulinum uxoris fortasse suae Paulinae fratrem, ut contendit Lipsius: socerum Muretus mavult; sed ad hunc non scripsisset c. 19: « Nunc dum calet sanguis, vigentibus ad meliora eundum est. » Eum non diu post Caligulae necem composuisse se innuit ipse cap. 18. Prodiit separatim a. 1498, in-4, ut videtur, Lipsiae: et Lug. B. 1602, in-4. Germanice, Hamb. in-8, 1754.

X. De Vita Beata ad fratrem Gallionem sive Novatum. Liber in fine mutilus. De Vita beata ad Senecae exemplum scripsit etiam S. Ambrosius libris duobus, in quorum prioris capitibus duobus, maxime postremis, docet, ea quae de beatitudine sapientis disputant Stoici, verius dici posse de homine Christiano. Vide t. I, edit. Benedictinor. pag. 454 seq. Renati Cartesii animadversiones ad Senecam de Vita beata leguntur parte prima eius Epistolarum.

XI. Pars libri De otio aut secessu sapientis, male olim annexa superiori libro.

XII. De Beneficiis libri VII ad Aebutium Liberalem Lugdunensem, cuius mentio Epist. xcj. In quibusdam editionibus Ebertius dicitur, ab auctore libri De vitis philosophorum Eusebius. Videtur illud opus respicere Senec. Ep. LXXXI. Epitomen eius latine concinnavit Iacobus Sorgerus Jen. 1611, in-8. In gratiam Elcond-

rae, Cosmi I Medicei coniugis, Italice vertit Benedictus Varchius Florent. 1554, in-4: repetita saepe versio est Venet. 1561, in-12; Florent. 1574, in-8; 1584, in-4, Gallice, post Salverium Accuratam (*Saulveur Accaurat*) Narbonensem, Paris. 1561, in-8, Franciscus Malherbius, inter cuius opuscula saepius prodierunt, ut Augustobonae Tricassium 1635, in-8, quae tertia iam est editio. Librum primum etiam vertit Gallice Angelus Capellus, Paris. 1580. In Codice quodam manu exarato saeculi XI, hi libri non absurde inscribuntur De dandis et accipiendis beneficiis. Vide Henrici, *Pomposiano* in Monasterio clerici, Epist. ad Stephanum, datam ann. 1093, quam edidit Bernhardus *Montfaucon* in Diario Italico, pag. 86. Federici Morelli Scholia in hos libros exstant in editionibus Senecae, Paris. 1619, 1628, fol. cum Variorum notis.

XIII. Epistolae cxxiv ad Lucilium (1), Siciliae procuratorem, cui ex illis immortalitatem pollicetur, Ep. xxi. Codex harum longe veterrimus in publica civitatis Argentinensis servatur bibliotheca, vocibus ut plurimum inter se cohaerentibus exaratus, teste Nic. Heinsio Epist. ad Io. Frid. Gronovium, tom. III sylloges Burmannianae, p. 461. *Ramantini* Florentini Ord. praed. commentaria in Senecae Epistolas circa a. Chr. 1350, iussu Clementis VI composita memorat Iulius Niger in historia scriptorum Florentinorum, p. 480; sicut Lucae *Martinelli* ex eodem Ordine eademque patria circa a. 1364, p. 384, Dom. *Peccioli* Pisani circa a. 1420 commentarium cum prologo

(1) Lucillum Balbum vocat auctor libri De vitis philosophorum. Parthenopensis forte fuit: vide Lipsium ad Epist. xxi. Epicuri sectam secutum colligas ex Epist. xxi et aliis. Scriptorum Lucilii elegantiam celebrat Epist. xxi et xxvi. Sed ex Lucilii huius scripta nihil ad nos pervenit.

apologetico, Iac. Echardus; t. I Bibl. scriptorum Dominicanorum, p. 771, auctor est. Eas olim per libros distinctas fuisse constat ex Gellio, qui librum (1) xxii Epistolarum moralium Senecae citat, lib. XII, cap. 2; unde etiam colliges, non paucas huius philosophi epistolas periisse. In MS. Codice, qui in Rhedigeriana Bibliotheca Vratislaviae asservatur, distinctae sunt in libros XX, ut notatur in ephemeridibus literariis Lipsiensibus Germanice editis a. 1710, sect. IX, p. 895; sed non additur, duo postremi libri desiderentur, an vero diversa sit divisio ab antiquis editionibus, quae Epistolas Senecae distinguunt in libros XXII. In editione Lips. 1497, in-4, sunt Epistolae tantum LXXXIX. Epistolam XLVIII editiones quaedam dividunt in binas, ut Mureto notatum et H. Stephano. Epistol. LXXXVIII, quae in quibusdam editionibus et in MSS. ut in Quedlinburgensi Codice, de quo Tobias Eccartus in notitia illius Bibliothecae, p. 18, fertur sub titulo « liber de studiis liberalibus » vel « de VII artibus liberalibus ad Liberalem. » Hispanice pridem in usu

(1) In Veneta, ann. 1492, et aliis antiquis operum Senecae editionibus. Epistolae eius cxxiv distinguuntur in libros viginti duos, hoc pacto, ut liber I complectatur Epistolas primores 13. Liber II, 44-49; III, 20-28; IV, 29-35; V, 36-44; VI, 45-50; VII, 51-57; VIII, 58-66; IX, 67-70; X, 71-73; XI, 74-82; XII, 83-85; XIII, 86-88; XIV, 89-94; XV, 95; XVI, 96-100; XVII, 101-103; XVIII, 104-107; XIX, 108-112; XX, 113, 114; XXI, 115-119; XXII, 120-124. Sed videtur haec distinctio facta a quodam recentiore, qui vigesimum secundum librum a Gellio laudari viderat. Sane quae Gellius ex Epistolis Senecae illo in loco adducit, in editis philosophi Epistolis non exstant. Haud praetereundum quoque, de Epistola duodevigesima, id quod in textu statim dicit. In Actis Eruditorum, ann. 1725, p. 429, memorari videas « editionem Epistolarum perveterem, si non principem, quae eo nomine MSS. anteferri posset, quod integras περιεχούσας, oppido elegantes, habet, quae in nullis editionibus occurrunt, a nemine etiam eorum, qui MSS. tractarunt, indicatae sunt. » Optandum erat, ut pericopae illae productae in medium vel saltem aliquae earundem speciminis loco communicarentur cum viris doctis.

Ioannis II, Castellae regis, versam refert Nic. Antonius, lib. I Bibliothecae vet. Hispanae, § 148. Gall. vertit Fr. Malherbe.

XIV. Naturalium Quaestionum ad eundem Lucilium, quem *Virorum optimum*, et III, 36, *carissimum* appellat, libri VII, qui magnam partem versantur circa Meteorologica, illustrati primum emendatique a Matthaeo Fortunato Pannonio, Venet. apud Aldum anno 1522, in-8. Lipsius, quum vix in primum caput libri primi Scholia confecisset, morbo impeditus a scribendo abstinuit, et hoc opus una cum sequente aliis illustrandum reliquit.

XV. *Αποκολοκύντωσις*, sive ludus (1) in Claudium imp. Satyra lepidissima (2) Menippea, notis illustrata a B. Rhenano, Adr. Iugio, Iano Grutero, Nic. Fabro, Liberto Fromondo, Casp. Barthio, Io. Frid. Gronovio, etc. « Mihi Caesar is unus propemodum Senecae pluris est, quam cuncti Caesares ipsius Caesaris Iuliani » inquit Vavassor, pag. 246, De ludicra dictione. Primus in Germania (3) reperit, ediditque et scholiis illustravit Beatus Rhenanus inter Senecae opera ab Erasmo recensita Basil. a. 1515, fol., et cum

(1) Ludus, i. e. satyra; vide Dan. Heinsium in libro de Satyra Horatiana.

(2) Satyram Menippeam vocamus, quo genere scribendi primum inter Latinos usus est Terentius Varro, quum prosa oratio Satyrica passim versibus brevibusque velut carminibus tanquam gemulis distinguitur. Porro titulus Satyrae *ἀποκολοκύντωσις* exponitur a Dione, lib. LX extr, innuitque *ἀποθέωσις* Claudio partem per eum boleti sive *κολοκύντου*, in quo cibi genere venenum ita acceperat, unde boletos *Deorum cibum* graeco proverbio collaudare solitum Neronem refert Sueton. Ner. c. 33. Vide de titulo Satyrae Iunium, Animadv. I, 17. « Librum de morte Claudii » vocat Gul. Malinesburiensis lib. IV de gestis Pontificum Anglorum, p. 283; ubi ex Seneca refert Barbaros in Britannia et in honorem eius civitatem aedificasse Glocestram.

(3) Vide Erasmus in adagio L, 3, 1, « aut regem aut fatuum nasci oportere. »

Synesii Laude calvitiei, Io. Phrea interprete, Erasmi Laude Moriae, Gerhardi Listrii illustrata notis, atque praeclara eiusdem Erasmi Epistola apologetica ad Martinum Dorpium, Basil. 1519, in-4, et separatim 1521, et 1551, in-8. Dan. Heinsii dissertatio ad hunc libellum legitur post eius Orationes, Lugd. Bat. 1627, in-8, p. 608 sqq. Illustravit hunc Senecae librum etiam Io. Scheferus in Miscellaneis suis, sive libro Academicarum lectionum. Emendationes nonnullae Christophori Augusti Heumanni exhibentur in Actis Erud. tom. VI, supplementi, p. 296 seq. Novissime cum notis G. C. B. prodiit hic libellus Lipsiae 1720, in-8 (1), addito Lipsii somnio, et Sardis venalibus Petri Cunaei. Nova Gallica versio (2) elegans lucem vidit Paris. 1726, in-8, in continuatione Memoriarum literariarum a Sallengrio pridem vulgatarum t. I, parte 2, p. 253 seq. ab auctore erudito, qui notas etiam, vitamque, et iconem imp. Claudii promisit. Cum versione Germanica (3) non incommata Frid. Christoph. Neubur, brevibusque notis, Lipsiae, 1729, in-8.

XVI. Fragmenta. Sed vide deperdita, p. 27.

Versiones.

Senecae versionem Gallicam ab Antonio Verderio compositam excudi Lugduni a. 1584, scribit in sua Bibl. Gallica Crucimanius, qui pag. 287 etiam memo-

(1) Acta Erudit. tom. VII, Supplementi pag. 521.

(2) *Bibl. française* ann. 1726, septembre, pag. 135; *Journal des Savants*, 1727, pag. 447.

(3) Acta Erudit. ann. 1729, pag. 229.

rat Laurentii Primi (*Le Premier*), Paris. a. 1500; aliam dedit Claudius Seysselius, Lugdun. 1556, et Guilelmus *de la Teyssonière*, Sebusianus. Epistolas plerasque vertit Godfredus *de la Chassagne*, Rothomag. 1574, in-12; Paris. 1582. Recentiores versiones Gallicae operum Senecae exstant auctore Matthia *de Chalvet*, Paris. 1607, 1638, 1647, fol. et 4.º et Petro Ryero, Paris. 1659, fol. duobus voll. et 1665, in-12. XIV voll. Epp. Gallice vertit F. *Malherbe*. Seneca Germanice, Michaële *Herr* interprete, Argentor. 1540, 1545, fol. et Francof. in-8, a Conr. *Fuchsinn*e. Anglice per Thom. *Logde*, Lond. 1614, 1620, fol. Epistolae de Vita beata, de Septem artibus liberalibus (sive Ep. LXXXVIII), de Providentia et de Moribus Hispanice iussu Ioannis II, Castellae Regis, Hispali 1491, et Antv. 1551, in-8, de Providentia, de Vita beata, de Tranquillitate animi, de Constantia sapientis, de Brevitate vitae, et Consolatio ad Polybium ac de Paupertate, interprete *Pedro Diaz Navarrate*, Ferdinando Hispaniae infanti et Isabellae Reginae a secretis. Mimos etiam vertit, et paraphrasi sive glossis explanavit iussu Ioannis II Petrus *Diaz Toletanus*: libros de Clementia Alphonsus *de Reibenga*, eques Alcantarae; libros de Beneficiis *Gaspar Ruiz Montianus*, Benedictinus Monachus. Italice libros de Beneficiis vertit Benedictus *Varchi*; Florent. 1554, in-4; libros de Ira, additis notis, Franciscus *Lesdonatus*, Patav. 1559, et Sanctus *Conti della Rocca Contrada*, Rom. 1659, ad Carolum Emanuelem II Sabaudiae Ducem: Epistolas Io. Baptista *Donus Florentinus*, Venet. 1549, in-4. In Bibliotheca Veneta, Thomasino de Bibliothecis Venetis, p. 13, teste, MSS. Visuntur Epistolae Senecae Etrusco idio-

mate eleganter scriptae, necnon in Medicea, tribus exemplaribus, ut Nic. Antonio notatum. Hanc versionem una cum aliis Etruscae elegantiae et puritatis monumentis in Dictionario magno Académie della Crusca laudatis publicare instituerunt Florentini. Denique Epistolae cum libro de Providentia excusae Italice (1) Florentiae a. 1717, in-4, *volgarizzamento dell'Epistole di Seneca, e del trattato della Provvidenza di Dio*. Danice Seneca lucem vidit Sorae, 1658, fol. auctore Brigitta Trottia, femina erudita, de qua vide, ubi lubebit, Albertum Thura in Gynaeco Daniae literato, p. 116 seq. Diem obiit Sorae a. 1662.

Falso tributa Senecae.

Suppositi Senecae sunt liber de Virtutibus Cardinalibus, alius de Moribus, et tertius de paupertate, qui sub eius nomine cum Epistola de assentatione vitanda ad Lucilium, prodierunt Colon. 1529, in 8, et alibi, Senecae etiam adscripti a Vincentio Bellovacensi libro IX Spec. Historialis, cap. 102 seq. Haec opuscula excerpta sunt ex Senecae et aliorum scriptis, cuius generis etiam esse puta, quae sub nomine Proverbiorum (2) et auctoritatum Senecae

(1) *Journal littéraire*, tom. IX, pag. 468.

(2) Proverbia Senecae versibus reddita sunt ab Eberhardo Bethuniensi circa ann. Chr. 1120. Sed quae in editionibus antiquis feruntur sub proverbiorum Senecae titulo, parum differunt a Publîi Syri mimis, sive sententiis: Othlonus Monachus Sanctemmeramensis in prologo ad suum Proverbiorum librum: « Quom nuper illa quae dicuntur Senecae proverbia per alphabeti ordinem distincta legissem, primo quidem mirabar tantam cuiquam infidelium prudentiam inesse potuisse, etc.

aliquoties vulgata sunt, non diu post repertam typographiam. Lipsius quoque in calce suae editionis duplicia Excerpta subiicit, quorum priora illa sunt, ipsa quae edita diximus sub titulo libri de paupertate: posterioribus remedia in omni genere afflictionum ex Senecae Philosophia deprompta continentur, quae in editione Veneta Operum Senecae a 1492, fol. 64, leguntur sub hac inscriptione: «Seneca ad Gallionem de remediis fortuitorum. Est oratio per dialogum sensus et rationis.» Prodiit etiam Lipsiae a. 1500, in-4. Libellus de quatuor virtutibus cardinalibus prodiit et Daventriae 1512, in-4, cum libro De moribus; et Lipsiae ann. 1515, in-4, cum commentariis latinis, et rhytmis metaphrasticis Germanicis, et sine illis Venet. 1586, in-12; et in variis Cod. MSS. sub Senecae nomine obuius est, sed verum auctorem habet Martinum Abbatem Dumiensem, et hinc episcopum Braccarensem, qui circa a. C. 560 claruit. Vide Isidorum Hispalensem, cap. 22, De scriptoribus eccles. et Vincentii Placcii Catalogum Pseudonymorum, p. 256. Sub huius Martini nomine prodiit in Bibliotheca PP. t. X, p. 382, et Helmstadii 1691, in-8, cum Dominici *Mancini* libello de quatuor virtutibus cardinalibus, edente V. C. Hermanno *von Hardt*, ubi inscribitur formula honestae vitae. Praefationem ad Mironem Suevorum Regem, quam huic libro Martinus praefixerat, edidit Lucas Dacherius t. X Spicilegii, ante eum Boxhornius ad Ammianum, p. 863. Doctissimus vero Baluzius ad Epist. cliv Lupi Ferrariensis existimabat librum de quatuor virtutibus Seneca auctore scriptum, sed a Martino abbreviatum esse. Germanicam metaphrasin scriptam

in membrana servabat Noribergae, V. C. Godfridus Thomasius. Impressa Lipsiae, incipit sic:

*Vier sind der Angel Tugent
Damit getziert wirt die Jugent
Die uns vil natürlicher Leuthen
In uren Spruchen bedeuthen.*

Gallice vertit Angelus Capellus, Paris. 1582. Caeterum apud Clariss. Montefalconum, p. 86 seq. Diarii Italici pro verbis: « a quodam Martyrio Episcopo ad Mitonem regem » legendum: « a quodam Martino Episcopo ad Mironem regem. » Libellum De moribus vitae humanae separatim editum Lips. 1499, in-4, Trithemius vocat De morum institutione. Incipit: « Omne peccatum actio est » atque eundem Martinum habet auctorem. Exstat et in Bibl. PP. t. X, edit. Lugd. p. 385. Hunc et alterum De paupertate ex Epistolis Senecae excerptum illustravit Leodegarius a Quercu, Paris. 1556, in-4. Liber De artibus sive De studiis liberalibus ad Liberalem haud diversus est ab Epist. LXXXVIII, ut iam sup. notatum. Quid vero scripti sit Senecae *de Cavalieria*, Ferdinando Mexiae apud Nic. Antonium, lib. I Bibl. vet. Hispan. 3p. 2, allegatus, alius dicet, non ego.

His adde Epistolas octo ad Paulum Apostolum, quae non minus quam sex Pauli ad Senecam, spuriae sunt, etsi non heri vel nudius tertius, sed ante multa saecula (1) sunt confictae, quum earum iam memi-

(1) Occasionem eas fingendi videntur dedisse verba Philipp. IV, 22. Vide Dan. Heinsium ad h. l. et quae notavi in Codice apocrypho Novi Testamenti, ubi has Epistolas integras exhibui adiunctis meis animadversionibus. Ad ve-

nerit B. Augustinus et Hieronymus, ut Pseudo-Linum, commentitiumque Dextrum, et Ioh. Sarisberiam omittamus. Editae sunt cum aliis Sen. script. Neap. 1484, f. Venet. 1492, f. et in edit. Erasmi Basil. 1729, fol. sed praemissa censura qua Paulo et Seneca indignae pronuntiantur; praeterea eum libro De IV virtutibus cardinalibus, Lugd. 1523, in-4, Venet. 1588, in-8, et cum reliquis Pauli Epistolis, etiam Iacobi Fabri Stapulensis observationibus illustratae, Paris. 1512, 1515, fol. Leguntur quoque in Bibl. Sancta Sixti Senensis, lib. II, sub titulo «Paulus» in Mich. Waltheri Officina Bibl.; in B. Iosuae Arndii Lexico Antiquitatum Eccles.; in locis communibus sententiarum Senecae ab Huberto Schutteputaeco digestis, Antverp. 1623, in-12; in D. Georgii Henr. Goezii Schediasmate de supposititiis et deperditis Pauli scriptis, ubi et Fabri observationes exhibentur, Viteberg. 1688, in-4 Stephanus Praetorius Germanica versione donavit, cumque ea edidit Hamb. 1795, in-4, et cum Epistola Paulo supposita ad Laodicenses Latine et Germanice recusae sunt, Breae, 1692, in-4. Denique latine recudendas dedit D. Io. Georgius Pritius in Introductione ad N. T. in iis-

terum loca ipsi praemissa addes haec Honorii Augustod. De luminaribus Eccles. «Lucius Annaeus Seneca Cordubensis, Fotini (leg. ex Hieronymo Sotomus) Stoici discipulus, et patruus Lucani poëtae, scripsit quandam Epistolam ad Paulum Apostolum, et Apostolus quasdam rescripsit. » Censuris adiungenda sunt, quae habet Angelus Decembrius De politis literar. lib. I, pag. 57, lib. II, pag. 121; Mollanus Vayerus De virtute paganorum, t. I Opp. pag. 660 sq. fol et Thom. Crenius ad tom. III Methodor. de studiis instituendis, pag. 415 sq. Hinc porro Seneca quorundam iudicio audacter summensus Christianis, cui rei probandae miror homines adeo nasulos non produxisse haec Tertulliani, Apolog. cap. 3: «Ego Lucium sapientem virum repente factum christianum defero. » Sed fabulam de Seneca christiano explodit Franciscus Modius, Lect. novantiq. Epistol. xxi. — Vid. insuper quae praemonuimus, IV, 441. Ed. TAYR.

dem Epistolis Pseudo-Seneca ait, se ad Paulum mittere librum De copia verborum. Et Thomasinus de Bibliothecis Patavinis, p. 58, testatur in Bibl. monasterii S. Antonii urbis Patavinae exstare manu exaratum L. Annaei Senecae Cordubensis Stoici discipuli librum De copia verborum ad B. Paulum. Nugae, Nugae, inquit Nic. Antonius haec narrans, t. I Bibl. Vet. Hispanae, lib. I, cap. 8, p. 31. Caeterum hae Epistolae ad Paulum, non modo cum Senecae scriptis saepius prodire, ut Venet. 1503, fol. Basil. 1515, fol. etc. sed et iunctae scriptis apocryphis Clementis, Martialis Lemovicensis, et aliorum, Augustae Vindel. 1529, in-8. Sed nolo de illis Epistolis iam verbum addere, quum satis de illis dixerim in Codice apocrypho Novi Test. Senecae De fortuitis remediis ad Gallionem libri II scripti in Bibl. Vlfembachii, fuere illi, opinor, qui prodierunt Lips. 1500, 1503, in-4. Librum Senecae De matrimonio, quem memorat Trithemius, non vidit ipse, ut puto, sed ex Hieronymi I in Iovinianum nominavit. De iactato praeter rem huius Philosophi Christianismo exstat diatriba D. Aegidii Strauchii, Viteb. 1668, 1706, in-8. Quamquam multa sunt in Senecae scriptis, quae hominem christianum haud dedeceant; quorum partem collegerunt Iosephus Hallus, et Io. Baptista Schellenberchius Iesuita in Seneca Christiano, et M. Iustus Siberus in Seneca divinis oraculis quodammodo consono, Dresdae 1655, in-12. Quibus iungendi (praeter Nic. Hardschmidii Diss. de Senecae notitia Dei naturali, Io. Andr. Schmidius, Diss. de Seneca eiusque Theologia Ien. 1666, in-4, et Io. Ianus Svaningius in Theologia naturali contemplativa ex Senecae scriptis in locos communes digesta,

Hafniae 1710, in-4 (1), cum praefat. erudita D. Severini Lintrupii), Io. Philippus Apinus, Diss. de religione Senecae, Viteb. 1692, in-4; Io. Henr. von Seelen, in Diss. de scriptoribus gentilibus falso in christianorum ordinem relatis, et de frustra quaesitis in Virgilio rebus diviniis, Flensburgi, 1714, in-4; Io. Gottlieb Heineccius De philosophis semichristianis, Halae Sax. 1714, in-4; Iacobus Henricus Lochnerus in schediasmate de scriptoribus nonnullis, qui aliis pagani, aliis Christiani audiunt, Brém. 1716, in-4; et ante hos D. Christianus Kortholtus in diss. de Philippi Arabis, Alexandri, Mammææ, Plinii iunioris, et Senecae christianismo, Kil. 1666, in 4; tum auctor libelli *Der Christliche Seneca, oder Richtschnur eines tugendhaften Lebens aus denen Episteln. L. Annaei Senecae gezogen*, Lips. 1712, forma minore.

Collectanea et Excerpta.

Moralis philosophiae collectanea digesta per titulos, et ex Senecae scriptis selecta a Lud. Granatensi, exstant in huius operibus iunctim Latine excusis, Andrea Schotto curante, tribus voluminibus in fol. Colon. 1628, t. 1, p. 643 seqq. Non pauca etiam ad verbum e Seneca repetita in Ioannis Bonae Manu-ductione ad caelum, quam ipse profitetur medullam continere Sanctorum Patrum, et veterum philosophorum. Petri Brinch Admiranda Senecae Ethica et Politica, in locos communes ordine literarum digesta, et summiis ac notis illustrata, necdum lucem vide-

(1) Acta Erudit. tom. VI, Supplem. pag. 335.

runt, quod sciam, etsi iam ad praelum parata memorantur in Novis literariis maris Balthici et Sept. a. 1703, p. 134. Dionysii Gothofredi Loci communes e Seneca, qui eius coniecturis et var. lect. in Senecae libros subiecti sunt, ut supra indicavimus, hoc ordine sunt digesti: 1. Theologica, sive de Deo et rebus Divinis; 2. Iuridica ad ordinem Pandectarum; 3. Ethica; 4. Oeconomica; 5. Politica; 6. Grammatica, Rhetorica, Historica; 7. Dialectica; 8. Physica, Medica, et Mathematica; 9. Similium librum; et 10. Nomenclatorem adagiōrum, et nominum propriorum per varias classes digestorum. L. Annaeo Seneca illustrando in *Blasones politicos y morales por Iuan Bannos de Velasco*, Madriti, 1670, in-4, prodire.

Deperdita Senecae scripta.

Deperdita Senecae scripta a veteribus memorantur haec, notante praeter alios Lipsio (1) in vita Senecae, cap. 10, cuius observatis nonnulla adiunxi: Liber, s. Dialogus, de Superstitione, Tertull. Apologet. cap. 12; Lactant. V, 9, et Augustin. de C. D. VI, 10. Memoratur etiam a Diomede grammatico, lib. I. Idem eodem libro praeterea Senecam De Officiis laudat. Epistolarum ad Novatum fratrem liber X allegatur a Prisciano, lib. I De ponderibus et mensuris. Epistolae ad Maximum Caesonium; Mar-

(1) De scriptis Senecae deperditis disserit etiam M. Ant. Delrio Prolegom. ad Senecae tragoedias, lib. II, qui est de vita Senecae cap. ult. et Nic. Antonius, Bibl. vel. Hispanae § 117 sq. nam plurima composuerat, atque, ut Quintil. X, 1, tractaverat omnem ferme studiorum materiam: nam et orationes eius, et poemata, et Epistolae, et Dialogi feruntur. *

tial. VII, 44; nisi de aliis libris Caesonio inscriptis intelligendus. De Fortuitis sive Remediis fortuitorum ad Gallionem fratrem; Tertull. Apologet. De Providentia, maius opus scribendum suscepisse se innuit Seneca, cap. 1 libri qui de hoc argumento exstat. De terrae motu, Natur. quaest. lib. VI, c. 4. De immatura morte, Lactant. III, 2, et auctor Sophologii Iacobus Magnus, III, 1, et VII, 7. De Natura rerum idem Sophologii auctor, nisi libros Naturalium Quaestionum respexit. Exhortationum libri, Lact. lib. I, c. 4 et 7; III, 15; IV, 24 et 27. Moralium libri, quibus de omni materia ad philosophiam morum spectante fusius disputaverat, ut innuit ipse, Epist. cxi, cxii et cix. Vide et Lactant. lib. 1, c. 16; II, 2; VI, 17. De Matrimonio; Hieron. adversus Iovinian. lib. I. Liber de India; Plin. VI, 17, et Serv. in IX Aeneid. Liber de Situ et sacris Aegyptiorum, ex quo nonnulla depromsit Lucanus. Vide Grotium ad Lucani X, 313; Salmasium ad Solin. etc. Memorat idem opus Servius in VI Aeneid. Liber De forma mundi; Boëth. Geometr. II, p. 15, 37 et Cassiodor. Memoratur etiam a Rabano Mauro, III, 25, De institutione clericorum tom. VI, Opp. p. 44. Guil. Malmesburiensis, lib. I De gestis Anglorum, p. 23. «pulcherrime Seneca in libro De causis commemorat, Catonem oratoris officium definientem dixisse: orator est vir bonus dicendi peritus.» Intelligendum forte opus Quaestionum naturalium.

E Lactantii VII, 15, colligit Lipsius, Historiam quoque, sive Historiae Rom. compendium a Seneca scriptum fuisse. Sed hoc non firmiter nititur, quam quod alii ex eodem loco colligere voluerunt, auctorem compendii Hist. Romanae, quod sub

Flori nomine habemus, non esse Florum, sed Senecam. Nam uti hanc opinionem recte confutavit Vossius, lib. I de Hist. Lat. cap. 30, ita non necesse est singulare opus historicum Senecae comminisci, quoniam potuit sane Seneca obiter in quodam scripto vel epistola Romani populi tempora distribuere in quatuor aetates, cuius divisionem partim imitatus est, partim immutavit, aut forte haud inspecto Seneca simile quid et ipse cogitavit Florus. Dio, lib. LXI, p. 690, auctor est Senecam scripsisse (1) quae Nero imp. diceret ad milites, et in senatu recitaret: quo pertinet epistola ad Senatum, qua Agrippinae necem defendit, cuius summam tradit. Tacit. Annal. XIV, 11; quaedam ex ea laudat Quintilian. VIII, 5, 18. Atque haec senatui aliquando tanti visa, ut decerneret eam columna argentea insculpi, et quotannis, quum novi cons. magistratum inirent, legi. Omitto quod idem Dio, p. 694, refert Senecam, non modo reginis et libertis adnatum, sed et encomia quorundam composuisse, et Tacitus, Annal. XIV, 52, inducit obliuiscens, « eloquentiae laudem uni sibi adsciscere, et carmina crebrius factitare, postquam Neroni amore eorum venisset. » Idem Tacit. XV, 63, de Seneca moriente: « et novissimo quoque momento suppeditante eloquentia, advocatis scriptoribus, pleraque tradidit, quae in vulgus edita eius verbis invertere supersedeo. » At Dio, p. 713, D. nihil de Seneca, sed Paulina: αὐ μὲντοι πρότερον ἑαυτῆς ἔψατο, πρὶν τὸ τε βιβλίον δὲ συνῆγραψεν, ἐπαναρθῶσαι, καὶ τὰλλα

(1) Confer quae de orationibus eiusmodi, quas imperatores ab aliis sibi faciendas curant, et ipsi in senatu vel alio loco solemniter recitarunt, annotavit Baylius in Lexico, ubi de Hadriano imp. agit nota F.

(ἐνδεῖν γὰρ μὴ καὶ ἐς τὸν Νέρωνα ἐλθόντα φθαρῇ) παρακατα-
θεῖσθαι τισί. Modo sanus sit locus, et non potius legen-
dum fuerit αὐτῇς, ut intelligatur Seneca, et quae ipse
scripsit. Quintil. quoque, Institut. X, 1, ubi pulcherri-
mum de Seneca et eius ineptis imitatoribus fert
iudicium, testatur omnem fere studiorum materiam
a Seneca pertractatam. « Nam et Orationes eius,
inquit, et Poemata, et Epistolae, et Dialogi ferun-
tur » (1).

(1) Adde deperditis libros duos quorum fragmenta e palimpsestis a Nie-
buhrio eruta mandavimus typis, tom. IV, pag 387 sq. Ed. Tava.

INDEX LITERARIVS

AD L. ANNAEVM SENECAM.

Auctor Bipontino indice, qui iam Fabriciano dictior fuit, hicce, quem Indici vocum praemittimus, catalogus, non editiones duntaxat complectetur et versiones, sed et codicum MSS. bonam partem, et quae de Seneca luculenta et praeclara vulgata sunt. Talis se Phaedriani indicis praestitit ratio. Ergo, ut in Phaedriano indice, quadruplex in hac notitia efflorescet divisio: 1° Codices manuscripti, 2° Editiones, 3° Versiones, 4° Libri et loci ad Senecam. Operae pretium fore credidimus, si his appendicis corollariive loco subiicerentur quaedam ex egregio et anecdoto hucusque palmarii viri Garat opusculo de Seneca. Quae nostra sunt, hoc est nec Fabriciana nec Bipontina, significat duplex littera V. P.

PARS PRIMA.

L. Annaei Senecae codices manuscripti.

Ex his codicibus qui exstant in bibliothecis extraneis, sat erit si indicavimus Erfurtensem, quem laudat ipse Ruhkopfius, praef. vol. I (huiusce nostrae ed. pag. xix). Fusius paulo versabimur circa

illos quos bibliotheca regia Parisiensis asservat, non tamen circa omnes: nam Annaeanorum exemplarium supellex ampla, et multiplex est. En ergo quos praeclarissimos censemus.

1. Codex membranaceus, Bibl. Reg. Parisiensis n. 6376, ann. p. Chr. n. 1457 exaratus. Quo continentur: 1° L. Ann. Senecae ad Novatum libri III de ira; 2° eiusdem de Clementia ad Neronem libri II; 3° eiusd. de Beneficiis libri VII; 4° eiusd. ad Serenum liber de Tranquillitate animi; 5° eiusd. ad Paulinum liber de Brevitate vitae; 6° eiusd. ad Lucilium liber de Providentia; 7° eiusd. ad Serenum liber quod in sapientem non cadit iniuria; 8° eiusdem ad Martiam lib. de Consolatione filii; 9° eiusd. ad Elbiani sive Helviam matrem liber de Consolatione; 10° Declamationum libri decem.

2. Codex membranaceus, olim Colbertinus, nunc Bibl. Reg. Paris. n. 6377 notatus, saeculo XV, nisi fallimur exaratus. Ibi continentur: 1° L. Ann. Senecae de Ira, liber III. ad Novatum; 2° Senecae traegodiae, scilicet Thyestes (cuius initium desideratur), Thebais, Hippolytus, Oedipus, Troas, Medea, Agamemnon; Octavia et Hercules Oetaeus, 3° L. Ann. Senecae de Tranquillitate animi.

3. Cod. Membranaceus, olim Bigotianus, nunc Bibl. Reg. Paris. num. 6378 insignitus. Quo continentur: 1° L. Ann. Senecae de Clementia libri duo ad Neronem; 2° eiusd. ad Lucilium epistolae octoginta octo priores.

4. Cod. membranaceus, quem sec. XIV exaratum suspicamus olim Colbertinus, nunc Bibl. Reg. Paris. num. 6379. Quo continentur: 1° L. Ann. Senecae de

Clementia libri duo ad Neronem; 2° eiusd. epistolae ad Lucilium; 3° eiusd. liber de Remediis fortuitorum; 4° eiusd. liber seu potius epistola de Liberalibus Artibus; 5° eiusd. sive potius Martini Dumiensis liber de Quatuor Virtutibus; 6° Declamationes quae Senecae tribuuntur; 7° Proverbia Senecae, sive potius Senecae et Publii Syri sententiae; 8° lib. de Moribus qui Senecae tribuitur; 9° L. Ann. Senecae de Beneficiis libri VII; 10° eiusdem de Providentia libri duo; 11° eiusd. liber ad Gallionem de Vita beata; 12° eiusd. de Animi tranquillitate liber ad Serenum; 13° eiusd. de Vitae brevitate liber ad Paulinum; 14° ejusd. lib. de Consolatione ad Polybium; 15° libri primi de Ira fragmentum.

5. Membranaceus, saeculo XIV exaratus, Bibl. Reg. Paris. 6380, primum Iacobi Augusti Thuani postea Colbertinus. Ibi de Clementia; Epist. libri XXII (lib. de Remed. fortuitorum ad Gallionem; lib. de Septem Liberalibus Artibus; Martini Dumiensis lib. de Quatuor Virtutibus); lib. X Declamationum, lib. VI de Quaest. Nat. (proverbia), (lib. de Moribus), lib. VII de Beneficiis; lib. II de Provid. de Tranquill. animi, de Brevitate vitae, de Ira lib. III, de Consolatione ad Martiam, de Consolatione ad Helviam, Pauli et Senecae Epistolae mutuae.

6. Membranaceus, saecul. XIV exaratus, quo continentur lib. II de Clementia, VII de Beneficiis. Bibl. Reg. Parisiens. 6381.

7. Membranaceus, quo pariter lib. II de Clement. et VII de Beneficiis continentur. Bibl. Reg. Paris. 6382, saeculo autem XIII exaratus.

8. Membranaceus, olim Colbertinus, nunc 6383, C
SENECA Tom. VI

Bibl. Reg. Paris. Ibi ut supra, de Clementia et de Beneficiis. Et ille saecul. xiii exaratus est.

9. Membranaceus, olim Mazarinaeus, saecul. xv, nisi fallimur, exaratus. Iste complectitur libros de Beneficiis, Clementia, Ira, Providentia, Constantia sapientis, Vita beata, Brevitate vitae, animi Tranquillitate, de Consolatione ad Marciam, item ad Helviam, et apposititia vel supposititia quaedam (sententias Senecae, Publ. Syri, al. librumque de Moribus.)

10. Membranaceus, saecul. xiv exaratus, primum I. A. Thuani, mox Colbertinus, nunc. Bibl. Reg. Paris. 6385. Ibi 1° lib. VII de Quaest. Nat. tum fragmentum Adelardi Bathensis de quibusdam quaest. natr. et collatio Alexandri Magni et Dindymi regis Brachmanorum de philosophia facta per literas; 2° de Benef. lib. VII quos sequuntur Martini Dum. lib. de Quatuor Virtut. lib. de Remed. fortuitorum, item lib. de Verborum copia; 3° de Clement. lib. II; mox Pauli et Senecae ep. mutuae, Senecae, Publii Syri; al. sententiae; 4° Ep. cxxiv ad Lucilium.

11. Cod. Membranaceus, olim Colbertinus, nunc Bibl. Reg. Paris. 6386, quem saec. xiv exaratum credas. Ibi continentur lib. VII de Quaest. Nat.

12. Membranaceus, olim Puteanus, ann. 1381 exaratus, Bibl. Reg. Paris. 6387. quo de Quaest. Nat. lib. VII. etc.

13. Membranaceus, olim Puteanus, saecul. xiii. exaratus. Quo lib. de Remediis fortuitorum, Pauli et Senecae Epist. mutuae, Epistolaeque ad Lucilium (quarum tamen in hoc codice multae desiderantur). Bibl. Reg. Paris. 6388.

14. Membranaceus, saec. XIV exaratus, Bibl. Reg. Paris, 6389. Quo 9° de Clementia; 10° de Beneficiis; 11° Ludus. Cetera omittimus; quamquam operae pretium forsitan quaedam indicare quae Senecae tribuuntur quandoque scilicet lib. de Remed. fortuitorum, de Verborum copia (sive potius de Moribus), epist. mutuae Senecae et Pauli sententiae Senecae, Publ. Syri, al.

15. Membranaceus, saec. XIV exaratus. Quo 6° de Beneficiis lib. VII; 7° de Providentia; 8° liber ad Serenum, quod in sapientem non cadit iniuria; 9° de Vita beata, 10° de Tranquillitate animi; 11° de Brevitate vitae; 12° de Ira; 13° de Consolatione ad Martiam; 14° de Consolatione ad Helviam; 16° de Naturalibus Quaest. lib. VI; 18° de Clementia. Quae hic desunt non a Seneca sunt, sed supposititia (de Remed. fortuit. de septem Art. lib. de quatuor Virt. de Moribus, sententiae), vel prorsus aliena. Nunc Bibl. Reg. 6390.

16. Membranaceus, saecul. XV. exaratus, Bibl. Reg. Paris. 6391, continetque 1° (post supposititia, de Sustinendo impetum adversitatis, de quat. Virtut. card. de Morib.) de Clementia lib. II; 2° (post lib. de Remediis fortuitorum), de Tranquillitate vitae; 3° de Ira; 4° lib. Quod in sapientem non cadit iniuria 5° (post suppos. lib. de Paupertate), de Brevitate vitae; 6° et 7° Consolationes; 8° de Vita beata; 9° de Beneficiis.

17. Membranaceus, saec. XIV exaratus, Bibl. Reg. Paris. 6392, quo 1°-3° de quat. Virt. Sententiae ex epistolis collectae; Senecae et Pauli Epist. mut. 4° Epist. ad Lucilium; 5° de Beneficiis libri septem;

6° Senecae, Publii Syri, al. sententiae ord. alphab. dispositae; 7° Declamationum lib. X; 8° lib. de Providentia; 9° lib. Quod in sapientem non cadit iniuria; 10° de Vita beata; 11° Ad Serenum de Tranquillitate animi; 12° de vitae Brevitate; 13° de Consolatione ad Polybium; 14° de Ira.

18. Membranaceus, saec. xiv exaratus, Bibl. Reg. Paris. 6393. Quo Senecae, Publ. Syri; al. sententiae, ord. alphabet. dispositae. Praeponitur lib. de quatuor Virtutibus cardinalibus.

19. Membranaceus, olim Colbert. nunc Bibl. Reg. Paris. 6394, saec. xiv. exaratus. Quo Epistolae mutuae, lib. de quat. Virt. Epistolar. lib. XXII.

20. Membranaceus, in-fol. saec. xiv. ut videtur exaratus, Bibl. Reg. Paris. 6395. Quo plus quam omnia continentur, nempe, praeter illa quae Senecae iure dantur, lib. de Rem. fortuit. Declamationum lib. VI, lib. de quatuor Virt. card. de Paupertate, de Moribus, Sententiae, Tragoediae X. Libri tamen de Quaest. Natural. quinque sunt, non septem.

21. Membranaceus, olim Tellerianus, nunc Bibl. Reg. Paris. 6395 A, saecul. xv exaratus. Quo 1° Epistolae mutuae Senecae et Pauli; 2° lib. de Moribus; 3° lib. de Paupertate; 4° de Remed. fortuitorum; 5° de quatuor Virt. cardinal. 5° de Beneficiis lib. VII; 7° de Clementia lib. II; 8° Declamationum lib. X; 9° Epistolae ad Lucilium LXXXIX; 10° Excerpta ex epist. C. Plinii Secundi; 11° Exc. de Natur. Quaestionibus; 12° de Vita beata; 13° de Providentia; 14° de Ira.

22. Membranaceus, olim Mazarinaeus, nunc Bibl. Reg. Paris. 6396. Quo nil fere Annaeanum continetur.

Nam ibi Senecae, , P. Syri, al. sententiae, de quatuor Virt. cardin. de Remed. fortuitor. Sententiae excerptae ex epistolis Senecae; tum Chronicon summ. pontif. a Sancto Petro ad Clementem IV, et imperatorum ab Augusto ad Fredericum II, auct. Martino Polono.

23. Membranaceus, olim Baluzianus, exaratus saec. XIII, nunc 6626, Bibl. Paris. Reg. Ibi de Clementia, de Beneficiis, al. sed non Annaeana.

24. Chartaceus, olim Colbert. saec. XV exaratus Quo de Clementia, Vita beata, Tranquillitate animi, de Consolat. ad Helviam, de Consol. ad M. de Ira, de Brevitate vitae libri continentur. Nunc Bibl. Reg. Paris. 6627.

25. Membranaceus, olim Colbert. saec. XIII exaratus, Bibl. Reg. Paris. 6628; continetque lib. VII de Natur. Quaest. item Adelardi Bathensis lib. singul. de re.

26. Membranaceus, olim Colbertinus, saec. XIV exaratus. Quo 1º Senecae Sententiae; 2º Senecae, Publ. Syri, al. Sententiae.

27. Membranaceus, primum I. A. Thuani, postea Colbertinus, nunc Bibl. Reg. Paris. ubi sub num. 6630 asservatur. Saec. XIII exaratus, ut videtur continet: 1º Epist. mutuas Senecae, Pauli, et varia quae nullius momenti sunt; 2º Tract. de copia verborum; 3º Epist. ad Lucilium nonnullas; 4º de Clementia lib. II; 5º de Beneficiis lib. VII; 6º Ludum; 8º Senecae, Publ. Syri, al. Sententias.

28. Membranacens, saec. XIV exaratus, Colbertinus olim, nunc 6631 Bibl. Reg. Paris. Quo de Benefic.

lib. VII, et de Clement. lib II continentur, sed praepositis Ep. mutuae Senecae et Apostoli, lib. de Copia Verb. Sen. et Publii Syri al. sententiis secuturis vero Senecae sententiis, libello de Paupertate; epitaphio.

29. Membranaceus, saecul. XIV exaratus Bibl. Reg. Paris. 7698, quo Ciceronis decem opera (vel I. XXIII); tum Senecae lib. de Ira, Tranquillitate animi, Clementia, Consolatione ad Martiam, ad Helviam, ad Pollionem; Beneficiis; mox Martini Dum. lib. de quatuor Virtut. cardin. lib. de Providentia, et Quod in sapientem non cadit iniuria; lib. de Remed. fortuitorum et de Septem liber. Artibus.

30. Membranaceus, olim Puteanus, saec. XI, ut videtur, exaratus, nunc Bibl. Reg. Paris. 8539. Epist. LXXXVIII in hoc codice continentur, praemissis Epist. mut. supposititiis Pauli et Senecae.

31. Membranaceus, primum P. Pithoei, mox Colbertinus, nunc Bibl. Reg. Paris. 8540. Quo Epist. ad Lucilium continentur. Sed finis desideratur. Saec. et hic XI, ut videtur, exaratus est.

32. Membranaceus, saecul. XIII scriptus, 8541 Bibl. Reg. Paris. Quo Epist. ad Lucil. 88 (ita tamen distributae, ut 80 tantum numerentur); item lib. de Remed. fort.

33. Membranaceus, primum I. A. Thuani, postea Colbertinus, nunc Bibl. Reg. Parisiens. 8542, cuius pars XIII, pars XIV, nonnulla XV saeculo videtur exarata. Hic amplectitur: 1° epist. ad Lucilium (pars maxima desideratur); 2° de Remediis fortuit. 3° Senecae, P. Syri, al. Sententias; 4° Excerpta e libris de Beneficiis; 5° de Clementia lib. primum; 6° de Ex-

clamationibus sive potius Declamationes; 7° Senecae et Pauli Epist. mutuas; 8° Fragm. « modus quidam honestae continentiae »; 9° de animi Tranquillitate; 10° de Brevitate vitae; 11° de Ira; 12° de Beneficiis; 13° de quatuor Virt. cardinal. 14° de Clementia libros duos; 15° 16° de Consolatione ad Martiam, de Cons. ad Helviam; 17° Epist. ad Lucilium de otio et secessu Sapientis; 18° Proverbia Varronis; 19° Epist. ad Novatum; 20° Ludum; 21° Macrobbii fragmentum.

34. Membranac. ol. Colbertinus, saec. XIII exaratus, nunc 8543 Bibl. Reg. Paris. Ibi Senecae lib. primus de Clementia variaque.

35. Membranac. quo de Beneficiis lib. VII, de Clementia duo, Ludus continentur, nec non multa, sed quae falso Senecae assignantur. In Bibl. Reg. Paris. asservatur sub titulo 8544, exaratusque est anno Christi 1389.

36. Membranaceus, olim Puteanus, exaratus saec. XIV, nunc Bibl. Reg. Paris. 8545, continet Ep. LXXXVIII ad Lucilium, de Beneficiis lib. VII, de Clementia lib. II; tum de Copia verborum, Moribus, Remediis fortuitorum et collectanea e variis Senecae operibus.

37. Membranaceus, primum I. A. Thuani, postea Colbertinus, nunc Bibl. Reg. Parisiens. 8546, saec. XIV exaratus. Quo Epistolae ad Lucilium, de Beneficiis et Clementia. Spuria sequuntur, nempe de Moribus, etc.

38. Membranaceus, olim Colbertinus, nunc 8547 Bibl. Reg. Paris. saec. XIV exaratus, ut videtur, quo continentur inter multa et stulta Epistolae ad Lucil. (sed abest initium) et lib. II de Clementia.

39. Membranaceus, olim Mazarinaeus, Bibl. Reg. Paris. nunc 8548. Ibi tantum Epistolae ad Lucilium LXXXVIII; sed desiderantur prima integra et secundae initium. Scriptus est saec. xiv.

40. Membranaceus, saecul. xiv scriptus, nunc 8549, Bibl. Reg. Paris. Continet inter multa Ep. ad Lucil. LXXXVIII.

41. Membranaceus, Mediolani exaratus annis 1459, 1460, 8550 Bibl. Reg. Paris. Complectiturque 1° Epistolas ad Lucilium CXXIV (subiic. Ep. mut. suppositit.) 2° lib. de Brevitate vitae; 3° de Consolatione ad Martiam; 4° de Consolatione ad Helviam; 5° de Provident. 6° de Ira; 7° lib. Quod in sapientem non cadit iniuria; 8° de Tranquillitate animi; 9° de Vita beata; 10° de Clementia; 11° de Beneficiis.

42. Membranaceus, saecul. xv exaratus, 8551 Bibl. Reg. Paris. Continet Epistolarum ad Lucilium lib. XXII.

43. Membranaceus olim Colbertinus, exaratus saec. xv, nunc 8552 Bibl. Reg. Paris. Ibi Epist. ad Lucilium (post de quatuor Virt. cardin. Morib. Remediis fortuit.) libri de Providentia, Vita beata, Consolatione ad Marciam, item ad Helviam. Subj. Ciceronis Paradoxa, et de Amicitia. Corollarii vicem implet tractatus «Moralium dogma Philosophorum.»

44. Membranaceus, saec. xv exaratus, nunc 8553 Bibl. Reg. Paris. Continet Ep. ad Lucilium LXXXVIII.

45. Partim Chartac. partim Membranac. saec. xv exaratus. Continet Epistolas. Finis desideratur. V. P.

PARS SECVNDA.

L. Annaei Senecae editiones.

AETAS I, NATALIS.

1475—1514.

1475. * (1) Editio princeps Epistolarum Romana, fol. min. s. 4 ch. Rom. sine sign. cust. et pagg. num. In fine: «Praesens haec epistolarum Senecae ad Lucilium impressio in alma urbe Roma in domo nobilis viri Petri de Maximis: non atramento, plumali calamo; neque stilo aereo; sed artificiosa quadam adinventione imprimendi seu characterizandi: opus sic effigiatum est ad Dei laudem industriaeque per magistrum Arnoldum Pannartz Alamannum. Est consummatum anno salutis 1475, die vero prima mensis februarii, Seden. Sixto pont. Maxim. anno eius quarto.» — Panzer vol. II, p. 455, Reviczky Bibl. p. 152, Bibl. Schoepflin.

— Editio princeps operum Neapolitana, duabus partibus in folio constans, quarum prior desinit in Proverbiis Senecae, cum hac subscriptione: «Expliciunt proverbia Senecae, Gabrielis Carchani Mediolanensis doctoris eximii in artificem carmen laudatorium:

*Iam paene abstulerat Senecae monumenta vetustas,
Vixque erat haec ullus cui bene nota forent
Tam bona: sed docti Mathiae scripta Moravi*

(1) Stellulis insignitas inspeximus ipsi.

*Artificis non est passa perire manus.
Huic igitur meritas grates studiosa iuventus
Pro tam sublimi munere semper agas.*

Sub domino Blasio Romero monacho Populeti, philosopho ac theologo celebri, est impressum hoc opus in civitate Neapolis anno Domini M (omissis centenariis) LXXIII, Divo Ferdinando regnante. » In aversa ultimi folii pagina index opusculorum, quæ hoc volumine continentur, sequens exhibetur: « Liber unus de Moribus, liber unus de Formula honestæ (sic) vitæ vel de IV Virtutibus cardinalibus; liber unus ad Gallionem de Remediis fortuitorum; libri decem Declamationum; (1) libri duo de Clementia ad Neronem: libri septem de Beneficiis ad Ebutium Liberalem; libri tres de Ira ad Novatum; liber unus de mundi gubernatione, divina providentia et quare multa boni (sic) viris accidant; liber unus de Vita beata ad Gallionem; (2) liber unus de Consolatione ad Martiam; liber unus de Consolatione ad Albinam matrem suam; liber unus de Tranquillitate vitæ ad Serenum; liber unus quomodo in sapientem non cadit iniuria; liber unus de Brevitate vitæ ad Paulinum; cui continuatur liber unus de Consolatione ad Pollibium sine inscriptione et intervallo ex incuria famuli componentis qui incipit: Nostra compares firma sunt. Proverbia Senecæ. » Posterior pars complectitur Epistolas ad Lucilium cxxv. in XXV libros distributas, cum spurii Pauli ad Senecam et Senecæ ad Paulum epistolis amoe-

(1) Hi decem libri Declamationum sunt Excerpta ex Senecæ patris Controversiarum libris decem.

(2) Illic continuo et sine intervallo adhaeret fragm. de Otio.

baeis. In fine: «Explicit liber Epistolarum Senecae.» — De rarissima hac editione conf. Panzer, Annal. typogr. vol. II, pag. 156; Rewiczky Bibl. p. 150 sqq. Harles in Brev. Notit. literat. Rom. p. 323, et supplement. part. I, p. 506 sq.

— Parisiensis Epistol. in-4. In fine: «Expliciunt epistole Seneca ad Lucilium impressae Parisius anno Domini mccccclxxv.» Charact. Petri Caesaris et Io. Stol. Sequitur foll. 5. Vita Senecae cum his versibus in fine:

Cura, labor, meritum, sumpti pro munere honores.

Ite, alias posthac sollicitate animas.

Me procul a vobis Deus evocat illicet astris.

Rebus terrenis hospita terra vale!

Corpus avara tamen solemnibus accipe saxis,

Namque animam caelo reddimus, ossa tibi.

Panzer, vol. II, p. 276. Male alii hanc editionem referunt ad ann. 1470.

1478. * *Tarvisina* Operum, cum Excerptis ex Senecae patris declamationibus, fol. In fine: «Impressum Tarvisii per Bernardum de Colonia anno Domini 1478.» — Pluribus hanc editionem descripsit Denis in *Merkwürdigkeiten der Garellischen Bibliothek*, pag. 69. Habet vero eadem omnia, quae exhibentur in ed. Neapolitana 1475, cuius mera repetitio esse videtur. Exemplum eius servatur in Bibl. Argentor.

1484. *Neapolitana* II, Operum, fol. — Maittaire, Annal. typogr. pag. 453, ex Bibl. Barberin. II, pag. 374. Panzer, vol. II, pag. 160.

1489. Proverbia Senecae secundum ordinem alphabeti. In fine: «Impressum Venetiis per Bapti-

stam de Sessa Mediolanensem, » in 4 — Denis, Sup. pag. 276; Panzer, vol. III, pag. 277.

1490. *Veneta* I, Operum utriusque Senecae, fol. In fine: « Impressum Venetiis per Bernardinum de Cremona et Simonem de Luero, die v octobris 1490. » — In hac editione, praeter Controversiarum libros integros, primum accessere libri VII Quaestionum naturalium. Catal. Bunav. tom. I, pag. 337; Panzer, vol. III, pag. 291.

— Senecae Proverbia. Daventriae per Richardum Paffroët, in-4. — Denis, Suppl. pag. 783. Ab aliis ad ann. 1491 refertur.

1491. Ann. Luc. Senecae de quatuor virtutibus. Plinius, de Viris illustribus, Romae per Eucharium Silber, alias Franck 1491. « Augusti die decima octava » in-4. Panzer, vol. II, pag. 501.

1492. * *Veneta* II, Senece (Philosophi et Rhetoris) omnia fol. cum hac subscriptione: « Venetiis impressa 1492, die ultima octobris. Per Bernardinum de Coris de Cremona. » — Repetitio ed. Venetae 1490; Panzer, vol. III, pag. 322.

1493. Lucii Annei Senece Cordubensis maximi Latinorum Magistri et institutoris honeste vite ad Lucilium epistolar. liber de vivendi ratione praeclarus et auro pretiosior. In fine: « Epistole Senece usque ad quartum decimum librum abbreviate finiunt. Impresse Liptzk per Arnoldum de Colonia anno Salutis millesimo quadringentesimo nonagesimo tertio. Sexto kalendas Iulii. Laus Deo » in-4 mai. — Panzer vol. IX, pag. 236, coll. vol. XI, pag. 324. Conf. ann. 1595.

— L. Ann. Senecae Epistoale, fol. s. l. et typogr.
— Laudatur Panzero, vol. IV, pag. 59, ex Catal.
Bibl. Salth.

1494. Senecae Epistolae, Parisiis per Claudium
Iammar. in-4. — Maittair. pag. 575, ex Caille, pag.
67, teste suspecto.

1495. Lucii Annei Senecæ ad Lucilium epistolarum
liber de vivendi ratione praeclarus et auro pretio-
sior. Epitaphium Senece: « Cura, labor, etc. » In
fine: « Epistole Senece usque ad quartum decimum
librum abbreviate finiunt. Impresse Liptzk per Ar-
noldum de Colonia anno Salutis millesimoquadrin-
gesimononagesimoquinto » in-4. — LXXXVIII tantum
Senecae epistolae priores in hac ed. reperiuntur, ita
tamen, ut ex epistola XLVIII duae factae conspician-
tur. Praeterea epistola LXXV, cuius est hoc initium:
« Minus tibi accuratas a me epistolas mitti quere-
ris » in hac ed. locum occupat LI. Ita vero omnes
truncatae, mutilatae et in compendium redactae
comparent epistolae, ut difficile sit pronuntiare, eas
a Seneca conscriptas esse. Freytag. Analect. liter.
pag. 848 sq. Idem statuendum de insequentibus ha-
rum Epistolarum editionibus Lipsiensibus.

— L. Ann. Senecae liber de mundi gubernatione:
divina providentia: qualiter multa mala bonis viris
accidunt. In fine: « Explicit liber de providentia
Dei. Impressus Lyptzk per Arnoldum de Colonia.
Anno nonagesimo quinto » in-4. — Oppido raram
hanc editionem, Maittairio et Fabricio incognitam,
Freytagius contulit cum ed. Amst. 1619, eamque va-
riis in locis ab hac discedere multisque typhetha-
rum vitiis deformatam esse, deprehendit. Specimina

eius rei vid. apud eundem Freytagium in *Analectis liter.* p. 848.

— Proverbia Senecae secundum ordinem alphabeti. Daventriae, in-4. — Panzer, vol. IV, pag. 287.

1496. Seneca de beata Vita. In fine: «Impressum Lyptzik per Baccalarium Wolfgangum monacensem. Anno 1496.» in-4. Char. goth. — Panzer, vol. I, pag. 486.

— L. Ann. Senecae de quatuor virtutibus opusculum. In fine: «Impressum Mediolani per Iacobum de Sancto Nazario de Ripa ad impensam Iohannis Baptistae de Caballis de Sonzino. Anno Domini 1496, die sexto mensis septembris. Regnante Duce Ludovico » in-4. Char. goth. — Panzer, vol. II, pag. 82.

1497. L. Ann. Senece Cordubensis maximi Latinarum Magistri et institutoris honeste vite ad Lucilium epistolarum liber de vivendi ratione preclarus et auro pretiosior. In fine: «Impressus Liptzck per Baccalarium Wolfgangum Monacensem. Anno nostre redemptionis 1497. Die vero prima mensis aprilis, » in-4. Char. goth. — Panzer, vol. I, pag. 488.

— L. Ann. Seneca de Formula honestae vitae, seu de quatuor virtutibus cardinalibus. Delfis, in-4. — Denis, Suppl. pag. 454; Panzer, vol. I, pag. 374.

— Senecae proverbia. Delfis, in-4. — Panzer, vol. IV, pag. 290.

1498. L. Ann. Senecae libellus de aevi humani brevitate. Lipsiae, ut videtur, per Iacobum Thanner, in-4. — Denis, Suppl. pag. 454; Panzer, vol. I, pag. 490.

— Candidus Senece Libellus de evi humani bre-

vitae. In fine : 1498 (Lipsiae, per Wolfgangum Monacensem), in-4. — Panzer, vol. IV, pag. 344.

— L. Ann. Senecae liber de mundi gubernatione divina providentia, et qualiter multa mala bonis viris accidunt. In fine: «Explicit liber providentia Dei. Impressus Lyptzick per Cunradum Kacheloffen anno non. octavo,» in-4. — Panzer vol. XI, pag. 325.

1499. L. Ann. Senecae liber. de animi Tranquillitate, et quomodo in sapientem non cadat iniuria, cum epistola Senecae ad Paulum et Pauli ad eundem. Lipsiae, per Iacobum Thanner, in-4. — Panzer, vol. I, pag. 495.

— Seneca de moribus humanae vitae, cum epistola Marsilii Ficini de officiis, Lipsiae, per Iacobum Thanner, in-4. — Panzer, ibid. Conf. ann. 1502.

— Seneca de quatuor virtutibus cardinalibus, cum vita Senecae, et versione Germanica rhythmica. In fine: «Impressum Lyptzck per Melchiorem Lotter. Anno salutis nostre nonagesimo nono,» in-4. Char. goth. — Panzer, vol. I, pag. 492.

— L. Ann. Senecae Epistolae ad Paulum et Pauli ad Senecam. Coloniae, per Henricum Quentel. in-4. Char. goth. — Panzer, vol. I, pag. 320.

1500. L. Ann. Senecae Liber ad Galionem de remediis fortuitorum. In fine: «Impressum Liptzk per Iacobum Thanner Herbipolensem anno salutis nostre 1500,» in-4. — Panzer vol. I, pag. 498.

1501. L. Ann. Senecae Cordubensis maximi Latinorum Magistri et institutoris honeste vite ad Lucilium Epistolarum liber de vivendi ratione preclarus et auro pretiosior. In fine: «Impressus Lyptzck per Baccalarium Wolfgangum Monacensem. Anno Domini 1501,» in-4. — Panzer, vol. IX, pag. 481.

1502. Senece Cordubensis moralissimi liber de moribus humane vite cum epistola Marsilii Ficini de officiis cuilibet necessaria.

Distichon ad lectorem.

*Humane mores qui vult cognoscere vite
Corduba quae docuit perlegat assidue.*

In fine: « Impressum Liptzck per Iacobum Thanner Herbipolensem, anno quingentesimo secundo supra milesimum », in 4. — Videtur imitata editionem 1499. Freytag. Appar. liter. tom. II, pag. 1360 sq.

— L. Ann. Seneca de quatuor virtutibus cardinalibus. In fine: « Impressit Liptzk Melchior Lotter 1502, in-4. — Panzer, vol. VII, pag. 140.

1503. *Veneta* III. Operum utriusque Senecae. Venetiis, per Bartholomaeum de Zanis de Portesio, 1503, die vii novembr. fol. — Panzer, vol. VIII, pag. 306.

— L. Ann. Senece Cordubensis maximi latinorum Magistri et institutoris honeste vite ad Lucilium Epistolarum liber de vivendi ratione preclarus et auro pretiosior. In fine: « Impressus Liptzik per Baccalarium Wolfgangum Stoeckel Monacensem anno Domini 1503, fol. min. — Panzer, vol. VII, pag. 147.

— L. Ann. Senece libellus de quatuor fontibus honestatis et omnibus officiis ad bene beateque vivendum pertinentibus. In fine: « Impressum Liptzk per Iacobum Thannerum an. Dom. 1503 » in-4. — Panzer, ibid.

— L. Ann. Seneca Cordubensis phil. liber ad Gallionem de remediis fortuitorum. In fine: « Impres-
sum Liptz p. Iacobum Thanner Herbip. anno supra mil-
lesimum quingentesimum tertio », in-4. — Panzer,
vol. IX, pag. 482.

1504. Seneca de quatuor virtutibus cardinalibus.
In fine « Impresum Colonie in impressoria officina
Quentell. Anno salutis 1504 », in-4. — Panzer, tom.
VI, pag. 354.

1505. L. Ann. Seneca de quatuor virtutibus car-
dinalibus. Antverpiae per me Henricum Eckert de
Homberch, 1525, die 14 ian. in-4. — Panzer, vol.
VI, pag. 3.

— L. Ann. Seneca cordubensis philosophi liber ad
Gallionem de remediis fortuitorum. In fine: « Impres-
sum Liptzick per Baccalaureum Wolfgangum Mon-
acen. Anno salutis nostre 1505 », in-4. — Panzer,
vol. IX, pag. 484.

— L. Ann. Senecae liber ad Gallionem de reme-
diis fortuitorum. Lipsiae, per Iacobum Thanner 1505,
in-4. — Panzer, vol. VII, pag. 155.

1506. L. Ann. Senecae ad Lucilium Epistolae Li-
psiae, per Wolfgangum Monacensem, in-4 — Panzer,
vol. VII, p. 156.

— Seneca moralissimus philosophus de quatuor
virtutibus cardinalibus, optimo commento illustratus.
In fine: « Impresum Colonie in impressoria officina
Quentell. Anno salutis 1506 » in-4. — Panzer, vol.
vol. XI, pag. 394.

1507. L. Ann. Seneca de quatuor virtutibus cardi-
nalibus. Impresum Nuremberge per Hieronymum

Hoelzel anno 1507, 9 die mensis iulii, in-4. — Panzer, vol. VII, p. 444.

1508. * L. Ann. Seneca Cordubensis maximi Latinorum magistri et institutoris honeste vite ad Lucillum Epistolarum liber de vivendi ratione preclarus et auro pretiosior. In fine: « L. Ann. Seneca Cordubensis maximi Latinorum magistri, etc. ad Lucillum Epistolarum liber... finit fauste. Impressus per Iacobum Thanner, anno Domine millesimo quingentesimo octavo. Die vero quarta mensis octobris », fol. — Bibl. Schoepflin.

— Seneca de quatuor virtutibus cardinalibus. In fine: « Impressum Coloniæ in impressoria officina Quentell. Anno salutis 1508 » in-4. — Panzer, vol. VI, pag. 363.

1509. L. Ann. Senecae Cordubensis maximi Latinorum magistri et institutoris honeste vite ad Lucillum Epistolarum liber de vivendi ratione, etc. In fine: « Impressus Liptzick per Baccalaureum Martinum Herbipolensem. Anno Domini 1509 » fol. — Panzer, vol. IX, pag. 433.

— Seneca de quatuor virtutibus cardinalibus. In fine: « Impr. Liptzk per Melch. Lotter anno salutis nre 1509 » in-4. — Panzer, vol IX, pag. 488.

— L. Ann. Senecae Cordubensis philosophi liber ad Galionem de remediis fortuitorum. In fine: « Impressum Liptzick per providum virum dominum Baccalaureum Vuolfgangum Monacensem. Anno salutis nostre millesimo quingentesimo nono » in-4. — Panzer, vol. VII, pag. 165.

1510. L. Ann. Senecae Cordubensis philosophi liber ad Galionem de remediis fortuitorum. « Impressum Liptzk per Iacobum Tanner Herbipolensem anno Domini millesimo quingentesimo decimo » in-4. — Panzer, vol. VII, pag. 170.

— L. Ann. Senecae Cordubens. de morum institutionibus liber. « Impressum Lipsigk per Baccalarium Martinum Herbipolensem anno 1510 » in-4. — Panzer, vol. VII, pag. 168.

1512. L. Ann. Senecae ad Lucilium Epistolarum liber de vivendi ratione. Lipsiae, per Melchiorem Lotter, in-4. — Panzer, vol. VII, pag. 175.

— L. Ann. Senecae de quatuor virtutibus cardinalibus. Impressum Lypitzk per Melchiorem Lotter in-4. — Panzer, ibid.

1515. L. Annaei Senecae in morte Claudii Caesaris Ludus nuper repertus. (Edente C. Sylvano, Germanico) s. a. l. et impr. in-4, cum Sylvani epistola dedicatoria ad Albertum Pium, Principem Carpensem, data Romae 1513. — Car. Bibl. Bunav. tom. I, vol. I, pag. 339.

1514. Liber L. Annei Senecae de formula honeste vite: vel de quatuor virtutibus cardinalibus. In fine: « Impressum Liptzk per Melchiorem Lotterum anno salutis nre quingentesimo decimoquarto » in-4 — Panzer, vol. VII, pag. 183. — Insequentia in hoc libro continentur. Beatiss. Pauli gentium Apostoli Epistole Adiiciuntur iis L. Annei Senecae ad s. Paulum octo. Paulique rursus ad Senecam responsivae sex. — Iungitur etiam in calce eaque a Paulo, Laodicensibus scripta, invenitur. In fine: « Vienne

Pannonie per Hieronymum Vietorem et Ioannem Singrenium impressum. Expensis vero Leon. et Luce Alantse fratrum. Sexto kalendas februarii. Anno 1514 imperante Maximiliano F. P. » in-4. — Denis Wiens Buchdruckergeschichte, pag. 102.

— Senecae Epistolae ad Apostolum Paulum et rursus Pauli ad Senecam. Hagenoae per Henricum Gran. in-4. — Panzer, vol. VII, pag. 79.

Ad hanc aetatem pertinent editiones sequentes sine anno: * s. a. L. et typogr. fol. min. cum sign. et foliorum numeris, quae sunt ccxxxv. In fronte pag. 1: OPVS SENECAE. Pag. 4 (secunda enim et tertia vacuae relictæ sunt): « Hoc in volumine haec omnia Senecae opera continentur. L. Annei Senecae Epistolae ad Paulum: et Pauli ad Senecam (fol. 1). L. Annei Senecae Cordubensis Epistolar. libri XXII ad Lucillum: quod opus continet epistolas cxxiv. L. Annei Senecae libellus de paupertate. L. Annei Senecae liber de moribus: in quo vitae mores eleganter enarrat. Vita L. Annei Senecae Cordubensis. L. Annei Senecae de formula honestae vitae: vel de quatuor virtutibus cardinalibus libellus. L. Annei Senecae de remediis fortuitorum ad Gallionem libellus. L. Annei Senecae Declamationum libri X. In quo quidem opere sunt quatuor et septuaginta declamationes. L. Annei Senecae de clementia ad Neronem libri duo. L. Annei Senecae de beneficiis ad Eburrium Liberalem libri septem. L. Annei Senecae de Ira ad Novatum libri tres. L. Annei Senecae de mundi gubernatione divina providentia: et qualiter multa mala bonis Viris accidunt liber unus. L. Annei Senecae ad Gallionem de beata vita liber

unus. L. Annei Senecae de Consolatione ad Martiam liber unus. L. Annei Senecae de Consolatione ad Albinam matrem suam liber unus. L. Annei Senecae ad Serenum de tranquillitate vitae liber unus. L. Annei Senecae ad Serenum quomodo in sapientem non cadit ira liber unus. L. Annei Senecae ad Paulinum de brevitae vitae liber unus, cui continuatur alius liber de consolatione fratris ad Polybum (sic) sine intervallo ex incuria famuli componentis, cuius initium est: nostra compares firma sunt. L. Annei Senecae ad liberalem de studiis liberalibus liber unus. L. Annei Senecae Proverbia secundum alphabeti ordinem. L. Annei Senecae Quaestionum naturalium libri septem. L. Annei Senecae suasorium (sic) et controversiarum libri sex. In quo sunt quinque et triginta controversiae » (fol. CLXXXV-CCXXXV) In fine: « Explicit liber sextus et ultimus controversiarum. Registrum huius operis » — Chr. Rom. Io. Tacuini, ergo Venetiis impressa, et quidem, ut videtur, circa an. 1498, quo anno tragoediae Senecae ex officina eiusdem Tacuini prodierunt.

.... s. a. L et typogr. (Argentorati, typis Io. Mentelii), fol. Ann. Senecae Epistolae. In fronte: « Lucii Annei Senecae Cordubensis ad Lucilium epistole feliciter incipiunt » Prima epistola terminatur fol. 1, b. lin. 7, in qua adhuc habetur: « Epistola secunda » Ab epistola sexta usque ad finem quaelibet earum numero romano indicata est. Fol. 207, a. l. 18, legitur: « Lucii Annei Senecae Cordubensis epistole ad Lucilium finiunt feliciter ». Tum « Incipiunt epistole Pauli et Senecae » quarum ultima subiectum habet Epitaphium Senecae, « Cura labor meritum, etc. » Sine

sign. cust. et pagg. num. — Denis, Suppl. pag. 662 ; Panzer, vol. I, pag. 27.

.... s. a. I et typogr. in-4. « Annei Senece moralissimi ad Lucilium Epistolarum opus de vivendi ratione preclarum et auro preciosius ». Haec in fronte una cum Senecae epitaphio et sequenti notitia: « Auctoritates pulcherrime de morte ex hoc Senece opusculo per modum epistole collectae. At ab Hermanno Buschio diligenter revise ». Folio 2, a. incipiunt Epistolae. Epistolis addita est Senecae vita cum Tabula seu directorio Epistolarum. In fine legitur: « Explicit Tabula Epistolarum Senece ». Char. goth. cum sign. et foll. num. — Panzer, vol. IV, pag. 192.

.... s. a. Senecae Epistolarum liber ad Lucilium de vivendi ratione. Lipsiae, per Arnoldum de Colonia in-4. — Maittair. Ind. II, App. pag. 502; Panzer, vol. I, pag. 501.

.... s. a. « Senece philosophi stoici de questionibus naturalibus editio non minori incunditate quam ubertate gratissima: effectuum mundi elementaris natura duce procreatorum rationes: verborumque nitore grato levatos continens: omnibus phie studiosis frugifero ». Haec in fronte. In fine: « Finit opus preclarum Senece de questionibus naturalibus lecturis omnibus inestimabilem pollicens commoditatem. Impressum Lypczk per Arnoldum de Colonia ». Char. goth. cum sign. in-4. — Maittair. Ind. II, App. pag. 552; Panzer, vol. I, pag. 501.

.... s. a. I et typogr. (Argentorati), fol. Seneca de forma et honestate vitae. In fronte fol. 1, a. rubro « Incipit Seneca de forma ac honestate vite feliciter ».

In fine: « Finis Senece » Char. goth. — Panzer, vol. I, pag. 95.

.... s. a. I et typogr. in-4. « Seneca de quatuor virtutibus cardinalibus » Haec in fronte cum iconc. Fol. eod. b. « Incipit liber Lucii Annaei Senece de formula honeste vite, vel de quatuor virtutibus cardinalibus ». In fine: *Laus deo*. Char. goth. Henr. Quentell. Coloniensis. — Meusel, Magaz. III, pag. 147; Panzer, vol. IV, pag. 280.

.... s. a. I et typogr. Seneca de forma et honestate vitae et remediis fortuitorum, fol. Char. goth. Conr. Fyneri, typographi Esslingensis, sine sign. cust. et pagg. num. — Panzer, vol. I, pag. 385.

.... s. a. et I in-4. Seneca de quatuor virtutibus. In fine insigne Io. Koelhof de Lubeck. — Panzer, vol. IX, p. 228.

.... s. a. in-4 min. « Seneca de quatuor virtutibus cardinalibus » (Lat. et Germ.) Haec in fronte. In fine: « Impressum Lyptzk per Gregorium Boettiger ». — Panzer, vol. IV, pag. 347.

.... s. a. I et typogr. in-4. Seneca de quatuor virtutibus cardinalibus. Char. Ioh. de Westphalia, typographi Lovaniensis. — Panzer, vol. I, pag. 523.

.... s. a. I et typogr. in-4. L. Ann. Seneca de quatuor virtutibus. Char. goth. ut videtur Steph. Planck, typographi Romani. — Denis, Suppl. pag. 662; Panzer, vol. II, pag. 542.

.... s. a. I et typogr. fol. « Perpulchrum atque compendiosum scriptum venerabilis magistri Senece de quatuor virtutibus cardinalibus » (circa an. 1476.) — Panzer, vol. IV, pag. 192.

.... s. a. **L** et typogr. **in-4**. Ann. Luc. Seneca de quatuor virtutibus, de remediis fortuitorum. Eiusdem Proverbia in ordinem alphabeti. Seneca de moribus. Columellae ortuli Commentarium. — Panzer, *ibid*.

.... s. a. **L** et typogr. **in-4**. « Seneca de quatuor virtutibus cardinalibus. » (Lat. et Germ.) Haec in fronte fol. **1**, a. Fol. eod. b. « Senecae vita. » Fol. **2**, a. « Incipit liber Lucii Annei Senecae de formula honeste vite: vel de quatuor virtutibus cardinalibus. » In fine: *Telos*. Char. goth. cum sign. — Panzer, *ibid*.

.... s. a. **L** typogr. **in-4**. « Seneca de quatuor virtutibus cardinalibus. » In aversa pagina: *Vita Senecae*. Fol. **2**, a. « Incipit liber Lucii Annei Senecae de formula honeste vite, vel de quatuor virtutibus cardinalibus. » In fine fol. **16**, b. *Laus Deo*. Char. goth. cum sign. — Panzer, vol. IV, pag. 480.

.... s. a. **P** et typogr. **in-4**. Seneca de quatuor virtutibus cardinalibus, seu liber de formula honeste vite, latine et germanice. Char. goth. quo usus Wolfgangus Monacensis, typographus Lipsiensis. Forte ad an. 1496 referenda. — Panzer, vol. **I**, pag. 486.

.... s. a. **L** et typogr. **in-4**. Senecae Proverbia secundum ordinem **alphabeti**. (Lovanii. per Ioh. de Westfalia.) — Panzer, vol. **I**, pag. 523.

.... s. a. **L** et typogr. **in-4**. Senecae Proverbia secundum ordinem alphabeti, cum tractatu ejusdem de moribus. (Parisiis, per Vdalr. Gering.) — Panzer, vol. II, pag. 340.

.... s. a. et **L** **in-4**. Lucii Annei Senecae Cordubensis liber de moribus. Proverbia. De remediis fortuitorum. « Per me magistrum Bartholomeum Guldinbeck de

Sultz. » (Romae, circa an. 1475), s. sign. cust. et pagg. num. — Panzer, vol. II, pag. 529.

.... s. a. l. et typogr. in-4. Seneca de remediis fortuitorum, de quatuor virtutibus, de moribus. Char. goth. nitido cum sign. — Panzer, vol. IX, pag. 335.

.... s. a. l. et typogr. in-4. L. Annei Senecae de remediis fortuitorum. In fine: « Annei Lucii Senecae de remediis fortuitorum liber finit. » Char. goth. Eucharii Silber, typographi Romani. — Panzer, vol. II, pag. 536.

.... s. a. l. et typogr. in-4. Incipiunt Proverbia Senecae secundum ordinem alphabeti. Char. goth. Eucharii Silber. — Panzer, ibid.

.... s. a. l. et typogr. in-4. Proverbia Senecae secundum ordinem alphabeti. Char. goth. — Panzer, vol. IV, pag. 192.

.... s. a. l. et typogr. (Argentorati), fol. Seneca de remediis fortuitorum ad Gallionem. In fine: « Annei Lucii Senecae de remediis fortuitorum liber explicit. » Char. goth. — Panzer, vol. I, pag. 95.

.... s. a. l. et typogr. in-4 min. « Hunc librum composuit Seneca nobilissimus orator ad Gallionem amicum suum contra impetus et machinationes fortunae, etc. » Haec in fronte. In fine: « Annei Lucii Senecae de remediis fortuitorum liber explicit. » Char. goth. Io. Veldeneri, typographi Coloniensis, ut probabile est. — Panzer, vol. IV, pag. 281.

.... s. a. (circa an. 1474.) Seneca de remediis fortuitorum. Parisiis, per Petrum Caesarem et Soc. in-4. — Panzer, vol. II, pag. 343.

.... s. a. in 4. Senecae Proverbia ab Erasmo re-

cognita. Antverpiae, per Adrianum Bergensem. — Panzer, vol. VI, pag. 26.

AETAS II, ERASMIANA.

1515 — 1593.

Eius princeps fuit Erasmus, qui primus limam admovit Senecae. Comites se adiunxere Beatus Rhenanus, Matthaeus Fortunatus, et qui inprimis de Seneca bene meritus est, Fernandus Pincianus; denique M. Ant. Muretus. Agmen claudit Dion. Gothofredus.

1515, * Erasmi **L.** Operum utriusque Senecae: « Ioannes Frobenius verae philosophiae studiosis S. D. En tibi, lector optime, L. Annaei Senecae sanctissimi philosophi lucubrationes omnes, additis etiam nonnullis Erasmi Roterod. cura, si non ab omnibus, certe ab innumeris mendis repurgatae. In his evolvendis si diligenter versaberis, et linguam tuam reddent expolitiorem, et vitam emendatiorem. Bene vale, et nostram industriam tuo favore vicissim adiuva. In inclyta Germaniae Basilea an. 1515, mense iulio 22 fol. — Inscriptis hanc editionem Erasmus, tamquam pro sua eam agnosceret, Thomae Ruthallo Episcopo Dunelmensi, testatus se supra quatuor millia mendorum sustulisse. Eandem tamen abdicavit postea, valde conquestus de opere male tractato culpa amici, cui edendi illius curam commiserat. Vide Epistolam nuncupatoriam ad Petrum episcopum Cracoviensem, editioni Erasmi an. 1529 praemissam. « Cantabrigiae, inquit, quam nactus essem aliquot Senecae

libros manu descriptos, adhibito laboris socio, totum Senecam percurri verius quam perlegi, annotatis in spatio marginis quae vel diversa compereram in exemplaribus, vel ipse ex me addivinaveram. In his erant permulta, quae vigilantis et eruditi cuiuspiam discussionem requirebant. Quum mihi diutius Basileae commorari non esset commodum, totum hoc negotium amico cuidam, de cuius fide nec tum quidquam ad-dubitabam, nec nunc conqueri libet, commisi. At post menses aliquot Basileam reversus, comperi sic tractatum opus, ut me vehementer puderet eius editionis. Non hic vulgari more culpam in alium transferam, sed partiar magis inter eum qui commisit, et eum qui commissum ad se recepit. Meum peccatum erat, quod, oblitus sapientissimi de cassita apologi, amicorum operam expectarem in eo negotio quod per me rectius geri et potuit et debuit; illius, quod inexploratis humeris suscepit sarcinam viribus maiorem. Quamquam haud scio an maior culpa portio mea sit, siquidem ineptior est, qui bovi clitellas imponit, quam bos ipse qui recipit impositas. » Ceterum in hac editione Ludus de morte Claudii primum comparet inter opera Philosophi, separatim antea eodem anno excusus per eundem Frobenium, hoc titulo:

« In hoc opere contenta: Ludus L. Annaei Senecae de morte Claudii Caesaris, nuper in Germania repertus, cum scholiis Beati Rhenani. Synesius Cyrenensis de laudibus Calvitii . . . Erasmi Roterod. Moriae Encomium, etc. Apud inclytam Germaniae Basileam. » Ad calcem Synesii: « Basilee in aedibus Ioannis Frobenii Mense Martio anno 1515, in-4 » — In dedicatione Rhenani ad Thom. Rappinm, Badensem, haec

leguntur: « Hoc Senecae fragmentum nuper in Germania repertum, velut antiquitatis gemmam quamdam, scholiis ex Suetonio et Tacito tumultuanter adnotatis, illustravimus, quo magis ad se lectorem... invitet. Ingenue tamen fatemur, esse loca quaedam, ubi coniecturis tantum usi sumus, nullam historicorum auctoritatem sequenti. — Ad haec ut in Graecis nonnulla divinando restituimus, sic quaedam, non nisi melioris archetypi subsidio reponenda, transire coacti sumus, quod nostrum exemplar Graecorum characterum ne ulla quidem quantumvis exilia vestigia haberet. » Conf. supra pag. 9.

1516. L. Ann. Senecae ad Lucilium Epistolae. « Ex officina Melchioris Lotteri, 1516, Lipsiae, in-4. — Panzer, vol. VII, pag. 193.

— L. Ann. Senecae Proverbia cum commento. Lipsiae, ex officina Melchioris Lottheri, in-4. — Panzer, ibid.

— Seneca de quatuor virtutibus cardinalibus cum comment. Londini, per Wynandum de Worde, in-4. — Brüggemann, pag. 650.

1517. Ludus L. Ann. Senecae de morte Claudii Caesaris, cum Synesii Laudibus Calvitii, et Erasmi Moriae encomio. In fine: « Basileae. In aedibus Io. Frobenii, VIIIbri an. 1517 » in-4. — Panzer, vol. XI, pag. 377. Conf. supra an. 1515.

1518. Franc. Philelphi Epistolae breviores. — Aditae sunt Angeli Politiani Epistolae quaedam familiares, et Epistolae Senecae ad Paulum et Pauli ad Senecam. In fine: « Hagenau excusum impensis atque aere D. Ioannis Rynman de Oringau, cura et opera

Henrici Gran anno partus virginei 1518, mense martio » in-4. — Panzer, vol. IX, pag. 470.

1519. Epistole Franc. Philelphi equitis aurati, etc. Item Epistole L. Annei Senece ad Apostolum Paulum et rursus Pauli ad Senecam, etc. In fine: « Auguste Vindelicorum: in edibus Silvani Otmar excusum anno virginei partus 1519. Die vero tricesima mensis iulii » in-4. Panzer vol. VI, pag. 152.

— Seneca de quatuor virtutibus cardinalibus (cum paraphrasi Germanica). In fine: « Impressum Viennae Pannoniae per Ioannem Singrenium expensis Bartholomei Werlen anno domini 1519 » in-4. — Denis, Nachtrag zur Buchdruckergeschichte Wiens, pag. 46.

— Ludus L. Ann. Senecae de morte Claudii Caesaris, cum Synesii laudibus Calvitii, et Erasmi Moriae Encomio. Basileae, apud Ioan. Frobenium, in-4. — Panzer, vol. IX, pag. 398.

1521. L. Ann. Senecae de morte Claudii Caesaris, Ludus, etc. ut in ed. 1519, Basileae, apud Io. Frobenium, in-8. — Panzer, tom. XI, p. 379.

1522. L. Ann. Senecae Naturalium Quaestionum libri VII. Matthaei Fortunati in eosdem Annotationes. In fine: « Venetiis, in aedibus Aldi et Andreae Asulani soceri; mense februario 1522, in-4. — Panzer, vol. VIII, p. 472; Creven. Cat. *raisonné*, vol. II, p. 37.

1523. Senecae Formula honestae vitae, seu de quatuor Virtutibus cardinalibus, Londini, in-4. — Brüggemann, pag. 650.

— Senecae epistolae ad Paulum, et Pauli ad Senecam. Lond. in-4. — Brüggemann, ibid.

1524. L. Annaeus Seneca de morte Claudii cum

scholiis Beati Rhenani, una cum Synesii laudibus Calvitii et Erasmi Encomio moriae. Parisiis in aedibus Iodoci Badii 1524, octavo kalend. iulias, in-4. — Mait-tair. tom. II, p. 653.

1527. Epistole Seneca. In fine: « Impressum Cra-coviae in officina Domini Ioannis. Haller. Anno salutis nostrae 1527 » in-4. — Panzer, vol. VI, p. 469.

1528. Flores Senecae per Erasmus Roterodamum. Accedunt quidam flores ex Opusculis Ciceronis. An-twerpiae per Martinum Caesarem, in-8. — Panzer, vol. VI, p. 13.

1529. * Erasmi II emendatio. L. Ann. Senecae opera, et ad dicendi facultatem et ad bene vivendum utilissima, per Des. Erasmus Roterodam. ex fide ve-terum codicum, tum ex probatis auctoribus, postremo sagaci nonnunquam divinatione, sic emendata, ut me-rito priorem editionem, ipso absente peractam, nolit haberi pro sua. Confer, et ita rem habere comperies. Adiecta sunt eiusdem scholia nonnulla. Basileae, per Hieronimum Frobenium et Ioannem Hervagium, mense martio, anno 1529, fol. — Pergit Erasmus in epistola nuncupatoria supra ad ann. 1515 laudata: « Interim semper stimulavit animum calcar ignominiae, ut, quemadmodum solent milites, post cladem acceptam in proximo conflictu virtute dedecus acceptum pen-sare, ita feliciore recognitione sarcirem, quod in edi-tione priore commissum erat. Quamquam illa quoque qualis qualis erat, non parum multa restituit, certe spem aliquam ostendit eruditio huius senticeti in usum frugiferi novalis repugnandi. Itaque melio-ribus, ni fallor, avibus Senecam in manus recepi, in quo emaculando tantum curae tantumque sudoris

impensum est, ut optimo iure possim abdicare priorem illam editionem... Non hic verbis attollam, quantum mihi laboris exhaustum sit. Scio neminem crediturum, nisi priorem editionem cum hac contulerit. Id si quis non gravabitur facere, continuo fatebitur, alim prodixisse Senecam: non quod nihil resederit excutiendum, sed quod innumera portenta, non minus feliciter quam fortiter sustulerimus, idque praesidio diversorum codicum, inter quos erant aliquot mirae vetustatis. Divinationi non temere indulsumus, experimento docti, quam id tutum non sit. Et tamen aliquibi divinandum fuit, nec raro feliciter cessit coniectura, nisi me fallunt omnia. Adiuvit in hoc labore nonnihil industria Matthaei Fortunati... Is enim libros Naturalium Quaestionum accuratissime recognovit, quod operae utinam et in caeteris omnibus praestitisset: quem ut in plerisque libenter sequuti sumus, ita in nonnullis ab eo dissentimus, praesertim ubi nostro sensui suffragabantur exemplaria. Profuit et Rodolphi Agricolae codex, typis excusus Tarvisii ante annos quinquaginta... Quin et Sigism. Gelenius, qui iam pridem in officina Frobeniana castigandi praefecturam gerit, vir citra omnem ostentationem, exquisite doctus, et, quod in eruditis quoque rarum est, emunctae naris, exactique iudicii, non pauca feliciter deprehendit, quae nos in multa distractos, interdum et defessos, sefellerant. » Hactenus Erasmus: quibuscum confer quae verissime de hac editione iudicavit Schweighauserus noster in Praef. ad Senecae Epistolas (pag. XXXVII huius Taur. edit. Tom. III.).

— Seneca moralissimus philosophus de quatuor Virtutibus cardinalibus optimo commento illustratus. In fine: « Explicit liber Senecae de quatuor virtutibus

cardinalibus. Londini per Wynandum de Worde in-4. — Bruggemann, pag. 650.

— Senecae proverbialia, cum commento. Londini per Wynandum de Worde, in-4 — Panzer, vol. VII, p. 250.

1532, L. Annaei Senecae romani senatoris ac philosophi clarissimi libri duo de Clementia ad Neronem Caesarem: Ioannis Calvini Noviodunaei commentariis illustrati. Parisiis apud Ludovicum Cyaneum sub duobus Gallis in via Iacobaea, 1532. In fine: « Parisiis ex officina chalcografica Ludovici Cyanei. Anno salutis nostrae 1532, mense aprili, in-4. — Panzer, vol. VIII, p. 160.

1534. Flores L. Annaei Senecae per Erasmum, cum aliis quibusdam ex Cicerone. Parisiis, apud Franciscum Gryphium, in-4. — Panzer, vol. VIII, p. 181.

1536. L. Ann. et M. Ann. Senecarum Opera, cum castigationibus Fernandi Pinciani. Venetiis, ex officina Io. Augusti a Burgo Franci. fol. — Quae editio textum quidem exhibet ab Erasmo constitutum, sed magnum ei ornamentum accessit ab ingenio et industria Pinciani, qui, quum ex MSS. quos habuit quindecim et eo plures, tum ex felicissima coniectura, immensum macularum numerum eluit in castigationibus.

1537. Erasmi III. L. Annaei Senecae opera et ad dicendi facultatem et ad bene vivendum utilissima, per Des. Erasmi. Roterod. ex fide veterum codicum, tum ex probatis auctoribus, postremo sagaci nonnunquam divinatione, sic emendata, ut ad genuinam lectionem minimum desiderare possis. Adiecta sunt scho-

lia D. Erasmi, et B. Rhenani. Basileae, apud Io. Hervagium, fol.

— Aliam Basileensem sine anni nota in fronte, ab antecedente diversam, memorat Harlesius in Brev. Not. literat. Roman. p. 325 sq. hoc titulo: « Opera L. Ann. Senecae... per Des. Erasmum Roterod. et Matthaeum Fortunatum ex fide veterum codd. tum ex probatis auctoribus, postremo sagaci nonnunquam divinatione sic emendata; ut ad genuinam lectionem nihil desiderare possis. Adiecta sunt scholia Des. Erasmi in bonam partem operis, B. Rhenani in ludum de Morte Claudii Caesaris, Rod. Agricolae in Declam. aliquot commentarioli; Fernandi Pinciani castigationes in universum opus. Basileae, fol. »

1540. L. Ann. Senecae Naturalium Quaestionum libri septem, a Matthaeo Fortunato, Erasmo, et Lodoico Strebao diligentissime recogniti, Parisiis, ex offic. Mich. Vascosani, in-4°. — Maitt. tom. III, pag. 314. Hanc editionem curavit Strebaeus, quae praelectionibus suis serviret. .

1551. L. Ann. Senecae Ludus in mortem Claudii Caesar. cum scholiis B. Rhenani. Basileae, apud Frobenium, in-8.

1555. L. Ann. Senecae opera quae exstant omnia, cum Des. Erasmi Rot. scholiis B. Rhenani, Rod. Agricolae commentariis, ac Fernand. Pinciani castigationibus. Lugduni, apud Seb. Gryphium, 2 voll. in-8. — Bibl. Emtinch. part. II; p. 336, n. 71.

— L. Ann. Senecae Flores, sive Sententiae insigniores, excerptae per D. Erasmum. Coloniae Agripp. in-8.

1556. *De Moribus et de Paupertate libri, cum Comment. Leodegarii a Quercu. Parisiis, in-4.*

1557. *L. Annaei Senecae Opera quae exstant omnia, Coelii Secundi Curionis vigilantissima cura castigata, et in novam prorsus formam, nimirum propriam et suam, mutata. Basileae, apud Io. Hervagium et Bern. Brand. fol. — Henr. Stephano iudice, Coelius Secundus Curio, castigare professus, multis foedissimis mendis Senecam conspurcavit. Basis est partim Erasmica II, partim Pinciana, ex quibus etiam quaedam annotationes adiectae sunt. In margine variae lectt. et coniecturae reperiuntur. Scripta etiam Senecae rethoris subiecta sunt. Ludus in Claudium hic cum Rhenani, Curionis, et Hadr. Iunii annotationibus apparet.*

1567. *L. Ann. Seneca de Brevitate vitae. Parisiis, apud viduam P. Attaignant, in-4. — Maitt. Ind. pag. 239.*

1575. * *L. Ann. Senecae philosophi, Stoicorum omnium acutissimi, opera quae exstant omnia, Coelii Secundi Curionis vigilantissima cura castigata, et in novam prorsus faciem, nimirum propriam et suam, mutata: post Herculeos insuper C. S. C. labores, Vincentii Pralli H. opera et studio innumeris in locis emendata ac restituta. Accessit index rerum et verborum copiosus. Basileae, ex offic. Hervagiana, per Eusebium Episcopium, fol. — insunt etiam Senecae rethoris Controversiarum et Suasoriarum libri.*

1576. * *L. Ann. Senecae de Clementia libri, cum commentariis Io. Calvini. Genevae, apud Petrum Santandream, fol.*

1581. * *L. Annaei Senecae philosophi Stoicorum*

omnium acutissimi Opera quae exstant omnia, etc. post Herculeos insuper C. S. G. labores, Vincentii Pralli H. opera ac studio innumeris in locis emendata et restituta. Accessit Index rerum et verborum copiosissimus, nec non humaniorum literarum studiosis perquam utilis et necessarius. Parisiis, apud Iac. Du Puy, fol. — Repetitio ed. Bas. 1573.

1585. L. Annaei Senecae Opera, cum notis M. Antonii Mureti et indice Iulii Roscii Hortini, curante, post Mureti, eodem anno prid. non. iun. defuncti, obitum, Francisco Bencio S. I. Romae, typis Barthol. Gorassii, fol. De qua editione Lipsius in Praef. ad suam Senecae editionem: « Muretus Senecam aut emendatum a se voluit, aut illustratum. Voluit; causâ duplici vix fecit: et quia labor eum et instantia in talibus non sequebatur; et quia mors assequuta est, et filium hoc operis praecidit. Bona tamen et laudabilia multa sunt: unum non attollas, immo non toleres; quod fidenter nimis saepe contra libros rescribit, et Senecam non eorum fide, sed suo sensu, facit loquentem. »

1586. Henr. Stephani Proodopoeia ad Senecae lectionem, et Epistolae diorthoticae quorundam Senecae locorum. (Parisiis) Apud Henr. Stephanum, in-8.

1587. L. Annaei Senecae philosophi et M. Annaei Senecae rhetoris Opera quae exstant omnia, M. Ant. Mureti, F. Pinciani aliorumque studio emendata et notis illustrata (curante Nic. Fabro). Parisiis, apud Iac. Du Puy, fol. — Bibl. Emtinck, part. II, pag. 263, n. 94.

1589. L. Annaei Senecae philosophi Flores. Coloniae Agripp. in-12.

1590. * L. Ann. Senecae philosophi (et M. Annaei rhetoris) Opera quae exstant omnia, in sex tomos tributa. Novae huic editioni accesserunt, 1. Summaria sive Argumenta; 2. Coniecturarum et variarum lectionum lib. V; 3. Loci communes seu libri aureorum; 4. Nomenclator sive Commentarius selectarum vocum, adagiorum et similium. Auctore Dionysio Gothofredo I. C. Basileae, per Eusebium Episcopium, in-8. — Severum censorem invenit Gothofredus Ian. Gruterum qui in Suspicionum extraordinariorum libro, an. 1591, Wittebergae edito, acerbe eum vellicavit. Cui quum eodem anno respondisset Gothofredus, Gruterus ei opposuit confirmationem suarum Suspicionum. Vid. an. 1591.

— Senecae Epigrammata. Inter Epigrammata vetera, a P. Pithoeo edita, Parisiis 1590, in-12.

1591. Iani Gruteri Suspicionum libri IX, in quibus varia scriptorum loca, praecipue vero Plauti, Apuleii et Senecae philosophi, emendantur et illustrantur. Eiusdem Suspicionum extraordinariorum liber singularis contra Dion. Gothofredum. Eiusd. Confirmatio Suspicionum extraordinariorum contra Dion. Gothofredi conjecturas et varr. lectiones in Senecam. Wittebergae, excud. Zach. Lehmann, in-8. — De his libris, quae Grutero intercessere cum Gothofredo ita B. Venator in Panegyrico Gruteri: «Hoc certamen inter ipsos certatum vix possis nolle, quin velis, vix velle, quin nolis. Adeo multum excidebat inter disceptandum humanioris doctrinae, adeo multum rursus inhumanioris censurae. Gruterus ipse calorem

illum iuventutis saepe postea detestatus est. Quum enim optimus et doctissimus ille, quem paulo vehementius antea tetigerat, Heidelbergam ipse quoque docendi causa venisset, reconciliatio primum inter ipsos facta est, deinde sequuta propior notitia, et tandem apud Gruterum poenitentia scriptionis. Nam si mihi constitisset, inquebat, Dionysium virum esse tam bonum, numquam quidquam mihi tanti fuisset, ut contra illum manum tam serio misissem, »

1593. Coloniae, apud Joan. Gymnicum, in-8, cum Dion. Gothofredi coniecturis, variis lectionibus et locis communibus in utrumque Senecam.

AETAS III, GRVTERO-LIPSIANA

1593 — 1830

Post Muretum, a duumviris praestantissimis, Grutero et Lipsio, constituta; quorum curis suas adiungere Franc. Iuretus, Iac. Dalechampius, Io. Frid. Gronovius, et Frid. Ern. Ruhkopfius.

1593. * L. Annaeus Seneca a M. Antonio Mureto correctus et notis illustratus. Accedunt seorsim Animadversiones, in quibus, praeter omnes passim omnium huius superiorisque aetatis doctorum hominum emendationes interpretationesque, infinita loca suppleantur, confirmantur, corriguntur, illustrantur ope MSS. quae in Bibliotheca Elect. Palat. Iani Gruteri opera. Ex typographeio Hieronymi Commelini, fol. — Continet hoc volumen Opera utriusque Senecae, et quidem Philosophi ex recens. et cum notis

Mureti. Animadversiones vero Gruteri, huic editioni iungendae, separato volumine prodierunt anno seq. hoc titulo :

1594. * Iani Gruteri Animadversiones in L. Annaei Senecae Opera : in quibus, praeter omnes passim omnium huius superiorisque aevi doctorum hominum emendationes interpretationesque, quamplurima loca suppleuntur, confirmantur, corriguntur, illustrantur, ope MSS. quae in Bibliotheca Elec. Palat. His additae Nic. Fabri annotationes ad Senecae patris Controversias et filii Apocolocyntosin, Ex typographeio Hieron. Commelini, fol. — Accuratissimae Gruteri in conferendis MSS. diligentiae textus Senecae, quem nunc habemus, plurimum debet. Sunt autem libri scripti, quorum varietatem in his Animadversionibus exhibuit, numero sex, unus Coloniensis, et Palatini quinque, nomine Pal. 1, 2, 3, 4, et Nazarii ab eo insigniti.

1594—1596. L. Ann. Senecae Epistolae, M. Ant. Mureti notis et emendat. illustratae. Accedunt nunc primum animadverss. Iani Gruteri studio concinnatae : in quibus, praeter omnes omnium huius superiorisque aetatis doctorum virorum emendationes interpretationesque, infinita loca suppleuntur confirmantur, etc. (Lugduni.) Sumptibus Io. le Preux. 1596. L. Ann. Senecae Operum tomus II, cum emendat. et notis Mureti, et animadversionibus Gruteri. Ibid. apud eundem, 1594, in-8. Adiecta sunt opera Senecae rhetoris.

1596. Senecae Epigrammata. Inter Epigrammata et Poëmata vetera ex bibliotheca et cum emendationibus P. Pithoei. Lugduni 1596, in-8.

1597. L. Ann. Senecae *Ἀποκαλούντως*. Lutetiae, apud Fed. Morellum, in-8. — Maitt. tom. III, pag. 826.

1598. L. Ann. Senecae philosophi (et M. Ann. rhetoris) scripta, quae exstant, doctissimorum virorum, praecipue vero Iani Gruteri et Fr. Iureti notis et observationibus aucta, et collatione aliquot veterum codicum multo emendatiora quam antea facta (cura Nic. Fabri). Parisiis, apud Marcum Orry, fol. — Praeter notas in titulo indicatas, subiiciuntur in hac ed. annotationes, castigationes et scholia Nic. Fabri, M. Ant. Mureti, Fern. Pinciani, Erasmi Roterod., B. Rhenani, Hard. Iunii et Io. Obsopoei. Textus ad Romanam Mureti editionem expressus est. Bibl. Bunav. tom. I, pag. 337.

1599. Iusti Lipsii Manuductionis ad Stoicam philosophiam libri III. L. Ann. Senecae aliisque scriptoribus illustrandis. — Accedit Ios. Bapt. Bernardi Seminarium philosophiae Aristotelicae et Platon. Lugduni 1599, fol. et exstat in Lipsii Opp. tom. V.

1601. L. Ann. Senecae philosophi libelli V. Accedunt Iambi morales aliquot ex Catone. Lugduni Bat. ex offic. Plantin. in-12. — Bibl. Emlinck, part. II, pag. 386, n. 36.

1602. * L. Ann. Senecae philosophi (et M. Ann. rhetoris) scripta, quae exstant: hac postrema editione doctissimorum virorum, praecipue vero Iani Gruteri et Fr. Iureti notis et observationibus aucta, et collatione aliquot veterum codicum multo emendatiora quam antea facta, cum Indicibus certissimis. Parisiis, apud Barthol. Macaëum, fol. — Repetitio ed. 1598.

—L. et M. An. Senecae opp. cum selectis B. Rhenani, etc. Parisiis, ap. Iacob. Rezé, 1602.

1603. Flores ex L. Ann. Senecae Operibus selecti. Coloniae Agripp. in-12.

1604. * M. Annaei Senecae rhetoris Suasoriae, Controversiae, Declamationumque Excerpta, ab Andrea Schotto ad veterum exemplarium fidem castigata, Graecis etiam hiatibus expletis, notis curisque secundis explicata; item Annotationibus Io. Petreii, et coniecturis Iusti Lipsii. L. Annaei Senecae M. F. philosophi Opera a M. Antonio Mureto correctae et notis eius illustrata. Accedunt seorsim Animadversiones Iani Gruteri, Nic. Fabri, Franc. Iureti, Florentis Christiani. In quibus, praeter omnes passim omnium huius superiorisque aetatis doctor. hominum emendationes interpretationesque infinita loca supplentur, confirmantur, illustrantur. Adiectae et notae Romanorum veterum (quae veteribus *ταχυγράφοις* apud Romanos in usu fuerunt), vulgo Senecae et Tironis nomine insignitae, numquam antehac editae. In Bibliopolio Commeliano, fol. — Has notas non mediocri labore ex MSS. eruit, primusque in lucem e Ioan. Tritheimii maxime codice emisit Ianus Gruterus, subiectas etiam vasto et luculento Inscriptionum veterum operi, quod circa eadem tempora vulgatum, et an. 1707 perquam nitide cum Gudii Graeviique notis in Belgio recusum est. Hic quaedam notanda. Post Ennium, qui vulgares notas 1100 invenit, auctore Isidoro, siglas istas, quarum mirabili compendio verba dicentis pari celeritate excipere, vel quaevis alia citissime in literas mittere poterant notarii, Tullium Tironem, Ciceronis libertum, primum reperisse narrat Euse-

bis in Chronicis. Hoc liberti sui invento usus Cicerone, Catonis Uticensis orationem in Caesarem a notariis excipi iussit, auctore Plutarcho in Catonis vita. Inde forte inductus Trithemius, lib. VI polygraphiae, pag. 599, affirmavit, Ciceronem volumen de notis edidisse, filioque suo inscripsisse. Tironem deinde alii sunt insequuti, in his Aquila libertus Maecenatis, unde Dio, lib. LV; Mecenate *γράμματα πρὸς ταχὺς* sive siglas quasdam primum invenisse refert; et Persanius Philargyrus, ut legere est apud Isidorum Hipsal, lib. I Originum, cap. 21. Confer. Sam. Petitem, Obs. lib. I, cap. 1, pag. 158 seq. Idem Isidorus addit, Senecam, contracto omnium digestoque numero et aucto, ad quinque millia notarum collegisse. At verisimile est, quae Lipsii, lib. I Epist. 27 ad Belgas; est suspicio, Senecam ab Isidoro innui non Philosophum, sed M. Annaeum patrem. Etsi Philosophum malit Bernardus a Mallinkrot, cap. 24. de Natura et Usu literarum. Inter illas Senecae et Tironis notas exstant etiam *cifrae* sive notae numerorum, quas Arabibus vulgo imputant; sed longe antiquiorem earum usum fuisse ex his ipsis Senecae ac Tironis notis et Boëthii Geometricis observat Is. Vossius, pag. 64 seq. ad Melam. Interiecto tempore, Caecilius Cyprianus, Carthaginiensis Episcopus, notas tachygraphicas vocum Christianorum usibus necessariarum adiecit, ut idem Trithemius narrat; quas licet etiam inter illas a Grutero editas cognoscere. Quamquam non me fugit esse, qui cum Raynaldo putent, illas Cypriano vitiose supponi, et ab editoribus Pamelio, Rigaltio, Ioh. Fello, etc. iure ne inter quisquilias quidem Cypriani admissas esse iudicant. Porro Hygini Poëticon astronomicum talibus siglis scriptum vidisse se testatur P. Bembo in Epist. 8, lib. V, ad Iulium II Pon-

tificem, qua eum hortatur, ut Ciceronianam illam, ut appellat, per notas scribendi rationem restituat. Etiam totum Psalterium eiusmodi notis conceptum inspexit post Trithemium Ios, Scaliger, ut refert Epistola DCXVIII. Tamen a codicibus legum abolendas sanxit Iustinianus Imp. praefatione Digestorum, tit. I, § 13; adde Isidorum Orig. lib. I, cap. 23, et plura de siglis hisce sive notis tradentes, Lipsium Centur. 1, ad Belgas Epist. 27; Iul. Caesarem Bulengerum, lib. IV, de Imperio Romano, cap. 2 et 5; Sam. Petium, observ. lib. II, cap. 1, pag. 159; et Wowerium Polymath. cap. 5. Iulianum Floridum ad Ausonii Epigramma CXLVI, sive ultimum, p. 80; Hermannum Hugonem De prima scribendi origine, cap. 19; Lambeccium, tom. I, Biblioth. Vindob. pag. 18; Boeclerum De rebus sec. IX et X, pag. 346; Bartholin. De libris legendis. Diss. VI, Balthas. Frid. Saltzmanum Diss. II De antiquae scripturae origine, etc. Ancilla notarum perita memoratur apud Ammianum, XVIII, 3. Nostra aetate simile scribendi compendium apud Anglos excogitarunt Ioannes Willis, Ioannes Wilkies, Ieremias Richard. et Thomas Shelton, qui etiam omnes Novi Instrumenti libros Psalmosque siglis a se repetitis exscriptos publicae luci exposuit. Libellus autem, quo artem suam tradit, inscribitur *Zeiglographia or a new art of Short writing*. Lond. 1672, in-8. Huic adde Tacheographiam Caroli Aloysii Ramsay, quam, Sheltoni, ut apparet, vestigiis insistens, Germanis nostris utendam obtulit, Lips. 1679, in-8. Fundamenta huius artis breviter indicat Wagenselius in Pera librorum iuvenilium, loculamento 2, pag. 50, et in libro Germanice edito de educatione principis adolescentis, qui a studiis literarum abhorret, pag. 44. Notae sive

siglae *σημειογράφων* (ut vocat Plutarch. in Catonis vita, 770), quae huic editioni adiunctae sunt, et quibus multa a iunioribus addita esse notavit Voss. IV, 3, De vitiis sermonis latini, exstant etiam ad calcem Thesauri Inscriptionum Gruteri, nuper nitide recusi Amst. 1707, fol. Explicationes quasdam illarum siglarum non infeliciter emendavit in codice suo Marquardus Gudius, quas eius observationes in Amstelodamensi editione omissas excerpsit Christoph. Woltereckius, inserique curavit Actis Erud. Lipsiens. tom. V, supplem. pag. 31 sq. Liber Petri Diaconi, monachi Casinensis, qui notas Tironianas ante annos amplius quingentos explicavit ad Conradum Imp., iam typis mandatus fuit antequam Gruterus ipsas proferret in lucem, ut notat Mabillonius De re diplomatica, lib. I, cap. 11, § 18, pag. 52. De tachygraphis vide etiam Gangii Glossar. in *cursores, notae, siglae*; et Montefalconii Palaeographiam Graecam, lib. V, pag. 351 seq. ubi de siglis Graecorum tachygraphorum; Io. Chokierium Centur. 1 Facis artium, cap. 93; Guil. Pancirolum Var. lect. lib. I, cap. 30, et de perditor. tit. XIV, atque ibi Henr. Salmuthum; Bernhaldi Reinoldi Observatt. ad Io. Merceri conciliatorem iuris civilis, pag. 24 seq. Gaufridus in poëtria nova, vulgata a Polycarpo Leysero in Hist. poëmatum medii aevi, pag. 973.

Tradit imaginibus peregrinis Tullius artem
Quam meminisse decet. Sed se docet et sibi soli
Subtilis subtile suum quasi solus adoret.

Negligentiam excipientium in quaestum notariorum arguit Quintilianus, Inst. Orat. VII, 2. Caeterum praestantissimus vir Salmasius, Epist. pag. 101, illam si-

glarum collectionem, qualis in praesenti exstat, factam esse coniicit ab homine christiano circa tempora Gregorii Magni.

— L. Ann. Senecae phil. necnon M. Ann. rhetoris opera omnia. Accedunt L. Senecae ac P. Syri Mimi Sententiae aureae, auctiores correctioresque studio Iani Gruteri. In bibliopolio Commelin. in-8.

1605. * Lipsii I. L. Ann. Senecae philosophi opera quae exstant omnia, a Iusto Lipsio emendata, et scholiis illustrata. Antverpiae, ex officina Plantiniana, apud Io. Moretum, fol. — In commentario scribendo primus operae pretium fecit Lipsius: neque ille criticam rationem posthabuit, sed textum totum ad optimorum librorum fidem denuo recognovit et emendavit, novi sic exempli auctor.

1607. L. Ann. et M. Ann. Senecarum opera, cum Mureti, Lipsii, Iureti, Gruteri, aliorumque notis et observationibus. Parisiis, fol.

— Ad Lucilium Epistolae. Excudebat Io. Stoer, in-8.

1609. L. Ann. Senecae opera. Lugduni Bat. ex offic. Plantin. Rapheleng. in-12, sine notis.

— L. Ann. Senecae Quare bonis viris mala accidunt, quum sit Providentia, liber unus. Rostochii, in-8.

1613. L. Ann. Senecae philos. et M. Ann. Senecae rhetoris quae exstant opera ad veterum exemplarium fidem castigata, ac illustrata commentariis selectioribus et locis communibus ex utroque Seneca factis. Secunda editio, recensita et aucta scholiis Fed. Morelli. Parisiis, ap. Hard. Perier, fol.

— L. Ann. et M. Ann. Senecae opera cum casti-

gationibus Andr. Schotti in Senecam rhetorem. Genevae, apud Io. Vignon, 2 voll. in-8.

1614. Lipsii H. L. Ann. Senecae opera quae exstant omnia, a Iusto Lipsio emendata, et scholiis illustrata. Editio secunda ab ultima Lipsii manu. Antverpiae, ex. offic. Plantiniana, fol.

— L. Ann. et M. Ann. Senecae opera quae exstant, omnia. Coloniae Allobrog. apud Sam. Crispinum, in-8.

1617. Senecae Epigrammata. Inter Poëtarum Latinorum veterum Catalecta, cum comment. Ios. Scaligeri. Lugduni Bat. in-8.

1619. * L. Ann. Senecae philos. et M. Ann. Senecae rhetoris quae exstant opera, ad vett. exemplarium fidem castigata ac illustrata commentariis selectioribus et locis communibus ex utroque Seneca factis. Tertia editio, recensita et aucta scholiis Fed. Morelli. Parisiis, apud Guil. Macaeum, fol. — Conf. an. 1613.

— Amstelodami, apud Io. Iansson, et Lugduni Bat. ap. Barth. a Blit, 2 voll. in-8, praemissa Dan. Heinsii oratione de Stoica philosophia, et ad Senecam philosophum additis notis Mureti, Lipsii, Petr. Scriverii, Io. Is. Pontani, et Io. Piscatoris observationum spicilegio, inque Apocolocyntosin notis Rhenani, Nic. Fabri, et Hadr. Iunii; ad rethorem Senecam vero notis Andr. Schotti, et Io. Is. Pontani.

1626. Annaei Senecae, tum rhetoris, tum philosophi, opera omnia, cum Andr. Schotti castigationibus in Senecam rhetorem. Genevae, apud Petr. Chouet, 2 voll. in-8. — Repctitio ed. Genevensis 1613.

1627. * L. Ann. Senecae philos. et M. Ann. Senecae

rhetoris quae exstant opera, ad veterum exemplarium fidem nunc recens castigata, cum comment. et notis selectioribus Mureti, Fabri, Iureti, Gothofredi, Florentis Christiani, Erasmi, Lipsii, Gruteri, Schotti, Pinciani, Toletani, Rhenani, Hard. Iunii, Obsopoei, etc. Lutetiae Parisiorum, apud Martinum *L'Asnier*, fol.

— Dan. Heinsii *Dissertatio de Senecae Apocolocyntosi, et praesertim de inscriptionis causa.* — Post eius orationes, Lugduni Bat. 1627, in-8, pag. 608 sqq.

1628. * L. Ann. Senecae philos. et M. Ann. Senecae Rhetoris opera quae exstant omnia. Cum omnibus Commentariis hactenus editis, ad ordinem et seriem textus literis et numeris praeuentibus: nunc primum uno contextu et intuitu, summo temporis et inquisitionis compendio, ad calcem cuiusque capituli dispositis. Praeterea hac editione accesserunt D. Gothofredi Notae in utrumque Senecam, in aliis edd. omissae. Nec non eiusdem Loci communes auctiores quam antea. Item Iac. Dalechampii et Th. *de Juges*, Variarum lectiones et Notae. Tandem novus Index rerum et verborum accuratissimus: et haec omnia studio, labore, et sumptibus Th. *de Juges*, I. V. D. Aureliae, excudebat Alex. Pernetus, fol.

— * L. Ann. Senecae philos. opera omnia, ex ultima I. Lipsii emendatione: et M. Ann. Senecae rhetoris quae exstant, ex Andr. Schotti recens. Amstelodami, apud Guil. Caesium, in-12.

1632. Lipsii III. L. Ann. Senecae philosophi opera, a Iusto Lipsio emendata et scholiis illustrata. Aucta Liberti Fromondi scholiis ad Quaestiones naturales

et Ludum de morte Claudii Caesaris. Antverpiae, ex offic. Plantin. fol.

1634. L. Annaei Senecae philosophi opera omnia, ex Iusti Lipsii emendatione: et M. Ann. Senecae rhetoris quae exstant, ex Andr. Schotti recensione. Amstelodami, apud Guil. I. Blaeuw. in-12.

1636. * Annaei Senecae, tum Rhetoris, tum Philosophi, opera omnia, ab Andr. Schotto ad veterum exemplarium fidem castigata. Cum indicibus rerum memorabilium. Genevae, ex typographia Petri Chouet 2 tom. in-8.

1637. L. Ann. Senecae opera. Parisiis, ap. Vitray, 3. voll. in-12.

1640. L. Ann. Senecae philosophi operum tomi tres. Parisiis, sumtibus Seb. Cramoisy, in-12.

— L. Ann. Senecae philosophi opera omnia, ex ultima Iusti Lipsii emendatione: et M. Ann. Senecae quae exstant, ex recensione And. Schotti. Lugduni Bat. apud Elzevirios, in-12, 3 voll. quorum secundum et tertium praeferunt annum 1639.

1642. L. Ann. Senecae Flores per Erasmum Roterod. Amstelodami, apud Lud. Elzevirium, in-24.

1643. * L. Ann. Senecae philosophi et M. Ann. Senecae rhetoris opera quae exstant. Venetiis, apud Baba, 3 voll. in-12.

1646. * Electa Senecae et Sallustii in usum studiosae iuventutis Batavae. Amstelodami, apud Ioan. Ianssonium, in-24.

1649. * Gronovii I. L. Senecae opera, et M. Ann. Senecae quae exstant. Cum notis Io. Fred. Gronovii, separato volumine excusis. Lugduni Bat. ex officina Elzeviriana, 4. voll. in-12. — Multis in hac editione

MSS. usus est Gronovius, instituti sui rationem exponens in Praef. his verbis lectu dignissimis: « Primum lectiones veteres, quascumque tueri potuimus, bona fide repraesentavimus. Nam quod clamant, libros MSS. provenire ab indoctis librariis, et recepta non facile sollicitanda; nec nos ea tenet superstitio, ut in scriptis codicibus naevos librorum a vero auctoris corpore discerni nolimus, ac sine delectu, quae in cariosa membrana reperiuntur, approbemus. At ubi duarum lectionum altera vetustae fidaeque manus est tradux, atque sensum efficit, et cum genio auctoris consenti; altera libros impressos obsidet, aut e scriptis minus castis propagata, aut ab editoribus excogitata; ultra tandem indicari debet sincerior? Quin et librorum corruptores non semper stupidi et hebetes fuerunt, saepe argute et eleganter ineptierunt, vitiumque sub sanae cutis colore absconditur. Idque meminisse oportebat illos qui vulgata, ubicumque sensum habent, sine discrimine defendenda esse vociferantur. Post etiam locum coniecturae dedi, quae manifestae erat veritatis, aut ubi alias audaciores et ab antiqua scriptura remotiores invasisse vulgo exploratum habebam. Cur enim mihi hoc negetur, quod tanto tempore in aliis, non dico imperitioribus, certe imparatioribus, quum longe plus antiquitatis etiamnum lateret, toleratum est? In quo si erravi, quis hoc a me exigit, aut quando ego promisi futurum, ut nunquam fallar? An si decem locis ter excidissem, malis tu septies falsa et obscura lectione torqueri, quam tres mihi lapsus et monstrare et condonare? Non puto. » Nonnisi pauca tamen in contextu Lipsiano mutavit vir modestus: plures vero emendationes plausibiles et felices notis

intermiscuit, in quibus passim etiam sensus philosophi egregie illustratur.

1652. Lipsii IV. L. Ann. Senecae opera, quae exstant, omnia, a Iusto Lipsio emendata et scholiis illustrata. Editio quarta, atque ab ultima Lipsii manu; aucta Liberti Fromondi scholiis ad Quaestiones naturales et Ludum de morte Claudii Caes. quibus in hac editione accedunt eiusdem Liberti Fromondi ad Quaestiones naturales excursus novi. Antverpiae, ex offic. Plantiniana Balth. Moreti, fol. max. — Editio rara et nitida.

1653. * L. Ann. Senecae de Tranquillitate animi, cum notis accuratis Ioan. a Chokier de Surllet. Leodii, apud Leonard. Streel, in-8.

1955. De Consolatione ad Helviam matrem, ex rec. Aug. Buchneri. Vitebergae, in-8.

— De morte Claudii Caes. Ludus. Inter Satiras elegantiores praestant. virorum. Lugduni Bat. 1655, in-12, tom. I, pag. 214.

1659. Gronovii II, adhibitis novis subsidiis auctior et emendatior, L. Ann. Senecae Philosophi et M. Ann. Senecae rhetoris quae exstant, cum notis, Io. Fred. Gronovii. Amstelodami, apud Elzevir. 4 voll. in-12.

1663. L. Annaei Senecae Epistolae ex recens. Iusti Lipsii. Francofurti ad Od. in-12.

1665. L. Annaei, et M. Ann. Senecae opera. Genevae, sumptibus Sam. Chouet, 2 voll. in-8. — Repetitio ed. Genevensis 1613.

1671. De Tranquillitate animi liber, cum annot. P. Mulleri. Lipsiae, apud Fromann. in-12.

1672. * M. et L. Annaei Senecae opera. Amstelodami, apud Dan. Elzevirium, 3 voll. in-8 mai. Interior

SENECA Tom. VI

F

titulus hic est: « L. Annaei Senecae opera, quae exstant, integris Iusti Lipsii, I. Fred. Gronovii, et selectis variorum commentariis illustrata. » Accedunt Liberti Fromondi in Quaestionum naturalium libros et *Ἀποκαλύπτονται* notae et emendationes, t. I et II.

M. Ann. Senecae opera, quae exstant, integris Nic. Fabri, And. Schotti, Io. Fr. Gronovii, et selectis variorum commentariis illustrata, et praeterea indice accuratissimo aucta. Accedunt Io. Schultingii in eundem notae et emendationes, hactenus ineditae, t. III.

1675. L. Ann. Senecae Philosophi opera, ex Iusti Lipsii et Io. Fred. Gronovii emendatione; et M. Ann. Senecae Rhetoris quae exstant, ex Andr. Schotti recensione. Venetiis, 2 voll. in-12. — Bibl. Emtinck, P. II, pag. 385, n. 35.

— Io. Schefferi Notae in L. Ann. Senecae Apocolocyntosin. In eiusd. Lectionibus Acad. Hamburgi, 1675, in-8, pag. 279 seqq.

1693. De Vita beata. Ex offic. Plantiniana Raphelegii, in-4.

1695. Senecarum opera. Venetiis, 3 voll. in-12. — Repetitio Elzevirianae ultimae, teste Fabricio.

1702. L. Ann. Senecae philosophi opera omnia. Accessit a viris doctis ad Senecam aannotatorum delectus (curante Oleario.) Lipsiae, apud Thomam Fritsch. 2 voll. in-8. — Basis est Gronoviana II. Annotationes sunt Lipsii, Gronovii et Fromondi.

1708. L. Ann. Senecae et P. Syri Mimi et aliorum Sententiae singulares, ex codd. auctae et correctae cura Iani Gruteri, atque cum versione Graeca Ios. Scaligeri, Lugduni Bat. in-8.

1711. De Providentiâ, cum notis Mureti, Lipsii et Io. Fr. Gronovii. Recensuit I. Henr. Acker. Rudolstadtii, in-8.

1720. Tres Satyrae Menippeae, L. Ann. Senecae *Ἀποκαλύνουσαι*, I. Lipsii Somnium, P. Cunaei Sardi Venales, recensitae et notis perpetuis illustratae (opera Gottl. Cortii.) Lipsiae in-8.

1728. Senecae Rhetoris et Philosophi opera. Patavii, 3 voll. in-8.

1729. De Brevitate vitae, cum versione Italica. Venetiis, in-12. — Vide Versiones Italicas h. a.

1741. L. Ann. Senecae philosophi opera, cum notis selectis. Lipsiae, 2 voll. in-8. Repetitio ed. 1702.

1759. Senecae Epigrammata. In Anthologia veterum Lat. Epigrammatum et Poëmatum, a Petr. Burmanno edita. Amstelodami 1759 et 1773, 2 voll. in-4.

1761. Senecae philosophi selecta opera, latine et gallice. Opera et studio F. X. D. (Denis.) Parisiis, apud Barbou, in-12. — Continet tractatum de Brevitate vitae, de Providentiâ, et novem epistolas, adiectis notis.

1762. L. Ann. Senecae opera philosophica. Halae, sumt. Orphanotrophei, in-12.

1770. * L. Ann. Senecae Philosophi opera omnia: Accessit a viris doctis ad Senecam annotatorum delectus. Editio emendatio. Lipsiae, apud haer. Weidmanni et Reichium, 2 voll. in-8. — Reddit editionem 1702. Scatet vero vitiis et erroribus.

1777. Selecta quaedam ex L. Ann. Senecae operibus, cura Iac. Aixin. Waringtoniae, typis Guil. Eyres, in-8.

1780. L. Ann. Senecae Flores, ex operibus illius

selecti. Ad exemplar I. Lipsii et Gronovii accuravit M. F. Schaeferus. Vratislaviae, in-8.

1782. L. Ann. Senecae Philosophi opera, ad optimas editiones collata. Praemittitur notitia literaria. Studiis Societatis Bipontinae. Biponti, ex typographia Societatis, 4 voll. in-8 mai.

1787. L. Ann. Senecae Αποκολοκύντωσις s. Ludus in mortem Claudii Caes. a Fr. Erg. Guasco illustratus. Versellis, in-8.

1790. Senecae philosophi selecta opera, Latine et Gallice. Parisiis, apud Barbou, in-12. — Repetitio ed. 1761.

— Apocolokyntosis, cum versione Germanica, notisque literariis, exegeticis atque criticis Car. Gottl. Sontagii. In libro, cui titulus: *Zur Unterhaltung der Freunde den alten Litteratur*, Fasc. II. Rigae 1790, in-8, pag. 69 seqq.

1792. Senecae Epigrammata I, II et IX. Inter Poëtas Lat. minores a Io. Christ. Wernsdorfio editos et illustratos, tom. V, P. III, pag. 1364-1370. Helmstadii 1792, in-8 mai.

1797-1812. * Ruhkopfiana, sex voluminibus absoluta. L. Ann. Senecae opera omnia quae supersunt. Recognovit et illustravit. Frid. Ernestus Ruhkopf, Director Gymnasii Bielefeldensis. Lipsiae, in libraria Weidmannia, in-8 mai. vol. I, 1797; vol. II, 1800; vol. III, 1805; vol. IV, 1808; vol. V, 1812; vol. VI adhuc desideratur. — Doctissimus editor, potissimum adiutus subsidiis a Grutero (cuius tamen apparatus criticum nonnisi leviter inspexisse videtur), Lipsio et Gronovio adlatis, subinde sua etiam adhibita coniectura, textum emendatiorem reddere studuit. Textui

subiectae breves adnotationes, partim critici, partim exegetici generis. Plerisque Philosophi scriptis praemissa argumenta nova eaque utilissima.

1808. L. Ann. Senecae ad Lucilium iuniorem Epistolae. Curavit annotationemque adiecit F. C. Matthiae. Francofurti, apud *Varrentrapp* et *Wenner*, 2 voll. in-8. — Textum exhibet maximam partem ad editionem *Ruhkopfianam* expressum. Annotationes vero adhuc expectantur.

1808-1809. L. Annaei Senecae ad Lucilium Epistolae morales. Ad fidem veterum librorum, in his trium manusc. Argentorat., recognovit, emendavit, notisque criticis illustravit I. Schweighaeuser. Strasb. soc. Bip. 2 voll. in-8 mai. (quidquid in hac editione bonae frugis inest, in novissimam Paris. Editionem, atque hinc in nostram derivatum est, paucis in contextu ad mentem Schweighaeuseri subinde mutatis. Typ.)

Editio omnino critica, ex codicibus potissimum MSS. profecta; quae textum exhibet permultis in locis multo quam antea correctionem. (Vid. quae praefati sumus in tertio volumine. Typ.)

1817. L. Ann. Senecae Naturalium Quaestionum libri VII, diligenter recogniti, scholarum in usum accommodati a G. D. Koeler. Goet. Vandenhoeck. in-8. mai.

1819. L. Ann. Senecae Natural. Quaest. libri septem. Recognovit, emendavit atque commentario perpetuo illustravit. Goettingae. Vandenhoeck, in-8 mai. (Vid. de hac editione quae protulit Bouillettus V. Cl. in praefatiuncula nostra volumini V praefixa. Typ.)

1830. Ed. Vogel, in Catalog. Lipsiano emporii indicatur.

PARS TERTIA.

*L. Annaei Senecae versiones.**GALLICAE.*

.... s. e. Les OEuvres de Senecque translätés de latin en françois par maistre Laurens de Premierfait. A Paris, par Anthoine Verard, fol. Char. goth. — Repetita Parisiis an. 1500.

.... Senecque des mots dorez des quatre vertus, traduit de latin en françois; dédié au roi Charles VIII par le traducteur de Paul Orose, Paris, par Anthoine Verard, fol.

.... Senecque des mots dorés: des quatre vertus cardinales, composé par Cl. de Seissel. Paris, P. Liber pour J. Saint-Denys, in-4. Char. goth.

1491. Les Histoires de Paul Orose, traduites en françois. Senecque des mots dorez des quatre vertus en français. Paris, par Anthoine Verard, le XXI jour d'aoust 1491, fol. Char. goth.

1556. Les Oeuvres de Sénèque, traduites par Cl. de Seissel, Lyon, fol.

1561. Les sept Livres de Sénèque, traitant des Bienfaits, traduits par Sauveur Accaurat. Paris, Estienne Groulleau, in-8.

1574. Epistolas plerasque vertit Godofredus de la Chassagne. Rothomagi, in-12. — Repetita ed. Parisiis an. 1582.

1580. Librum primum de beneficiis vertit Angelus Capellus. Parisiis, in-12.

1583. Quelques Épitres de Sénèque, traduites par le Sr. de Pressac. Paris, Guillaumé Chaudière in-8.

1584. Sénèque de la Consolation de la mort. Paris in-8.

1585. ——— de la Colère. Paris, in-8.

1598. Les OEuvres de Sénèque, traduites par Simon Goulard. Paris, fol.

1604. Les OEuvres de Sénèque (philosophie rhéteur,) traduites par Mathieu de Chalvet. Paris, fol. — Recusa ibid. 1607, 1619, 1638 et 1647, fol. et in 4° et Rothomagi 1643, in-4.

1653. Les morales d'Épictète, de Socrate, de Plutarque et de Sénèque: extraits ou traductions de ces auteurs. Au château de Richelieu, Migon, in-8.

1659. Les OEuvres de Sénèque de la traduction de François de Malherbe, continuée par Pierre Duryer. Paris, Ant. de Somnaville, 2 voll. fol. Repetita ibid. 1669. 1/4 voll. in-12.

1681. Les Épitres de Sénèque, traduites par Pintrel et revues par de la Fontaine. Paris, 2 voll. in-12.

1685. L'Esprit de Sénèque, ou les plus belles pensées de ce grand philosophe, enseignant l'art de bien vivre, pour servir de guide à conduire nos passions, pratiquer la vertu et fuir le vice. Paris, 2 voll. in-12.

1726. Traduction de l'Apokolokyntosis de Sénèque par l'abbé Esquieu. Dans les *Mém. de Litter. et d'Histoire*, par de Moletz. Paris, 1726, in-8, vol. I.

1748. Traité de la vie heureuse par Sénèque. Postdam, in-12. (Auctore La Mettrie.)

1761. Senecae philosophi selecta opera, latine et gallice. Parisiis, apud Barbou, in-12. — Vid. cdd. h. a. Recusa ibid. 1790, in-12.

1765. Senecae Eclogae, avec la traduction de M. de la Beaumelle. Berlin, in-8.

1776. Traité des Bienfaits, traduit du latin de Sénèque, par Dureau de Lamalle. Paris, in-12.

1778. Les OEuvres de Sénèque le philosophe, traduits par M. Lagrange, avec des notes de critique, d'histoire et de littérature. Paris, de Bure, 7 voll. in-12. — Repetita ibid. 1791, 7 voll. in-12, et Caesaroduni 1795, 7 voll. in-8 maj. — OEuvres complètes de Sénèque le philosophe, traduction de la Grange, avec le texte en regard. Paris, Aug. Delalain, 1819, 13 vol. in-12.

1780. Pensées morales, littéraires et philosophiques de Sénèque. Utrecht, 2 voll. in-8.

1792. Morale de Sénèque, extraite de ses oeuvres, par M. N. Paris, in-12. — Continet omnes sententiose ingenioseque dictos locos.

— Traduction de l'Apocolokyntosis de Sénèque, sur la mort de l'empereur Claude, par J. J. Rousseau. Dans la collection complète des OEuvres de Rousseau, Deux-Point, vol. XIV.

GERMANICAE.

.... Seneca de quatuor virtutibus cardinalibus. Latine et Theodisce, in-4. s. a. l. et typ. char. goth. — Notitiam huius ed. dedit cl. Placidus Braun in Notitia hist. lit. de libris ab artis typ. inventione usque ad ann. D. impressis etc. Aug. Vindel. 1788, in-8, part. II, p. 67.

1499. Eadem Lipsiae, ap. Melch. Lotter. in-4.

1507. Eadem Norimbergae, apud Hieron. Hoeltzel, in-4.

1515. Eadem Lipsiae, in-4.

1536. Sittliche Zuchtbücher des Hochberümpften Philosophi und Lerers Lucii Annei Senece. In welchen leer und underweisung funten wirt, wie sich ein mensch, der tugent gemaess, halten soll, in allem so yhm von Gott (es sey im zeytlichem gut, in gluck oder unglück) zu stgdt, damit der tugent nichts das mit derselben ni ewig und bestendig ist, für gesetzt werd. Durch Michael Herr, der freyen künst und artzeney liebhaber, neulich verteutsch. Strassburg, 1536.—in fine ante registrum legitur: «Getrucky. zu Strassburg bep Balthassar Beck, und vollendet am erstend tag des Herbstmonats. Anno 1536, fol. » — *Contineetur hac versione libri sequentes: von den wolthaten; von der anrichtung des lebens; von der fürischtigkeyt Gottes; von der armut; von der besserung der taeglichen zufell; vom zorn; von der miltigkeit; von eim seligen leben; von der rug des lebens; von der koerze des lebens; ein trostbüchlin zum Polybio; ein trostbüchlin zu der Martia; ein trostbuch zu seiner mutter Albina; von den vir angel tugenden; von den sitten ein büchlin.*

1540. Eadem interpretatio repetita Argentorati, fol.

1545. Eadem ibid fol.

1546. L. A. Senecae Underveysung eines sittlichen und erbaren Lebens. Item von den vier Haupttugenden. Valerii Maritalis Carmen was zu eynem vollkommenen gluckseligen Leben gehoert, verteutsch und ausgelegt durch Christophorum Brunonem, beyder Rechten Licentialen. Ingolstad, in-8.

1620. Opera des billig-berümpften und fast Nicht-Unchristlichen weisen Heiden: L. Annaei Senecae. Ietzo auss dem Latein allen Menschen (vornemblich aber denen, die man ietzt ins gemein Christen nennet) zur auffmunterung zu einem mehr-Christlichen als Heydnischen Leben, ins Hochtdentsche übersetzt durch Conradum Fuchsiū, Dantisc. Getrucht in Verlag Johann Carl Unckels zu Franckfurt. Anno 1620, Zwey, Theile in-8.

1642. L. Annaei Senecae schoënes Büchlein von der goëttlichen Providenz, Vorsehung und Regierung oder warumb. frommen Leuten so viel üfels begegne, da doch Gott alle Dinge vorsieht und regieret? Ins Deutsche übergesetzt und mit Theologischen, Politischen, Historischen und andern nützlichen Anmerkungen und Discoursen aus der Schrift, den Patribus und mehrenteils alten bewehrten Authoribus erläutert. Nebenst einer Vorrede, darin erortert wird: was von dem gebrauch und anziehung der heydnischen Scribenten in christlichen Kirchen und Schulen zu halten sey. Durch Iacobum Stollerfothum Lubecensem. Lübeck, in-8.

1661. Senecae Flores, des Seneka Weissheit, Lehr und Tugend-Blumen (von Samuel Butscky). Leipzig, Zwei Teile, in-12.

1729. L. Annaeus Seneca von der Goëttlichen Vorsorge, oder warum es rechtschaffenen Leuten übel gehe? Aus dem Lateinischen übersetzt. Nebst einer Rede von der Moëglichkeit bestaëndig vergnügt zu seyn, in der vertrauten deutschen Redner Gesellschaft gehalten von Joh. Friedr. Mayen. Leipzig, in-8.

— L. Annaeus Seneca von der Standhaftigkeit eines Weisen, oder dass ein weiser Mann nicht geschmachtet werden koenne. Aus dem Lateinischen übersetzt. Nebst einer Abhandlung von der Unüberwindlichkeit eines Weisen, verfertigt von Ioh. Friedr. Mayen. Leipzig, in-8.

— Apocolocyntosis oder des L. Annaeus Seneca Spottgedichte oder Satyre über den Tod und die Vergöötterung des Kayser's Claudius, Verdeutschet und erläutert durch Friedr. Christoff Nöbur. Leipzig, in-8.

1733. Des vortreflichen Weltweisen L. Annaeus Seneca drey Bücher vom Zorne, aus der lateinischen Sprache in Deutsche übersetzt von Christ. Friedr. Weisen. Dresseden und Leipzig, in-8.

1735. L. Annaeus Seneca von der Gemüthsruhe. Vebersetzt von Ioh. Georg. Lottern. — Im ersten Bande der Schriften der deutschen Gesellschaft. Leipzig, in-8.

1739. Einige Briefe (1-12) L. Annaei Senecae an Lucilium, übersetzt von Ioh. Friedr. May. — In dem dritten Bande der Schriften der deutschen Gesellschaft. Leipzig, 1739, in-8.

1742. Des L. Annaeus Seneca Buch vom glückseligen Leben. Ins Deutsche übersetzt. Danzig, in-8.

1747. L. Annaei Senecae Abhandlung von der Kürze des Lebens und Trostschrift an Marcien. Aus dem Lateinischen übersetzt und mit Anmerkungen erläutert von Ioh. Michael Heinze. Hannover und Goettingen, in-8.

1748. Seneca von der Ruhe des Weisen, von einem Vngenaunten. In der Belustigung der Ver-

nunft, aus dem Französischen übersetzt. Hamburg, 1748, in-8, p. 141-168.

— Von der Ruhe eines weisen Mannes, übersetzt von Jos. Friedr. May. — Vid. eiusd. Redner, wie er auf die natürlichste und leichteste Art zu bilden sey Leipzig, 1748, in-8.

1750. Des L. Annaeus Seneca Buch vom glückseligen Leben. Ins Deutsche übersetzt. Zweite verbesserte Ausgabe. Danzig, in-8. — Cf. an. 1742.

1752. L. Annaeus Seneca von der göttlichen Vorsehung, oder warum es frommen Leuten übel gehe, da doch eine Vorsehung sey? Aus dem Lateinischen übersetzt von I. W. S. Lübeck, in-8.

1753. L. Annaeus Senecae zwey Bücher von der Gnade an den Röem. Kayser Nero Caesar. Aus dem Lateinischen übersetzt von Ioh. Michael Heinze, Hannover, in-8.

— Von der Gnade. Neue deutsche Vebersetzung (vom Grafen Rochus Friedrich zu Lynar). Hamburg, in-8.

1754. Seneca von der Kürze des Lebens und Trostschrift an Marcien. Neue deutsche Vebersetzung (von R. Fr. Graf zu Lynar). Hamburg, in-8.

— Eorumdem libellorum versio Heinziana repetita Hanov. et Goetting. in-8.

1765 et 66. Die Briefe des Seneka. Aus dem Lateinischen von Ioh. Franz von Palthen. Zwey Theile Leipzig und Rostock, in-8.

1768. Seneca von der Ruhe der Seele an den Serrens. Berlin, in-8.

— Zwanzig Briefe (1, 2, 3, 5, 6, 11, 14, 13, 28,

34, 35, 38, 43-46, 61-63, 67) übersetzt von Heinze. — In Stockhausens Sammlung vermischter Briefe Helmst. 1768, in-8.

1783. Seneka von der Vorsehung, und von der Gemüthsruhe, it. Sechs Briefe (13, 31, 39, 41, 105, 123) übersetzt von Nüscheler. — Vid. Nüschelers Seneka der Sittenlehrer nach dem Charakter seines Lebens und seiner Schreibart entworfen. Zurich, 1783, in-8.

— Von F. L. Ephem (verus auctor Hanker) Dessau; sec. edit. Leipzig, 1794, Graeff.

— Briefe des L. Ann. Seneka, übersetzt, von Albrecht, Christoph Kayser. Dessau, in-8. — Quae interpretatio quum emtores non invenisset, mutato titulo, additisque quibusdam aliis, denuo prodit Ratisbonae, 1788, ubi vid.

1785. Seneca's zwölfster Brief über das Alter. Item acht und achtzigster Brief. Nebst Anmerkungen von Mich. Engel. — Leguntur in eiusd. Magazin für Phil. und schoëne Litt, Leipzig, 1785, in-8.

1786. Probe einer Vebersetzung von Seneca's physikalischen Vntersuchungen von I. H. A. Schulze. Goettingen, in-4.

1788. Briefe des L. Ann. Seneka, aus dem Lateinischen übersetzt, und mit den über diese Verdeutschung erschienenen Vrtheilen und einer neuen Vorrede herausgegeben von Albrecht Christop. Kayser. Regensburg, in-8. — Non omnes, sed xxvi tantum Senecae epistolae in hoc libro exhibentur, n. 1-3, 5-7, 10-12, 14, 16, 20, 23, 25, 28, 29, 34, 35, 37-39, 41-45, 47, 50, 52, 59, 61-63, 67, 71, 73, 76, 88-90, 99, 103, 107, 114, 115, 121. Conf. ann. 1783.

1790. Von der Vorsehung, oder warum es dem Tugendhaften^a übel gehe da es doch eine Vorsehung geben soll? aus dem Lateinischen des L. Ann. Seneca übersetzt und mit erläuternden Anmerkungen begleitet von Friedr. Christ. Thormeyer. Halle, in-8.

— Seneca von der Ruhe des Geistes, der Vnerschütterlichkeit des Weisen, und der Vorsehung, mit einer eigenen Abhandlungen über die Zufriedenheit von C. Ph. Konz. Stuttgart, in-8.

— Seneca von der Glückseligkeit, übersetzt und mit Anmerkungen begleitet.—In dem Braunschweigischen Journal, herausgegeben von Trapp. 1790, St. 10.

— Senecae Apocolocyntosis, übersetzt von Carl Gottlob Sonntag, cum textu Lat. Vide supr. edd. h. a.

1791. Seneca über das glückliche Leben, von der Kürze des Lebens, und von der Musse des Weisen, verteutscht und mit Anmerkungen herausgegeben von C. Ph. Konz. Stuttgart, in 8.

1792. Seneca an Helvia und Marzia, übersetzt und mit Anmerkungen und einer eigenen Abhandlung über Senekas Leben und sittlichen Charakter begleitet von Carl Philipp Konz. Tübingen, in-8.

1794. L. A. Seneca vom Zorn und von der Gnade. Neu übersetzt und mit Sprache und Sachen erläuternden Anmerkungen begleitet. Leipzig, in-8.

— L. A. Seneca's physikalische Untersuchungen aus dem Lateinischen übersetzt und Sachen erläuternden Anmerkungen begleitet. Leipzig, in-8.

— L. Ann. Seneca's physikalische Untersuchun-

geu aus dem Lateinischen übersetzt und mit Anmerkungen versehen von Friedr. Ernst Ruhkopf. Leipzig, 1794.

1796. Saëmmliche Werke des L. A. Seneca. Vebersetzt, und mit Vorerinnerungen und historisch-critisch-philosophischen Anmerkungen begleitet, wie auch mit einer Einleitung über Seneca's Leben, Charakter, Schriften, Schreibart, etc. versehen von Ion. Friedr. Schilke. Halle und Leipzig, in-8.

1797. L. Ann. Seneca von den Wohlthaten, nach der Ausgabe des Lipsius und Gronovius ins Deutsche übersetzt und mit Anmerkungen versehen von I. A. Schmidt, Leipzig, b. Schwickert, in-8.

— L. Ann. Seneca über die Rürze des menschlichen Lebens mit Erlaeuterungen (von F. Franke). Berlin, Franke, in-8. mai.

1798. Des L. Ann. Seneca Vergoëtterung des Kayser's Claudius, nebst den dahin gehöerenden Stellen aus des Sprüchwörtern des Erasmus, übersetzt von Adolf Groëninger. Munster, in-8.

1789 et 1802. L. Ann. Seneca. Herausgegeben von Io. Göorg. Car. Klotzsch. Wittemb. 1799-1800, 2 vol.

1806. Seneka Trostschrëiben an Polybius, nebst einigen seiner interessantesten Briefe an Lucilius, übersetzt und mit Anmerkungen begleitet von. I. W. Olshausen. Altona, b. Hammerich, in-8.

1811. L. Ann. Senecae Saëmmliche Briefe: übersetzt. mit erkläer. Anmerkungen begleitet (von Detlev I. Wilh. Olshausen), 2 vol. Riel. Academ. libr. in-8 mai.

1813. Seneca's zwei Briefe (cxix et lxxxi) übersetzt und erläutert von Dr E. G. W. Lehmann. Halberstadt. in *Bureau für literatur und Kunst.* in-8.

1816. L. Ann. Seneca üb. das verhaeltniss der wissenschaftlichen Bildung zur sittlichen, oder dessen 88 Brief, übersetzt und erläutert, von Dr C. G. W. Lehmann, Guedlinburgi, ap. Basse, in-8.

ANGLICAE.

1546. A frutefull worke of Lucius Anneus Seneca named the forme and rule of honest lyvyng, both in the Latin tongue and in the Englishe, lately translated by Robert Whyttynton, poet laureate, and now newlye emprinted. — Imprinted at London at the signe ohe George by Wylliam Myddylton. M. CCCC. XLVI. The xxi daye of Inlye, in-4.

1547. A frutefull worke of Lucius Anneus Seneca, caled the Myrrour or Glasse of Maners and wysedome, both in Lain and in Englyshe lately translated by Robert Whyttynton, poet laureate, and nowe newlye imprinted. London, printed by William Middleton, in-8.

— L. Ann. Senecae ad Gallionem de Remediis fortuitorum. The remedies agaynst all casuall chaunces. Dialogus inter sensum et rationem. A Dialogue betwene Sensualyte and Reason. Mately translated out of Latyn into Englyshe by Robert Whyttynton, and nowe newlye imprinted. London, printed, by William Middleton, in-8.

1578. The woorhe of the excellent Philosopher

Lucius Annaeus Seneca concerning Benefyting, that is to say the dooing, receyving, and requyting of good Turnes. Translated out of Latin by Arthur Golding. Imprinted at London by Iohn Day, in-4.

1614. The Worffs both, moral and natural of Lucius Annaeus Seneca done into English by Thomas Lodge. London, fol.

1620. Eadem recusa Londini, fol.

1632. Eadem Londini, fol.

1635. Seneca's Booke of Consolation to Marcia, translated into English Verse. London, in-4.

1648. Seneca's Answer to Lucilius Query, why good men suffer misfortunes, seeing there is a divine providence? written originally in Latin prose, and translated into English verse by Edward Sherburne. London, in-8.

1663. L. Ann. Seneca on the Shortness of Live to Paulinus, translated into an English poem. London, in-4.

1678. Seneca's Morals by way of Abstract. To which is added A Discourse under the Title of an After-Thought. By Sir Roger l'Estrange. London, in-8. — Repetita ibid. an. 1682, 1685, 1688, 1693, 1699, 1702, 1705. 1718, 1720, 1729, 1735, 1746, 1755, et Edinburgi, 1774, in-8.

1685. Something of Horace and Seneca paraphrased by Francis Willis, In the Miscellany Poëms and Translations by Oxford Heands. London, 1685, in-8.

1739. Twelve moral Epistles of Seneca. Translated by a Gentleman of Christ Church, Oxon. Printed for C. Rivington, in-8.

1745. The Morals of Seneca, translated into English by Mr. Bennet. London, in-8.

1786. The Epistles of L. Ann. Seneca, with large Annotations, wherein particular the Thenets of the ancient Philosophers are contrasted with the divin Precepts of the Gospel, with regard to the moral Duties of Mankind. In two volumes. By Thomas Morell. London. Robinsons. in-4.

1798. Epistole of Seneca on the Treatment of Servants his facetious Remarks on the gradual Approach of old Age, in the Reveries of Solitude: consisting of Essays in Prose, a new Translation of the Muscipula, and original Pieces in verse. By the editor of Columella Eugenius, etc. London, in 8.

ITALICAE.

1494. Pistole del moralissimo Seneca nuovamente fatte volgare. In fine: « Finiscono le moralissime Pistole di Lucio Anneo Seneca a Lucillo. Impresse nella inclita Citta di Venetia negli anni della humana restauratione 1494, a dì xiv di Aprile, nel felicissimo Principato del Serenissimo Agostino Barbado: per industria di Sebastian Manilio Romano: el quale insieme con li providi huomini Stephano e Bernardino Dinali Fratelli per comune spesa havendo impressa la sopra ditta opera, etc. » fol.

1546. Il Libretto aureo et santo, degno da ciascuno essere mandato a memoria, di Seneca scritto a Galione,

della (sic) remedii casuali: in Dialogo tra il Senso e la Ragione. — Legitur in calce «De' Proverbii di Messer Antonio Cornazano in Facetie, etc.» In Vinegia, 1546, in-8.

1549. L'Epistole di Seneca. Ridotte nella lingua toscana per il Doni. In Vinegia 1549. In fine: «In Vinegia 1548, per Aurelio Pincio» in-8. — Novam quidem interpretationem promittit titulus; sed Donus refingit tantum et correxit Seb. Manilii versionem, dissimulato auctoris nomine; unde plagii suspicionem non effugit.

1554. Seneca de Benefizii tradotto in volgar Fiorentino da Messer Benedetto Varchi. In Firenze 1554. In fine: «Stampati in Fiorenza per Lorenzo Torrentino, Stampator Ducale, del mese di settembre l'anno 1554, in-4.

1558. La Lettera LVIII di Seneca tradotta dal magnifico M. Luigi Cornaro Nob. Veneziano. — Inserta libro inscripto: «Della Vita sobria.» In Padova, 1558; in-4.

1561. Seneca de Benefizii tradotto in volgar Fiorentino da messer Benedetto Varchi. In Vinegia per il Giolito, in-12.

1563. Eadem, ibid. apud eundem, in-12.

1564. Eadem, ibid. apud eundem, in-12.

1565. Seneca de Benefici tradotto in volgar Fiorentino da M. Benedetto Varchi. Di nuovo corretto, et ristampato. In Vinegia, appresso Gabriel Giolito de' Ferrari, in-12.

1569. Di Lucio Anneo Seneca dell'Ira Libri tre. Tradotti in lingua Toscana et con molte annotationi

dichiarate da Francesco Serdonati Fiorentino. In Padova, per Lorenzo Pasquati, in-4.

1574. Seneca de' Benefizii tradotto da M. Benedetto Varchi. Di nuovo ristampato con la Vita dell'Autore. In Fiorenza, nella Stamparia dei Giunti, in-8.

1584. Eadem. In Firenze, in-4.

1606. Di Lucio Anneo Seneca dell'Ira Libri tre. Tradotti, etc. (ut in ed. 1569) da Francesco Serdonati. Aggiuntovi quel che desso Seneca scrive S. Geronomo, et altre Epistole di S. Paolo a Seneca, e di Seneca a S. Paolo per Giacomo Spolaro Genovese. In Genova appresso Giuseppe Pavoni, in-8.

1611. L'Epistole di Seneca tradotte in lingua Toscana per Anton' Francesco Doni Fiorentino. Et hora di nuovo con ogni diligenza corrette, et ridotte alla sua vera Lettione, secondo le Latine ultimamente stampate. In Milano appresso Gio. Battista Bidelli, Compagno dell'erede di Pietro Martire Locarni, in-8.
— Conf. an. 1549.

1655. Seneca del modo di dare, ricevere, e rendere i Beneficii Parafrasi del Marchese D. Giovambattista Manzini alla Santità di N. S. Papa Alessandro Settimo. In Bologna, per Giacomo Monti, in-4.

1659. Seneca dell'Ira, tradotto da Santi Conti della Rocca Contrada a Carlo Emanuele II Duca di Savoia. Roma, in-8.

1664. Seneca della Clemenza al Effio e Effio il Sig. Cardinale Chigi Nipote di S. Santità e suo Legato in Francia presentato dal conte Caprara. Lione, per Pietro Guglielmino, in-12.

— Seneca della Brevità della Vita, Parafrasi del Co.

Alberto Caprara. In Bologna, per Giacomo Monti, in-12.

1666. Seneca della Colera, Parafrase del Co. Alberto Caprara. In Bologna, per l'Herede del Benacci, in-12.

1677. Le lettere di Seneca. Trasportate dal Latino da Angelo Nicolosi, Segretario dell' Eccelso Consiglio di Dieci. In Venetia, presso Gio. Paolo Cattani, in-4.

1681. Seneca del modo di dare, etc. (ut in ed. 1655.) Parafrasi del Marchese D. Giovanbattista Manzini. Al molto Rev. Padre Gio. Angelico Ricci Predicatore generale, etc. Bologna, per Gio. Reccaldini, ad istanza di Pietro Botelli, in-4. — Eadem editio cum superiore ann. 1655 mutatis tantum duabus primis, et sex posterioribus foliis, solita librarium fraude.

1682. Seneca de Beneficii, trasportato dal Latino da Angelo Nicolosi. In Venetia, appresso Giovanni Cagnolini, in-12.

1695. Le Lettere di Seneca, trasportate da Angelo Nicolosi. Terza impressione. Divise in quattro tomi. In Venetia, presso Girolamo Albrizzi, in-12.

1699. Lettere consolatorie di Seneca ad Helvia, a Polibio, et a Marcia. Trasportate dal Latino da Angelo Nicolosi. In Venetia, presso Girolamo Albrizzi, in-12.

1700. Seneca dell' Ira, trasportato dal Latino da Angelo Nicolosi. In Venezia, per Girolamo Albrizzi, in-12.

1703. Le Lettere di Seneca, trasportate dal Latino da Angelo Nicolesi. Divise in quattro tomi. Quarta impressione. In Venezia, presso Lorenzo Baseggio, in-12.

1707. Eadem. In Ceneda, per Mattio Nanin Cagnan. 4 voll. in-12.

1708. Eadem, ibid. apud eundem, 4 voll. in-12.

1711. Eadem. Terza (sic) impressione. In Venetia, presso Girolamo Albrizzi, 4 voll. in 12. — Conf. an. 1695.

1717. Volgarizzamento delle Pistole di Seneca, e del Trattato della Provvidenza di Dio. In Firenze, nella Stamperia di S. A. R. M. Gio. Per Gaetano Tartini, e Santi Franchi, in-4.

1728. Seneca de' Beneficii tradotto da M. Benedetto Varchi. Con Annotazioni in margine, e Tavola delle cose più segnalate. Aggiuntovi la Vita dell' Autore e gli Argomenti de' Libri. In Venezia, appresso Francesco Piacentini, in-8.

1729. Riflessioni sopra il Trattato di Seneca della brevità della Vita, nelle quali si scorge l'uso che si ha da fare degli Scritti de' Filosofi Gentili. (In volume III de' Saggi di Morale del S. di Chantaresme (M. Nicole) trasportati dal Francese dal Padre Alessandro Pompeo Berti. Venezia, in-12. Praemissum habet textum latinum cum versione italica.

HISPANICAE.

1482. Los Proverbios de Seneca, é el libro que compuso que intitula las Costumbres é Fechos. En Zamora, fol. min.

1491. Las Obras de Seneca. In fine: «Aqui se ascan las obras de Seneca. Imprimadas en la muy noble et muy leal cibdad de Sevilla por Meynardo Ungut Alimeno et Stanislao Polono: companneros en el anno de nascimiento del Senor Mill quatrocientos et no-

vanta et uno annos: a veinte et ocho dias del mes de Mayo », fol. min. Char. goth.

1495. Proverbios de Seneca. In fine: « Acqui se ascaban los Proverbios de Seneca con la glosa: acabados en la muy noble et muy leal cibdad de Sevilla. Imprimidos por Meynardo Ungut Aleman et Stanislao Polono compañeros a xxii dias del mes de Octubre año del Sennior de mill et quatrocentos et noventa et cinco annos » fol.

1496. Las Epistolas de Seneca, con una Introduction de philosophia moral, por Fern. Perez de Gusman. En Zaragoza, fol.

1500. Los Proverbios de Seneca con la glossa. In fine: « Acabados en la muy noble cibdad de Toledo, imprimidos por miestro Pedro Hagenbac Alleman a dies del mes de Febrero anno de nuestro Salvador de mil et quinientos annos » in-4.

1529. Epistolas de Seneca en Romance: neuvamente impressas y corregidas y emendadas. In fine: « Fueron impressas... En la universidad d'Alcala de Henares en casa de Miguel de Eguia a xv d'Enero. 1529 años » fol.

1530. Los cinco libros de Seneca en Romance. Agora nuovamente impresso: corregido y emendado. In fine: « Fue impresso este libro en la insigne universidad de Alcala de Henares: en casa de Miguel de Eguia. Anno del Senor de mil e quinientos e treynta annos. Anchose a veynte y ocho dias del mes de Enero, » fol.

1535. Proverbios de Seneca. « Impressos en Sevilla por Juan Cromberger. A. V. Dias de noviembre. Anno de nuestro Salvador de mil y quinientos 35, » fol,

1551. Seneca de la vida auventurada. Anvers, in-8.

1552. Senecae Proverbios y Sententias. Anvers, in-8.

BELGICAE

1562. Lucius Annaeus Seneca van de weldaden, vertaalt duer Dierick Coornhert, tot. Haërlern, in-8.

1631. L. Ann. Seneca van t' falig, ende tegens 't valsck beklag over 't kort leven, uyt t' latyn vertaalt door D. M. (Daniel Mostert.) t' Amst. in-12.

1644. Lucius Ann. Seneca van de weldaden, uyt t' latyn vertaalt door D. V. Koornhart. t' Amst. in-12.

1654. Alle de Brieven van L. Annaeus Seneca aan Lucilius geschreven, vertaalt door J. H. Glazemaker. t' Amst. in-8.

DANICAE.

1658. Danice lucem vidit Seneca Sorae, fol. auctore Brigitta Trottia, femina erudita, de qua vide Albertum Tura in Gynnaecio Daniae literato, pag. 116 seq. Diem obiit Sorae an. 1662.

1801. L. Annaeus Seneca's mindre moralske Afhandlinger af det Latinske oversatte og med enkelte Anmaerkninger oplyse af Christian Gorn Limkilde. Odensee.

SUECICA.

1791. En lycklig Lefnad af Seneca. Westeras, in-8.

HUNGARICA.

Libros de Consolatione, de Brevitate vitae, et de Providentia, in linguam Hungaricam vertit Iosephus Boda. Vid. die Allgemeine Literatur-Zeitung, an. 1809, pag. 607.

PARS QUARTA.

Libri et loci qui ad L. Annaeum Senecam spectant.

A. BIOGRAPHICA.

Iustus Lipsius, De Senecae vita et scriptis; quod opus nos primo volumini huiusce nostrae editionis praemisimus.

Anonymi galli opusculum, La Vie de Sénèque, Paris, 1776 (laudatum a Cl. V. Diderot, Essai, § 103, not.).

Erasmi vel anonymi Vita Senecae, Erasmianae editioni praefixa.

Anonymi alius Vita Senecae, a Koelero laudata (cf. Passch, Intr. in rem liter. mor. vet. cap. III, part. 16, p. 642.) Forte Erasmianae opellae repraesentatio est.

Delrio, L. A. Senecae Vita, in edit. Senecae Tragicorum, in-8.

Rosmini, Vita di Lucio Anneo Seneca, Roveredo, 1715, in-8.

Diderot, Essai sur les règnes de Claude et de Néron (sexcenties laudatur in notis, excursibus, etc.)

Vernier, Abrégé analytique de la vie et des oeuvres de Sénèque, Paris, Testu, 1812.

Schweighaeuser, Vita Senecae, praefixa edit. Epistolarum. Testis, *Werner*, de Seneca philosopho, p. 124.

Durosoir, Art. Sénèque, dans la *Biographie univ.*

B. DE INGENIO, PHILOSOPHIA, etc. SENECAR.

Montaigne, l. II, c. 32, et passim.

Nicole, Réflexions sur le Traité de la brièveté de la vie dans les Essais de morale, t. II, p. 278, éd. in-18, 1713.

Mallebranche, Rech. de la vérité, l. II, c. 4, part. III, p. 310, t. I de vi Senecae in imaginando, satis copiosus est.

Descartes, in suis *Lettres à une princesse d'Allemagne* (Ep. I, III, IV, V, VI) librum de Vita beata diligenter excussit.

S.-Evremond, Opusc. philos. p. 32, etc.

Shaftesbury, in suis *Charakt.*

Diderot, in opere iam supra laudato.

La Harpe, Cours de Littérature, t. IV, 212, et XIX, 1; ed. Léon Thiessé, 1829.

Villemain, Mélang. sur le Stoïcisme.

Brucker, Gesch. der Philosophie, passim.

Tiraboschi, Storia della Letteratura italiana.

Mém. de Trévoux, ann. 1717, p. 1988.

*Gedoy*n. Préf. de la trad. de Quintilien.

Journ. des Savants, 1788, oct. p. 451.

Bouhours, Man. de bien penser, dial. III, p. 226.

Le Maistre, Soir. de Pétersb. t. II, 181, 200.

Werner, De Senecae philosoph. Breslau, 1825.

Reihnard (Th. F. G.), De Senecae vita atque scriptis, Ienae, 1817.

Amelot de la Houssaye, Réflexions, Sentences et Maximes morales.

Schieck (H. A.) De causis quib. Zeno et Seneca in philosophia discrepent. Rinteln.

Czalbe, Vindiciae Senecae, in Schmidii Disp. de Seneca eiusque Theologia, in-4.

Aprini, Disp. de Relig. Senecae.

Siberi, Seneca divinis oraculis quodammodo consonans, in-4.

Garat, Fragmentum anecdotum, quod praemittendum fuit Annaeanorum operum editioni: nos repraesentavimus partem opusculi inf. pag. 798, sq.

C. EXCERPTA E SENECA.

(Confer quae iam designata sunt supra in Fabricii Notitiæ, pag. 26, et versionum Catalogo.)

Sententiae et Proverbia ex Plauto, Seneca et aliis.
Paris, 1548.

Erasmus, Sen. Flores, sive Sententiae excerptae,
1547, in-8. Paris.

Hato (P.) Flores utriusque Senecae, ordine alphabetico digesti.

Seneca Christianus, seu Flores Senecae, Augustæ,
1782; Posonii, 1803.

Angliviel de la Beaumelle, Pensées de Sénèque,
recueillies par A. de la B., et trad. en français, 2 vol.
in-12. Paris, 1765.

— L'Esprit de Sénèque, ou les belles Pensées de
ce grand philosophe, 2 vol. in-12. Paris, 1723.

Sablier, Extr. des Épit. de Sénèq. Paris, 1770, 1
vol. in-12.

Weber, Die einzig wahre Philosophie, nachgewiesen
in den Wercken des L. Ann. Seneca. Monachii, ap.
Lentner, in-8, 1807.

Sub hoc titulo, non satis congruo, exhibet libellus
varia Senecae de philosophia cogitata et sententias,
sub aliquot capitibus proposita, adiuncto contextu
latino. Stylus germanicus est minus emendatus ver-
borumque compositio nonnumquam indecora.

1807. Dr. *Detlev I. Wilhem Olshausen*, Sammlung
auserlesener Stellen aus den saemmtlichen philoso-

phischen Schriften, d. ersten Klassen der Gelehrten-Schulen bestimmt, und herausgegeben, u. s. w. Alton. ap. Hammerich, in-8. — Accesserunt ann. seq.

— Eiusd. Erklær. Anmerkungen zu einer sammlung auserlesener Stellen aus den philosophischen schriften des L. Ann. Seneca. Alton. ap. Hammerich, in-8.

Propter locorum, qui simul rerum tractatarum quodam nexu iunguntur, laudabilem delectum, pariter ac bonas in eosdem annotationes, haec Senecae Chrestomathia superioribus scholarum classibus iisque omnino adolescentulis literarum studiosis, qui ingeniosi et praeclari huius scriptoris delicias primoribus saltem labris gustare veliut, maximopere commendanda est.

Est solus textus nitidissime et emendate typis scriptus. In recensendo eo Ruhkopfium maxime secutus est editor, ita ut pluribus in locis ab illius recensione discederet. Interpunctioni in primis rectius constituendae singularem navavit operam, quo variis locis subobscuris lux salutarior affulsit. Nonnumquam suas ipsius coniecturas, quae veri plerumque specie blandiuntur, in textum recepit. Veteribus editionibus, nondum rite collatis, atque aliquot codicibus usus fuisse fertur. Volumen II suppeditabit commentarium in usum maxime praeceptorum. Caeterum loca in quibus ab aliorum recensione secesserit, indicavit; correctionum causas ac rationes proposuit aliorumque locorum adhuc emendandorum specimina exhibuit, in Programm. « Examinis solemnia in gymnasio Francof. celebranda. Indicit Frid. Chr. Matthiae. Praemittuntur observationes nonnullae in Senecae Epistolas. Francof. 1808, in-4. »

M. Io. Dan. Schulze, L. Ann. Senecae Observationes de natura infantum, puerorum et adolescentum (Programma quod edidit M. I. D. S.), in-4, 1808.

— *Eiusdem L. Ann. Senecae Paedagogica* (Programma alterum), Luben. in-4, 1809.

Ea loca quae ad liberorum educationem spectant e Senecae libris selegit, atque nexu quodam coniuncta, nulla tamen addita versione, iste liber continet.

Russwurm (I. W. B.) Seneca's Fürstenspiegel. Deutsch und Lat. Stendal. ap. Frazen, in-8, 1809.

Locos illustres, praecepta principibus salutaria exhibentes, e Senecae scriptis collegit huius libri auctor, et germanicum in sermonem versos cum textu iuxta posito evulgavit.

Fabricius (I. A.) Observationes et Coniecturae ad Senecae opera, auct. I. A. Fabricio, cum I. G. Gurlitti Gedanken über die Wirkungen d. sogenannten heidnischen Moral gegen die christliche, in Wiedeburgi philolog. paedagog. Magazin, t. II, p. iv, p. 437, etc.

Rosenmüller (I. G.) Lehren der Weisheit nachdem Seneca. Letzte Arbeit des verewigten Dr. Joh. Georg. Rosenmüller. Leipz. Goeschen, in-4 mai. 1816. Titulus quoque, nec paucis in exemplaribus, sic scriptus invenitur: «Lehren der Weisheit für gebildete Familien, aus dem Seneca frey überstzt und mit kurzen Anmerkungen begleitet.»

Sunt varia loca praeclara e Senecae scriptis excerpta, germanice versa et sub capitibus proposita. Versio minime ad verbum est facta; saepius enim auctor suas ipsius sententias Senecae intexuit cogitatis. Praemissa est brevis vitae Senecae adumbratio. Y. P.

APPENDIX.

Celeberrimus GARAT, quum in recudenda versione gall. Senecae totus fuisset, en quae de consilio ipse suo et de auctore typis mandato, quasi intra carceris muros scripsit, ann. 1794.

DE SENECA

C'est au moment où Robespierre et ses complices avaient couvert la France d'échafauds, au moment où la hache faisait tomber des milliers de têtes au milieu de nos villes, au moment où je voyais mes amis entre les mains des bourreaux, et mon nom sur les tables de proscription, que j'ai fait réimprimer *Les œuvres de Sénèque*. Il ne nous restait plus alors à tous qu'une seule chose à apprendre : à mourir. C'est là presque toute la philosophie de Sénèque : il la créa pour le règne de Néron ; elle était plus nécessaire encore sous le règne de Robespierre. Je voulus m'en pénétrer en corrigeant moi-même les épreuves du Sénèque, et multiplier, pour les Français, les exemplaires de ces ouvrages, devenus si utiles dans un malheur si universel.

Ainsi des époques et des sentiments parfaitement analogues ont inspiré, à deux mille ans de distance, le philosophe et son éditeur.

Ce fut aussi dans un siècle livré aux fureurs d'une guerre civile, allumée par les querelles de religion, que Montaigne se passionna pour la philosophie de Sénèque, qu'il mettait si fort au-dessus de celle de Cicéron. Cicéron, en effet, enseigne à

vivre , Sénèque enseigne à mourir ; et , dans les guerres civiles , c'est cette dernière leçon qu'on a besoin de recevoir. Montaigne dirait, dans son naïf langage, qu'à ces sanglantes époques il faut désapprendre à vivre, et apprendre à mourir.

Toute cette question de la préférence que les uns donnent à Sénèque, et les autres à Cicéron, dépend peut-être uniquement des circonstances et des dispositions dans lesquelles on les lit l'un et l'autre. Ce n'est pas ici un jugement du goût, c'est un jugement du besoin ; au plutôt le besoin, qui n'est le même ni dans tous les temps, ni dans tous les lieux , à mesure qu'il change et varie , soumet le goût à toutes ses variations et à tous ses changements.

Placez-vous dans le fond d'un cachot, étendu sur la paille , sur des pavés de grès , ou sur la terre humide, recevant à peine d'une lucarne assez de lumière pour lire, attendant que Robespierre ou Billaud vous envoient chercher par Samson ; et demandez-vous lequel d'un volume de Cicéron ou de Sénèque vous aimeriez le mieux avoir porté avec vous dans ce cachot.

La religion a fait des prières touchantes et sublimes pour les agonisants : Sénèque , pour ainsi dire, a fait une philosophie pour ces longues agonies auxquelles les tyrans condamnent quelquefois les nations.

Ma propre expérience m'a appris combien est différente l'impression que nous recevons de la lecture des œuvres de Sénèque, suivant la différence

des temps et des lieux où l'on les lit : il faut que je raconte ce qui m'est arrivé à cet égard.

La nature, qui m'a fait naître avec une âme ardente, idolâtre de la liberté, et avec une âme sensible, qui ne veut être libre que pour ployer avec gloire et bonheur sous le joug des affections tendres, et des devoirs qui lient chaque homme à toute l'espèce humaine ; la nature avait placé mon berceau chez un peuple qui ne peut ouvrir aucune page de son histoire ancienne sans y trouver des traces non effacées de son éternel amour pour la liberté, et pour les vertus que la liberté enfante. Braves Liégeois vous êtes les descendants de ces fiers Éburons, devant lesquels les aigles romaines, plusieurs fois repoussées, furent plusieurs fois au moment de prendre leur vol vers les cimes des Alpes, d'où on les avait vues fondre avec impétuosité sur toutes les Gaules : et vos âmes ne sont jamais descendues de cette hauteur de l'âme de vos ancêtres, qui étonna la fierté des Romains. Aujourd'hui, comme il y a deux mille ans, vos bannières ne peuvent se déployer sans offrir à tous les regards cette devise sacrée :

*Mieux vaut mourir de franche volonté,
Que du pays perdre la liberté.*

C'est dans ces paroles, qu'au sortir du berceau mes yeux, en s'ouvrant à la lumière du jour et à celle de la vérité, apprirent à lire : c'est en prêtant une oreille attentive et avide à vos discours, où respiraient tous les sentiments qui agrandissent et qui adoucissent l'humanité, que j'appris à sentir, à

penser, à agir. Je commençai la vie au milieu d'une famille qui me donnait les exemples de toutes les vertus domestiques, et au milieu d'un peuple qui me donnait les exemples de tous les dévouements à la patrie. Sans doute j'ai trop peu profité des uns et des autres ; mais telle est l'ineffaçable empreinte des impressions reçues dans les premiers jours de la vie, que jamais je n'ai pu être malheureux en faisant le bien, ni heureux sans le faire. A peine je fus en état de concevoir une pensée, elle fut pour la liberté ; à peine je fus en état d'écrire une ligne, j'écrivis pour défendre sa cause. Mais j'écrivis sous les yeux des despotes qui dominaient encore aux lieux où je reçus la naissance, et il fallut expier ce crime en m'éloignant : un exil volontaire put seul me dérober aux satellites des tyrans ; et, pour sauver mes jours, il fallut m'arracher pour longtemps à tout ce qui en faisait le charme.

Aux lieux où je trouvai un asile, le hasard, qui semblait se conformer à ma situation, fit tomber pour la première fois dans mes mains une édition des œuvres de Sénèque : je les ouvris avec avidité et comme pour les dévorer : mais à peine j'eus lu quelques pages, je sentis mon empressement se ralentir, mon esprit était frappé de l'éclat des pensées et des expressions : j'admirais cette philosophie dont la grandeur consiste à mépriser tout ce que les hommes estiment grand, à braver tout ce qu'ils trouvent terrible, à passer, comme le dit Sénèque lui-même, *entre la bonne et la mauvaise fortune, en jetant sur l'une et sur l'autre un regard de dédain.* Cependant j'étais étonné, et je n'étais point touché. En admirant le livre, j'étais tenté de le fermer. Je

ne lisais plus par goût, mais par projet ; ma lecture ne tarda pas à devenir un travail. J'éprouvai quelque chose de bien plus extraordinaire : cette morale de Sénèque, si propre à élever l'humanité au-dessus de l'humanité, je sentais que je n'aurais pu l'adopter pour ma morale, sans faire une grande violence à tout ce que je jugeais de meilleur dans les sentiments de mon âme, et peut-être sans m'exposer à des remords. J'avais toute l'énergie de la jeunesse, mais je n'en avais point la présomption ; je me laissai entraîner à ma manière de sentir, sans outrager, par aucun jugement précipité, le génie et la gloire de Sénèque. Je ne crus pas que Sénèque eût tort ; je ne crus pas avoir tort non plus. Je soupçonnai qu'il manquait ou quelques années à mon âge, ou quelques circonstances à ma situation, pour me rendre aussi sensible qu'il convenait à des beautés et à une morale auxquelles de si grandes âmes et de si beaux génies ont voué, dans tous les siècles, une espèce de culte. Je renvoyai la lecture de Sénèque au règne d'un Néron, si j'étais condamné à le voir.

Hélas ! au milieu des persécutions que je souffrais, et de l'exil où j'étais condamné, que j'étais loin de craindre qu'une tyrannie ; cent fois plus affreuse encore que celle de tous les tyrans de Rome, fût si près de nous ! qu'il m'eût été impossible surtout de croire que bientôt l'espèce humaine allait recevoir plus d'outrages et de plaies, au nom de ces principes de douceur et de bienfaisance proclamés dans l'Europe par les Montesquieu, les Rousseau, les Helvétius et les Beccaria, qu'elle n'en avait reçu sous

les principes du despotisme le plus arbitraire dans ses maximes, le plus farouche dans ses actes !

Nous venons de passer à travers ces scènes désastreuses ; et , par une suite d'événements , Liège, ma patrie, a été mêlé à toutes les destinées de la République française ; et moi, de citoyen de Liège, j'étais devenu citoyen de la France. L'époque à laquelle j'avais si éventuellement et si indéfiniment ajourné la lecture des œuvres de Sénèque ne s'est donc que trop tôt et trop réalisée : et combien a été différente l'impression que j'en ai reçue !

La première fois j'avais peine à continuer la lecture : cette dernière fois j'avais peine à m'en détacher. La morale de Sénèque m'avait paru outre nature dans sa hauteur ; elle ne me paraissait plus qu'au niveau des circonstances et des besoins. Je lui avais reproché d'attrister la vie : je le bénissais de dépouiller pour moi la mort de toutes ses terreurs. Je l'avais blâmé d'avoir reproduit sous tant de formes les mêmes exhortations au mépris des tyrans, des bourreaux et des supplices ; et je compris que, lorsque la nature nous attache à la vie par tant de sensations, pour rompre un pareil attachement, il faut attaquer l'âme par toutes les forces de la pensée armée des plus puissantes et des plus nombreuses expressions. Je ne me sentais pas ému , mais fortifié : Tibère, Néron, et Robespierre, ne se montrèrent plus à moi que placés à la même distance, et, pour ainsi dire, sous ce point de vue général qui, de la contemplation même des plus horribles fléaux, fait naître la lumière , sans faire naître

aucun effroi. La source des larmes que j' avais versées sur les premières victimes se tarit dans mon âme, naturellement trop sensible : mais je ne cessai de pleurer sur tant de morts héroïques, que pour les honorer par un sentiment plus digne d' elles , que lorsque je fus sûr d'en augmenter le nombre par la mienne, si dans une heure ou dans deux j'étais conduit à l'échafaud. L'homme et les empires qu'il élève et qu'il détruit, la vie, et la mort, tout parut à mes yeux sous des aspects entièrement nouveaux : je jugeai de tout comme on imagine quelquefois que pourraient juger des êtres qui parleraient de la vie après l' avoir perdue : j'aurais été un excellent personnage pour les dialogues des morts de Lucien. Passant continuellement de la lecture de Sénèque aux événements qui s'accomplissaient sous mes yeux, et de ces événements à la lecture de Sénèque, la Conciergerie de Paris et la prison de Socrate, la petite chambre de cette maison d'Utique où Caton se déchira les entrailles, et la Place de la Révolution , tout cela se confondit tellement à mes yeux, que ma mort même je ne la considérais plus comme un événement à venir, mais comme un événement passé dont je lisais l'histoire. Oui, je ne raconte rien qui ne soit rigoureusement exact et vrai : et telle est sur nos âmes la puissance d'un homme de génie pour rompre le cours de nos sensations les plus naturelles, pour faire de nous en bien comme en mal des êtres dans lesquels on a peine à reconnaître les traits universels et permanents de l'espèce humaine !

Mais pourquoi Sénèque a-t-il fait sur moi des im-

pressions si différentes, et lorsque je voulus le lire pour la première fois, dans ma fuite de Liège, et lorsque je l'ai lu à Paris au milieu des bourreaux et des victimes, et dans un temps où il m'aurait été impossible de lire deux pages d'un autre écrivain ?

Je crois pouvoir répondre à cette question ; je crois encore que ma réponse peut jeter un nouveau jour sur la philosophie de Sénèque, et sur le genre d'utilité qu'on peut en retirer dans la vie sociale.

A la première de ces deux époques de ma vie, j'étais déjà persécuté par les despotes pour la cause de la liberté ; je fuyais devant leurs satellites ; j'étais proscrit, exilé : mais ces proscriptions mêmes, ces exils des hommes libres prouvaient alors que, si la liberté ne commençait pas à régner sur la terre, elle commençait, au moins, à y parler. Ces violences des tyrans de l'Europe annonçaient leurs inquiétudes, et leurs inquiétudes leur chute. Les espérances que nous avions conçues dans les pensées des hommes de génie étaient intactes et entières ; elles étaient toutes devant nous ; elles présentaient aux imaginations un pen ardentes et élevées un champ immense de grandeur et de félicité pour tous les peuples capables de reconnaître leurs droits, et dignes de les reconquérir. J'ajouterai que le lieu où je fixai mon exil, était une campagne charmante, sur laquelle la nature semblait se complaire à répandre l'inépuisable variété de toutes ses beautés et de toutes ses richesses ; j'ajouterai que l'ami le plus cher à mon cœur, proscrit avec moi et pour la même cause, partageait mon exil, et qu'autour de nous étaient prodigués à

chaque instant, et par toutes les personnes admises dans la confiance de nos persécutions, ces soins si tendres et si touchants que les âmes sensibles ne peuvent pas refuser aux malheureux, et qui font aimer quelquefois aux malheureux jusqu'au sort qui leur attire de si douces consolations.

Dans une situation si propre à resserrer tous les liens qui m'unissaient à tous les hommes, et tous les hommes à moi, comment aurais-je pu goûter une philosophie dont le but est de séparer une âme de tout ce qui n'est pas elle-même ; de faire, de sa propre perfection, l'objet unique de tous ses efforts ; de lui composer une grandeur, qui l'isole, et des vertus dont le plus haut exercice est d'envisager sa propre mort d'un œil indifférent, et d'un œil sec la mort de tout ce qu'on aime ? Ah ! mon âme était alors pressée par d'autres besoins, elle avait besoin de pratiquer d'autres vertus ! Les pensées naissantes de la liberté m'environnaient des images d'une félicité toute nouvelle pour les hommes, et je ne pouvais pas consentir à devenir indifférent pour ces images qui faisaient tressaillir mon cœur de joie, j'avais besoin de mettre un grand prix au bonheur que la nature et la société peuvent donner aux hommes, j'avais besoin de nourrir mon indignation et ma colère contre les tyrans qui bouleversent tous les principes de la société, qui empoisonnent tous les biens de la nature. Ah ! loin de me détacher de tous les hommes, je voulais m'unir à eux par de nouveaux pœuds, par de nouvelles affections, pour marcher tous ensemble à ces grands combats que la liberté allait livrer au despotisme. Ce n'est pas

dans la solitude que se font les révolutions; j'aurais voulu être sans cesse avec les hommes dans les places publiques, pour leur parler; dans les armées, pour combattre avec eux et pour eux sous les drapeaux de la liberté. Cet attrait qui entraîne si puissamment un sexe vers l'autre, j'aimais à le sentir avec plus d'énergie que jamais, parce que j'avais l'espérance de laisser, dans le patrimoine de mes enfants, la liberté comme un de mes acquêts.

Je dus donc rejeter loin de cette époque de ma vie cette philosophie de Sénèque, qui contrastait si entièrement avec elle, qui voulait effacer devant mon imagination cette suite de tableaux enchantés et sublimes que lui traçait l'avenir.

Lorsque je repris Sénèque à Paris, non seulement pour le lire, mais pour le réimprimer, les temps, les choses, mon esprit, mon cœur, l'avenir même, en quelque sorte, étaient bien changés!

Les principes de la liberté sociale introduits rapidement, répandus universellement chez le peuple de l'Europe où les esprits ont le plus d'activité, et les caractères le plus d'ardeur, avaient produit en France la révolution la plus étonnante qui ait jamais changé la face des choses humaines. Ni les hommes, ni les lois, ni les mœurs, ni les fortunes, ni les villes, ni les campagnes, rien n'était resté le même.

Mais, ô éternel sujet d'étonnement et de douleur! dans ces universelles mutations, faites au nom de la liberté pour fonder sur les droits de l'homme toute la puissance sociale, et pour employer toute

la puissance sociale à son bonheur, les droits de l'homme, proclamés par des maximes générales, étaient outragés tous les jours dans des actes publics. La puissance destinée à créer une république surpassait, dans l'espace de quelques mois, les forfaits commis dans tous les siècles par les plus farouches despotes. Les statues de la liberté, plus arrosées du sang de ses adorateurs que de ses ennemis, ne se montraient plus au genre humain que comme ces divinités de Carthage, qui n'avaient pour autels que des bûchers, et pour culte que la mort. Ces promesses des hommes de génie sur la foi desquelles la France s'était engagée dans une entreprise si inouïe, n'inspiraient plus qu'une confiance incertaine, et on était tenté d'aller en pleurant sur les tombes des Montesquieu et des Rousseau effacer toutes les épitaphes, pour y graver ces mots: *vous nous avez trompés!* Les auteurs du despotisme, réjouis de nos calamités, regravèrent leurs maximes effacées sur les feuillets de nos fatales expériences, et la cause du genre humain paraissait perdue, parce que celle de la République française était souillée par tous les crimes. Dans cet anéantissement de toutes les espérances sociales, toutes les affections de la nature étaient comme évanouies. Aucun sentiment doux et consolateur ne pouvait pénétrer dans les âmes étouffées, pour ainsi dire, sous le poids des malheurs de tout un peuple. Celui qui aurait voulu jouir des affections attachées aux noms sacrés de père, de fils, d'époux et de frère, aurait comme éprouvé des remords; il n'y avait plus de jouissance et de joie qu'entre ceux qui mouraient

ensemble; et, pour se permettre un sourire ou une larme qui ne fût pas amère, il fallait avoir entendu l'arrêt de sa mort.

Ah ! dans une pareille situation, dans cette situation où il fallait être prêt à chaque instant à braver ce qu'il y a de plus affreux, et, ce qui est bien plus difficile, à se séparer à jamais de ce qu'on aime le plus, on avait besoin d'une philosophie qui apprend à renoncer à tous les biens avant qu'on vous les arrache, qui vous promène d'avance dans les tombeaux pour vous accoutumer au nouveau domicile que vous allez habiter, qui vous sépare du genre humain, qui ne peut plus rien sur vous, et pour lequel vous ne pouvez plus vous-même ni rien faire, ni rien espérer ; qui vous crée enfin une grandeur et une force personnelle, que les tyrans et les bourreaux pourront briser, mais qu'ils ne pourront faire trembler. Telle est la philosophie de Sénèque ; je ne connais que celle-là qui puisse convenir à l'état d'où nous sommes sortis le neuf thermidor.

Elle était devenue la mienne cette philosophie, et tant qu'elle a été en France le premier besoin de tous, je l'ai gardée. Tant que Robespierre a régné, j'étais prêt à voir couler mon sang ; et aucune puissance sur la terre, aucune violence n'aurait pu faire tomber une larme de mes yeux.

A l'instant où ce règne affreux de Robespierre expira avec lui, le stoïcisme, dont le triple airain environnait et enveloppait, pour ainsi dire, mon cœur l'abandonna ; tous les sentiments de la nature y

rentrèrent, lorsque le tyran qui les avait étouffés ne fut plus ; et ce fut dans ce jour de triomphe et de joie, que toutes les larmes , que je retenais depuis un an , coulèrent à la fois et par torrents sur toutes les victimes que la hache avait frappées sous mes yeux. Je rentrai dans la nature, lorsqu'une grande nation rentrait sous l'empire de la justice ; je me permis d'être sensible, lorsqu'il me fut permis d'espérer encore pour la France quelques vertus publiques, et quelque bonheur.

Voilà l'histoire de mes relations avec Sénèque.

Faut-il en conclure que la lecture de ses ouvrages ne convient qu'à des temps de calamités semblables à ceux à travers lesquels nous venons de passer ? Hélas ! quand il serait vrai, ce ne serait pas une raison d'attacher un moindre prix à ses sublimes productions : les jours de désastres et de malheur ne sont rares ni pour aucun homme ni pour aucun empire, et la tyrannie a peut-être aussi souvent désolé les peuples libres, que le despotisme les peuples d'esclaves ! Sous les rois et sous les républiques il peut être trop souvent nécessaire de se créer au fond de son âme un asile sacré et impénétrable , où cette haute philosophie nous sépare de l'univers et presque de la vie ; et le genre humain doit un culte d'admiration et de reconnaissance au philosophe qui, seul, peut lui prêter un secours suffisant, lorsqu'au milieu de tous les autres philosophes empressés autour de lui il est obligé de donner le signal de miséricorde.

Il ne faut pas croire, au reste, que Sénèque , qui a prêté un langage si éclatant et si élevé aux

maximes du stoïcisme, ne soit jamais qu'un philosophe stoïcien.

Le génie de Sénèque avait trop de grandeur pour être renfermé dans les maximes de cette secte même qui a tant agrandi la nature humaine.

C'est le propre des sectes comme des partis, d'étendre les passions ou de resserrer les idées : ceux qui se dévouent à une secte, quelle qu'elle soit, sont des esclaves ; ceux mêmes qui en sont les créateurs emprisonnent, en quelque sorte, leur génie dans l'école où ils règnent avec leurs maximes. L'homme, doué véritablement d'un grand esprit, veut exercer sa puissance sur tous, et ne veut avoir d'empire sur personne. La soumission d'une école, les applaudissements d'un théâtre l'humilieraient, s'il était avide de gloire : il est venu au monde, et c'est là qu'il veut parler. Pour lui il y a des vérités qui se lient à celles qui sont déjà découvertes, qui se lieront à celles qui se découvriront : il n'y a point de symbole et de corps de doctrine, parce qu'il est persuadé que nos connaissances seront toujours incomplètes ; que leur énoncé est toujours imparfait, et que toutes les générations s'écouleront avant que l'homme ait aperçu et ordonné tous les rapports qui le lient aux choses, et aux êtres au milieu desquels la nature a placé son espèce. Dans cette indépendance, l'esprit reste ouvert à toutes les lumières qui peuvent lui être présentées, et par toutes les sectes de philosophie, et par tous les objets de la nature. Il s'approprie tout, parce que rien ne lui appartient exclusivement, et qu'il n'appartient à rien ; semblable à l'espace, où tous les

corps se placent et se meuvent , le génie du vrai philosophe admet toutes les vérités existantes ; il ne les reconnaît pas à la signature du philosophe qui les publie, mais à l'évidence avec laquelle les vérités lui montrent elles-mêmes la réalité du rapport exact qui les constitue. Il ne demande point si une vérité est d'Aristote, de Zénon ou d'Epicure, mais si elle est de la nature.

C'est le stoïcisme qui a adopté Sénèque, beaucoup plus que Sénèque n'a adopté le stoïcisme.

Sénèque a pris aux stoïciens ce qu'ils avaient de bon ; il leur a laissé le reste. Il n'en a point pris cette affectation d'austérité, ces longues barbes, ces manteaux déchirés avant le temps, ou salis avant le service, ces privations d'un plaisir honnête qui allument une passion criminelle, toutes ces singularités qui dénoncent à la vanité du monde l'orgueil du philosophe, et toutes ces tortures du corps qui dénaturent et font haïr la philosophie ; il n'en a pas pris ce langage dépouillé à dessein de toute grâce et de toute beauté, réduit par art au strict nécessaire pour former une proposition ; ces subtilités de la dialectique, bien plus puériles que les ornements les plus recherchés du discours, ces jeux du syllogisme, qui se plaît à former péniblement des nœuds, pour les dénouer bien plus péniblement encore, et qui introduisirent la hideuse scholastique dans les écoles d'antiquité, avant qu'elle devînt l'unique science des écoles ouvertes par les moines dans les universités de l'Europe moderne.

Sénèque rejette également de son style, et les glaces de la dialectique, qui répandent sur les plus

importantes vérités bien plus d'indifférence que d'évidence, et ces flammes d'une éloquence ardente, qui, avant qu'une opinion ait été revêtue d'aucun caractère de la vérité, la font embrasser avec passion aux imaginations échauffées et allumées.

Parmi les lettres de Sénèque, il y en a trois ou quatre où il traite spécialement et de ce stile nu de quelques stoïciens, qui effraie par sa sécheresse, et de cette pompe du discours, que quelques philosophes de l'école de Platon ont empruntée à l'art oratoire : il se moque également, avec beaucoup de grâce, des uns et des autres ; il montre, avec une grande supériorité de raison, pourquoi ces deux espèces de langage, quoiqu'elles soient très-opposées, sont également impropres pour atteindre à la vérité, pour lui laisser ses beautés naturelles, pour ne pas lui en prêter d'étrangères. Je ne connais rien dans l'antiquité qui approche autant, sans pourtant y arriver, de cette philosophie, si profonde et si lumineuse, avec laquelle quelques philosophes anglais et français ont parlé des langues et de leur influence.

Ce qui caractérise le style de Sénèque, c'est une précision singulière, qui décompose une idée principale dans tous ses accessoires et dans toutes ses nuances, qui donne de l'éclat aux détails qu'elle multiplie, et rend les décisions du jugement plus sûres, en même temps qu'elle ajoute aux richesses de l'imagination.

Il ne tourne pas, comme on l'a dit, autour de la

même idée, mais il la voit, et il la rend avec tous ses entours; ce qui est bien différent.

Sénèque ne tourmente jamais son esprit, mais il tourmente quelquefois celui de ses lecteurs qui en ont moins que lui

Sénèque, il est vrai, s'arrête long-temps sur la même vérité; mais songez qu'il ne veut pas seulement la voir et la présenter, qu'il veut encore la méditer, et vous la faire méditer avec lui. Avec lui, il n'est pas question seulement de savoir ce qu'il faut penser de la mort; il faut se préparer pour le moment où Sylvanus viendra vous dire de la part de Néron: *Mourez*; à demander tranquillement ses tablettes, pour y graver ses dernières volontés; à soutenir le courage de ses amis, en leur disant: *où sont donc ces préceptes de la sagesse dont nous avons tant parlé?* à prendre un poison très-actif, parce que le sang, épuisé par l'âge et par une excessive sobriété, sort avec trop de lenteur des veines, des jambes et des cuisses qu'on s'est ouvertes soi-même: à dicter enfin à plusieurs secrétaires, dans ces derniers moments qu'on presse par le fer et par le poison, des discours dont la perte sera le regret de tous les siècles.

Quand on écrit pour arriver à une telle fin, ce n'est pas pour le goût qui aime à passer rapidement d'une pensée à l'autre qu'on écrit, c'est pour la vertu, qui ne pénètre de toute sa force et de toute son énergie que l'ame reposée, pour ainsi dire, sur l'inépuisable fécondité de ses exhortations: hélas! quand on a aussi quelque goût pour la vertu, ses leçons n'ont pas besoin

d'être si variées pour être toujours douces et puissantes!

Ce qui confond, c'est que dans ses lettres à Lucilius, qui sont au nombre de 124, et qui roulent presque toutes sur un même fonds d'idées, Sénèque ait trouvé le moyen de présenter sous tant de formes différentes, et avec une si prodigieuse diversité d'idées accessoires, les mêmes préceptes sur la vertu, sur la raison, sur l'honnête, sur la vie, et sur la mort. Il n'y a qu'une grande passion qui puisse prêter si constamment des charmes nouveaux aux mêmes objets; et cela seul suffirait pour prouver combien l'amour de Sénèque pour la vertu était sincère et profond.....

Sénèque, qui diffère tant des stoïciens par la grace de son esprit et par l'éclat de son style, en diffère encore davantage, peut-être, par la douceur touchante de son caractère, et par les sentiments tendres qui de son âme s'épanchent souvent sous sa plume....

Dans la vieillesse même, Sénèque eut le besoin d'un sentiment qu'on excuse peu dans un philosophe, et qu'un vieillard ne peut sauver du ridicule qu'en le faisant partager à l'objet qui le lui inspire. Le stoïcien aima une jeune femme, et il en fut aimé: espèce de miracle qu'opèrent pourtant quelquefois les graces de l'esprit, la réunion des vertus aimables aux vérités sublimes, et la gloire des talents qui couvre l'idée de la défaillance des années par les idées d'immortalité qu'elle réveille sans cesse. Pauline, qui n'était point condamnée à mort par Néron, voulut que la sentence prononcée contre son mari fût aussi pro-

noncée contre elle: et, lorsqu'on arrêta son sang à son insu, elle conserva sur tous les traits une pâleur qui attesta toujours qu'elle avait perdu une partie de sa vie avec son mari, et qu'elle conservait le reste à regret.

COMPENDIORVM IN SENECAE INDICE OCCVRENTIVM
EXPLICATIO.

Ben. de Beneficiis (in t. II.) — *Br. V.* de Brevitate vitae (t. I.), — *Clem.* de Clementia (t. I.), — *C. Helv.* Consolatio ad Helviam (t. II.), — *C. Marc.* Consol. ad Marciam (t. II.), — *C. Pol. Cona.* ad Polybium (t. II.), — *C. Sap.* de Constantia sapientis (t. I.), — *Exc.* Excerpta e Senecae libris (t. IV.), — *Epigr.* Epigrammata (t. IV.), — *Epist.* Epistolae (t. III e IV.), — *Frag.* Fragmenta (t. IV.), — *Fr. nov.* Fragmenta nova (t. IV.), — *Ir.* de ira (t. I.), — *Lud.* De morte Claudii Caesar. Ludus (t. II.), — *Ot. sap.* De Otio sapientis (t. I.), — *Prov.* de Providentia (t. II.), — *Q. N.* Quaestiones naturales (t. V.), — *Tr. an.* De Tranquillitate animi (t. I.), — *V. Best.* De Vita beata (t. I.).

N. B. Numerus romanis signis expressus librum, arabicis vero, caput et paragraphum indicat.

INDEX

RERVV ET VERBORVV PRAECIPVORVV

IN SENECA PHILOSOPHO

OCCVRRRENTIVM

INDEX

RERVM ET VERBORVM

IN L. ANNAEO SENECA

MEMORABILIVM.

ACA

A capite bona valetudo, Clem. II, 2, 1.

*A*lexon petram non nisi antistites calcant, Q. N. IV, 2, 7.

Abnoctantem Iovem inducunt poetæ, V. Best. 26, 6.

Abominandum remediū genus, Ir. I, 12, 6.

Abseondita multa in rerum natura, Q. N. VII, 31, 1.

Absentes inter nihil componitur, Frag. Nov. 1. — quæ irritant et concitant ad præsentiam non ferunt, ib.

Abolvere timoris, Beuf. IV, 27, 1.

Abstinentia animalium eur inducta a Pythagora et Sextio, Epist. 108, 17. — quorundam animalium, superstitionis argumentum, Epist. 108, 22. — abstinentiæ laus, Epist. 110, 11; 123, 1.

Academia, Benef. VI, 11, 1.

Academicus incerti omnia dicit, Epist. 88, 5. — Academici veteres et minores nullum antistitem relinquerunt, Q. N. VII, 32, 2. — Academicorum veterum opinio improbat, Epist. 71, 17. — nova scientia nihil scire, Epist. 88, 38.

ACE

Acceptorum oblitio unde sit, Epist. 31, 26.

Accessio, Benef. II, 14, 3. — accessio et morbus, Ir. III, 4, 4.

Accidunt nobis plura mala quam contingunt, Epist. 110, 3.

Accipere et dare, contrariis, Benef. V, 10, 2. — qui accipere novs non vult, acceptis offenditur, Benef. IV, 40, 2. — in aspero et prubo, Epist. 19, 9.

Accusandi rabies sub Tiberio Cesare, Benef. III, 26, 1.

Accusatoris partibus fungi, Epist. 28, 7.

Acerbum (nihil tam) in quo solatium æquus animus non inveniat, Tr. An. 10, 4.

Acerbus (de sono), Q. N. II, 27, 2.

Acerrius feras exagitat vox, Ir. II, 11, 5.

Acetabula et caleuli præstigialorum, Epist. 45, 7.

Achaëis libertas cum immunitate data, Benef. V, 16, 7.

Achaia terrae motu agitata, Q. N. VI, 1, 11. — *Achisae* civitates Ponticis litoribus impositae, C. Helv. 6, 8. — *urbes* terrarum motibus proutae, Epist. 91, 9. — *vitium* soli, male cohaerere, Q. N. VI, 1, 13.

Acherusius lacus, Epist. 55, 7.

Achilles, Ir. II, 2, 4. — *Achilles* Homericus, Tr. An. 2, 11. — *Achillis* et Patrocli anni, Epist. 88, 6.

Achivos et Troianos persalutare, Epist. 27, 4.

Acies humana multa consequi non potest, Q. N. VII, 31, 1.

Acilius Aviola cos. Lysd, 1, 1.

Acta (in) beneficium non mitto, Benef. II, 10, 4.

Actiacum mare, Clem. I, 11, 1.

Actio ex conducto et locato, Benef. III, 7, 1. — *ingrati*, Benef. III, 5, 2. — *actioni* genuit nos natura, Ot. Sap. 31, 3; 32, 8. — *actiones* in foro separantur, Benef. VI, 5, 4. — *omnes* vitae totius, honesti ac turpis respectu temperantur, Epist. 76, 13. — *virtutum* omnes pares sunt, Epist. 68, 8 et 31.

Actuarii vice fungi, Epist. 33, 9.

Actuosa ignis, Ir. II, 19, 1. — *actuosa* vita, Tr. An. 3, 12. — *actuoso* animus, Epist. 39, 3.

Actus vitae facilis, Epist. 90, 16.

Acuta quaedam inefficacia sua subtilitate, Epist. 83, 25.

Adamas secari, aut caedi, vel deteri potest, C. Sap. 3, 7.

Addicere, in amplexu usurpatum, Br. Vit. 14, 3.

Additamentum, Epist. 47, 6.

Adespetendum et expetendum, Epist. 117, 3.

Adiaphora, indifferentia, Epist. 82, 9.

Aditialis coena, Epist. 122, 3 sq. — *aditiales* coenae trices H. S. constiterunt, Epist. 95, 41.

Adiutorium, Ir. I, 9, 4. — *eibus* corporis, Epist. 88, 21. — *mutuum*, Ir. 1, 5, 2. — *virtutis*, Ir. I, 13, 3. — *aliud* genus admittit litterarum, Epist. 27, 3. — *adiutorio* alieno, Benef. II, 23, 3. — *lento*, Ir. II, 10, 6.

Adminiculum, Epist. 59, 5.

Admirator incitamentum est ambitionis et luxuriae, Epist. 94, 70.

Admiror eloquentissimos viros et deditos Ennio, etc. Frag. 8.

Admissarius, Q. N. I, 16, 2.

Admissionis interioris prima cohors, Clem. I, 10, 1. — *admissiones* primae et secundae, Benef. VI, 33, 3.

Admonendine sint omnes promissae? Epist. 20, 1.

Admonere, genus adhortandi est, Epist. 94, 25.

Admonitio aliquando interveniat verecunda, quae non poscat, nec in ius vocet, Benef. VII, 24, 3. — *facit* taedium, Benef. II, 11, 6. — *admonitiones* in beneficiis vitandae, Benef. II, 6, 2.

Adolescent secreto ambulans monetur na solitudine male utatur; Epist. 10, 1. — *tristis* hilari et amabili praefertur, Epist. 36, 2. — *adolescentis* et senis corrigendi vitia diversa, Epist. 25, 1. — *adolescentium* frequens vitium, Epist. 122, 6.

Adolescentia fructuosior, infantia dulcior, Epist. 9, 5.

Adornandum est omni genere quod dea, quo sit acceptius, Benef. II, 8, 1.

Adrumetum (vel Grumentum) obsessum, Benef. III, 23, 1.

Adspicere in auguria, Q. N. II, 32, 7.

Adversus non sunt metuenda, Epist. 13, 1. — pro his sunt quibus eveniunt, Prov. 3, 4.

Adulandi certamen apud principes et reges, Benef. VI, 30, 3.

Adulatio amicitiae similis, Epist. 45, 5. — pernicioſa, Tr. An. I, 12. — saepe dum blanditur, offendit, Ir. II, 28, 4. — adulationibus minime credendum, Epist. 59, 11.

Adulatores fugiendi, Q. N. IV, Praef. 12. — adulatorum voces cacludendae, Epist. 123, 8 sqq. Vide *Assentatio*.

Adulterium Clodii cum Caesaris uxore, Epist. 97, 2. — sponsalorum genus decentissimum, Benef. I, 9, 4. — adulterii pudor nullus, Benef. III, 46; 2.

Advocare, Clem. I, 9, 8.

Advocatio, Ir. III, 9, 2. — ambulator, Ir. I, 16, 43. — petita, Ir. III, 42, 3. — tacita, Ir. 3, 8. — advocacionem dare, Tr. Au. II, 29, 2; Q. N. VII, 40, 1. — petere, Q. N. I, 46, 12. — postulare, Epist. 22, 9.

Advocatus, Ir. III, 7, 3; Clem. I, 9, 5. — bonae mentis, Epist. 94, 59. — idoneus, Epist. 108, 43. — advocatum ista non quaerunt, Epist. 94, 29. — advocatum non invenit Claudius, Lud. 14, 1. — apparet opus esse advocato, Epist. 94, 52. — quomodo opus est, Epist. 109, 12.

Aeacus, homo iustissimus, Lud. 14, 2. — iussit Claudium Caesarum alea ludere, 14, 3. — Aeaci tribunal, ibid. 14, 4.

Aedificia veterum qualia, Epist. 90, 8 et 9. — aedificiorum luxuria, Epist. 114, 9; 115, 9.

Aedilem metuentia loca, V. Beat. 7, 2. — aedilium officium describitur, Epist. 86, 9.

Aeditus non excurandus, Ep. 41, 1.

Aeger medicinam, non regionem, quaerit, Epist. 104, 18. — aegri infelicitas, Epist. 78, 1, sqq. — aegro assidere, Benef. III, 9, 2. — aegrum maxime reficit amicorum affectus et sermo, Epist. 78, 5. — o infelicem aegrum, ibid. 23. — aegris sana miscere initium morbi, Tr. An. 7, 2.

Aegeum mare, Epist. 89, 19. — in Aegeo mari insula surrexit, Q. N. II, 26, 3.

Aegibus diligentissimus pater familiae, Epist. 86, 9.

Aegii terrae motus Patris non fuit auditus, Q. N. VI, 25, 4.

Aegritudo in sapientem non cadit, Clem. II, 5, 4.

Aegroti consolatio, Excerpt.

Aegyptus, Q. N. I, Praef. 7; Br. Vit. V, 3. — infida, C. Helv. 9, 7. Nili incremento dilatata fuit, Q. N. VI, 26, 1. — quomodo nunquam treuisse tradunt, movetur tamen, Q. N. VI, 26, 1. — quando inundetur, Q. N. IV, 2, 1. — Aegypti fertilitas ad mensuram Nili respondet, Q. N. IV, 2, 9 et 10. — praefectus Babillus, ibid. 12. — et avunculus Senecae, C. Helv. 17, 5. — sacerdotes et praefecti stipem et aures dona in ora Nili iaciunt, Q. N. IV, 2, 8.

Aegyptii Tiberii Caesaris principatu urbe pellebantur, Epist. 108, 22. — alioquin studiosi siderum observatores, nil de comitis tradiderunt, Q. N. VII, 3, 1. — latrones Philetas vocant, Epist. 51, 13. — quot elementa fecerint, et quomodo ea dividerint, Q. N. III, 14, 1.

Aegyptiis (ex) arenis advectae maculae columnarum, Epist. 115, 9.

Aegyptius caruifex, C. Marc. 20, 6. — miles, C. Marc. 14, 2.

Aeneae pietas in parentes, Benef.

III, 37, 1. — Aenese mater vera, Epist. 88, 32.

Aeneatores, Epist. 84, 40.

Aequinoctium, Q. N. III, 46, 2.

Aër an ex atomis constet, Q. N. II, 6, 2. — *aër* turbidus et inconstans, Q. N. II, 41, 1. — frigidus per se et obscurus, Q. N. II, 40, 1. — inter ea corpora est a quibus unitas, Q. N. II, 2, 1. — mas et femina, Q. N. III, 44, 1. — naturalem vim se movendi habet, Q. N. V, 6. — nunquam immobilis, Q. N. V, 4, 2. — quomodo sit pars et materia mundi, Q. N. V, 4, 1. — quo terra propior, eo crassior, Q. N. IV, 40, 1. — unde accendatur, Q. N. IV, 40, 1 sqq. quo altior eone purior est? Q. N. IV, 40, 1. — quomodo teratur sententia veterum, Q. N. I, 1, 4. — *aëris* et venti discrimen, Q. N. V, 5, 1. — partes tres, Q. N. II, 40, 2, sqq. — natura, Q. N. II, 4, 1, sqq. — visio, Q. N. II, 4, 1, sqq. — visio, Q. N. VI, 27, 2. — intensio, Q. N. II, 6, 2. — *aëris* in parte vicina terris, nivem concipit, Q. N. IV, 42, 1.

Aeruscans civis, Clem. II, 6, 2.

Aes alienum quis habere dicatur, Benef. V, 44, 3. — grave, Q. N. I, 47, 9. — leve et grave, Epist. 49, 40. — ad aes exire, Epist. 88, 1.

Aeschines, pauper Socratis auditor, quum nihil haberet seipsum donat praeceptor, Benef. I, 8, 1.

Aesopos logos, C. Polyb. 27, 1.

Aesopi nobilis pagina, Epist. 95, 26.

Aestate qui loca sub terra refrigerant, Q. N. IV, 3, 26.

Aestimare se ipsum necesse est, Tr. An. 4, 1. — aestimanda est eius persona cui damus, Benef. II, 45, 3.

Aestus aequinoctialis omnium maximus, Q. N. III, 28, 7. — *aestus*

ordo, Q. N. III, 28, 7. — *aestus ordo*, Q. N. III, 28, 6 et 7.

Aetas ad bonam mentem aptior, Epist. 69, 42. — nihil confert bestiae vitae, Epist. 93, 2 sqq. — tota partibus constat, Epist. 42, 5. — quorum brevissima sit, Br. Vit. 45, 4. — etiamsi duplicetur, ad discenda non sufficeret, Epist. 49, 5. — aetatis humanae brevis, Epist. 99, 40 et 41. — aetatem stultum disponere, Epist. 102, 4, sqq. — aetatum omnium semina nobis insita, Benef. IV, 6, 6. — quae iucundissima, Epist. 42, 4.

Aeternitas animarum, Epist. 108, 4.

Aeterno nil noxium, Epist. 57, 6.

Aetiologia seu causatum inquisitio, (melius *Ethologia*) Epist. 95, 66.

Aethiopia ferventissima carens vivibus, Q. N. IV, 2, 47. — Aethiopiae solitudines cur siccae, Q. N. III, 6, 1. — Aethiopiae vastitas, Q. N. I, Praef. 7.

Aethiops minimus, Epist. 85, 35. — Aethiopia color inter suos insignitus non est, Ir. III, 2, 6. — Aethiopes Macrobii Camhysen ob libera responsa irritant, Ir. II, 20, 2.

Aetna, Benef. VI, 36, 1. — aliquando multo igne abundavit, Q. N. II, 30, 4. — Siciliae mons, unicus a Messala dictus, Epist. 51, 1. — consumaturne et subsidat, an vero ignis minuat, Epist. 79, 1. — ingentem vim arenae urentis effundit, Q. N. II, 30, 4. — Lucilio salivam movet, Epist. 79, 6. — Aetnae incendium, Benef. III, 37, 2. — Aetnam plures descriperunt poetae, Epist. 79, 4 et 5. — Aetnam ascendere, Epist. 79, 2.

Acvi brevis, Epist. 99, 28.

Affectio naturalis rationi inexpressibilis, Epist. 57, 3.

Affectus nullus in quo non ira dominetur, Ir. II, 36, 6. — affectus et morbus animi, quid differant, Epist. 75, 9. — affectus quid, et affectibus praeludentia principis, Ir. II, 2, 5. — affectus indicis falso existimata, Ir. II, 3, 4. — affectus Stoicis corpora sunt, Epist. 106, 2 sqq. — an, ut vult Aristoteles, virtuti pro armis sint, Ir. II, 16, 7. — omnes disciplina domari possunt, Ir. II, 12, 6. — omnes sui signa dant, Ir. I, 4, 6. — quemadmodum crescant vel effervant, Ir. II, 4, 4. — affectuum praenuntia, Ir. III, 10, 2. — affectuum mediocritas impugatur, Ir. I, 10, 2. — affectus habere modicos, an nullos: utrum satius, Epist. 116, 4. — affectibus carent muta animalia, Ir. I, 3, 4. — prorsus caret, sapiens, Epist. 85, 3. — faciem subdunt carmina, ib. 115, 12. — honestas indulgendum, Epist. 104, 3. — incipientibus resistendum, Epist. 116, 3.

Affigere pocula, Ir. I, 16, 19.

Affuisse sibi nemo dicitur, Benef. V, 8, 2.

Africa, C. Helv. 9, 7. — Africae deserta, Epist. 94, 66. — per solitudines exercitum duxit Caesar, Epist. 94, 33. — ex solitudinibus columnas advectae, Epist. 115, 9. — Africam et Hispanias mare seiunxit, Q. N. VI, 20, 4. — incolunt Tyrii, C. Helv. 6, 9. — In Africa cur pauci fontes, Q. N. III, 6, 4. — in Africa serpentes legionibus Romanis bello terribiliores, Epist. 82, 25.

Africus ventus, Graecis $\lambda\iota\phi$, Q. N. V, 16, 6.

Agamemnon properans ad muros Mycenarum, Epist. 66, 26.

Agatho, Lsd. 12, 1.

Agere iubere, Ir. I, 16, 4.

Agitatorum luctitia septimo spatio

palmae appropinquantium, Epist. 30, 11.

Aglaia, Gratiarum maxima nata, Benef. I, 3, 6.

Agmina exoletorum, descripta per nationes et colores, Epist. 95, 24.

Agnus nubibus immolari solitus, Q. N. IV, 6, 2 et 3.

Agricola perdet quod sparsit, si labores suos destituet, Benef. II, 11, 4. — agricolae votum annonae caritas, Benef. VI, 38, 3. — agricolam arbor perducta ad fructum delectat, Epist. 34, 1. — agricolae boni sunt imitandi, Clem. II, 7, 5.

Agriculturam Posidonius sapientum inventum ait, Epist. 90, 24.

Agri domari reip. possunt, Benef. VII, 4, 4. — agro non datur beneficium colendo, sed agri domino, Benef. V, 18, 2.

Agrippa, Attici gener, Epist. 21, 4. — ab Augusto desideratur, Benef. VI, 32, 2. — Agrippae laus, Benef. III, 32, 2. Vide *M. Agrippa*.

Aiacem in mortem egit furor, Ir. II, 26, 4.

Alas vellere, Epist. 114, 14.

Albanum, C. Polyb. 36, 4. — In Albanum nocte multa perveni, Epist. 123, 1.

Albula circa canales suos duratur, Q. N. III, 20, 4.

Album (ad) sedare, Epist. 48, 9. — (ad) verba dirigere, Epist. 59, 1. — in album census et equestris haereditas mittit, Benef. III, 7, 6.

Alcibiades ab Aeschine victus, Benef. I, 8, 2. — Alcibiades Socrati obiectus fuit, V. Beat. 27, 6.

Alea solatium principis Romani sororem Iugentia, C. Polyb. 36, 5.

Alexander Macedo a Corinthiis civitate donatus, Benef. I, 13, 1. — a pueritia lauro, hostium et amicorum

perniciis, ibid. 3. — nepos Antigoni, Ir. III, 22, 5. — a nullo se beneficiis victum gloriana, a Diogene victus fuit, Benef. V, 6, 1. — Babylonis muros intravit, C. Sap. 6, 5. — Clitum carissimum sibi inter epulas transdidit, Ir. III, 47, 2; Epist. 83, 18. — Darium occidit, Q. N. VI, 23, 2. — falsum gessit cognomen, Epist. 91, 16. — geometrium discere coepit, Epist. 91, 17. — laetatur se Herculi aequari, Benef. I, 15, 2. — lanceam in convivas toroit, Ir. III, 22, 5. — Liberi Herculisque vestigia sequutus, Benef. VII, 3, 1. — Alexander praedo, Q. N. III, Praef. 5. — Lysimacum sibi familiarem leoni obiecit, Ir. III, 17, 3. — monitioni macris de venano Philippi medici locum non dedit, Ir. II, 23, 3. — post Darium et Indos pauper est, Epist. 119, 8. — quid sit ultra mare magnum, quaerit, Q. N. V, 18, 9. — victor ab Oriente in Oceanum usque, affectibus succubuit, Epist. 113, 23. — scrutatur maria ignota, Epist. 419, 8. — in Oceanum classes mittit novas, ibid. mundi claustra perfrangit, ibid. — vulneratus hominem se fatetur, non Iovis filium, Epist. 49, 12. — Xenophanto canente manum ad arma misit, Ir. II, 2, 6. — Alexandri cuiusdam urbem donantis vox stultissima, Benef. II, 14, 4. — crimen aeternum Gallisthenes, Q. N. VI, 23, 4. — crudelitas, Clem. I, 25, 1. — cupido insatiabilis, Benef. VII, 3, 1. — fustus, Benef. I, 12, 2. — furor et cupiditas, Epist. 94, 21. — Iatroclonia, Q. N. III, 1, 5. — superbia, Benef. V, 6, 1. — responsum cuiusdam civitati dimidium rerum omnium promittenti datum, Epist. 53, 10. — Alexandro Macedoni felix temeritas pro virtute fuit, Benef. I, 13, 3. —

locupletior fuit Diogenes, Benef. V, 4, 4. — Alexandrum bibendi intemperantia et Herculaneus scyphus condidit, Epist. 83, 21.

Alexandria, Epist. 102, 21. — Alexandriae bibliotheca combusta, Tr. An. 9, 4. — nives non cadunt, Q. N. IV, 2, 18. — totum licet, Lud. 8, 1.

Alexandrina perfidia, Br. Vlt. 14, 1. — Alexandrinae naves. et eorum insigne, Epist. 77, 1. — Alexandrina marmora, Epist. 86, 5.

Algere, Q. N. VI, 24, 4. — pedes, IV, 5, 2.

Alica, Epist. 422, 16.

Alenatio et stupor, Epist. 78, 7.

Alienatum corpus, Epist. 89, 18.

Alienigenarum gentium sacra, Epist. 408, 22.

Alienum est omne, quicquid optando venit, Epist. 8, 8.

Alimenta antiqua, illex et quercus, Q. N. III, 27, 5.

Alipilus, Epist. 56, 2.

Aliptes, Epist. 56, 1.

Allius, vide *M. Allius*.

Allobrogicus Fabius, Ben. IV, 30, 2.

Allobrogum cohors, Benef. V, 16, 4.

Allucinationes, V. Bent. 26, 6.

Alugia, excutere, Lud. 7, 1.

Alúporu ἐλάτου χύτῳ (corruptus locus), Lud. 8, 1.

Alper, Q. N. IV, 44, 1.

Alpheus poetis celebratus, in Achaia mergitur, et in Sicilia fontem Arethusam effundit, Q. N. VI, 8, 2. — et Arethusa, Q. N. III, 26, 4.

Altitude montium cum terra comparata, Q. N. IV, 1.

Ama rationem, Epist. 74, 21. — amare et amicum esse diversa, Epist. 9, 9 et 10. — amare parentes nulla lea iubet, Benef. IV, 17. — amantium affectus, insana amicitia, Epist.

9, 9. — *desideria*, Benef. VI, 25, 1. — *amantum oecula exarcent amorem*, Benef. VII, 12, fin. — *amari usque in delicias*, Benef. IV, 5, 4.

Amaritudo vini dalectat, Epist. 63, 3.

Amarum nihil seque quamdiu pendere, Benef. II, 5, 1.

Amatorium, Epist. 63, 1.

Ambitio, Ir. I, 16, 32. — *insatiabilis*, Benef. II, 27, 2. — *ex aspero vitas genere vitanda*, Epist. 5, 1. — *ambitio non tantum instabilis*, Epist. 73, 3. — *ambitionis reprehensio*, Epist. 22, 8.

Ambus, Epist. 84, 11.

Ambrosii et *Cretici* sinus peribunt nomina, Q. N. III, 29, 7.

Ambulare et *incedere* distinguuntur, Q. N. VII, 31, 2.

Ambulationis definitio controversa inter *Cleanthem* et *Chrysippum*, Ep. 113, 18, et 19. — *ambulationes apertae*, Tr. An. 15, 14.

Amiciasmus, Ir. II, 36, 4.

Amicitia solum inter sapientes, Benef. VII, 12, 2. — *omnis facit communia*, Epist. 48, 1. — *propter se*, non ob aliud expectanda, Epist. 9, 6. — *semper prodest*, Epist. 35, 1. — *amicitiae appetitio naturalis*, Epist. 9, 7. — *fidelis laus*, Tr. An. 7, 1. — *post amicitiam credendum, ante amicitiam judicandum*, Epist. 3, 1. — *amicitis quidam caruerunt, non amico*, Epist. 6, 2. — *amicitiae temporariae*, Epist. 9, 14.

Amictus ad legem compositus, Ir. II, 36, 3.

Amicus quis a potentibus censeatur, Benef. VI, 34, 2. — *quomodo cito fiat*, Epist. 9, 4. — *quomodo aligentius is cui arcana committas*, Epist. 3, 2. — *quidquid habet commune nobis*, Benef. VII, 12, 4. — *in pectora*,

non in atrio eligendus, VI, 34, 3. — *verus quis*, Benef. VI, 34, 5. — *amicus sibi, amicus omnibus*, Epist. 6, 6. — *amici amissio quomodo ferenda*, Epist. 63, 1. — *nomen duplicitis notationis*, Epist. 3, 1. — *amico an quidquam donari possit*, Benef. VII, 4, 1. — *sapienti aliquid dari potest*, Benef. VII, 12, 4. — *amico multi caruerunt*, Epist. 6, 2. — *amicum facere quam habere jucundius*, Epist. 9, 5. — *sine amico visceratio*, Epist. 19, 10. — *amici primi et secundi a quibus instituti*, Benef. VI, 34, 1. — *amicorum absentia aequo animo ferenda*, Epist. 55, 10. — *delectus habendus*, Tr. An. 7, 2. — *amissione non affligitur sapiens*, Epist. 74, 29. — *omnia communia esse, quo pacto, intelligatur*, Benef. VII, 4, 2; VII, 12, 4. — *Socrates ad amicos audientes*, Benef. VII, 24, 1.

Amissio rerum quomodo ferenda, Epist. 98, 11. — *amissionis filiorum et amicorum consolatio*, Epist. 99, 1 sqq.

Ammonem ('ad) missus Canabysis exercitus, Q. N. II, 30, 2.

Amnis subita eruptio aras habet, Epist. 41, 3. — *annuum origo*, Q. N. III, 4, sqq. Vid. *Flumina*.

Amor animos in cupiditatem formae accendit, Epist. 9, 9 et 10. — *aliquando nocet*, Epist. 35, 3. — *sivium, inexpugnabile munimentum*, Clem. 1, 4. — *amoris et amicitiae differentia*, Epist. 35, 1.

Aniphaeus Claudii libertus, Laud. 13, 4.

Amphironas, Laud. 13, 4.

Amphitheatrum, Q. N. II, 9, 1.

Amplius censeo, Q. N. III, 15, 2. — *adiicio*, Q. N. VII, 23, 2.

Anacharsis invenit sigilli rotam, Epist. 90, 30.

Anacreon libidinosior, an ebriosior, Epist. 88, 32.

Analogia verbum s. Latinis civitate donatum, Epist. 120, 4.

Analecta grammatici, Epist. 27, 6.

Anapaesti, Lud. 12, 1.

Anaxagoras, Q. N. IV, 3, 5. — Anaxagorae et aliorum sententia de mutatione elementorum aliorum in alia, Q. N. III, 10, 1. — de terrae motu, Q. N. VI, 9, 4. — opinio de Nili incremento refellitur, Q. N. IV, 2, 16. — Anaxagorae visum in caelo lumen magnitudine trabis, Q. N. VII, 5, 2.

Anaximandri opinio de tonitru et fulmine, Q. N. II, 18. — opinio ignem esse nubibus, Q. N. II, 12, 2 et 3.

Anaximenis et Anaximandri opiniones de tonitru, Q. N. II, 17 et 18. — de terrae motu, Q. N. VII, 5, 2.

Ani pater nullus: Numae nepos dicitur Epist. 108, 30.

Aniellariolus, Benef. I, 9, 4.

Aniellula, Epist. 47, 15.

Anora rerum Crispus, Epigr. 6, 1.

Anquillarum caro an salubris sit, Q. N. III, 19, 4.

Augustare, C. Helv. 11, 4. — gaudia sua, C. Polyb. 29, 2.

Anhelitus terrae, Q. N. V, 4, 1.

Aniula, Epist. 47, 15.

Anima de humana veterum opiniones, Q. N. VII, 24, 2. — anima hominis magno pondere, extriti an permeare non possit, ut Stoici volunt, et statim spargatur ob exitum negatum, Epist. 57, 5. — animae in remeantis cursus, Prov. 6, 8. animae antiqua elementa vertentur, C. Marc. 26, 6. — animam ebullire, Lud. 4, 30. — agere coepit Claudius, Lud. 3, 4. — animarum aeternitas consensu ho-

minum probari solet, Epist. 317, 5. — in dubio est apud Senecam, Epist. 104, 6.

Animal nullum morosius quam homo, Clem. I, 17, 4. — animalis divisio, Epist. 128, 8 et 9. — animalia igne generantur, Q. N. V, 6, 4. — optima esse iracundissima, Ir. 17, 3. — quomodo moveantur, Epist. 124, 19. — quomodo suae constitutioni primum conciliantur, Epist. 121, 14 et 15. — sunt pars mundi, Q. N. II, 4, 2. — unde nomen traxerint, Epist. 113, 2. — muta carent affectibus humanis, Ir. I, 3, 4. — homi mique, capacia non sunt, Epist. 124, 2 et 8. — in hominum usum s. diis data, Benef. IV, 5, 4. — nimia saevitia iugum detrectare coguntur, Clem. I, 16, 3. — prosunt, sed beneficia non dant, Benef. V, 17. — recens nata intellectum habent salutaria aut mortifera rei Epist. 121, 20. — animalia generosissima quibus multum inest irae, Ir. II, 16, 4. — subterraneae, Q. N. III, 16, 3. — aintne virtutes, Epist. 113, 4. — animalium cum hominibus comparatio iniqua, Benef. II, 29, 1 aq. — animalibus cur Pythagoras et Sextius abstinuerint, Epist. 108, 17. — situm omnibus suae constitutioni sensus, Epist. 121, 5. — nihil debetur, etsi prosunt, Benef. VI, 7, 3. — multis nulla futuri temporis cognitio est, licet sit aliqua praesentis et praeteriti, Epist. 124, 17.

Animadversionis duo scopi, Ir. I, 16, 20. — animadversionum parcitas magis mores corrigit, Clem. I, 22, 2.

Animus a voluptatum blandimentis procul abstrahendus, Epist. 51, 4. — ad contemptum mortis componendus, Epist. 4, 2. — admonendus est,

Benef. V, 25, 4.—sic assuefaciendus, ut externorum strepitu non moveatur, Epist. 56, 4 et 5.—contemtor omnium est, et corporis procurator, non amator, Epist. 92, 29, et 30.—divinis delectatur, Q. N. I, Praef. 9.—dominus omnium est, Epist. 104, 2, 3.—exulare nunquam potest, C. Helv. 11, 6.—facilis sequitur quam dueitur, Clem. I, 24, 1.—flexibilis est et omni humore obsequentior, Epist. 50, 7.—quid aliud quam Deus in corpore hospitans, Epist. 31, 9.—quomodo inveniat materiam liberalitatis, Benef. I, 5, 1.—omni fortuna valentior, Epist. 98, . — quod imperavit, obtinuit, Ir. II, 13, 1.—formam dat rebus, Benef. I, 6, 2.—in motu est, eo actuosior, quo vehementior, Epist. 39, 3.—invictus, Benef. V, 3, 2.—invulnerabilis aut extra omnem patientiam positus, id est, ἀνασῆς, Epist. 9, 1.—labore exercendus, sic tamen ut ei intervallum aliquod detur Epist. 15, 4 et 5.—modo rex est, modo tyrannus, Epist. 114, 22.—nobilem facit, Epist. 44, 4.—non foedatur corporis deformitate, Epist. 66, 3.—nullos nisi communes et cum Deo terminos sibi poni patitur, Epist. 102, 21.—quod sit, ignoratur, Q. N. VII, 14, 2.—sideribus velocior, Benef. II, 29, 4.—solus mirabilis, Epist. 8, 5.—spiritus est quodammodo se habens, Epist. 50, 7.—ut quietus esse possit, Ir. III, 6, 4.—boni viri depingitur, Epist. 115, 2.—magna et generosa res est animus humanus, Epist. 102, 21.—animal est, sed non actiones eius, Epist. 113, 20.—divinus origini haeret, Epist. 41, 5.—aeger et in divitiis, et in paupertate male habet, Epist. 17, 9.—impatiens, summum bonum, Ep.

9, 1.—magnus mediocribus contentus est, Epist. 39, 4.—etiam in privato lare se explicare potest, non solum in rep. Tr. An. 3, 2.—malus et bonus, Epist. 118, 2 et 3.—mutandus, non caelum, Epist. 28, 1.—rectus, bonus, magnus, Deus est in humano corpore hospitans, Epist. 31, 9.—sanus quis, Epist. 72, 6 et 7.—animus quomodo constet, Epist. 66, 4.—animi et corporis separatio non aegre ferenda, Epist. 192, 22 et 23.—motus qui sanissimus, Ir. II, 35, 2.—origo divina, C. Helv. 6, 5.—quid est cur non existimes aliquid in eo divini existere, Epist. 92, 28.—humanis et divinis aequus, Epist. 120, 14.—pondus et poena, corpus, Epist. 65, 16.—robur unde ostendatur, Epist. 26, 6.—virtus una, sed multae huius species, Epist. 66, 6.—excellens notae, Epist. 73, 8 sq.—motus fortuiti, non sunt affectus, Ir. III, 3, 1.—pars irrationalis duplex, Epist. 92, 7.—tranquillitas, non externorum, comparanda (vid. *Tranquillitas*), Epist. 56, 5.—difficilis est coniectura, Benef. IV, 33, 1.—animo quaedam inevitabilia sunt, Epist. 57, 3 sq.—magnum de rebus magnis iudicandum est, Epist. 71, 23.—animum sursum vocant initia sua, Epist. 79, 10.—cogita in te praeter animum nil esse mirabile, Epist. 8, 5.—animum debes mutare, non caelum, Epist. 28, 1.—de animo animo quam innumerabiles sint quaestiones, Epist. 88, 29.—animi citius carmine, quam soluta oratione feriuntur, Ep. 108, 10.—animorum inquietudo et volutatio, Tr. An. 2, 5 et 6.—animis remissio danda, Tr. An. 15, 11.—*Annaeum* Serenum immodice flevit Seneca, Epist. 63, 12.

Annaeus Fidus (gladiator), Q. M. IV, Praef. 8.

Annales Tanusii quam ponderosi sint, Epist. 93, 10.

Annio Platonem redemisse se steriliis vii quidam tradunt, Frag. 22.

Annona aquae, Q. N. IV, 13, 7.

Annuli in aqua capillis injectis species, Q. N. I, 6, 6. — annulum imprimere testamenti tabulis, Epist. 8, 5. — annulis plus creditur quam animis, Benef. III, 15, 2.

Annus in se omnia continens tempora, Epist. 12, 6. — annus magnus, Q. N. III, 29, 1. — topicus et sidereus, Q. O. II, 4, 1. — septimus aetati signum imprimit, Benef. VI, 1, 5. — anni totius villa, Epist. 55, 8. — annum novum faciunt carices, Epist. 87, 3. — anno novo quid fieri solitum, Epist. 83, 5. — anni nihil faciunt ad beatam vitam, Epist. 3, 5. — non consulat, sed maritorum numero computat, Benef. III, 16, 2. — annorum suorum partem paratos se dare, dicere solent iis, quos validissime diligunt, Br. Vit. 8, 4.

Antecessum (in) accipere, Epist. 7, 8. — dare, Epist. 118, 1. — repone, Benef. IV, 32, 4.

Antelucanum quorundam, Epist. 122, 1. — antelucani status, Q. N. VII, 6, 2. — venti, Q. N. V, 3.

Antenor Patavii conditor, C. Helv. 7, 1.

Antigonus belli praemium patri defert, Benef. III, 37, 3. — Cynici petitionem cavillatur, Benef. II, 17, 1. — quam miti animo tam suorum quam hostium maledicta tulerit, Ir. III, 22, 3.

Antiochus Demetrii Syriae regia F. Q. N. VII, 15, 1. — Antiochi victor Scipio, Br. Vit. 17, 4.

Antipater refellit sophisma per

omnes dialecticorum scholas iactatum, Epist. 87, 34. — Antipatri opinio de rebus fortuitis expositor, Ep. 92, 5.

Antipodes, Epist. 118, 2.

Antistheni mater Thraex et Barbara ubiiebat, C. Sap. 18, 5.

Antiqua sapientia nihil aliud quam, etc. Epist. 95, 13.

Antonius Ciceronem occidit, Ir. II, 2, 3. — cum muliere Augusto timendus, Br. Vit. 5, 3 et 4. — ingratus in suum dictatorem, Ben. V, 16, 7. — Antonii defectio per Nilum significata, Q. N. IV, 2, 15. Vid. *M. Antonius*.

Αντιπείρα latinum verbum non habet, Epist. 87, 56.

Αντιπείρα, Epist. 92, 5.

Antiqua quomodo latine dicatur, Epist. 9, 1.

Aperta monstrare quid prodeat, Epist. 94, 24.

Apenninus (nostra editio, Peninum), Epist. 31, 8; Q. N. IV, 11, 1.

Apes in legendo et scribendo sunt imitandae, Epist. 84, 2. — apum rex cur sine aculeo, Clem. 1, 19, 2. — subtilitas ad fingenda domicilia, Ep. 121, 21. — apibus mellis non faciendi, sed colligendi scientia est, secundum quosdam, Epist. 84, 3.

Απηνίσις, Q. N. V, 16, 3.

Apicius luxuriae deditus, V. Beat. 11, 3. — Apicii Popinae scientiam professi tristes exitus, C. Helv. 10, 4. — Apicium coenis provocant quidam, Epist. 120, 20.

Apollon, Lud. 4, 30.

Apollodorus tyrannus, Ir. II, 5, 1; Benef. VII, 19, 2.

Apollonia, urbs Epiri, Q. N. I, 2, 1.

Apolloniates Diogenes, Q. N. IV, 2, 27.

Apollonius Myndius, naturalius

inspiciendorum peritissimus, quid de cometis statuerit, Q. N. VII, 3, 2. — in diversa opinione est, Q. N. VII, 47, 1. — Apollonius Pycla, Q. N. IV, Praef. 8.

Apologare, Epist. 47, 7.

Appiae vise curator, Lud. 1, 1.

Appion grammaticus quam curiose scripserit de Homero, Epist. 89, sub fin.

Appius cur carcus, Prov. 5, 1. — *Appius* Silanus Claudii socer, Lud. 11, 1. — ad *Appium* redire, Epist. 114, 13.

Apuliae deserta, Epist. 87, 6. — *Apuliam* ventus *Atabulus* infestat, Q. N. V, 17, 4.

Apyrina, Epist. 85, 5.

Aqua et potenta non iucunde res, Epist. 18, 8. — aqua *Nilotica* facit feminas fecundiores, Q. N. III, 25, 9. — quomodo fiat, Q. N. III, 42, 1. — elementum primum, et mundi primordium, Q. N. III, 43, 1. — an terrae motus sit causa, Q. N. VI, 5, 4. — velut grande navigium sustinet orbem, Q. N. VI, 6, 1. — animalia edit ratione sui motus, Q. N. V, 5, 2. — cur luxuriantibus nulla satia frigida, Q. N. IV, 43, 4. — dura molliens, Q. N. III, 25, 2. — ad quam altitudinem penetret, Q. N. III, 0. — natura frigida, Q. N. III, 24, 1. — sulphureata duratur circa tubos, Q. N. III, 20, 4. — virilis et muliebris, Q. N. III, 44, 1. — aquae emtio, Q. N. IV, 43, 2. — institores, Q. N. IV, 43, 7. — vitia, Q. N. IV, 43, 1 sqq. — vis alendi, Q. N. III, 1. — intensio sine spiritu fieri non potest, Q. N. II, 9, 1. — deiectus cuidam genti causa mica transferendi urbem, Epist. 56, 3 et 4. — aquam haurire an permitendum ingrato, Benef. IV, 29, 1. — dulcem fodiendo ubique inveniri po-

test, Q. N. VII, 2, 3. — *Puteolanus* pulvis si aquam attigit saxum est, III, 20, 3. — per aquam visa longe maiora apparent quam sunt, I, 6, 5. — aquae quomodo fiunt, III, 4, 1 sqq. — aquae inertes, VI, 21, 1. — excusae ramo iria, I, 5, 4. — certis intervallis se retrahunt et reddunt, III, 46, 1. — cur quaedam caleant, fervant, III, 24, 1. — fecunditatem afferentes, III, 25, 9. — mirae naturae, III, 20, 1. — mortiferae, III, 25, 1. — quaedam furorem vel soporem inducunt, III, 20, 4. — subterraneae, VI, 8, 1. — aquarum divisio at aystema secundum *Seneram*, III, 2. — medicamina unde, III, 20, 3. — saporae varii, et horum causae, III, 20, 4. — varia discrimina, III, 2, 1. — vitia unde, III, 25, 9 et 10. — utilitates, III, 4, 3. — sub terra nascentium causae, III, 10, 1. — quoddam genus cum mundo coepit, III, 22, 1. — tantum unde exeat ad fluminum continuationem, III, 4, 4. — aquis certis injecta cur non mergantur, III, 25, 4 sq. — muscum nasci, V, 5, 2. — a palustribus causam terrae motus repotentes, VI, 20, 6.

Aquarius, caeleste signum, Q. N. VII, 27, 2.

Aquatius medicamentum, Q. N. I, 3, 14.

Aquileges, Q. N. III, 45, 7.

Aquilae magna auspicia rerum faciendi honor cur datus, Q. N. II, 32, 5.

Aquilo ventus, Q. N. V, 16, 2, 6. — nubes in *Africam* reicit, V, 18, 8. — *Aquilonis* indicium, I, 2, 6. — *Aquilone* flante minutae pluviae sunt, IV, 4, 3.

Aronae textura, Epist. 421, 22.

Arar flumen, Lud. 7, vs. 12.

Aras evertere deorum, V, Beat. 26, 5.

Aratorum nemo adapleiat caelum, Q. N. IV, 2, 2.

Aratrum vetustis urbibus inducere, Clem. I, 26, 4.

Aratus poëta, Q. N. I, 13, 3.

Araxes fluvius, Q. N. VI, 17, 1.

Arbiter et index, Benef. III, 7, 4. — arbitra honorum et malorum ratio, Epist. 66, 33. — arbitrum adigere, Epist. 65, 2.

Arbor non est solida, nisi frequens ventus incursat, Prov. 4, 15. — arbores solidae et fragiles, ibid. — arborum trimum aut quadrimum, Epist. 86, 13. — cacumina, ventris esplementum, Epist. 110, 42. — corticibus gentes quaedam corpora tegunt, Ep. 90, 14.

Arbustum quamvis vetus transferri potest, Epist. 85, 13. — arbusta pars mundi, Q. N. II, 4, 1 et 2.

Arcadia, Cretae urbs, Q. N. III, 10, 4.

Arcadia (in) Styx mortifera, III, 15, 1.

Arcadium regna in Tiberis ripa collocavit Evander, C. Helv. 7, 1.

Arcana ebris mandata, Epist. 88, 11. — Eleusis non omnibus promiscue patent, Q. N. VII, 31, 8.

Arcesilanus oblatam a filio familias pecuniam non accepit, Benef. II, 21, 3. — pulvino aegri pauperis et ignorantis sacculum subiecit, Benef. II, 10, 1. — vino indulisit, Tr. An. 15, 15.

Archelaus sole deficiente regnum clusit, et filium totondit, Benef. V, 6, 3. — Archelaum regem rogantem Socrates adire recusat, Benef. V, 6, 2.

Archelai antiquarii opinio de terrae motu, G. N. VI, 12, 1.

Archidemus, Epist. 121, 4.

Archimimus doctus senex in Capitolio mimum agens, Frag. 34.

Apperetur, Epist. 90, 8.

Arcus caelestis quid sit, Q. N. I, 3, 1. — cur sole maior appareat, I, 6, 3 sq. — quomodo fiat, I, 3, 4. — quid praemuntiet, I, 6, 1. — quid differat a virga, I, 9, 1. — a corona, I, 10, 1. — arcus colores, I, 3, 4. — fieri in modum speculi concavi et rotundi, I, 5, 12. — arcus nocturni, I, 3, 1.

Ardea capta, Epist. 94, 16.

Ardeatinum, Epist. 105, 1.

Ardores, Epist. 121, 12 et 13. — terrarum, Q. N. VI, 9, 2.

Arcae forma, Q. N. I, 2, 3. — aream (ad) spectare, Epist. 121, 15. — arcae Graeci vocavere, Q. N. I, 2, 3.

Arei philosophi oratio qua Liviam consolatus est, C. Marc. 4, 2.

Arethusa, fons celebratissimus, C. Marc. 17, 3. — amoenissimus fons, Q. N. VI, 8, 1. — quinta quaque aetate purgamenta ciebat, Q. N. III, 26, 4.

Argentum antiquis artificum nominibus nobile, C. Helv. 11, 4. — factum signatumque, Tr. An. 11, 2. — grave, sine ullo opere et nomine artificis, Tr. An. 1, 4. — argenti paucae lamellae, censorium crimen erat, V, Beat. 21, 2.

Argestes ventus, Q. N. V, 16, 5.

Argis imperans, postea servus quinque modios accepit et quinque denarios, Epist. 80, 7.

Argolicae urbes, Epist. 104, 10.

Argumentatio ab habitu animi profiscitur, Epist. 94, 49.

Argutiae, C. Sap. 11, 3.

Aridaeus rex, Benef. IV, 31, 1.

Aridas regiones, Ir. II, 18, 4.

Aries, caeleste signum, Q. N. VII, 27, 2.

Arietare (inter se scies), Ir. II, 3, 3.—arietare inter se, Epist. 103, 2.—ubicumque arietaveris, C. Marc. 41, 2.

Arietata arma, Epist. 56, 43.

Arietatio, Q. N. V, 43, 4.

Arietatorum dentium, Ir. III, 4, 2.

Ariopagos religiosissimum iudicium, Tr. An. 3, 13.

Arista nihil acutius, Epist. 82, 25.

Aristarchi ineptiae, Epist. 88, 33.

Aristides, Benef. IV, 27, 4.—*Aristidis* ad supplicium ducti dictum ad magistratum, C. Helv. 43, 5.

Aristippi unguento delectati dictum, Benef. VII, 25, 4.

Aristo propter Platonem notus, Benef. III, 32, 2.—*Aristo* Chius quas partes philosophiae statuat, Epist. 89, 29.—*Aristo* philosophus in gestatione diserebat: et in eum aliquot ioci, Epist. 29, 4.—*Aristo* adolescentem tristem, quam hilarem et amabilem turbae mœvult, Epist. 36, 2.—*Aristo* lauriosus pueris simillimos ait, Ep. 445, 8.—*Aristonis* Stoici opinio philosophiae decreta praeceptis praefertentis refutatur, Epist. 94, 2.

Aristogiton et Harmodius tyrannicidae, Benef. VII, 44, 5.

Aristophani iocorum materiam prae-buit Socrates, V. Beat. 27, 2.

Aristoteles, Br. Vit. 44, 8.—*Alexandri* praeceptor, Ir. III, 47, 4.—an bene affectus pro armis esse dicat, Ir. I, 46, 7.—citatur, Tr. An. 45, 46.—irae defensor, Ir. III, 2, 4.—ne damnaretur ab Atheniensibus fugit, Ot. Sep. 32, 48.—plus ex moribus quam ex verbis Socratis traxit, Ep. 6, 5.—quam cometa tribuat significationem, Q. N. VII, 28, 4.—quod-

dam ignium genus Capram nominat, ibid. I, 4, 4.—*Aristotelis* discipulus Theophrastus, ibid. VI, 43, 4.—egregium dictum, ibid. VII, 30, 4.—expostulatio cum natura, Br. Vit. 4, 2.—irae definitio, Ir. I, 3, 3.—opinio de irae necessitate oppugnatur, ibid. I, 9, 4.—opinio de arcu caelesti, et tempore arcus, Q. N. I, 3, 7.—sententia de nubium igne, ibid. II, 42, 3.—de terrae motu, ibid. VI, 43, 4.—de meteoris igneis, ibid. I, 4, 6.—*Aristoteli* causa quadruplex, Epist. 65, 4.—homo, species est, ib. 58, 7.—obiectum, quod pecuniam acceperit, Vit. Beat. 27, 6.

Arithmetica docet numerare, Epist. 88, 9.

Arius filium exilio damnavit, Cl. I, 45, 4.

Arma lusoria et decretoria, Epist. 447, 25.—arma quae submittit gladiator, ibid. 37, 2.—proicere arma turpe, Benef. V, 2, 4.

Armamenta, Ir. III, 31, 4.—magna procellarum, Tr. An. 9, 2.—armamenta demitti, Benef. VI, 45, 4.

Armamentarium, Tr. Ao. 3, 5.

Arrogantia, Epist. 77, 34.

Arruntius Punici belli scriptor, Sallustianus fuit, Epist. 414, 17.—testamentorum captator, Benef. VI, 38, 3.

Ars imitatio naturae, Epist. 65, 3.—brevis, vita longa, Br. Vit. 4, 4.—artes ἐγχεύματα, Romani liberales, Epist. 88, 20.—liberalissimae et decreta, et praecepta sua habent, Epist. 95, 9.—multae supervacuae, ad luxuriam excogitatae, Epist. 90, 7 sqq.—vulgares non sunt a philosophia inventae, Epist. 90, 6.—artes alit laus, corrumpit laudatio, ibid. 402, 47.—artium quatuor genera esse Possidonius, ait, ibid. 88, 18.—in artibus

excusatus est voluntate peccare quam casu, *ibid.* 95, 8.

Arthemidorus Ephesus et *Parianus* diversi, Q. N. I, 4, 1. — *Artemidori Pariani* sententia de arcu caelesti, *ibid.* I, 4, 139; V, 1 seq. — opinio de stellis, caelo et cometis exploditur, *ibid.* VII, 13, 1.

Arteriae spiritus receptacula, Q. N. III, 15, 2 sq. — arteriarum venarumque apud antiquos discrimen et ratio, *ibid.*

Artionus caput collumque committens, *Prov.* 6, 7. — articuli, dolorum sedes, *Epist.* 78, 7. — articulorum depravationes ex libidine, *Epist.* 24, 16.

Artifex est, cui ad exercendam artem instrumenta non suppetunt, *Benef.* IV, 21, 2. — artificis finis, *Ep.* 65, 3 et seq. — divini ingenium mirabile unde appareat, *Epist.* 113, 13. — artificis triplex operis sui fructus est, *Benef.* II, 33, 2. — artificum antiquis nominibus argentum nobile, C. *Helv.* 11, 4. — exquisita nomina, *Cl.* I, 26, 2.

Artificiorum Institutoribus corollarium datur, *Benef.* VI, 17, 4. — ascendentium et descendentium diversus habitus, *Epist.* 123, 13.

Asclepiadis secta, *Epist.* 95, 9.

Asclepiodotus Posidoni auditor, Q. N. VI, 17, 4. — citatur, *ibid.* VI, 21, 2. — *Asclepiodoti* liber de quaestionum naturalium causis, *ibid.* VI, 17, 4. — iudicium de tonitru, *ibid.* II, 30, 1. — historia allegatur, *ibid.* V, 15, 1.

Asellus ait, Viniculum tractum dicere, *Epist.* 40, 9.

Asia vindicat sibi Tuscos, C. *Helv.* 6, 9. — xii urbes simul perdidit, Q. N. VI, 1, 11. — Asiae molles bello viri, *Ir.* I, 11, 3. — rex *Attalus*, C.

Sap. 13, 4. — urbes terrae motu concussae, *Epist.* 91, 9. — Asiae Europaeque terminus, Q. N. VI, 7, 4. — in Asia Atheniensis turba est, C. *Helv.* 6, 9.

Asiatius Valerius, C. *Sap.* 18, 2.

Asilus, quem Graeci oestrum vocant, *Epist.* 58, 1.

Asinii Galli omicritia, *Epist.* 55, 3.

Asinii, Augusti clementiae participes, *Clem.* I, 10, 1.

Asinius Marcellus, *Lud.* 1, 1.

Asperatio, *Ir.* II, 2, 2.

Aspero (in) et probo accipere, *Ep.* 19, 9.

Aspis ad umbram exsurgit, *Ir.* III, 30, 1.

Assario, *Lud.* 11, 2.

Assentatio quosdam offendit, *Ir.* III, 8, 3.

Assentatores vitandi, *Ir.* II, 21, 6. *Vid. Adulatio.*

Assentio, *Prov.* 5, 4.

Assessoris verba, *Tr. An.* 3, 4.

Assignari, *Epist.* 110, 2.

Assilite, facite impetum, V. *Beat.* 27, 4.

Authentis descriptio, *Epist.* 54, 4 seq.

Astrapoplecta, Q. N. I, 15, 4.

Astronomiae placita, *Epist.* 95, 9.

— naturalis origo, Q. N. VII, 25, 1.

— historica apud Romanos, *ibid.* 3.

Asurcones, *Epist.* 67, 9.

Atabalus ventus Apuliam infestat, Q. N. V, 17, 4.

Atalanta insula superflua, Q. N. VI, 24, 5.

Aterius testamentorum captator, *Benef.* VI, 38, 3.

Athenae Socratem in carcere occiderunt, *Tr. An.* 3, 14. — Athenarum ventus Sciron, Q. N. V, 17, 4. — potentia ubi fracta, C. *Marc.* 17, 3. — Athenas tacere iussit Alexander, *Ep.*

94, 62.—Athenis paene ignotus Epicurus, *ibid.* 79, 42.—Athenis dimidium licet, Alexandriae totum, *Lud.* 8, 4.

Atheniensis turba in Asia est, *C. Helv.* 6, 9.

Athenienses Harmodium et Aristogitonem tyrannicidas vocant, *Benef.* VII, 14, 3.—Atheniensium fines, *Benef.* VII, 4, 3.—legatus procer in Philippum, *Ir.* III, 23, 4.—resp. an sapienti eligenda, *Ot. Sap.* 32, 47.—urbs miserissima sub triginta tyrannis, *Tr. An.* 3, 42.

Athenodorus negat se ad coenam eius iturum qui sibi nihil pro hoc debiturus sit, *Tr. An.* 6, 4.—reipub. tractationem et civilia officia commendat, *ibid.* 3, 4.—reprehenditur, *ibid.* 3, 7.—Athenodori dictum, *Epist.* 40, 4.

Athleta qui non sugillatus est, non magnos spiritus affert ad certamen, *Benef.* II, 43, 4.—athletae, *Ir.* II, 14, 4.—plagas ferunt gloriae cupiditate, *Epist.* 78, 45.—novissimi, *Br. Vit.* 42, 4.—athletarum exercitium, *Ir.* II, 3, 3.—satum, *Epist.* 57, 4.

Atinius Buta praetorius vitam in contrarium caeteris circumegit, *Ep.* 422, 44.

Atlanticum mare, *Q. N.* IV, 2, 24.

Atomi et micæ Epicuri, *Benef.* IV, 49, 4 sq.—atomos sequi ventum dicit Democritus, *Q. N.* V, 2, 4.

Atrienais habet panem, *Ep.* 423, 4.

Atrum nihil absque tenebris, *Ep.* 31, 5.

Attalus, Asiae rex, *C. Sap.* 43, 4.—Bithyniae, *Q. N.* VII, 45, 2.—eo regnante cometes viam lacteam adaequavit, *ibid.* VII, 45, 2.

Attalus, stoicus philosophus, quomodo fulminum doctrinam divisit

Q. N. II, 50, 4.—culcitram corpori resistantem laudat, *Epist.* 408, 23.—Etruscorum disciplinam Graeca subtilitate miscuit, *Q. N.* II, 50, 4.—quae de divitiarum contentu dixerit, *Epist.* 410, 44 sqq.—Senecae praeceptor, *Epist.* 408, 3.—Attali, stoici philosophi, dictum de amico, *Epist.* 9, 5.—dictum, castra deliciis fortunae praeferenda, *Epist.* 67, 45.—dictum de discentium et docentium proposito, *Epist.* 408, 3.—dictum de iucunda defunctorum memoria, *Ep.* 63, 4 et 5.—dictum, malitiam ipsam maximam partem veneri sui habere, *Epist.* 84, 24.—efficacia in docendo, *Epist.* 408, 40.—imago de cane missa frustra ore aperto captante, *Epist.* 72, 40.

Atterranea fulmina, quae in incluso sunt, *Q. N.* II, 49, 2.

Attestata fulmina, quae prioribus consentiunt, *Q. N.* II, 49, 2.

Atticus clarus ob Epistolas Ciceronis, *Epist.* 24, 4.—Attici gener, progenet et pronepos, *ibid.*—Atticum, quod in buccam venerit, scribere iubet Cicerō, *Epist.* 143, 4.—ad Atticum Ciceronis epistola flebilis, *Br. Vit.* 5, 5 et 6.

Attilii Reguli rus senatui publice curari placuit, *C. Helv.* 42, 4.

Attium (apud) multa verba siti occupata, *Epist.* 58, 3; *Frag.* 4.

Attonat summa, id est, attonita habet, *Epist.* 49, 8.

Attoniti qui vocentur, *Q. N.* II, 27, 2.

Auctoramentum, *Ir.* II, 43, 2.—suctoramenti verba, *iri*, *vinciri*, *ferroque necari*, *Epist.* 37, 4.—nullem sine suctoramento malum est, *Ep.* 69, 3.—suctoramenta servitutum, *Epist.* 404, sub fine.

Autograti novi, *Lud.* 9, 3.

Auctoris incerti dictum, Epist. 7, 8. — mali nunquam in bona re non pudebit, Tr. An. 11, 6. — auctores integri viris legendi, non flosculi carpendi, Epist. 33, 1. — auctoribus (ex) captare flosculos, fulcire verbis notissimis turpe, Epist. 37, 7.

Auctoritatis fulmen, Q. N. II, 39, 1.

Aucupia peregrina, Prov. 3, 6.

Audacia naviculorum ac per catartas Nili desicientiam, Q. N. IV, 2, 6.

Audaciter, Prov. 4, 7.

Audax non sine timore, Benef. IV, 17, 1.

Auditores philosophorum quam varios scopos habeant, Epist. 108, 7 sqq.

Aufidius Bassus. Vid. Bassus.

Augiae cloacas purgare, Lud. 7, 4.

Augurale Tr. An. 11, 7. — augurales libri, Epist. 108, 31.

Augurini, Lud. 3, 3.

Augusta Diva, avia Claudii, Lud. 9, 4.

Augustus avunculus maior Claudii et Messalinæ, C. Polyb. 34, 3; Lud. 11, 4. — Appia via ad deos ivit, Lud. 1, 3. — Hostium impudicum a servia occisum, indignum vindicta putavit, Q. N. I, 16, 1. — in consilium a T. Ario de filio cognitare advocatus, Clem. I, 15, 2. — in inventa crudelia, in principatu et senectute mitia, Cl. I, 9, 1. — coactus armis decernere, mari et terra sanguinem fudit, Br. Vit. 5, 3. — liberorum et nepotum mortem fortiter tulit, C. Marc. 15, 2. — L. Cinnam ex inimico amicum sibi lenitate et clementia facit, uxoria Liviae consilium sequentis, Clem. I, 9, 5. — L. Pisoni ebrio secreta mandata dedit, Epist. 83, 13. — multorum insidiis petitus, Br. Vit. 5, 4. — ob

clementiam deus et parens dictus, Clem. I, 9, 5. — bonus princeps, ibid. I, 10, 2. — patienter Timagenem inimicum et eius hospitem Pollionem tulit, Ir. III, 23, 4. — publicatæ filiae impudicitiae verecundia ductus, Mæcenatem et Agrippam amissos desiderat, Benef. VI, 32, 2. — quo die Verhem ex Apollonia reversus intravit, visus circulus circa solem, Q. N. I, 2, 1. — sanguis iunctus Claudio, Lud. 9, 4. — templum in Gallia Circio vento vocit et fecit, Q. N. V, 17, 4. — Vedii Pollionis sacvitiam castigat, Ir. III, 40, 2. — ultra Rhenum, Euphratem et Danubium terminos movit, Br. Vit. 5, 4. — pater patriæ vocatus non adulatione vana, Clem. I, 14, 2. — relegavit filiam impudicam, Benef. VI, 32, 1. — Augusti filia impudica et adultera, Br. Vit. 5, 4. — insidiatores, Clem. I, 9, 5. — liberalitas in Rufum clementiæ coniuncta, Benef. III, 27, 1. — luctus varii, C. Polyb. 34, 2 sqq. — nepos Caius Caesar, ibid. 34, 4. — soror Octavia, ibid. 34, 2. — verba ex eius epistola ad senatum, Br. Vit. 5, 2. — votum de otio, ibid. — uxor Livia, C. Marc. 2, 2. — acta continentes libros Timagenes combussit, Ir. III, 23, 4. — pater Octavius filione dederit an acceperit maius beneficium, Benef. III, 32, 3. — tempore verba non quidem periculosa, sed molesta, Benef. III, 27, 1. — iudicium, Claudii beneficium malo, Benef. I, 15, 2. — circa Augusti excessum prodigium, Q. N. I, 1, 3. — Augusto timenda cum Antonio mulier, Br. Vit. 5, 4 et 5. — Augustum Caesarem quomodo Furnius demeruerit, Benef. II, 25, 1. — de Augusto iniqua Lentuli angustis querela, Benef. II, 27, 1. — Augustorum cognomen honori datum, Clem. I, 14, 2.

Aula (io) quomodo quidam senectutem sit consequutus, Ir. II, 33, 2. —huius verba: «iniurias accipiendo et gratias agendo», ibid.

A. Cremuli Cordi colloquutio cum Marcia, C. Marc. 26, 2 sq. —laus, ibid. 4, 3 sqq. —libri, ibid. —mors per inediam, ibid. 4, 2.

Aureae matutinae causa, Q. N. V, 7. —aurei saeculi descriptio (versus), Epist. 90, 37.

Aurem pervellere, Benef. IV, 36, 4. —aures sapienti claudendae, Epist. 34, 4. —oneratae, C. Sap. 14, 4. —aurium dolor acutissimus, Epist. 78, 6. —fastidium taxatur, Ir. III, 35, 3. —auribus census locupletis domus gerit uxor, V. Beat. 17, 2. —auribus homines amplius quam oculis credunt, Epist. 6, 5.

Auri odium non est frugalitatis indicium, Epist. 5, 2. —auri usus fructusque quomodo gratior fiat, Epist. 14, 15.

Auscultatio, vitium teterrimum, Tr. An. 42, 4.

Aspiculum dextrum et sinistrum, Q. N. II, 32, 3.

Auster graece Notus, Q. N. V, 46, 5. —ventorum calidissimus, ibid. IV, 2, 48. —nubes in Italiam impellit, ibid. V, 48, 2. —Siculo pelago infestus, Epist. 14, 7. —Austro flante imber improbius, Q. N. IV, 4, 3. —ab Austro nubes ingravescent, ibid. I, 43, 3.

Autumnus non poma educat, Epig. 2, 3.

Auxiliaria fulmina, quae advocata, sed advocantium bono veniunt, Q. N. II, 49, 3.

Avaritia, Ir. I, 46, 32. —concitatio in magnarum opum congesto, Benef. II, 27, 2. —avaritia nulla sine poena, Epist. 115, 46. —avaritia vi-

rus suum in proximos transtulit, Ir. III, 8, 4. —avaritia Crassum Parthia dedit, Q. N. V, 48, 9. —contrahit et acquirit quo aliquis melior utatur, Ir. II, 5, 3. —avaritiae vituperium, Benef. VII, 40, 1, et passim.

Avx, vulgare et publicum verbum, Benef. VI, 34, 2.

Aventinus mons duabus de causis extra pomerium est, Br. Vit. 44, 3.

Aviditas ingratos facit, Benef. II, 27, 2.

B

Baba, Epist. 45, 8. —Babae fusus, Lud. 3, 3.

Babillus Aegypti praefectus in omni litterarum genere rarissimus, Q. N. IV, 2, 42.

Babylonis muros Alexander vicit, C. Sep. 6, 5. —Babylonem oppugnaturus Cyrus, Ir. III, 24, 1.

Bactri, Q. N. V, 47, 9.

Bactriani, C. Sep. 43, 5.

Baiac, Epist. 55, 8. —Baiae, vitiorum diversorium, fugiendae, Epist. 51, 3.

Balbillus virorum optimus, omni genere litterarum excellens, Q. N. IV, 2, 42.

Balintae tela expellunt, Q. N. II, 46. —balistis peti, Clem. I, 25, 4.

Balnea blattaria, Epist. 86, 7. —plebeio et libertinorum, tempore Senecae, Epist. 86, 6. —quo solitum fuerit calefacere, Q. N. III, 24, 3. —balneorum luxus aetate Senecae, Epist. 86, 5 sq.

Balnearia, Tr. An. 9, 7. —minora, Q. N. IV, 9. —balnearia sine igne calefiunt, Q. N. III, 24, 3.

Balneolum ex consuetudine anliqua tenebriocum, Epist. 86, 3.

Barbam submittena Caius, C. Polyb. 36, 5.—vellentes aut intervalentes. Epist. 114, 19.

Barbari laetundi, Ir. III, 2, 2. — *Barbarorum exitium est*, Ir. I, 44, 2. — *Barbaros qui ultra glaciam Boream incolunt, constituerat togatos videre Claudius*, Lud. 3, 3.

Basileia (2) occupatos eiciunt canes immissi, Br. Vit. 41, 3.—basileae iudiciorum fremitu resonant, Jr. III. 33, 4.

Basius Aufidius quasso quidem corpore, sed firmo animo, nullo mortis metu tenetur. Epist. 30. 2.

Botilli domus, Q. N. VII, 32, 3.

Beatus quis, 45, 8.—est etiam in summis cruciatibus positus, 92, 23. —*beata vita quid*, Epist. 92, 4.—*una est*, 85, 49. —*bonum in se perfectum habet*, ibid. 46.—*in quo posita sit*, 92, 4. —*beati hominis descriptio*, V. Beat. 4, 3; 6, 2. —*beatæ vitæ adiuncta*, V. Beat. 4, 3. —*causa et firmamentum*, Epist. 31, 2 sq. —*beatum agere*, nisi qui est in summo loco agere non potest, Epist. 66, 45. —*ad beatam vitam sufficienter philosophiæ præcepta*, 95, 4. —*beatissimam esse possit*, naturalibus bonis destitutus, Epist. 92, 14 et 15.

Beati, O. N. IV, 43, 3 sq.

Beiseren, Beiseren! Epist. 42, 8.

Belienus Bassus quaestor a C. Caesare animi causa flagellis caesus, *Ir.* III, 19, 3.

*Bellerophon*es poenas dat in fabula
Euripidis, Epist. 115, 16.

Bellonae aedes, Clem. 1, 42, 2.

Bellum ante Achaicum cometes
effuluit, Q. N. VII, 45, 1. — Pelo-
ponnesiacum, VI, 24, 5; 26, 1.

Beneficiaria res, Epist. 90, 2.

Beneficium quid, Benef. I, 6, 4.

—quomodo dandum, ibid. II, 1, 4. —quomodo repetendum, V, 25, 4. —quomodo dicatur creditum, IV, 12, 4. —sua causa nobis qui dat, vel sua et nostra, quo loco habendus, VI, 12, 4. —a quo detur, non opus est ut sciatur, II, 9, 4. —ingratum quod, II, 4, 4. —an ab impudico accipiendum, II, 21, 4. —an aliquando sit repetendum, V, 20, 5. —an debeat ei qui invitus prodest, VI, 7, 4. —an debeat principi civitatem omnibus Gallis danti, vel Hispania iunctum, VI, 19, 4. —an detur, si frater invitum fratre altero invito ab aliquo servetur, V, 20, 1. —an domino dari possit a servo, III, 17, 4. —an eripi possit, VI, 2, 4. —an ingrato vix bonus daturus sit, IV, 26, 2. —an reddiderit qui omnia fecit ut redderet, VII, 13, 3. —an sibi ipsi dari possit, V, 7, 5. —an tyranno aut malo dandum, VII, 20, 4. —a sapiente acceptum an reddendum, si ille sapiens esse desinit, VII, 19, 3. —filio datum, an etiam ad patrem pertineat, V, 18, 4. —ut referri possit, an recte incommoda optentur iis quibus quis obligatus est, VI, 25, 4. —qui id animo benigno accepit, an consummaverit officium suum, II, 35, 4. —an detur ab eo qui gratis per flumen quempiam vehit, VI, 18, 4. —beneficium a beneficii materia multum differt, I, 5, 4. —aliquando et invito accipiendum est, II, 18, 5. —In animo consistit, non in eo quod fit, vel datur, I, 6, 4. —iniuriæ contrarium, III, 22, 2. —mercenarium, VI, 14, 4. —mora corrumpit, II, 5, 4. —non est id quod sub oculos venit, sed beneficii nota, I, 5, 5. —non negligenter, nec tarde, nec contumeliose dandum, I, 4, 7. —non tangitur manu, animo cernitur, I, 4, 7.

1. — opera utilis est, sed non contra, IV, 29, 4. — quibuscumque datum, nulli gratum, I, 14, 1. — venale esse non debet, IV, 25, 1. — versucunde et parce repetendum interdum, VII, 23, 3; 25, 2. — unum altero malus esse nequit: ea per quae beneficium datur possunt esse maiora et plura, VII, 13, 4. — beneficium ab iniuria quid distinguat, VI, 8, 3. — est opera utilis, sed non omnis opera utilis est beneficium, IV, 29, 4. — infirmari, an repetere torpore, I, 1, 3. — qui libenter accepit, reddidit, II, 2, 31, 4; 35, 4. — dare an res per se expectanda, IV, 1, 1 sqq. — dare scit solus sapiens, Epist. 81, 10. — dare, et prodesse, differunt, Benef. V, 9, 4 sqq. — debere non minoris animi quam dare, VI, 43, 1. — ubique iactanti quid responsum, II, 11, 3. — (ad) sitne iniuria veniendum, VI, 26, 2. — beneficii duplex significatio, II, 34, 4. — triplex fructus, II, 33, 4. — lex inter duos, II, 40, 4. — pars optima perit, si actio ingrati detur, III, 7, 1. — proprium de reditu non cogitare, II, 31, 3. — dati quomodo quis non meminisse debet, VII, 22, 1. — et crediti diversa conditio, IV, 39, 1. — gratiam intercideri priusne sit an memoriam, III, 4, 3. — gratiam nosmet corrumpimus, I, 1, 4. — officii, et ministerii distinctio, III, 49, 1. — reddendi debito an nos solvat, qui quum prius profuerat, plus postea nocuerit, Epist. 81, 43. — quam pecuniae creditor diligentius quaerendus, Benef. II, 18, 5. — beneficio accepto quid debeamus, I, 5, 4. — accepto statim de reddendo cogitandum, II, 25, 2. — (in) dando qualis sit eligendus, IV, 10, 3. — sensus communis, tempus, locus, persona observanda, II, 12, 3. — beneficia a

quibus accipienda, II, 18, 1 sq. — an Dens det, IV, 4, 1. — an maiora quam acceperint parentibus liberi dare possint, III, 29, 1. — an non parent amicitias, Epist. 19, 40. — qualia ad malos perveniant, Benef. V, 13, 2. — quousque obligent, V, 19 et sq. — accepta sugenda seu extollenda sunt, II, 28, 2. — asperitate verborum et supercilio in odium adducuntur, II, 4, 1; 6, 2. — cum iudicio danda, I, 14, 5. — danda sunt necessaria, utilia, iucunda, utique mansura, I, 11, 1 sq. — data non sunt iactanda, II, 11, 2. — hilari animo accipienda, II, 22, 1. — impetrantibus nocitura, neganda sunt, II, 14, 4. — in turpitudinem nostram reditura, non tribuenda, II, 15, 4. — nec delicate, nec submissae et humiliter, nec supine, nec fastidiose accipienda, II, 24, 1. — non sunt superbe accipienda, II, 18, 4. — quaedam palam, quaedam secreto danda, II, 9, 1. — quaedam tempore magna fiunt, III, 8, 2. — quaedam maiora sunt, etiam minus apparent, ibid. — quaedam tristia et aspera sunt, V, 20, 1. — astis comparantur, II, 11, 3. — silentio aut loquendi tarditate corrumpuntur, II, 3, 1. — superbe data, ingrata et invisae, II, 11, 6. — gratissimae, II, 4, 3. — illibata, ibid. — inaequalia, III, 11, 3. — viscata, Epist. 8, 3. — vocantur etiam quae beneficii speciem habent, Benef. V, 13, 4. — Dei nobis praestita, II, 29, 1 sq. — beneficia non nisi secreto accipere nolentium reprehensio, II, 23, 1. — beneficiorum auctor plus delectat quam res ipsa, I, 15, 2. — exprobratio odiosa, II, 12, 1. — fructus non est spectandus, sed ipsa, I, 1, 11. — initia et exitus spectanda, II, 14, 2. — novae tabulae, 4, 5, 1. — oblivio nuda, III, 4, 2. — et debitorum diversa

ratio, III, 14, 1. — erga dominos exempla, III, 22, 2. — reddendorum occasiones observandae, non manu faciendae sunt, VI, 41, 1. — beneficiis gratiam non referre, turpe, III, 1, 1. — vinci an turpe sit, V, 2, 4. — (a) non debet abstergere ingratorum turba, I, 1, 9. — (in) accipiendis quomodo se homines gerere debeant, II, 18, 2; 21, 2. — (in) dantis et accipientis persona conferenda, II, 15, 2. — (in) tribuendi sola accipientis utilitas spectanda, IV, 9, 1.

Benignitas, Benef. II, 3, 1; 5, 2.

Berosi, qui Belum interpretatus est, opinio de mundi fine, Q. N. III, 29, 1.

Bestiarius a leone protectus, Ben. II, 19, 1. — bestiarii ludus, Ep. 70, 17.

Bibentes ieiuni arguuntur, Epist. 122, 6.

Bibere et sudare, cardiaci vita est, Epist. 15, 3.

Bibliotheca Alexandria quot librorum fuerit, Tr. An. 9, 4. — bibliothecarum ostentatio reprehenditur, ibid.

Bibulus. Vid. *Lucius B.*

Biennium sterile in Aegypto Cleopatrae aevo, Q. N. IV, 15, 2.

Bilis nigra in furioso curanda, Epist. 94, 17. — bilis luridae suffusio, 95, 16. — bilem cur maxime moveat fatigatio, Ir. III, 9, 3.

Bionis argumenta modo omnes sacrilegos esse colligentia, modo neminem, Benef. VII, 7, 1. — dictum, Tr. An. 15, 3. — elegans dictum, Tr. An. 8, 2.

Blattaria balnea, Epist. 86, 7.

Boccho (a) rege missi leones, Br. Vit. 14, 5.

Boeotia (in) annes duo gregem inficientes, Q. N. III, 25, 2.

Boletus quid sit, describitur, Q. N. IV, 13, 9. — boleti, Epist. 95, 25. — boleti ardentes, Q. N. IV, 13, 9. — boletis in omnem vitam renuntiatur, 108, 15.

Bonitas Dei, causae mundi faciendi, Epist. 65, 10. — non est, pessimis esse meliorem, 79, 9. — pertinax malos vincit, Benef. VII, 31, 1. — aeva, II, 14, 3. — bonitatis pars magna, velle fieri bonum, Epist. 34, 3.

Bonum in arte musica, Epist. 87, 10. — hominis proprium, 76, 6. — honestum nec intendi, nec remitti potest, 74, 19. — et honestum apud alios diversa sunt, apud Stoicos tantum divisa, 120, 1 sq. — precario dicitur in arboribus et animalibus, 124, 9. — sensibile sit an intelligibile, 124, 2. — sitne aliquod contra naturam, 66, 35. — sitne omne optabile, 67, 3. — verum unde subeat, 23, 6. — unum est, quod honestum est, cetera falsa bona sunt, 71, 4. — an ex malo nascatur, 87, 18. — labor non est, quid ergo bonum? 31, 3. — est laboris contemptum, ibid. — summum hominis ex naturae voluntate se gerere, 66, 33. — qui omne honesto circumscripsit, intra se felix est, 74, 1. — nullum sine virtute, 71, 34. — summum est in ludicis et habitu optimae mentis, V. Beat. 9, 2. — nihil est Stoicis quo quis male uti potest, Epist. 120, 2. — Stoicis corpus est, 117, 1. — corpus esse probatur, 106, 5. — bonum omne animal esse ridet Seneca, Epist. 113, 16. — bonum summum quid, V. Beat. 4, 1. — est animi concordia, libertas, sanitas, decor, 9, 3. — est infragilis animi rigor et providentia, ibid. — aliquidne supra, 9, 2. — bonum summum ex.

trinecus instrumenta non quaerit, Epist. 9, 12. — in animo continendum est, 74, 16. — mortale est omne mortalium bonum! 118, 9. — bonum est sapientia, sapere non est bonum, 117, 26. — nec augetur, nec minuitur, 66, 4 sqq. — non positum est in voluptate, V. Best. 4, 4. — externis an augeatur, 92, 4. — sitne in mutis animalibus et infantibus, 124, 2. — boni summi locus quis, 87, 18. — boni variae definitiones, 118, 5 sqq. — proprietas, 118, 13. — boni honestique differentia, 118, 11. — boni honestique prima notitia quomodo ad nos pervenerit, 120, 3. — boni nullius sine socio iucunda possessio est, 6, 4. — boni sensus etiam pessimis subest, 97, 10. — summi ignoramus plerumque finem appositum, 74, 4. — omni plenum esse sapientem dicit Seneca, 109, 1. — bona quae sint, 31, 6. — paria, 74, 16. — quomodo paria esse possint, 66, 4. — prima sunt gaudium, pax, salus patriae, 66, 4. — et mala distinguere summam sapientiam dixit Socrates, 74, 7. — illa sunt vera quae ratio dat, 74, 16. — corporis et fortunae, non sunt bona, 74, 1 sqq. — commoda et producta nominanda, 74, 17. — quo loco habenda, 74, 32. — invidiosa, 14, 15 et 16. — quaedam secundum naturam, quaedam contra naturam, quaedam media, 66, 34. — praeterita certiora sunt praesentibus et futura, Benef. III, 4, 1. — triplicia, V, 43, 1. — apud Epicurum duplicia, Epist. 66, 42. — vera et falsa, 66, 29. — vera tam omnium quam singulorum, 73, 8. — bonane sint futura, 117, 27. — bonorum divisio Epicurae, 66, 42. — et commodorum diversa ratio, 87, 33. — vulgare possessio sollicita, 76, 23. — ratio arbitra est,

66, 33. — unum propositum est consentire naturae, 66, 38. — tria genera in aequo sunt, 66, 28.

Bonus quis, Epist. 34, 3. — vir omnia recte facit, Benef. V, 12, 4. — boni etiam farre ac stilla religiosi sunt, Benef. I, 6, 3. — inter se prosunt, Epist. 109, 1. — honorum virorum exitu malo non debemus contristari, Tr. An. 15, 4. — bonis misericordia vitanda est, Clem. II, 4, 4.

Boreas horripit invasit Scythiam, Q. N. V, 16, 1.

Borysthenes et *Phasis* crescunt, quum, etc. Q. N. IV, 1, 20.

Bothynae, genus ignium caelestium, Q. N. I, 4, 1.

Botularius, Epist. 56, 3.

Brachia iactare inventum, Q. N. VII, 13, 2.

Bracteus leo, 41, 6 et 7. — bractesta felicitas, Epist. 115, 10.

Brevia, Epist. 22, 7.

Breviarium, olim summarium, Ep. 39, 1.

Brevis pro, non diu durans, Q. N. VII, 22, 1.

Brigantae, Lud. 12, vs. 29.

Britannia, C. Marc. 4, 3. — hic Britanniam aperiat, C. Polyb. 32, 2. — in Britannia Claudii templum, Lud. 8.

Britanni, Lud. 12, v. 25. — Britannos togatos videre constituerat Claudius, Lud. 3, 3.

Bruma, Q. N. III, 29, 1. — bruma lilium aspriment, Epist. 122, 8. *Bruttios* saltus persequamur, Tr. An. 2, 11.

Brutus regem Romania capibus deiecit, C. Marc. 16, 1. — Brutus turpis et erubescenda mors, Epist. 82, 11. — Bruto libertatem damus, ibid.

— de Bruto disputari solet, Benef. II, 20, 4. — Vid. *M. Brutus*.

Bubulcus, Epist. 47, 13.

Bubus de stabulantibus mythus prope Mylas et Messanam Siciliae, Q. N. III, 26, 6.

Buris mersa, Q. N. VI, 26, 6. — et Helices mersae sunt, VI, 23, 2.

Burrhus praefectus Neronis, Tr. An. II, 4, 1.

Busta Gallica, Benef. V, 46, 4.

Butae Atilii dictum, Epist. 422, 14.

C.

Cadavera converti ad exitum fulminis, Q. N. II, 34, 2.

Cadueae vires in quas morbus erexit, Ir. III, 3, 4.

Caeca vitium oculorum in domum tenebrosam confert, Epist. 50, 2.

Caccias, Q. N. V, 46, 5.

Caecilius fenerator, Epist. 418, 2.

Caecilianum dictum, Epist. 443, 21.

Caecinna tria fulminum genera statuit, Q. N. I, 39, 4. — quae fulminibus nomina posuerit, Q. N. II, 49, 4. — *Caecinnae* facundiae Cicero obfuit, Q. N. II, 56, 1 et 2.

Caelestia semper in manu sunt, C. Helv. 6, 6. — desitura sunt, Epist. 74, 41 et 42. — effectus rerum aut movent, aut notant, ibid. 88, 13. — caelestium observatio nova est, Q. N. VII, 2, 3. — magnitudo statuta est, Epist. 79, 9. — caelestibus corporibus quid debeatur, Benef. VI, 24, 4; 23, 2.

Caribatus vidui in consensu, Benef. I, 9, 4.

Caelius orator iracundissimus, etiam assentatione offendebatur, Ir. III, 8, 4.

Caelum ardere visum, Q. N. I, 45, 5. — caeli soliditas erecita, ibid. II,

4, 4. — quatuor partes in ternas dividuntur, ibid. V, 45, 2. — in circulos quinque dividitur, ibid. V, 47, 4. — pestilens exhaustit urbes, non abstulit, ibid. V, 4, 5 et 6. — caeli alimentum e terra est, ibid. VI, 46, 2. — quot discrimina, totidem ventorum sunt, Q. N. V, 47, 4. — summa ira solidissima, ibid. VII, 43, 2. — in modum tecti durata, ibid. — plaga, cui lactea nomen est, ibid. VII, 43, 2. — recessus, ibid. I, 44, 4.

Caena, vel *corna* peracta, reliquiae circumstantibus dividuntur, Epist. 77, 7. — *caenae* aditiales (alii *toties*) tricies H-S constituerunt, ibid. 95, 44. — modicae, vel potius Timonaeae, 18, 5. — *caenarum* luxuria, 144, 9.

Caenaculo (in) (alii *centurulo*) dormire, Epist. 80, 8.

Caenare, vel *cornare*, cum servis turpe existimantes reprehenduntur, Epist. 47, 4.

Caenatio, vel *coenatio*, Epist. 78, 22. — populi capax, ibid. 445, 9. — velis ac specularibus munita, Q. N. IV, 43, 6. — *caenationes*, Epist. 90, 8. — *caestiones* subditis et parietibus circumfusus calor temperat, Prov. 4, 9. — *caestionum* fastigia, C. Helv. 9, 3. — *laquearia* versatilia, Epist. 90, 42. — *ornamenta*, Tr. An. 9, 6.

Caepio, Clem. I, 9, 5. — adversus Augustum conspirat, Br. Vit. 5, 4. — *Caepionis* insidiae Augusto structae, ibid.

Caesar Augustus quo pacto omnia habet, Benef. VII, 6, 2. — *Caesaris* responsum (male quidam hoc de Augusto capiunt; v. la *Caio*), Ep. 77, 46. — absentis partibus Maecenas functus est, ibid. 444, 6. — *Caesari* deo fiebat quotidianum sacrum, Tr. An. 14, 15. — quidam proscriptione

triumvirali servatus reddi cupit, Benef. II, 11, 2.

Caesarum funera, C. Marc. 15, 1.

Caesarum atrium, C. Polyb. 33, 3.

Caianae eustodise, Tr. An. 11, 9.

Caianae eladis magna portio Canius Iulius, Tr. An. 14, 3.

Caïus Caesar, Augusti nepos, Lucii fratris mortem piissime tulit, C. Polyb. 34, 4.

C. Caesar Caligula a Claudio flagris et ferulis vapulans, Lud. fin. — quam superbiae fuerit crudelitatis, Ir. III, 19, 1. — unum die Sext. Papinium flagellis, cecidit, Ir. III, 18, 3. — ceciderat senatores flagellis, ibid. III, 19, 1. — cum Phalarida comparatus, Tr. An. 14, 3. — iratus Herennio Macro quod enim Caium appellaverat, C. Sap. 18, 4. — Italiae et Siciliae oras errabundus permetiens, C. Polyb. 36, 5. — centies sestertio coenavit uno die, C. Helv. 9, 11. — contumeliarum faciendarum cupidissimus, ferendarum impatiens, C. Sap. 18, 1. — generum occidit, Lud. 11, 2. — In exitium opprobriumque generis humani editus, C. Polyb. 36, 4. — iratus caelo, Iovem ad pugnam vocavit, Ir. I, 16, 29. — Iulium Graecinum occidit, ob hoc unum quod melior vir erat, quam tyranno expedit, Benef. II, 21, 4. — iussit Lepidum Decimo trib. cervicem praebere: ipse Choerene praestitit, Epist. 4, 5. — optavit ut populus rom. unam cervicem haberet, Ir. III, 19, 1. — Pastorem eo die ad coenam invitavit, quo filium suum duci iusserat, II, 33, 3. — Pompeio Penno, de vita data gratias agenti sinistram pedem osculandum porrexerat, Benef. II, 12, 1. — probrum iudicabat se Caligulam nominari, C. Sap. 18, 4. — soccatus de capite consularis viri audit, Benef. II,

12, 3. — villam in Herculanensi eb matrem ibi olim eustoditam diruit, Ir. III, 22, 1. — Xerxem sequutus pontes navibus iunxit, Br. Vit. 18, 4. — humani sanguinis avidissimus cur orbi terrarum praefectus, Benef. IV, 3, 1. — C. Caesaris Caligulae ambitio notatur, Epist. 24, 65. — deformitas, C. Sap. 18, 1. — dementia a Demetrio ridetur, Benef. VII, 11, 1. — furiosus luctus ob Drusillam sororem amissam, C. Polyb. 36, 4. — nefanda saevitia, Ir. III, 20, 1. — pater Germanicus, Benef. IV, 31, 2. — superbia, II, 12, 3. — exitii causae, C. Sap. 18, 3. — sub C. Caesare mirmillo de raritate munerum questus Prov. 4, 6. — sub C. Caesaris morte populus rom. fame laboravit, Br. Vit. 18, 4. — C. Caesaris quum unus ex custodiarum agmine rogaret mortem, Epist. 77, 16.

C. Iulius Caesar Corfinium obsedit, et Domitium servavit, Benef. III, 24, 1. — epistolas ad Pompeium missas combussit, Ir. II, 23, 4. — Mitylenas praetervectus Marcellum exsulem videre non sustinuit, C. Helv. 9, 6. — montibus Baias villas imposuit, Epist. 51, 11. — per decem annos patris caruit, C. Helv. 9, 7. — talum se torsit circa Sueronem (in Hispania); Benef. V, 24, 2. — Pompeii hostis ac victor, ingratus, Benef. V, 16, 6. — platicola et popularis, ibid. — gladium nunquam posuit, ibid. — victoria clementissime usus est, Ir. II, 24, 4. — caeteri arma crudelius exercuerunt, ibid. — temperavit his et crudelitatem victoriae, ibid. — C. Iulii Caesaris caedes credita fuit Tillin Cimbri, Epist. 83, 11. — castra in circo Flaminio posita, Benef. V, 16, 6. — dies intra quos perlit, Br. Vit. 18, 4. — a Germania

et Gallia bellum in Urbem circum-
egit, Benef. V, 16, 6. — coniunctin
cum rep. Clem. 4, 3. — dictum, se
neminem nisi armatum occisurum,
Benef. V, 16, 6. — luctus ob filiam
amissam brevis, C. Marc. 14, 3. —
vires fatigatae, Q. N. IV, Praef. 20. —
vox, Oderint dum metuant, exagita-
tur, Ir. I, 16, 26. — cum Caesaria
uxore adulterium a Clodio commis-
sum, Epist. 97, 1 et 2. — Caesari
Cato oppositus, C. Sulp. 1, 3. — Cac-
sarem nasci non debuisse, Q. N. V,
18, 3. — in re caesum pronuntiavit
Antonius, Benef. V, 16, 7. — ante
veteranus quidam causam quum di-
ceret, Benef. V, 24, 1 sq. — in sua
fata immisit Pompeius, Epist. 94,
65. — de Caesare dictitatum, in in-
certo esse, utrum illum magis nasci
reip. profuerit, an non nasci, Q. N.
V, 18, 3. — Vid. quoque *Julius*
Caesar.

Caesares quibus fortuna sorores et
fratres eripuit, C. Polyb. 36, 4.

C. Cassius tota vita aquam bibit,
Epist. 83, 14.

Caius Getulicus. Vid. *Getulicus*.

Caius Gracchus, C. Marc. 16, 2,
— primus turbam suam segregare
instituit, Benef. VI, 34, 1.

C. Marius ingratus, ad consulatum
a caliga perductus, Benef. V, 16, 2. —
villas in regione Baiana extractas lu-
gis montium imposuit, Epist. 52, 11.
— usum consulatum accepit, caete-
ros rapuit, Epist. 94, 66. Vid. *Marius*.

Caius cognatus et hospes meus, Tr.
An. 11, 8.

C. Silius cos. desig. Lnd. 13, 3.

C. Feltius praetor Marsorum e ser-
vo servatus, Benef. III, 23, 4.

Calabrum ventus lappa infestat,
Q. N. V, 17, 14.

Calaminas insulae in Lydia, Q. N.
III, 25, 6.

Calamitas, virtutis occasio, Prov.
4, 6. — quod vocabatur? Epist. 110,
3. — calamitatum mollimentum, con-
suetudo, Tr. An. 10, 2.

Calcar virtutis, Ir. III, 3, 2.

Calceem quid dixerint antiqui, Epist.
108, 32.

Calda suffusa, Epist. 77, 8.

Calidarium (in) latiss specularibus
diem non admiserat Scipio, Epist.
86, 9.

Calidum maioribus nostris non vi-
debatur esse, nisi obscurum, Epist.
86, 3.

Caligo mentium inter caetera mor-
talitatis incommoda, Ir. II, 9, 2.

Calidum nihil absque adiutorio
ignis, Epist. 31, 5.

Caliga dimisit, Br. Vit. 17, 14.

Caligula. Vid. *C. Caesar Caligula*.

Calix venenatus transtulit Socra-
tem e carcere in caelum, Epist. 67,
9. — Tiburnus ait an manus concava
ad extinguendam sitim, nihil refert,
Epist. 119, 4.

Callimachus citatur, Q. N. IV,
2, 15.

Callisthenes nobili ingenio fuit, et
furibundi regis Alexandri impatiens,
Q. N. VI, 23, 1. — citatur, ibid. VI,
26, 2. — Callisthenis libri de Helices
Buriisque submersione, VI, 23, 3.

Callistratus exsul reditum abomi-
natus, si Atheniensibus necessitas
exsules restituendi esset, Benef. VI,
37, 1.

Callistus servus quam gratiam do-
mino retulerit, Epist. 47, 7.

Calonibus formosis imposita lectica,
Epist. 110, 16.

Callosas manus habet virtus, V.
Beat. 7, 2.

Calor, quid sit, Q. N. 4, 9. — in quibus corporibus diutius conservetur, ibid. — hieme sub terris maior non est, IV, 2, 26. — caloris aestivi vitandi rationes, Epist. 90, 15.

Calvi sententia in Vestinium, Epist. 94, 25.

Calvis non minus molestum quam comatis pilos velli, Tr. An. 8, 2.

Calvisii Sabini divitis compendiosa ad memoriam firmendam, ut eruditus haberetur, Epist. 27, 4. — patrimonium et ingenium habebat libertini, ibid.

Cambyses furiosus, ac furore feliciter usus, Epist. 86, 1. — Cambyasis vinolenti crudelitas in Praeaeapli filium, Ir. III, 14, 3. — exercitus ad Ammonem missus, arenis obrutus, Q. N. II, 30, 2. — inexplibilis cupiditas, Benef. VII, 3, 1. — ira in Aethiopia vix fame domatur, Ir. III, 20, 2.

Camera vitro absconditur, Epist. 86, 5.

Canillus, desertor? Benef. IV, 27, 1. — exsul a republica factus, ibid. V, 16, 1.

Campania, Tr. An. 2, 1; Epist. 49, 2; 55, 9; 77, 1. — Campaniae fomenta Hannibalem enervarunt, Epist. 51, 5. — Campaniae quidam renuntiarunt ob terrae motus, Q. N. VI, 1, 9. — in Campaniam proficiens Tiberius, Epist. 83, 13. — in Campania ingens terrae motus, Q. N. VI, 1, 2; VI, 25, 4, at passim.

Campanorum fines, Benef. VII, 4, 3.

Campus Martius, Lud. 13, 1.

Cancer caelestis, Q. N. III, 29, 1.

Candavian deserta, Epist. 31, 8.

Candidatus et chlamydstus, V. Best. 25, 3. — sacerdotiorum, Benef. VII, 28, 2. — candidato vocem et manum

commodare, Epist. 8, 5. — candidati, boni viri, 2, 1. — solliciti vocem praekonis exspectant, 118, 3.

Canendi peritus, Benef. IV, 24, 2. — canentium ordo vias olim implebat, Epist. 84, 10.

Caniculae rubor, Q. N. I, 1, 6. — ante ortum Caniculae augetur Nilus, IV, 2, 4.

Canis villosus, Lud. 13, 2. — catenarius, Ir. III, 37, 2. — nomen ambiguum, Benef. II, 34, 2. — canis missa frustra ore aperto captanti, hominum desideriis comparantur, Epist. 72, 10. — catenario non est irascendum, Ir. III, 37, 2. — canem albam in delictis habebat Claudius, Lud. 13, 2. — in cane sagacitas prima est si investigare feras debet, 76, 6. — curatus, si consequi debet, ibid. — nudicis, si mordere et invadere debet, ibid. — canes eiciunt homines a basilica, ibid. — vocem clariorem homine habent, Epist. 76, 7.

Canti Iulii a Caio duci iussi admiranda tranquillitas, et ad mortem usque philosophantis constantia, Tr. An. 14, 3.

Cannae, Ir. II, 25; 5, 3.

Canopus, Aegypti urbs, Epist. 51, 3.

Cantabri, C. Helv. 8, 2.

Canterio vectus Cato, Epist. 87, 7.

Cantus nos nonnunquam et concita modulatio instigat, Ir. II, 24. — cantibus imbres attrahi et repellere creduntur, Q. N. IV, 7, 2.

Canticis discendis operati, Epist. 86, 14 sq.

Cantorum plus in commessionibus rom. quam olim spectatorum in theatris, Epist. 84, 9.

Capillorum cultus et capillorum cura qualis apud veteres, Q. N. I, 17, 8.

Capitolinus Iupiter, C. Helv. 10, 2.

Capitolium, C. Sap. 6, 5. — *dedicavit Pulvillus*, C. Marc. 43, 4. — *Capitolii vectigal exsorpisset in commensationibus Apicius*, C. Helv. 10, 3. — *in Capitolio paupertatem consecrara*, Epist. 95, 72.

Cappadocia (in) flumen equos albos faciens, Q. N. III, 25, 3.

Capra, ignis globus Aristoteli, Q. N. I, 4, 2.

Capreas, quum intravere naves, Epist. 77, 2.

Capricornus (sidus), Q. N. III, 28, 1.

Capsulam aperit, Lud. 3, 3. — *da capsula juvenes Romani*, Epist. 145, 2.

Captivus an se impuro patiat seruari, Benef. II, 24, 1. — *captivis et pretio partis aequi bonique natura parcere iubet*, Clem. I, 48, 1.

Captos cives decem ex magno captivorum numero redimenti, quid debeant redempti, Benef. VII, 43, 5.

Caput dira imprecatione deligere, Benef. VI, 35, 1. — *capitis partibus dolores*, Epist. 78, 9. — *sanguine amisso levatur*, 70, 43. — *vertigines*, 95, 47. — *capite demisso vivere*, 65, 20 et 24.

Carcer Socratis curia nobilior, V. Beat. 27, 2.

Carceris alimenta sunt liberiora, etc. Epist. 48, 8.

Cardiaci vita, hiberna et sudare, Epist. 45, 3.

Carere patria intolerabile est, C. Helv. 6, 2.

Caria (in) unda cum piscibus e terra emerit circa Hydrium urbem, Q. N. III, 49, 1.

Caricas annum novum faciunt, Epist. 87, 3. — *cum pane*, pro pulmentario, ibid.

Caritas annonae agricolam erigit,

Benef. VI, 38, 3. — *corporis nostri nobis insita*, Epist. 44, 4.

Carmen veneficæ, Epist. 9, 4. — *carminis modo inclusa facilius haerent*, Epist. 33, 6. — *carmina inserta praecepta multum habent ponderis*, 94, 27. — *carminum efficacia in praeceptis animo tradendis*, 108, 10.

Carneade (cum) dubitare licet, Br. Vit. 44, 5.

Carthago, Ir. I, 41, 4; II, 5, 4. — *Carthaginis horror Scipio*, Epist. 86, 4. — *moenia una manu capta*, C. Sap. 6, 5. — *cineres*, C. Polyb. 20, 1.

Carthaginenses: ad Carthaginensium remp. an sapienti accedendum, Ot. Sap. 32, 48.

Caspium mare, Q. N. III, 29, 7.

Casandro (a) Gallorum gens obessa Q. N. III, 42, 2.

Casius. Vid. C. *Cassius*.

Castigatio aliquando necessaria, Ir. I, 5, 4. — *quomodo accipienda*, II, 27, 4. — *sceleratorum irae expers esse debet*, I, 45, 4.

Castor et Pollux, Q. N. I, 4, 44. — *ad Castoris negotiantes*, C. Sap. 43, 4.

Castrorum primores sunt fortes viri, Epist. 96, 3.

Causa non obstat philosophiae studio, Epist. 46, 4.

Causa sex, Q. N. V, 47, 1.

Cataegis, ventus Pamphiliae, Q. N. V, 47, 4.

Catactae Nili, Q. N. IV, 2, 4. — *aliorum fluminum*, ibid. — *exciipiunt Nilum*, ibid. — *nobilis insigni spectaculo locus*, ibid.

Cathedrae philosophi, Br. Vit. 40, 1.

Catena in sinistra levior, Tr. An. 40, 3. — *catenae fortunae*, Tr. An. 40, 2.

Catiline L. Syllae minister, Ir. III, 48, 2. — ingratus, Benef. V, 16, 1. — post Catilinam exsulavit Cicero; V, 17, 1. — Catilinae tres, C. Marc. 20, 7. — inter Catilinas iactatus Cicero, Br. Vit. 5, 5.

Cato aedilis, Epist. 85, 8.

M. Cato Censorius, proavus Catonis, minus quam hic possedit, V. Beat. 24, 2. — canterio vehebatur, hippoperis Impositis, ut secum utilia portaret, Epist. 87, 7. — cum feris manus non contulit, C. Sap. 2, 2. — post libertatem non vixit, nec post Catonem libertas, 2, 4. — imperator triumphalis uno caballo contentus erat, et nequidem toto, Epist. 87, 8. — citatur, 122, 2. — eius dictus, Benef. V, 7, 4; Epist. II, 149, 2. — equus ab ipso defrictus, Epist. 87, 9.

M. Cato inuol an modeste philosophus sit, simul Caesarem et Pompeium lacescens, Epist. 14, 11. — solus fecit aliquas reipublicae partes, 104, 31. — per medias Africae solitudines pedes ducit exercitum, ibid. 33. — sacro pectori purissimas manus admoventes, 67, 13. — mortem ferro adactam vicit, 98, 12. — animam sibi manu extraxit, 70, 16. — plebis contumelias perpeusus, C. Sap. 2, 4. — Caesarem et Pompeium provocavit, Epist. 104, 33. — certius sapientia viri exemplar quam Ulixes et Hercules, C. Sap. 2, 1. — mortis contemptor et mortis beneficium liber, C. Marc. 25, 1. — deorum alumnus, Prov. 2, 9. — in Clodij iudicio testimonium dixit, Epist. 97, 2. — iniuriam in balneo factam non agnoscere maluit quam ignoscere, C. Sap. 14, 3. — obrutus spulis irritis misit voces, Epist. 14, 12. — infelix vulnera sua animamque quam fecerat retractans, 71, 4. — maiivolentiam expulsi,

V. Beat. 18, 3. — magnam partem gloriae in ferro habet, Epist. 43, 14. — senatu in carcerem ductus, 14, 12. — quadragies sestertium possedit, V. Beat. 21, 2. — repulsae die pila luit, mortis legit, Epist. 104, 33. — simul Pompeio, Caesari et Crasso oppositus, Vatinio postpositus, C. Sap. 1, 3. — vincitur, an vincat in Pharsalica acie, nihilne intersit, Epist. 71, 8. — vino laxavit animum fatigatum, Tr. An. 45, 41. — virtutum viva imago, gladio incumbit, 15, 5. — vulnus suum fortiter tulit, 15, 7. — e Cypro civili bello stipendium ferebat, C. Marc. 20, 7. — ut intelligi posset, malis et bonis opus erat, Tr. An. 7, 3. — Catonis constantia in fortunae varietate, Epist. 104, 30. — duo in rebus extremis instrumenta, Platonis liber et gladius, Epist. 24, 6. — verba quum aeuum percurreret, 71, 13. — *σικανισμός*, 95, 67. — tota aetas exacta in armis civilibus, 104, 29. — exemplum semper intinendum, 11, 7. — felicitas in morte, Prov. 3, 11. — laus, C. Sap. 2, 1. — mors describitur, et oratio ante mortem, C. Marc. 20, 8; Epist. 24, 6 sq. — praetura et repulsa au eodem loco habenda, ibid. 71, 11. — pectus transiit, C. Marc. 22, 2. — repulsa triplex non fuit ignominia, C. Helv. 13, 4. — scissum manu sua vulnus, Epist. 67, 9. — vulnus ultimum ac fortissimum, per quod libertas emisit animam, 95, 72. — Catoni causam agenti in frontem mediam insupit Lentulus, Ir. III, 38, 2. — dictum, ibid. — Catoni ebrietas obiecta, Tr. An. 15, 45. — fuit repulsa duplex in petitione consulatus et praeturae, C. Helv. 13, 4. — praeturam negavit pop. rom. Benef. V, 17, 2. — escutere morem suum diss-

milis multitudo potuisset, Epist. 7, 5.

Catonem diu civitas ignoravit, 79, 11. — in libertatem gladius asseruit, 13, 14. — in Catonem ingratus pop. rom. Benef. V, 17, 2. — Catonem sua aetas non intellexit, C. Sap. 1, 3. — spectare quid habet Iupiter pulchrius, Prov. 2, 6. — narrare quum ad commendandam mortem ventum fuerit, Epist. 24, 6. — in mica habitaturum putare, etc. 51, 12. — Catone sedente negatur populus permisisse postulare Florales iocos, 97, 7. — (in) mors gloriosa, in Bruto turpis et erubescenda, 82, 11. — (cum) infeste et pertinaciter fortuna egit, 104, 29.

Catonem quidam sunt alternis diebus, Epist. 120, 20. — non omne tempus, sed Clodius feret, 97, 9. — repellere, 118, 4. — Catonibus (cum) vivendum, 104, 21.

Catoniana aetas bonorum et malorum ferax, Tr. An. 7, 2. — Catonianum verbum, Epist. 119, 2. — Catoniana praecepta: emas non quod opus est, sed quod necesse est, Epist. 94, 28.

Catuli verba ad iudices Clodianos, Epist. 97, 6.

Catularum amor feras in venabula impingit, Epist. 74, 24.

Caucanus, Thraciae iuga, etc. Q. N. IV, 2, 19.

Caudex vocatus Appius a plurimarum tabellarum contextis, Br. Vit. 13, 3.

Caudicariae naves quae commectus per Tiberim subvehunt, Br. Vit. 13, 4.

Causa quotuplex Stoicis, Aristoteli, et Platoni, Epist. 65, 2 sq. — causae bonae conditio quando melior, Benef. III, 7, 4. — aut nimis multae, aut nimis paucae ab Aristotele et Platone ponuntur, Epist. 65, 11 sqq.

— causarum inquisitio, Epist. 95, 65.

Causariae partes in animo nostro sunt, Epist. 68, 6.

Causidicus, Ir. III, 37, 1. — *causidici*, Lud. 12, 4.

Cautiones vacua habendi simulacra, Benef. VII, 10, 2. — cautionibus prolis controversiam tollere, Benef. III, 7, 5.

Cavea aeneatoribus cincta, Epist. 84, 10. — ad caveam summam spectantia verba, Tr. An. 11, 6.

Caystrus aestate inundans proximas regiones, Q. N. IV, 2, 19.

Cavillationes, Graecis sophismata, Epist. 111, 1. — cavillationibus persuadere mortem non malum esse, Epist. 82, 7.

Cecropium mel, Epigr. 6, 8.

Celer Asinius, Claudii amicus, Lud. 13, 4.

Cella laxior, Tr. An. 8, 4 et 5. — cellae pauperum, Epist. 18, 5.

Censeo hoc amplius, V. Best. 3, 2.

Censorium crimen, paucae argenti lamellae, V. Best. 24, 2.

Census in album mittit, Benef. III, 7, 6. — in censum deferre, Epist. 95, 58.

Centauri habent imaginem, non substantiam, Epist. 58, 12.

Centesimae sanguinolentae, Benef. VII, 10, 4.

Centiceps bellus, Cerberus, Lud. 13, 2.

Centunulo (in) dormire, Epist. 80, 8.

Centurio supplicio praepositus, a Placone duci iussus, Ir. I, 16, 15. — centurio periturorum agmen trahens, Tr. An. 14, 4. — centuriones duos misit Nero Caesar ad investigandum Nili caput, Q. N. VI, 8, 3.

Cerastas (alii *aceratas*) mittere, Benef. VII, 20, 3.

Cerberus, Lud. 13, 2. — nemo tam puer est ut Cerberum timeat, Epist. 24, 17.

Cervicem praecidi imperabo, Ir. I, 16, 4.

Cereus et fax exsequias praecedunt, Tr. An. 14, 5. — ad cereos et faces funera ducenda, Br. Vit. 20, 4. — ad cereos et faces vivere, Epist. 122, 10. — *Cernere* ferro inter se, qui dicuntur, Epist. 58, 2.

Cernulas fortasse, non vertil, Epist. 8, 4.

Ceromate (α) haphē nos excepit in crypta Nespolitana, Epist. 57, 1. — (in) spectatur puerorum fixantium aedet, Br. Vit. 12, 1.

Ceronem (αδ) alii *Peneum* dicunt) fl. oves ut nigrescant, appellantur, Q. N. III, 27, 3.

Cestamine (α) facilius se abstinere, quam abducere, Ir. III, 8, 3. — cestamina sacra, C. Sap. 9, 4.

Cervix Caligulae obsessa setis, C. Sap. 18, 1. — si Jassa in manipulo foeni acquiescet, V. Best. 25, 2.

Ceryx dictus est qui sacra Cereris tractabat, Tr. An. 3, 10.

Cestu decernere velantur Lacedaemonii, Benef. V, 3, 1.

Chaereus tribunus militum ob improbatam mollitiam Caium Caesarem occidit, C. Sap. 18, 2. — Chaereae Caius Caesar cervicem praestitit, Ep. 4, 5.

Χαλαζοθύλας, speculatores futurae grandinis, Q. N. IV, 7, 1.

Chalcidis terrae motus, Q. N. VI, 17, 4; 25, 4.

Chaldaei, Q. N. VII, 28, 2. — quid de cometis censuerint, VII, 3, 2. — Chaldaeorum observatio excepit potestatem quinque stellarum, II, 32, 6.

Chamaeleontis color cur varietur, Q. N. I, 5, 7.

Chaos insane Epicureum, Epist. 72, 11.

Χαρακρησμός, Epist. 95, 66.

Charimander librum de cometis composuit, Q. N. VII, 5, 2.

Charino magistratu, epistolas scripsit Epicurus, Epist. 18, 7.

Charis Hesiodo, quae Homero Musa, Benef. I, 3, 10.

Charites, Iovis filiae, Benef. I, 4, 4.

Charondae leges laudantur, Epist. 90, 6.

Charybdis, Epist. 14, 7; 34, 8; et Q. N. III, 29, 7. — fabulosa, C. Marc. 17, 2. — an respondet fabulis, scire cupit Seneca, Epist. 79, 1.

Chasmata, ignium genera, Q. N. I, 14, 2 — terrae, VI, 9, 2.

Chelidon, annus ex Cleopatrae molibus, patrimonium grande possedit, Epist. 87, 14.

Chersoneso (in) fons purgamenti efficiens, Q. N. III, 26, 5.

Chimaira (in) nemo leonem aut draconem animal esse dicit, Epist. 113, 8.

Chiragra quomodo interquiescat, Epist. 78, 8.

Chirographum dare, Benef. II, 23, 2. — reformare, Epist. 94, 51.

Chlamydati, V. Best. 2, 2; Epist. 76, 23.

Chorus veterum philosophorum ex multorum vocibus constabat, Epist. 84, 9.

Chrias, quas sententias, vocant Graeci, Epist. 33, 6.

Chrysippus a Seneca sequitur, etc. Tr. An. 1, 7. — et Zeno maiora egerunt quam si exercitus duxissent, Ot. Sap. 32, 12. — etiam a republica remotus, multa tamen praestitit.

tit, Tr. An. 1, 7. — *angit* Gratias Iovis et Euryoomes filias, Benef. I, 3, 9. — *librum suum de beneficiis ineptis replevit*, I, 3, 8. — *citatur*, C. Sup. 17, 4. — *Chrysippi viri magni*, sed Graeci, acumen saepe retunditur, interdum pungit, non perforat, Benef. I, 4, 4. — *distinctio de sapientia αὐταρχία*, Epist. 9, 12. — *praeceptum de reddendo beneficio*, Benef. II, 25, 2. — *similitudo de pilae lusu*, II, 17, 3. — *discipuli et Clesnthis dissensio de ambulatione*, Epist. 113, 18. — *legi vivere ut illo licet*, Ot. Sap. 32, 17. — *Chrysippi moderata et honesta suadebant omnes*, 22, 9. — *Chrysippo quid sit servus*, Benef. III, 22, 4. — *Chrysippum (alii Crispum) assidua salutatio ad mortem perducebat*, Epist. 56, 3. — *cum Chrysippo vivendum*, 104, 22.

Cibaria servi dominus praestare debet, Benef. III, 24, 4.

Cibus corporis adiutorium, non est pars, Epist. 88, 21. — *cibi opportunitas in aegris*, Benef. II, 2, 2. — *ciborum copia subtilitas impeditur*, Epist. 15, 3.

Ceatrix nisi collata vulnere nunquam placuit, Benef. VI, 26, 2.

Cientricosam iram sicut furiam nobis representemus, Ir. II, 35, 5.

M. Cicero aetatem suam complurat, Br. Vit. 5, 6. — *Atticum* quod in buccam venerit, scribere iubet, Epist. 118, 4. — *convallationum verbo pro sophismatibus usus*, 114, 1. — *citatur*, Tr. An. 11, 13. — *clientibus suis praebebat cervicem*, Tr. An. 15, 5. — *post Catilinam exulavit*, Benef. V, 17, 1. — *gradarius fuit in orando*, Epist. 40, 11. — *negat se habiturum tempus ut lyricos et dialecticos legat, et si aetas duplicetur*, Epist. 49, 6.

— *vocis essentiae auctor*, 58, 4. — *gladiatores nos invisos habere dicit*, Tr. An. 11, 3. — *Ciceronia calamitates*, C. M. 20, 6. — *compositio una est; pedem curvat lenta, et sine infamia mollis*, Epist. 100, 6. — *consulatus non sine causa, sed sine fine laudatus*, Br. Vit. 5, 5. — *epistolae nomen Attici perire non solum*, Epist. 21, 4. — *ipsa verba ponit Seneca, quia res fidem excedit*, 97, 3. — *epistolarum argumenta*, 118, 2. — *flebiles voces in quidam ad Atticum epistola*, Br. Vit. 5, 6. — *semilibrum se dicit, ibid.* — *libri ad philosophiam pertinentes*, Epist. 100, 8. — *libros de Republica philosophus, grammaticus, philologus quomodo legant*, Epist. 108, 29. — *verba*, Epist. 17, 4. — *deridanda carmina*, Ir. III, 37, 3. — *libri etiam Dori esse possunt*, Benef. VII, 6, 4. — *exemplum sequuntur est Seneca*, Epist. 107, 10. — *compositio deversa et molliter detinens*, Epist. 114, 15. — *urbanitatem quomodo effugerit Vatinus*, C. Sup. 17, 3. — *diruti pennates, bona direpta*, Benef. V, 17, 4. — *umbra Caecinnam pressit*, Q. N. II, 56, 4 et 2. — *Ciceronem expellens Clodius, Antonius occidens*, Ir. II, 2, 4. — *apud Ciceronem omnia desinunt, apud Pollionem cadunt*, Epist. 100, 6.

Cicero F. consul propter patrem, Benef. IV, 30, 4.

Cicerones Augusti clementiae debentur, Clem. I, 1, 81.

Cicronum flumen potum aenea reddit viscera, Q. N. IV, 20, 2.

Cicuta magnam Socratem confecit, Epist. 13, 14.

Cimber Tullius, defensor partium Augusti, Ir. III, 30, 3.

Cimbri a Mario caesi, Epist. 94, 66.

— *Cimbrocorum cladis causa*, Ir. I, 41, 2.

Cimbrionae caedes, Benef. V, 16, 2.

Cinctos (in) alte pronupta mens cadit, Epist. 33, 2.

Cinerarii (a) impulsu aegre ferunt, C. Sap. 14, 1.

Cinna Lucius, vir stolidi ingenii, Clem. I, 9, 1.

Cinna, consul, Benef. IV, 30, 4.

Circense vomentum super incubare, V. Best. 25, 2.

Circensium clamor non turbat Senecam, Epist. 83, 6.

Circi vitia magno consensu nos commendant, Ot. Sap. 28, 1. — in circo solitos leones praeiuit Sulla, Br. Vit. 33, 5. — xviii elephantos primus pugnantes praeiuit Pompeius, Br. Vit. 43, 6.

Circius, ventus Galliae peculiaris, Q. N. V, 47, 4. — ei templum fecit Augustus, ibid.

Circulanti vis dicendi rapida, aptior, Epist. 40, 3.

Circulator, Benef. VI, 41, 2. — circulatorum philosophi, Epist. 29, 5.

Circuli a lapillis in aquam facti, Q. N. I, 2, 7. — *circulo* (in) aliquo tempus terere, Tr. An. 5, 3. — *circulorum* caelestium ratio, Q. N. V, 47, 3. — *circulis* omnibus quod dederunt beneficium narrant quidam, Benef. VII, 22, 2.

Circumagitur, hoc est, etc. Epist. 8, 6.

Circumlitio in picturas modum variata, Epist. 86, 5.

Circumscriptio quibusdam gentibus ignota, Ir. III, 2, 1. — *circumscriptiones*, Epist. 82, 22. — quibus tria non sufficiunt fora, Ir. 2, 9, 1.

Circumscriptores, Tr. An. 8, 3.

Circumstantia, Graecis *περίστασις*; vocatur, Q. N. II, 7, 2.

Circus, Ir. II, 7, 4. — *circi* in certamina interius spectandum, Tr. An. 9, 3. — *vitia* commendavit nobis, Ot. Sap. 28, 1.

Cisio (in) scribere, Epist. 72, 2.

Cisterna in usum exercitus sufficiens, Epist. 86, 3.

Cisternina aqua arbores adiuvandas, Epist. 86, 49.

Civis mereri, Clem. I, 26, 5.

Civis philosophiae partis divisio, Epist. 89, 8. — *civilia officia* gesturus quid spectare debeat, Tr. An. 3, 4.

Civis boni opera nunquam inutilia est, Tr. An. 3, 40. — *civi* nocere nefas, Ir. II, 34, 5. — *civium* amor inexpugnabile munimentum, Clem. I, 49, 5.

Civitas optatae imago, Benef. VII, 27, 4. — *rector* quomodo castigare debeat, Ir. I, 5, 6. — *civitate* donatus Alexander a Corinthiis, Benef. I, 43, 4.

Civitatulas vendere, Lud. 9, 3.

Clamorem (inter) theatri et scholae aliquid intersit, Epist. 52, 4. — *clamores* varii non turbant Senecam animum, Epist. 66, 4.

Clamores, Ir. I, 4, 2.

Clarus, condiscipulus Senecae, senex et deformi corpore, sed animo viridi, Epist. 66, 4.

Claritas est causa bonis bono reddita, Epist. 102, 8. — quae post mortem contingit, sitne bonum, Epist. 102, 3. — non multa desiderat suffragia, ibid. 11. — fama vocem utique desiderat, claritas non, Epist. 102, 17. — cuius sit bonum, ibid. 18. — *claritatis* et *gloriae* quid sit discrimen, ibid.

Classicum et symphonia, Epist. 51, 42. — *classico* concilio convocatur, Ir. III, 16, 4.

Claudiana lingua, Lud. 13, 1.

Claudians cometes, Q. N. VII, 17, 2; 21, 2; 30, 3.

Claudius Caesar mitissimus, C. Polyb. 26, 2. — animam agere coepit, Lud. 3, 1. — deus, Lud. 9, 5. — fratrum mortem aequo animo tulit, ibid. — in caelum ire visus, Lud. 1, 3. — Græculus, 5, 4. — inducitur consolans Polybium, C. Polyb. 33, 2. — plures intra quinquennium culeo inmisit, quam omnibus sæculis insuti leguntur, Clem. I, 23, 1. — quomodo exsperaverit, Lud. 4, 1. — quantum Polybio præstiterit, C. Polyb. 24, 1; 26, 4. — delectabatur laudibus, 13, 1. — sexaginta quatuor annos cum anima luctatus est, Lud. 3, 1. — templum in Britannia habet, Lud. 8. — excandescit, Lud. 6, 2. — Claudii amici, Lud. 13, 4. — avia, Lud. 9, 4. — avus M. Antonius, C. Polyb. 35, 1. — avunculos Augustus, 36, 4; Lud. 9, 4. — caedes, Lud. 10, 2; 11, 2 sq. 13, 5; 14, 1 sq. — clementia, C. Polyb. 32, 3. — generi, Lud. 11, 4. — liberti, Lud. 13, 1; 13, 4. — mansuetudo, C. Polyb. 34, 4. — pater Drusus Germanicus, C. Polyb. 34, 5. — Caesar patruus, ibidem, 5. — patria Lugdunum, Lud. 6, 1. — poena apud inferos, Lud. 14, 3. — præfecti, Lud. 13, 4. — socer, Lud. 11, 4. — ultima vox, Lud. 4, 1. — uxor, Lud. 11, 4. — beneficium, Augusti iudicium malo, Benef. I, 15, 2. — funus, ibid. 12, 1. — in Claudium locorum plena est Apocolocyntosis, Lud. 1, 3. — pro Claudio Caesare votum Senecæ, C. Polyb. 31, 4; 36, 1.

Claudius Caudex primus Romanis persuasit navem conscendere, Br. VII, 23, 4.

Claudius Quadrigerius in lib. duodevicesimo annalium, Ben. III, 22, 1.

Cleanthes, Epist. 33, 3. — aquam traxit, et hortulos rigavit, Epist. 44, 2. — præcepta cum decretis philosophiæ coniungi vult, Epist. 94, 4. — utilis fuit generi humano, etsi in otio vixerit, Ot. Sap. 32, 13. — Zenonem expressit, Epist. 6, 5. — et Chrysippus discipulus eius dissentient de ambulationis definitione, Epist. 113, 18. — Cleaothis dictum, Benef. VI, 11, 1. — doctrina de ingrato, Benef. V, 14, 1. — egregia similitudo, Epist. 108, 10. — exemplum de duobus pueris Platonem quaerentibus, Benef. VI, 11, 1. — versus a Seneca Latini facti, Epist. 107, 10. — Cleanthem sequitur Seneca, Tr. An. 1, 7. — celebrat Seneca, Epist. 64, 9.

Clemens quis, Clem. I, 20, 2.

Clementia homini maxime convenit, regi tamen et principi præcipue, Clem. I, 3, 3 sq. — est temperantia animi, II, 3, 2. — opponitur crudelitati, II, 4, 1. — reges securiores reddit, I, 8, 4. — an non pertinet ad innocentes, Clem. 1, 2, 1 sq. — clementiæ fama, Ir. II, 34, 2. — opera, Clem. II, 7, 2 sq. — plures definitiones, Clem. II, 3, 1 sq. — clementiæ contraria crudelitas, ibid. 2, 1 sq.

Cleonis publice præpositi χαλαροφύλακται fuerunt, Q. N. IV, 6, 1. — puniti tempestatis observatores, quum vineæ vapulassent, aut segetes, ibid. 7, 2.

Cleopatras amor Antonium perdidit, Epist. 83, 22. — et Antonii defectio per Nilum significata, Q. N. IV, 2, 15. — Cleopatras mollium unus Chelidon, Epist. 87, 14.

Clepydrum non extremum stillidum exhaurit, Epist. 24, 19.

Clidemi opinio de fulguratione, Q. N. II, 55, 3.

Clitus ad Alexandro inter epulas transfusus, Ir. III, 17, 2. — *Clitum* carissimum sibi Alexander inter epulas transfudit, Epist. 83, 18.

Clotas Augiæ purgavit Hercules, Lud. 7, 4.

Clodius adulteril reus iudices corripit, Epist. 97, 2. — *Ciceronem* expulit, Ir. II, 2, 4. — et *Vatinius* caeca cupiditate corrupti, C. Sap. 1, 4. — *Clodio* iactatus Cicero, Br. Vit. 5, 5.

Clodia equestri statua insidens, C. Marc. 16, 1.

Clotrum (per) denarios in aurtoria tabernam inserit Pythagoricus, Benef. VII, 24, 2.

Clotho, Lud. 3, 1.

Clypeus, meteoron, Q. N. VII, 20, 2. — *clypei* ignei, I, 1, 14. — *flagrantes*, columnæ, Q. N. VII, 22, 2.

Cn. Lentulus augur maximus divitiarum exemplum, Benef. II, 27, 1. — *Cn. Lentuli* ex paupere divitis facti summa erga Augustum ingratitudo, II, 27, 1 sq. — tanta sermonis lûopia, ut citius pecunias avarissimus emitteret quam verba, II, 27, 1.

Cn. Pisonis rigor, tres ob unius innocentiam duci iubentis, Ir. I, 16, 14.

Cn. Pompeius, C. Marc. 14, 3; Epist. 71, 9. — *ingratus* in remp, Benef. V, 16, 4 sq. — villas circa Baias extructas montibus imposuit, Epist. 51, 11. — *Cn. Pompeii* cupiditas et ambitio notatur, Epist. 94, 64. — mors, C. Marc. 20, 4. — nepos L. Cinna, Clem. I, 9, 1 et 2. — socer Scipio, Epist. 24, 9. — Vid. quoque *Pompeius*.

Cocceus in castra conseripsit Augustus, Clem. I, 10, 4.

Codices, tabulae publicae, Br. Vit. 43, 4.

Codicilli priusquam aperirentur, etc. Clém. I, 15, 3. — *codicillos*, non epistolas scribere, Epist. 55, 10.

Coëreitione non possunt sanari vitia et scelera, Ir. II, 8, 3.

Coena sumptuosa quid est flagitiosus, Epist. 95, 41. *Vide supra* ad Caena. — coena omnis iucunda apud regem, Ir. III, 15, 1.

Cogitatio nostra caeli munimenta perumpit, Ot. Sap. 32, 6.

Cognitione (a) media, etc. Benef. V, 24, 2.

Colapho percussus Socrates, Ir. III, 11, 2. — flagellis quam colapho laedi malit saepissime servus, C. Sap. 4, 4. — *colaphis* percussio sapienti quid faciendum, C. Sap. 14, 3.

Collectio et vomica in pectore, Epist. 68, 7.

Collectio, id est, syllogismus, Epist. 85, 2.

Collegium triste caruificum, Tr. An. 3, 13.

Collinam portam (usque ad) per sanguinem incescit Sylla, Benef. V, 16, 3.

Coluctari cum minoribus malis non vacat, ubi, etc. Ir. III, 43, 3.

Color animalium cur variabilis, Q. N. I, 5, 6 sq. — *adustus* hominum, Q. N. IV, 2, 17. — *alius ingenio*, alius animo esse non potest, Epist. 114, 3 et 4. — *caelestium* non unus, Q. N. I, 1, 6. — *colores* quidam vim suam ex intervallo ostendunt, Q. N. I, 5, 12. — *colorum* varietatis causa, Q. N. I, 3, 13.

Colorati et male sapj. C. Sap. 13, 2.

Colossus magnitudinem suam servabit, etiamsi in puteo staterit, Epist. 76, 24.

Columbari labris, Epist. 114, 6.
Columbarum colla cur varii coloris, Q. N. 1, 5, 6.

Columna, typhon, Q. N. V, 13, 3.
 — *columnae* flagrant, Q. N. VII, 20, 2. — *columnarum* intervalla porticus longiores iungunt, Q. N. 1, 3, 10.

Comae cura exprobrata, Br. Vit. 12, 2.

Combibendi et convivandi peritissimus, Epist. 123, 9 sq.

Comere capillum, et barbam depecere, Q. N. 1, 17, 7.

Cometa an sit sidus erraticum, Q. N. VII, 18, 1 sq.

Cometes apparuit sub Helices est Boris eversionem, Q. N. VII, 5, 3; VII, 16, 2. — habet sedem suam, VII, 23, 3. — cur non stet, sed procedat, VII, 21, 1. — lacteam viam extensus sequavit, VII, 15, 2. — non est subitaneus ignis, sed inter aeterna opera naturae, sive stella est, VII, 22, 1 sq. — non minor sole ante Achisicum bellum effulsit, VII, 15, 4. — Attalo regnante cometes apparuit modicus, ibid. 2. — Patriculo et Vopisco coas. apparens fecit quae ab Aristotele et Theophrasto praedicta fueront, Q. N. VII, 28, 2. — sex menses durans, VII, 21, 2. — sole deficiente visus, VII, 20, 4. — cometes forma, VII, 17, 1 et 2. — cometae an in se terreni quid habeant, Q. N. VII, 28, 2. — quid significant, VII, 27, 3. — appellantur stellae, ibid. — rari et ob hoc mirabiles, ibid. 14, 4. — an tarde eant, ibid. — cur non cito extinguantur, VII, 21, 2. — in qua parte caeli aspiciantur, VII, 11, 1 sq. — multi non videntur quod obscurantur radiis solis, VII, 20, 4. — radios solis fugiunt, ibid. — quomodo fiant,

VII, 5, 1 sq.; 6, 1 sq. — fiant eadem ratione, quae ignes turbine electi, VII, 6, 3. — quomodo fiant, VII, 7, 1 sq.; 8, 1 sq. — cur senis mensibus manent, VII, 12, 3. — quo primo die apparuerint maximi sunt, VII, 18, 1. — sub Augusto, Claudio, Nerone Caesare et post necem divi Iulii apparuerunt, VII, 17, 2. — cometarum cursus cur ignotus, VII, 2, 3. — varia genera, VII, 14, 2. — arcana, VII, 26, 4. — color, VII, 17, 2. — historica, VII, 17, 4. — speciem pluribus planetis iunctis nasci, VII, 3, 1. — tempus, VII, 10, 2. — duo genera Epigeni, VII, 6, 1. — forma, VII, 14, 1. — significationes, VII, 28, 4. — cometas notatu dignos, VII, 14, 4. — omnes evanuisse, VII, 22, 2. — raro esse, VII, 14, 4. — pro malorum signis habitos esse, VII, 1, 8. — sequi regiones boreales, VII, 21, 4. — de cometis quae considerata, VII, 2, 1 sq. — nihil dicit Eudoxus, VII, 3, 2.

Comensationibus singulis quotum Apiclus consumpserit, C. Helv. 10, 2.

Comiei dictum, Benef. II, 5, 2; Epist. 9, 18.

Comitia consularia, Benef. VII, 28, 2. — consularia aut praetoria non securus intueri, Epist. 118, 4. — fortunae transire, 118, 3.

Comitiali vitio qui solent capri, Ir. III, 10, 2.

Comitatus individuus virtutis, Ep. 11 et 12.

Commeatus Senecae longum dederat mala valetudo, Epist. 54, 1.

Commemoratio frequens meritorem lacerat et premit animum, Ben. III, 10, 4.

Commentario (ex) sapere turpe est seni, Epist. 33, 7.

Commissione fulminum territus, C. Caesar, Ir. I, 16, 29.

Commisum et continuum, Q. N. II, 2, 1.

Commoda seu producta, Epist. 74, 17. — et incommoda extra nos sunt, 92, 15. — commodorum et bonorum diversa conditio, Epist. 87, 26 sq.

Commune (in), dicere solent aliquid inveniunt, Epist. 119, 1. — communis pluribus modis, Benef. VII, 12, 4.

Communio rerum quomodo cum proprietate singulorum consistat, Benef. VII, 4, 1 sq.

Comœdiantur sales in Socratem, C. Sop. 18, 5.

Comparatio corporis humani cum vase, Q. N. I, Praef. 3.

Compediti ferentes onera, etc. Tr. An. 10, 1.

Compendiaria via, Lud. 13, 1. — compendiaria ducere ad maximas divitias, Epist. 119, 1.

Compendiario in caelum Lucilius vocat Seneca, Epist. 73, 11.

Compendium (in) non ignotos homines occidere, sed, etc. Clem. II, 4, 1.

Comperendinationem (inter) fides promissi exstat, Epist. 79, 5.

Complanare dura et aspera, Prov. 5, 7.

Componi ad dicendum, Ir. II, 3, 3. — ad rumporem, V. Best. 1, 3. — cum inferiore, Prov. 3, 4.

Compositio alia aliis in oratione placet, Epist. 100, 5 sq. — non nimis anxie esse debet, 115, 1. — compositionis genera depravata, 114, 15 sq.

Comprehendere, Q. N. V, 4, 2.

Comprehensionibus (in) non haesitare, V. Best. 8, 4.

Computatio sordida, Benef. IV, 11, 1. — computationes quid sunt, VII, 10, 3.

Consecrare, Lud. 4 fin.

Conceptus inchoati, Tr. An. 15, 3.

Conchyliis superi et inferi maris, Prov. 3, 6.

Conchyliatis relictis cum Demetrio loquitur Seneca, Epist. 62, 2.

Conciliatorias exercere in dietione causae, Epist. 97, 8.

Conciunitas non est nraementum virile, Epist. 115, 3.

Concio imperatoris, Benef. V, 15, 5.

Concitamenta sunt litui et tubae, Ir. III, 9, 2.

Conclamandi ceremoniae, V. Best. 27, 1.

Concordia parvae res creant, Ep. 92, 46.

Concurrat os ad rogandam, Benef. II, 4, 3.

Concursatio circumcidenda est, Tr. An. 12, 1.

Conditio eadem omnes devexit, Epist. 99, 8. — conditioni assuescendum, Tr. An. 10, 4.

Conditum inter et otium multum interest, Epist. 82, 2.

Conditura an placeret? Ir. III, 15, 1.

Conducta domus, et mea, et alterius, Benef. VII, 6, 2.

Conflagrationis mundi tempus, Q. N. III, 28, 7.

Congiarium indignis dat rex, Benef. IV, 28, 1. — congiarium (ex) tantum ferunt homines, quantum est, Epist. 73, 8. — congiaria principum singulis commensationibus exorpsisset, C. Helv. 10, 3. — philosophis oblicere, Epist. 29, 4. — Alexandri urbes, Benef. II, 16, 2. — annua homines clarissimi accipiunt, Br. Vit. 8, 2.

Coniugem vetare in sella prostare et vulgo admissis inspectoribus vehi

undique peripiciam, rusticum et inhumanum, Benef. I, 9, 3.

Conlatrare philosophiam, V. Beat. 17, 1.

Conon defectiones solis colligit, sed non meminit cometarum, Q. N. VII, 3, 2.

Conquestiones praeteritorum donorum detrahendas putat Seneca, Ep. 77, 12.

Consulabor undique deus, etc. V. Beat. 25, 4.

Conscientia bona prodire vult et conspici, Epist. 97, 11 — mala, 105, 9. — bona turbam advocat, 13, 4. — mala in solitudine anxia atque sollicita est, ibid. — grati, Benef. IV, 22, 4. — conscientia flagellantur facinora mala, Epist. 97, 13.

Consensus publicus, veritatis argumentum, Epist. 117, 5.

Consiliarium salmen, Q. N. II, 39, 1.

Conditum futuri ex praeterito venit, Epist. 83, 2. — die, seu sub manu nasci debet, 71, 1. — an ingrato daudum, Benef. IV, 29, 1. — non mutat sapiens, IV, 34, 4. — consiliorum rerumque dissimilitudo unde, Epist. 20, 3, 4.

Consolatio Marulli de filii morte, Epist. 99, 4. — necessariam indicat Posidonius, 95, 65.

Consortium inuium rerum inter nos fuit amicitia, Epist. 48, 2. — sapiens nihil suam magis iudicat, quam cuius illi cum humano genere sit consortium, 73, 7.

Conspicuo (in) mortem neron habet, Br. Vit. 20, 3.

Consternantur ad vana quae natura fersunt, Ir. III, 30, 1.

Constitutio est principale animi quodam modo se habens erga corpus,

Epist. 121, 10. — animalium quid, 121, 11.

Conuetudo omnia pati docet, Wr. An. 10, 1.

Conuil factus et reffectus, Epist. 104, 9. — nummulariolus, Lud. 9, 3. — ordinarius, Ir. III, 31, 2. — consuli quis honor sit exhibitus, Epist. 64, 9.

Consularia comitia, Benef. VII, 28, 2.

Contactos (in) quaedam vitia transiliunt, Ir. III, 8, 1.

Contemplationi rerum naturam nos genuisse docetur, Ot. Sap. 31, 3. — contemplativae artes sua habent decreta, Epist. 95, 11.

Contemplativa habet decreta quae Graeci vocant δέγματα, Epist. 95, 9. *Contemnuenda* mirari solemus, Ep. 115, 7.

Contemptus vitandus, Epist. 14, 9. — quomodo vitandus, 105, 4 sq. — malorum, Prov. 6, 5.

Contentio alit se ipsam, Ir. III, 8, 3.

Contextus operis, Epist. 106, 2.

Contingit bene componere animum, Ir. III, 39, 1.

Continuatio est partium inter se non intermissa coniunctio, Q. N. II, 2, 2.

Continuum et commissum, Q. N. II, 2, 1.

Contractio et torpor utraque res est letalis, Epist. 82, 2.

Contritus nubium in tonitru ratio, Q. N. II, 46.

Contumelia s. contemptu dicta, C. Syn. 11, 2. — non posse fieri a muliere, 14, 1. — contumeliae et iniuriae discrimen, 4, 4. — contumeliae videntur quaedam, quae tamen non sunt, 14, 1 sq.; 17, 1 sq. — contume-

harum patiens Philippus, Ir. III, 23, 4.

Converberare vitia, Epist. 121, 4.

Conversatio multorum pernicioſa, Epist. 7, 1. — virorum bonorum utilis, 94, 40. — mores immutat, Ir. III, 8, 1. — et solitudo misereola sunt, Tr. An. 45, 9. — renovat affectus, ib. — quidquid imbecillum in animo exulcerat, ibid.

Conviciatore (s) ſecedere, Ir. III, 24, 1.

Convictus magnorum virorum efficitur oratione, Epist. 7, 5.

Convivae deligendi ſecundum Maecanatis verba, Epist. 19, 10. — conviviarum censura ſervo permiſſa, Ep. 47, 6.

Convivatori irasci, Ir. III, 37, 3.

Convivii ſerſho nullam rem ad exitum adducens, Epist. 45, 1. — in convivio iacere, et torqueri, pariane ſiſot, 66, 18; 71, 20. — convivia tempeſtiva.

Convulneraberis eo magis, quia neſcis praebere iugulum, Tr. An. 11, 4.

Coquo (s) quomodo aper exeat, Br. Vit. 12, 4.

Corbulo iocatus lo Fidum Corœlium, C. Sæp. 17, 1.

Cordubam (ad) verſus Senecæ, Epig. 9, 1 ſq.

Cordus. Vid. *A. Crematius Cordus*.

Corfinium Cæſar obſedit, Benef. III, 24, 1.

Corinthia vasa, Tr. An. 9, 6. — paucorum, furore pretioſa, Br. Vit. 12, 1.

Corinthii Alexandrum Macedonem civitate donſot, Benef. I, 13, 1.

Corinthus, C. Polyb. 20, 1.

Coriolanus ingratus, et poſt acerbia poenitentiam pius, Benef. V, 16, 1.

Corium apud Laedaemonios forma publica percusum, Benef. V, 14, 3.

— corium petere, C. Sæp. 14, 2.

Cornelia, Græchorum mater, fortiter liberorum mortem tulit, C. Hel. 16, 5. — Corneliae duæ liberorum anorum obitus magno animo tolerunt, C. Marc. 16, 2.

Cornelia lex de ſicariis, Lud. 14, 1. — Corneliæ legem Sylla tulit, Prov. 3, 8.

Corneliu, Epist. 86, 8.

Cornelius Sæecio, eques romanus, Epist. 101, 1.

Cornelius Severus. Vid. *Severus*.

Cornicium, tibicium turba, Lud. 12, 1.

Cormus an quis habeat, iſterrogantes reprehenduntur, Epist. 45, 7.

Corollarium io diem ſe locanti adſpergere, Benef. IV, 17, 1.

Corona, faſces, tribuſcal, curruſ, non honor, ſed honoris ſignus, Benef. I, 5, 5. — navalis, III, 32, 2. — circa ſidera quomodo ſiat, Q. N. I, 2, 1 et 2. — coronæ, virgæ et arcus diſſerſotia, I, 10, 1. — caelum ambiſientes, I, 2, 10. — coronæ etiam io terdio, licet raro, ſiſot, I, 2, 10. — coroois ſubſiſne aliquid corporis certi neſne, I, 15, 7. — ad coronam venire, relicto iudice, Ir. I, 12, 3. — corooas et uogeoſum mlttere, II, 33, 4.

Corpus noo eſt ſaginoſum, nec athletarum modo curandum, Epist. 15, 4 ſq. — animi pondus et poena, 65, 16. — hoſpitiſm animi, 120, 15. — velameoſum animi, Epist. 92, 12. — cui corpus nimis carum, honeſtum ei vile eſt, 14, 2. — eget multa rebus, ut valeat, 80, 4. — corporis et animi ſeparatio iſſotis ax utero materno emiſſioni comparatur, 102, 23. — et animi bona, corpora eſſe probatur, 106, 4. — humani et terræ

similitudo, Q. N. VI, 14, 1 aq. — potius quam ingenii exercitatio pluribus curae est, Epist. 80, 2 aq. — temperatura tolli nequit, 11, 4 aq. — tegumenta varia, 90, 14 aq. — corpori non est servendum, 14, 1. — nudo frigus est intolerabile, 90, 14. — quantum indulgendum, 8, 4. — de corpore quid fiat, hominem egressurus animus non est sollicitus, 92, 31. — corporum divisio, 102, 6. — corporibus (in) humanis semina divina dispersa sunt, 73, 14.

Corrotundari, Q. N. IV, 3, 4.

Corsica, C. Helv. 6, 4. — Graecia Cyrena, Epig. 1, 2. — Sardinia brevior, Epig. 1, 3. — porrectior Ilva, ibid. — descriptio, 4 aq. Epig. 2, 1 sq. — Corsicae horridus situs, C. Helv. 8, 1. — in Corsica, Phoeide relicta, Graii condescerunt, C. Helv. 8, 1. — deductae civium romanorum duae coloniae, 8, 2.

Coruncanium laudabat Cato, V. Best. 21, 2.

Coruncanum (ad) redeunt nonnulli, Epist. 114, 13.

Corsus an recte a quibusdam Argatas dicatur, Q. N. V, 16, 5. — a solstitiali occidente venit, ibid. — Corsi violentia vis est, ibid.

Corvini Messalae sententia, Lud. 10, 1.

Corycor mona, Q. N. III, 11, 2.

Cossi urbis praefecti, viri graves, sed vino mersi, fides in secretis conlucendis, Epist. 83, 13. — Cossio ebrius multa, non committenda etiam ministris manu scripsit, 83, 14. — ebrius nullum publicum aut privatum secretum elapsus est, ibid.

Cossi te (Ginnam) et Servilii ferent? Clem. I, 9, 8.

Cossura (alii Corsica); C. Helv. 6, 4.

Cothurnati et elati, Epist. 76, 23. — cothurnatis et calceatis non dicenda verba Publii, 8, 7.

Cothurno, non tantum sipario fortiora dieta, Tr. An. 11, 6.

Cotta Tectus, Lud. 13, 3. — Cottam filium in exilium sequuta est Rutilia, C. Helv. 16, 6.

Crapulam veterem exhalantibus quantum fastidium sui! Epist. 95, 26.

Crausi F. Magnum vocari veluit C. Caesar, Lud. 11, 2.

Crausus dives, V. Best. 21, 2; Ep. 119, 10. — multis nimis cultus et recens, Epist. 114, 13. — Crauso Cato oppositus, Prov. 3, 12. — iactatus Cicero, Br. VII, 5, 6. — Crassum Parthis avaritia dedit, Q. N. V, 18, 9. — (in) dirae et omina ante cladem, ibid. — de Crasso insolens Parthus sententiam tulit, Epist. 4, 5.

Crausus Magnus a Clodio occisus, Lud. 11, 2. — socer filiae Claudii, 11, 4.

Crastinus sine sollicitudine expectandus, Epist. 12, 9.

Crates, Stilponis auditor, quid praeceperit adolescentulo secreto ambulanti, Epist. 10, 1.

Credere omnibus, et nulli, utrumque vitium est, Epist. 3, 4.

Crediti nomen quomodo beneficio tribuitur, Benef. IV, 12, 1. — et beneficii diversa conditio, IV, 39, 4.

Creditor beneficii quam pecuniae diligentius quaerendus, Benef. II, 16, 5. — saepe debitori damnatur, VI, 4, 4. — lentus et sapiens quaedam nomina bona fecit, VII, 29, 2. — creditori etiam prodigo pecunia reddenda, VII, 49, 2. — praeter sortem extra ordinem numeratur, Epist. 81, 15.

Credulitas plurimum mali facit, Ir. II, 23, 4.

Cropeus locus, Epist. 114, 6.
Cropeus videtur magis avocare, quam vos, Epist. 56, 4.
Crescere posse omnibus imperfectae rei signum est, Epist. 66, 10.
Creta (in) insula fons subactilis, quum terra coli desit, Q. N. III, 11, 4.
Cretaea oppida centum, Lucr. 12, vs. 50, 51.
Cretici sinus, Q. N. III, 29, 7.
Crimen suum omnibus voluptati est, Epist. 97, 10.—crimina plerisque voluptati sunt, Epist. 97, 10.
Crisin eandem habere, Epist. 83, 3.
Crispatae cinno feminae, Epist. 114, 6.
Crispi Passieni egregium dictum, Benef. I, 15, 2.—subtilitas, et dictum de adulatore, Q. N. IV, Praef. 6.—Crispum assidua salutatio perducit ad mortem, Epist. 56, 3.
Crispulum mavis quam recalum, Epist. 66, 25.
Crispus amicus Senecae, Epigr. 6, 1 sq.—cuius Cecropio pectora mella madent, ibid. 8.
Crocodili a Delphinis et Tentyritis vincuntur, Q. N. IV, 2, 14.—crocodilorum et delphinosaurum pugna in Nilo, IV, 2, 12.
Crocus latentibus fistulis in altitudinem expressus, Epist. 90, 12.
Croesus rex regum suum et ascendit, et extinguere vidit, Tr. An. 11, 9.—serviit, Epist. 47, 10.
Cruces, Ir. II, 3, 6.—crucibus se reficere, V. Beat. 19, 3.
Crudeles qui dicendi, Clem. II, 4, 2.
Crudelitas acerbissima quae trahit poenam, Benef. II, 5, 2.—quid, Clem. II, 4, 1.—quid pessimum habeat, I, 13, 1.—fere vinolentiae comes, Ep.

83, 24.—ferina rabies est, Clem. I, 24, 2.—est atrocitas animi in exigendis poenis, II, 4, 1.—regia inimicorum numerum tollendo auget, I, 8, 5.—crudelitatis exemplum, I, 25, 1.—exitus, ibid.—regnum quale, I, 26, 1 sq.—et feritatis distinctio, II, 4, 2.—crudelitate quid ne gesticulus, Ir. II, 12, 4.
Cruata et quidem tenuis felicitas, Prov. 5, 3.
Crustarius mercem suam vendens, Epist. 56, 3.
Crypta Neapolitana, Epist. 57, 1.
Crystallina, quorum fragilitas accendit pretium, Benef. VII, 9, 3.—poculum, Epist. 119, 4.—crystallina Vedit fregit Augustus, Ir. III, 40, 2.
Κρύσταλλος appellant lapidem hunc perlucidum, etc. Q. N. III, 25, 10.—crystalli origo, ibid.
Cubicularti supercilium, C. Sep. 14, 1.
Cubiculatos triremes, Benef. VII, 30, 3.
Cubile humi positum, Epist. 5, 4.—in ambitionem compositum, Tr. An. 4, 3.—terra maioribus, C. Helv. 10, 2.
Culecita in terra inacet, Epist. 87, 2.—culecitam, quae corpori resisteret, laudabat Attalus, 108, 23.
Culinae nostrae quomodo celebres sint, Epist. 95, 23.—culinas nostras ad apices et concursantes inter tot ignes coquos, 114, 24.—(in) Apicius sestertium milles congressit, C. Helv. 10, 3.
Cultrant (ad) vel ad gladium locare, Epist. 87, 8.
Cumae inter et litus villa Servilii Vatae, Epist. 85, 2.
Cuneare latera inclinata lapidis, Epist. 118, 15.

Cupidinem (ad) recti auditorem concitare facile est, Epist. 108, 9 sq.

Cupiditas hominum infinita, Benef. VII, 26, 3. — quotidie maior est peccandi, Ir. II, 8, 4. — novorum, veteris obcurat, Benef. III, 3, 4. — cupiditatis vituperium, VII, 2, 6 sqq. Epist. 73, 2 sq. — cupiditati nihil satis est, naturae satis, C. Helv. 44, 2. — cupiditatem modicam pecuniae habet sapiens, Epist. 85, 7. — cupiditates terminandae, Tr. An. 40, 5. — ubi terminandae, Epist. 16, 7 sq. — cupiditatum finis, timoris remedium est, 5, 6. — series infinita, 49, 5.

Curia (in) stans virtus, V. Beat. 7, 2. — curia honestior Socratis carcer, 27, 2.

Curio nonnullis nimis cultus et recans, Epist. 114, 13.

Curiositas sedulo vitanda, Ir. III, 44, 4.

Curiosum ingenium nobis natura dedit, Ot. Sap. 32, 2.

Curius Dentatus primus in triumpho duxit elephantos, Br. Vit. 13, 3. — *Curius Dentati* dictum, Tr. An. 3, 16. — *Curius* quibusdam parum severus, Epist. 120, 20. — *Curium* laudabat Cato, V. Beat. 27, 2.

Currus non honor, sed honoris insigne, Benef. 1, 5, 5.

Cursor Cretam contingens, Benef. V, 3, 1. — ante se multum pulveris agens, Epist. 87, 8. — cursores raro hieran faciunt, 83, 4. — cursorum agmen, Epist. 123, 6.

Cursus planetarum, Q. N. VII, 25, 3.

Custodiae, Epist. 70, 20. — ex custodiarum agmine unus mortem rogat Caesarem, 77, 16. — inter custodias quidam ad spectaculum missus cervicem sibi rotae circumactu fraggit, 70, 20.

Castilianum insulae, Q. N. III, 25, 7.

Cyclades sparsae argentur post diluvium, Q. N. III, 27, 42.

Cyllenius, Lud. 11, 4.

Cymba variis coloribus picta, Epist. 51, 12.

Cymbala cur sonent, Q. N. II, 29.

Cynicus nummos poscens et contemnens arguitur, Benef. II, 47, 1 sq. — *Demetrius*, VII, 1, 3. — cynici petitio Antigoni cavillatione deluditur, II, 47, 1. — cynici an recte obvios quosque monuerint, Epist. 29, 1. — cum cynicis excedere hominis naturam, Br. Vit. 14, 5.

Cyparissiae (ignis genus), Q. N. I, 45, 4.

Cyprus et *Paphos* motae, Q. N. VI, 26, 4. — saepius terrae motu vastata, Epist. 94, 9. — *Cypri* imperium Antigonus patri tradidit, Benef. III, 37, 3. — *Cypro* (a) si redeuntem Catonem mare devorasset, C. Marc. 20, 7.

Cyrenaeici in quinque portas moralia dividunt, Epist. 89, 40.

Cyprus, i. e. *Corsica*, Epig. 4, 2.

Cyri Babylonem oppugnaturi furor in Gynden, fl. Ir. III, 24, 4. — cupiditas, Benef. VII, 3, 1.

D

Dacae (alii *Dabae*), Epist. 71, 36.

Dacus ultra Istrum non caeat, Q. N. I, Praef. 7.

Daedalus serrarum commentus est, Epist. 90, 41.

Danubius Sarmaticos impetus cohibens, Q. N. VI, 7, 4. — *Danubius* Europam Asiamque determinat, ib. — similem Nilo naturam habere, a philosophis, sed falso, traditur, IV, 4, 1. — *Danubii* nomina, Q. N. I, Praef. 7. — fontes, Q. N. IV, 4, 2. —

terminos movet Augustus, Br. VII. 5, 4. — caput in Germania habere comperitur, Q. N. IV, 4, 2.

Dare non est res facilis, V. Beat. 24, 1. — bene emensum, Q. N. IV, 4, 1. — duns exigit, Benef. V, 10, 1. — et perdere magni animi, VII, 32, 4.

Darius, Epist. 119, 8. — Scythia bellum indixit, Ir. III, 16, 3. — primus Persas obtinuit, Ir. III, 16, 3. — Darii crudelitas in Oebazi liberos, ibid. — eius mater servit, Epist. 47, 10. — Darium occidit Alexander, Q. N. VI, 23, 2. — a Dario liberæ gentes iugum accipiunt, Ep. 94, 63.

Debere, ubi locum habet, V, 8, 4. — debeatne aliquid ei qui invitus profuit, Benef. VI, 7, 4. — aliquid ei qui sua causa nobis profuit, VI, 11, 3 sq.

Debitoria vasa iuquirere, Benef. I, 1, 2. — debitori suo saepe creditor damnatur, VI, 4, 4. — debitorem alienum leve aes facit, grave iniun- cum, Epist. 19, 10.

Debitum (in) solvere, Epist. 7, 8.

December mensis luxuriæ et Sa- turnalibus dicatus, Epist. 18, 1.

*Decempe*dam comprehendere, Ep. 88, 9.

Decit patriam morte servaverunt, Benef. VI, 36, 2.

Decimo tribuno Lepidus cerviceem præbuit, Epist. 4, 5.

Deius, mortem timet? Benef. IV, 27, 1. — se pro rep. devovit, Epist. 67, 10.

Devectori pecunia non credenda, Benef. IV, 16, 3.

Decollationis remedium, Ir. I, 16, 3.

Decrepitus ad ostium adnotus, Epist. 12, 2. — decrepiti et extrema taugentes, 26, 1.

Decretoria stiles, Clem. I, 14, 1. — decretoria hora, non animo, sed corpori suprema, Epist. 102, 24. — decretoria armis quando opus sit, 117, 25.

Decretum quid, Epist. 95, 44 et 45. — decreta philosophiæ, 95, 9. — sunt quæ muniunt, tranquillitatem- que tuentur, etc. 95, 11. — sapientiæ necessaria esse, 95, 60.

Dectura prima in qua vocem præco expicitur, Epist. 47, 7.

Deurrit sine hoste miles in media pace, Epist. 18, 4.

Deductio, Benef. II, 4, 2.

Defectio solis perfecta, Q. N. I, 12, 1.

Deficit nihil quod in se redit, Q. N. III, 10, 3.

Definitur bonum, V. Beat. 4, 1.

Deformare, i. e. describere, Benef. VII, 2, 5.

Deformitas capitis Galigulae desti- tuti capillis emendicatis, C. Sap. 18, 1.

Defricare hoves, Benef. VI, 12, 2.

Dehonestamenta, C. Sap. 19, 3.

Delator criminis, Ir. II, 7, 3.

Detectus hominum habendus, Tr. An. 5, 1.

Delegationem quæ res non reci- piat, Epist. 27, 3. — delegatione et verbis perfecta solutio, Ben. VI, 5, 2.

Delicatus quidam interrogat, au sedeat, Br. VII. 12, 6. — delicatis mi- seria est industria, Epist. 71, 22.

Deliciae ad rabiem venire nos cu- gunt, Epist. 47, 17. — deliciarum ra- bidarum vox, Quousque eadem, Tr. An. 2, 13.

Deliciolum Senecæ, servus, Epist. 12, 3.

Dellios ex adversariis in castra con- scripsit Augustus, Clem. I, 10, 1.

Delos immota credita tremuit, Q. N. VI, 26, 2.

Delphinarum et *crocodilorum* pugna, Q. N. IV, 2, 42.

Demades si merito damnaverit funeribus necessaria vendentem, indeque lucrum optantem, Benef. VI, 38, 4.

Demaratus Lacedaemouius a Xerxe praemiis afflictor, quia solus verum dixit, Benef. VI, 31, 2.

Demens est qui fidem praestat errori, Benef. VI, 36, 2.

Demetia est fugere, quum retro ire non possis, Epist. 82, 41. — quanta est vereri ne infameris ab infamibus, 91, 19.

Demetrius quid angit futuris, Ep. 74, 33.

Demetrius et *Antiochus*, *Demetrii* Syriae regis, liberi, Q. N. VII, 15, 1. — post *Demetrii*, Syriae regis, mortem effulsit cometes non minor Sole, VII, 15, 4.

Demetrius *Cynicus*, Q. N. IV, Praef. 7. — vir magnus, Benef. VII, 4, 3. — non virtutis scientiam, sed egestatem professus est, V. Beal. 18, 3. — nudus stramentis incubans, veri testis, non praeceptor, Epist. 20, 8. — eodem loco imperitorum voces habet, quo ventris crepitus, 91, 19. — vitam securam osari mortuo comparat, 47, 44. — *Demetrii* laus, Benef. VII, 9, 2. — eius dictum, a Caesare ducenta donata reiicientis, ibid. VII, 44, 4. — oratio qua naturae opes repudiat, VII, 8, 2. — praeceptum utraque manu proficienti sentendum, VII, 2, 1. — verba ad quemdam potentem libertinum, Q. N. IV, Praef. 7. — unica de diis querela, Prov. 5, 4. — vox magnifica, Prov. 3, 3. — *Demetrium* secum circumfessum

Seneca, et seminatudum admirator, Epist. 60, 2.

Demetrius *Pompeianus* locupletior *Pompeio*, Tr. An. 8, 4.

Demetrius *Poliocretes*, C. Sap. 5, 3. — *Stilponem* interrogat, num quid perdidisset urbe capta, C. Sap. 5, 3. — *Demetrio* quid responderit *Stilpon* interroganti num quid perdidisset, Epist. 9, 45.

Demonstares *Parrhesiastes* ob provocacem lioguam appellatus, Ir. III, 23, 4.

Democritus, Br. Vit. 14, 8. — antiquorum omnium subtilissimus, Q. N. VII, 3, 4. — diu furere visus, Epist. 79, 14. — divitiis, nisi onus bonae mentis, proleat, Prov. 5, 4. — semper in publico risit, Ir. II, 10, 3. — potius imitandus quam *Heraclitus*, Tr. An. 15, 2. — *Democriti* sententia de ratione refractionis in speculis, Q. N. I, 5, 4. — salutare praeceptum, Ir. III, 6, 2. — de populo dictum, Epist. 7, 3. — invenit fornicem, ut lapidum inclinatum curvatura medio saxo alligaretur, ibid. 90, 32. — quemadmodum ebur mollietur, ibid. — quemadmodum calculus in smaragdum converteretur, ibid. — ratio, Q. N. IV, 9. — praeceptum de tranquillitate vitae, Tr. An. 42, 4. — opinio de ventis, Q. N. V, 2, 4. — opinio de stellis, VII, 3, 1. — sententia de terrae motu, VI, 20, 4. — volumen nuptiarum, etc. Tr. An. 2, 5. — *Democrito* obiectum, quod pecuniam neglexerit, V. Beal. 27, 6. — *Democritum* qui habent sibi familiarem, morari in officiis, Br. Vit. 14, 8.

Deusius a servo imputatus, Ir. III, 33, 4. — *deusium* petit *Cynicus* ab *Antigono*, Benef. II, 17, 4. —

denarios quingentos eisdem quam promississet Zeno, IV, 39, 4.

Dentes quorundam colliduntur, quum, etc. Epist. 41, 2. — dentium dolor cur acutissimus, Epist. 78, 9. — pterilium lapsus, Benef. IV, 6, 6.

Demutatio et castigatio insanos coarctat, Epist. 94, 36.

Depositum non semper redditur, Benef. IV, 10, 1.

Deprecata fulmina, quae speciem periculi tunc pericula afficiunt, Q. N. 11, 49, 2.

Depudere assiduus conviciis didicere, C. Sap. 47, 3.

Descriptio virtutis cuiusque necessaria, C. Helv. 2, 4.

Desiderium suorum modicum, naturale est, C. Marc. 7, 4. — desiderium cuiusque antecellere optimum est, Benef. II, 1, 3. — desideria ex vitio nata, insatiabilia sunt, C. Helv. 4, 2 sq. — rerum omnium quomodo deponenda, Epist. 69, 2.

Desidioso studere torqueri est, Epist. 74, 22.

Designatores et libitinarii, Benef. VI, 38, 4.

Desperationem (ad) vitia nostra nos perducunt, Epist. 92, 26.

Despicere, Epist. 68, 42; Ir. II, 20, 4.

Destillationes crebrae et longae, Epist. 78, 1.

Destituti pili aut penitus evulsi, Epist. 47, 5.

Deus quis? Benef. IV, 6, 1. — quid aliud, quam natura, IV, 7, 1. — a morte defendit etiam quae mortalis sunt, Epist. 58, 24. — an dei beneficia, IV, 4, 15; 5, 1 sq. — an futura significet, Q. N. 11, 32, 2. — cogitatione visendus est, VII, 30, 2. — lata quidem scripsit, sed sequitur, Prov. 5, 6 — non sine natura Deus,

Benef. IV, 8, 2. — maxima beneficia in nos conferunt sine spe recipiendi, IV, 9, 1. — quaedam munera in universum humano generi dedit, IV, 28, 2. — quid sit? scilicet maior ac potentior cunctis, Epist. 58, 15. — ordinarius, 140, 1. — in homines venit, 73, 14. — in viris bonis habitat, 41, 2. — misister ex occulto producit ingenia, Benef. IV, 6, 1. — mala omnia a bonis viris removit, Prov. 6, 1. — maximus potentissimusque vebit omnia, Epist. 31, 9. — nihil habet, nudus est, ibid. — omnium rerum ideas in se habet, Epist. 65, 2. — est mens universi, Q. N. 1, Praef. 11. — est quod vides totum et quod non vides totum, ibid. — quos probat, exerceat, Prov. 4, 7. — quomodo rogandus, Epist. 10, 4. — sine murmuratione comitandus, 107, 9. — ubique et omnibus praesto est, 95, 47. et 48. — undique tu se totum reddit, licet in exteriora tendat, VII, Best. 8, 4. — universi arbiter et rector, Epist. 16, 4. — viros bonos fortiter amat, Prov. 1, 4. — rerum omnium potens, C. Helv. 8, 4. — ingentium operum artifex, ibid. — non potest sacro argutore exprimi, Epist. 34, 40. — Emoxepiusque, Lud. 8. — ordinarius, et inferioria potest, Epist. 110, 4. — Stoicus, Lud. 8. — et materia, causa rerum, Epist. 65, 19. — in humano corpore hospitans est animus, Epist. 34, 9 et 10. — undique conculcator, V, Best. 25, 4. — dei varias appellationes, Benef. IV, 7, 4. — varia nomina, Q. N. 11, 43, 1. — propositum in optimorum castigatione, Prov. 5, 1. — vox haec omnia mea sunt, Benef. VII, 3, 4. — et boni viri amicitia et necessitudo, Prov. 1, 4. — omnia plenus, Benef. IV, 8, 2.

— parere libertas est, V. Beat. 15, 7. — iniuriam facere non potest sacrilegus... sed punitur quia tanquam Deo fecit, Benef. VII, 7; 3. — deo Stoici rotundam formam tribuunt, Epist. 113, 47. — deum inermem facit Epicurus, et astra mundum proficit, Benef. IV, 19, 1. — audacter roga, Epist. 10, 4. — quo aspiciens antecedit, aut aliquid, 53, 42. — nemo novit, Epist. 31, 9. — sequere, vetus praeceptum, V. Beat. 15, 5. — dignus qui opes contempnit, Epist. 19, 40. — non multum ab homine, a Deo nihil timendum, Benef. I, 7, 7. — sine ulla mens bona est, Epist. 73, 44. — non pennae avium reguntur, Q. N. II, 32, 3. — non pecudum viscera sub ipsa securi formantur, ibid. — deorum immortalium munus philosophia, Epist. 89, 4. — erga nos benignitas, Benef. I, 4, 9; IV, 3, 2; IV, 25, 13; VI, 23, 6. — in hostes beneficia contra Epicurum asserantur, Benef. IV, 4, 4. — licet omnia sint, his tamen domino positum, et slips iocitur, VII, 4, 6. — omnia quidem sunt, sed non omnia Diis dicata, VII, 7, 2. — immortalium totus mundus est templum, ibid. — primus cultus est Deo credere, Epist. 95, 49. — opera celebrare quanto potius, quam Alexandri aut Philippi atrociora, Q. N. III, Praef. 5. — omnia esse, quomodo intelligatur, Benef. VII, 7; 2. — Deos esse, ex publico consensu probatur, Epist. 117, 6. — consilii primi non praestat, Benef. VI, 23, 4. — nemo sanus timet, IV, 49, 4. — malos non esse sciemus, Epist. 75, 18. — sequitur homo ratione, 76, 6. — quis placatus habeat et facientis, 119, 1. — facite et iura nosmetipsos precamur, Benef. II,

4, 4. — vota et officia admovent, V, 25, 3. — (erga) ingrati reprehenduntur, VI, 23, 6. — (in) querimonia quorundam arguitur, II, 29, 1. — (par) scitiles olim irabatur, C. Helv. 10, 2.

Dii duodecim: a Iove in consilium vocantur, Q. N. II, 41, 2. — superiores et involuti, ibid. — grati, Benef. IV, 25, 2. — beneficia ignorantibus dare incipit, ingratis perseverant, VII, 31, 2. — non sunt fastidiosi, ibid., Epist. 73, 14. — etiam ingratis multa tribuunt, Benef. IV, 28, 4. — etiam malis benefaciunt, I, 4, 9 sq. — excusantur quod malis imperia permittant, IV, 34, 4. — iniuriam nec accipere queunt, nec facere, Epist. 95, 48. — hominibus nec volunt obesse, nec possunt, Ir. II, 27, 4. — nudi sunt, nihil habentes, Tr. An. 8, 4. — Diis illis nota operis sui series, IV, 32, 4. — nulla coactio, sed voluntas aeterna pro lege est, Benef. VI, 23, 4 sq. — praeter voluntatem nihil praestare possumus, VII, 45, 2. — quae causa est benefaciendi? Ep. 95, 48. — quae oblici soleant, Benef. VII, 31, 2. — iratis propitiisque moriendum, Q. N. II, 59, 4. — nullius rei indigentibus nihilominus gratia referri potest, Benef. II, 30, 2. — aliter visum est, Diis melius, in diversis dici solet, Epist. 98, 4. — (a) quae petenda, Epist. 10, 4. — cum Diis ex pari vivit aspiciens, 59, 14. — (cum) verecunde agendum, Q. N. VII, 30, 4.

Devocare verbo sua, Ir. III, 45, 7.

Diadumeno statua Polycleti, Epist. 65, 5.

Dialectica lex, Epist. 82, 49.

Dialectica animalia nasci oportet, Epist. 121, 10.

Διαλεκτική in duas partes dividitur, Epist. 89, 16.

Dialecticae interrogationes exturbandae sunt, Epist. 82, 19.

Dialectici solum curant, non et hoc, Epist. 45, 13. — *dialecticorum* libri a limine saltem salutandi, nec in iis tempus terendum, 49, 6. — interrogationes et captiones reprehenduntur, Epist. 48, 9 sq. 49, 8 sq. — scholis iactatum sophisma, 87, 34. — veterum distinctio inter sapere et sapientiam, 117, 11.

Dialogorum altercatio, Benef. V, 19, 8.

Dicendum non est quid tribuerimus, Benef. II, 11, 2. — dicendi celeritas in philosopho improbat, Epist. 40, 2 sq. — genus corruptum ex corrupta vita nascitur, 114, 2.

Dicta non perdiderat Timagenes, Ir. III, 23, 3.

Dictator olim magister populi dictus, Epist. 108, 30. — in dictatorem suum ingratus Antonius, Benef. V, 16, 7.

Dioturi apud populum genus tremunt, Epist. 11, 2. — dentes colliduntur, ibid. — lingua titubat, ibid. — labra concurrunt, ibid.

Didymus grammaticus quatuor millia librorum scripsit, Epist. 88, 32.

Dies unus est gradus vitae, Epist. 12, 5. — unus quomodo par sit omni, ibid. 7. — festus servorum institutus a, etc. Epist. 47, 12. — muneris, 93, 10. — unus hominum eruditorum plus patet, quam imperitis longissima aetas, 78, 25. — hodiernus, 80, 1. — dici gyros augustissimus, 12, 6. — diei noctisque officia commutatum reprehensio, 122, 4 sq. — diem festum sine luxuria agere licet, 11, 3. — dies quibusdam

longi videntur, noctes breves, Br. Vit. 16, 1. — dierum festorum causa vestis mutatur, Epist. 18, 2. — dies festos instituerunt legum conditores, Tr. An. 15, 13. — diebus festis et voluptati dicatis quomodo sapientiae studiosus se gerat, ibid. 3.

Diapiter, Viciae Potae filius, Lud. 9, 3.

Difficile animum perducere ad contemtionem animae, Epist. 4, 2. — difficultas perstringere maius, quam laeta moderari, 66, 46.

Diffusio animi, V. Beat. 5, 1.

Dignus ducere, Epist. 66, 49.

Dignus ad caput relatus, impudici indicium, Epist. 52, 12. — digiti sanguine litatum nubibus, Q. N. IV, 6, 2. — digitis summis ambulare, Epist. 111, 3.

Dignatio ingeniorum crescit, Epist. 21, 6.

Dignitas facilius crescit quam incipit, Epist. 101, 1. — digressio in fastigium via confrangosa est, Epist. 84, 13.

Dignus est decipi, qui de recipiendo cogitavit, quum daret, Benef. I, 1, 10.

Diligentia quorundam aspervacua, Br. Vit. 13, 1 sq. 14 sq.

Diluxi tempus, Q. N. III, 27, 4 sq. — fatalis causae descriptio, III, 27, 4 sqq.

Diodorus Epicureus sibi gulani praesecuit, V. Beat. 19, 1.

Diogenes a puero cava manu bibente doctus, calicem frangit cum sui obiurgatione, Epist. 90, 11. — Alexandrum vicit, Benef. V, 6, 1. — an recte obvios quosque movuerit, Epist. 29, 1. — libertate promiscuus usus est, Epist. 29, 1. — regias opes calcavit, Benef. V, 4, 3. — servit, Epist. 47, 10. — Diogroes vir ingentis animi,

Tr. An. 8, 3. — si sine Mane non vivere posset, 8, 5. — Alexandro locupletior, Benef. V, 4, 4. — Diogenis dictum, quum servus unicuique ei aufugit, Tr. An. 8, 5. — de felicitate si quis dubitat, etc. Tr. An. 8, 3.

Diogeni Stoico de ira disserenti adolescens protervus inspuat, Ir. III, 38, 4.

Diogenis Apollonistae opinio de fulmine et tonitru, Q. N. VI, 7, 4. — opinio de Nili incremento examinata, IV, 2, 27.

Diomedem Troianum bellum per alienas terras dissipavit, C. Helv. 7, 4.

Dionysius maior iure multis regibus praeferri potest, Clem. I, 42, 4.

Dionysius tyrannus, C. Marc. 47, 4.

Diplomata, Benef. VII, 40, 2; Clem. I, 40, 3.

Discendi cupiditas quomodo dirigenda, Epist. 408, 4 sq. — discendum non semper, sed et praecipendum, 33, 6 sq. — quamdiu nescias, 75, 2. — quamdiu vivas, Ibid. — discendi quod debeat esse propositum, 408, 3.

Discessionum more respondere, V. Beat. 2, 4.

Discingere secum aliquid, Epist. 92, 32.

Disciplina constat pars virtutis, Epist. 94, 47.

Discordia maximae res dilabuntur, Epist. 94, 46.

Discus percussus ab aqua, Q. N. II, 9, 3.

Disertus est qui tacet, Benef. IV, 21, 3.

Dispectus rerum agendarum, Epist. 64, 36.

Dispuentia sui unde, Tr. An. 2, 4 sq.

Disputationes inter se peritis captantium lusus, Epist. 402, 20. — dialecticorum improbantur, Epist. 48, 4 sq.

Disputantiunculae inanes arguuntur, Epist. 417, 20 sq.

Distillatio una tussim, assidus et vetus phthisin facit, Epist. 75, 40. — distillationes, 78, 48.

Divis ianua, Lud. 43, 2.

Diversorium omnium vitiorum Canopus et Baiae, Epist. 54, 3.

Dives quomodo quis celerrime fieri possit, Epist. 47, 7 sq. — divitis et pauperis comparatio, 80, 7 et 8. — diviti cuidam taodem panis et aqua defuit, Tr. An. 11, 8. — divitem vulgo existimant, quia anrea suppellex eum in via sequitur, Epist. 87, 87, 6. — divites an animosius detrimenda ferant, Tr. An. 8, 2. — cur magni videantur, Epist. 76, 23. — mendicis miseres, C. Sap. 43, 3. — saepe pauperibus similes sunt, C. Helv. 42, 4.

Dividere sententiam, V. Beat. 3, 2; Epist. 21, 9.

Divinatio e fulmine, avibus et animalibus irridetur, Epist. II, 32, 3.

Divisio nulla et nimia idem vitii habet, Epist. 89, 3.

Divitiae bonum non sunt, Prov. 5, 2; Epist. 87, 47 sq. — multis ad philosophandum obstaculo, Epist. 47, 2. — non in patrimonio, sed in animo positae, 408, 41. — contemnendae non quia supervacuae, sed quia pusillae sunt, 408, 45. — sunt, ad legem naturae compositae paupertas, 24, 8. — licet utiles et habendae sint, non tamen in bonis numerantur, V. Beat. 24, 5. — naturales, Epist. 419, 5. — quae sint magnae, Epist. 4 a fin. — quo loco apud sapientem sint, V. Beat. 22, 3 sq. — quomodo certae

fiant, Benef. VI, 3, 4. — tenent illum, non divitias habet ille, dicendum, Epist. 119, 42. — divitiarum contemptus, Epist. 20, 8. — instabilitas, Benef. VI, 3, 2. — maximum exemplum Lentulus augur, Benef. II, 27, 4. — modus quis, Epist. 2, fin. — vituperatio, Tr. An. 8, 3 sq. — latitium in summis terra signa dispositis, Benef. IV, 6, 4. — divitiis maxime fruitur qui minime divitiis indiget, Epist. 14, 4. — Incommoda non recte imputantur, 87, 26. — divitias laudantes poëtae faciem subdunt affectibus, 115, 12. — parasse, multis non finis miseriarum fuit, sed instatio, Epist. 47, 9. — quomodo et stultus, et sapiens possident, V. Beat. 26, 4 sq.

D. Iulius. Vid. *Iulius Caesar.*

Diurnum accipere, Epist. 80, 8.

Docenti et *discenti* idem debet esse propositum, Epist. 108, 3.

Doctrinae exemplaris efficacia, Ep. 6, 3 sq.

Δόγματα, decreta, scita, placita, Epist. 95, 9.

Dogmata sapientiae non esse superflua, Epist. 95, 60.

Dolabra quid, Q. N. III, 47, 4. — dolabra (cum) ire piscatum, ibid.

Dolet plus quam necesse est, qui ante dolet quam necesse sit, Epist. 98, 8. — dolendi decor sapienti servandus, Epist. 99, 49. — dolendi finem qui consilio non facit, tempore invenit: quam beue ab omnibus dicatur, Epist. 63, 10. — dolendum quomodo sit ob amicos amissos, Ep. 63, 4. — dolentium verba querula, Epist. 78, 10 sq.

Dolor omnis aut tolerabilis est, aut brevis, Epist. 78, 7. — cito in odium venit, 63, 11. — quem stomachicus in ipsis deliciis perfert, 24,

44. — quem podagricus contemnit, ibid. — quem in puerperio puella perpetitur, ibid. — dentium, oculorum, aurium acutissimus, quod inter angusta corporis nascitur, 78, 9. — levis si nihil illi opus adiecerit, 78, 11 et 12. — ratione non vincitur, qui victus est risu, 78, 48. — sine spectatore cessat, 99, 15 et 16. — qui extenditur, nec magnus esse, nec qui magnus est, extendi potest, Epist. 94, 7. — doloris contemptus, Prov. 6, 5. — contumacia, C. Helv. 16, 7. — solatia et remedia, 16, 8 sq. — opinione vexamur, C. Sap. 4, 5. — vasti quid sit solatium, Epist. 78, 9. — causas conquirimus, 99, 2. plus ostentatio, quam dolores asigit, 99, 15. — dolori futuro quid iuvat occurrere? Epist. 13, 9. — dolorem reddere dulce, Ir. II, 32, 4. — dolore doloris sensus amittitur ob duas causas, Epist. 78, 7. — dolores imprudentium ut gaudia exundaverit, 99, 20. — dolorum maximorum sedes in macerrimis corporis partibus, 78, 7.

Domina servorum beneficio servata, Benef. III, 23, 15 sq.

Dominus, olim pater familiae dictus, Epist. 47, 14. — eiusdem rei quomodo duplex esse possit, Benef. VII, 6, 4. — dominorum in servos superbia reprehenditur, Epist. 47, 4 sq. — inluriis in servos positus iudex, Benef. III, 22, 2. — dominis sola servorum corpora obnoxia sunt, III, 20, 4. — dominos obvios salutamus, si nomen non succurrit.

Domitii clementiae Augusti debentur, Clem. I, 10, 4.

Domitius a servo servatus, Benef. III, 24, 4.

Domus pusilla respública, Epist.

47, 12. — recta est, dici solet, 400, 5.

Donare res difficilis. — donarine quid amicis, sapienti, regi, reip. possit, Benef. VII, 4, 4 sq.

Donatio et munus diversa, Benef. IV, 2, 4. — inconsulta, IV, 40, 2.

Dorica lingua Lacon clamans: non serviam, Epist. 77, 12.

Dormiens aliquando se dormire excogitat, Epist. 53, 7.

Dorus librarius, Benef. VII, 6, 4.

Doryphoros, statua celeberrima Polycleti, Epist. 65, 5.

Dorsenni monumento inscriptus titulus, Epist. 89, 6.

Druilla in caelum ire visa, Lud. 4, 3. — Druillae sororis mortem quam acerbe tulerit C. Caesar, C. Polyb. 36, 4.

Dracones inter poena sinusque innoxii, Ir. II, 31, 5. — dracones et complures formas facere solemus, Q. N. I, 24, 1.

Druus Caesar, pronepos Attici, Epist. 24, 4.

Druus Germanicus, pater Claudii Caesaris, C. Polyb. 35, 2.

Druus Libo, adolescens nobilis, consilium ab amita Scribonia petiit, mortemne sibi conscisceret an expectaret, Epist. 70, 8.

Druvi Liviae F. res gestae et mors, C. Marc. 3, 4 sq.

Dubitatio venientium nihil est miserius quorsus evadant, Epist. 404, 8.

Duci victor iubet, Epist. 4, 4. — duci inbere, Ir. III, 22, 2.

Duillius primus navalia prelio vicit, Br. Vit. 43, 3, Duillii, Clem. I, 40, 4.

Dupondio satur, Epist. 48, 5.

Durementum et robur. Tr. An. 1, 2.

Earius puer, Epist. 83, 3.

Ebrietas, Ir. I, 43, 2. — Interdum nitilis, Tr. An. 45, 14. — unius horae bilarem insaniam longi temporis taedio pensat, Epist. 59, 46. — voluntaria insanis est, 83, 17. — affert torem tremoremque nervorum, 24, 46. — omne vitium incendit et detegit, 83, 48. — non facit vitia, sed protrahit, ibid. — publica quas clades ediderit, ibid. 24. — illa levat quae in vacuum venit, 422, 7. — ebrietatis accusatio, 83, 46 sq. — ebrietati honor habitus, Benef. I, 40, 3. — ebrietate daviectus animus non est in sua potestate, Epist. 83, 44. — (ab) quomodo deterreant Zeno et Posidonius, 83, 9. — (in) crescit insolenti superbia, 49. — crudelitas saevo, ibid. — malignitas livido, ib.

Ebrius duobus modis dicitur, Ep. 83, 39. — et ebriosus differunt, ibid. 9 et 40. — convictores in amorem vini contrahit, Ir. III, 8, 4. — ebriis an committendus secretus sermo, Ep. 83, 8 sq.

Ebuoi Liberalis laus, Benef. V, 4, 3 et 4.

Ebolire animam, Lud. 4, fin.

Echini intervenientes distinguebantur, etc. Epist. 95, 27.

Eclipses lunae erebriores quam solis, Q. N. VI, 3, 2.

Extempit venti ut fiant, Q. N. V, 42, 4.

Ectypa imago Tiberii Caesaris, Benef. III, 26, 4.

Edictum, effatum et enuntiatum idem, Epist. 447, 43.

Editio publicavit monumenta ingeniorum, etiam ad indignos perventura, Benef. IV, 28, 3.

Educatio maximam diligentiam et

plurimum profuturam desiderat, Ir. II, 48, 3.

Effatum et enuntiatum idem, Ep. 47, 43.

Effectus quibusdam praestandus est, quibusdam pro effectu est, omnia attentasse ut efficerent, Benef. VII, 43, 3. — terrae motuum, Q. N. VI, 24, 3.

Effigere, Ir. II, 31, 7. — rabidos canes, I. 45, 2.

Effocari suis bonis, Br. Vit. 2, 3 et 4.

Effractarius aperta praeterit, Ep. 67, 4.

Effricanda rubigo animurum, Ep. 95, 37.

Egere necessitatis est; nihil necesse sapienti est, Epist. 9, 42.

Egestas et paupertas, Epist. 58, 4. — on obstat philosophiae studio, Ep. 47, 5.

Egestum (ad) vanter corpora exhaurit, Q. N. III, 30, 4.

Egyolmias ventus, Q. N. V, 8, 4.

Eγνίχλος artes nostris liberales vocantur, Epist. 88, 20.

Egnatii Augusto insidiantur, Cl. I, 9, 5. — in Augustum mucro acuebatur, Br. V. 5, 4.

Eĩdos quid Platoni, Epist. 56, 47.

Eĩxovισμοĩ (alii *icomismos*), Epist. 95, 67.

Eĩuratio bonae spei odisse et lacescere virtutem, etc. Vit. B. 26, 5.

Electio vi et metu perit, Benef. II, 48, 6.

Elementum valentissimum aqua, Q. N. III, 43, 4. — elementa mundi, Ep. 47, 24. — elementum est aer, Q. N. III, 42, 2. — elementa rerum sunt quatuor, Q. N. III, 42, 4. — et totidem eorum potestates, Ir. II, 48, 4. — elementorum divisio secundum Aegyptios, Q. N. III, 44. — omnium

alterni recursum sunt, III, 40, 3. — aliorum de mutatione in alia Anaxagorae sententia, III, 40, 4. — ad elementa grammaticorum descendere, Epist. 48, 44.

Elementarius senex, Epist. 36, 4 et 5.

Elephantem in genna subidere et ambulare per funem iubet mimus Aethiops, Epist. 85, 35. — elephantis porcina vox terret, Ir. II, 42, 2. — elephantii cxx ante currum ducti, Br. Vit. 44, 4. — transeunt quae impulerunt, Clem. I, 5, 5. — elephantorum gregem excelsissimus ducit, Epist. 90, 3. — ingo colla submissa, Ir. II, 34, 5. — duodeviginti pugna cum noxiis hominibus, Br. Vit. 43, 6. — feritatem usque in aervile obsequium demeretur eibus, Benef. I, 3, 4. — elephantos quis primus in triumpho duxerit, Br. Vit. 43, 3. — elephantis pluribus una sylva sufficit, Epist. 60, 2.

Eleusis (de Initiatis), Q. N. VII, 31, 2.

Elevanda omnia et facili animo ferenda, Tr. An. 45, 2.

Elim inter et Megalopolin Ladon medius, Q. N. VI, 25, 2.

Elleboro accepto, quidquid in visceribus haeret, eiicitur, Epist. 83, 25. — elleboro stultos curare, Benef. II, 35, 2.

Elius leno habest et ipse divitias, Prov. 5, 2.

Eloquentia forensis populum movet, Epist. 44, 40. — romana a Cicerone exsilivit, 40, 44. — eloquentiae pretium exceptat litium numerus, Benef. VI, 38, 3.

Emi quae putamus, Epist. 42, 6. — quae sunt emenda secundum Catonem, 94, 28.

Empedoclis sententia de naturali aquarum fervore, Q. N. III, 24, 4.

Empta precibus, omni re cariora, Benef. II, 4, 4.—quaedam plura sunt quam vaenerunt, VI, 15, 2.

Enumire arduos colles in adscensum, Clem. I, 19, 5.

Enervata felicitas fugienda, Prov. 4, 8.

Ennius versus colligit Grammaticus, Epist. 108, 32.

Ennius Homerum imitatus, Epist. 108, 34.—Ennii versus ex Ciceronis libris de Rep. 108, 34.—Ennium imitatus Virgilius, 108, 34.—apud Ennium situs multum verborum occupavit, 58, 3.

Eus, vide *Quod est*.

Entia in sex modos Plato partitur, Epist. 58, 6.

Επαινετοῦναι, Lud. 10, 2.

Enuntiativum, enuntiatum, effatum, edictum, Epist. 117, 13.

Ephestios (alii *Hephaestion*) regio herbida, innoxia ab igne circumeunte, Epist. 79, 3.

Ephesus Alexandriaque, Epist. 102, 21.

Ephorus historicus non religiosissimae fidei, saepe decipitur, saepe decipit, Q. N. VII, 16, 2.—historiis componendis utilior ab Isocrate iudicatus est, Tr. An. 6, 2.

Epicurus an merito reprehendat Stilponem et eos qui dicunt sapientem seipso esse contentum, Epist. 9, 15.—voluptatem in actu esse dixit, Ot. Sap. 32, 16.—terrae motuum causas exponit, Q. N. VI, 20, 4 sq.—cum Metrodoro suo Athenis ignotus, et Graeciae paene inauditus, Epist. 79, 12 et 13.—dolorem etiam appetit, Ot. Sap. 32, 16.—dulce esse torqueri dicit, Epist. 66, 18; 67, 15.—duo bona agnoscit, Epist. 66,

41.—exulcerati ventris dolore tortus beatissimum et ultimum se diem agere ait, 66, 45.—fortis est, licet manulatus ait, 33, 2.—honeste vivendum esse docet, 21, 9.—immerito mollia praecipere putatur, Ot. Sap. 15, 3.—obiurgat et eos qui concupiscunt mortem, et eos qui timent, Epist. 24, 24.—Senecae iudicio, sancta et recta praecipit, V. Beat. 12, 4.—servos amicos vocat, Epist. 107, 4.—Stilponis obiurgator, 9, 17.—Stoicis consentit, 81, 9.—tria proficientium genera facit, 52, 2.—voluptatis magister certis diebus famem experiri solitus, 18, 7.—causam terrae motus ab igne repetit, Q. N. VI, 21, 1.—corpori multo indulgit, C. Sap. 15, 4.—Epicuri angelus (alii aemulus) Seneca, Epist. 20, 9.—opinio omnia casu esse condita, Q. N. 4, 13.—egregium dictum, Epist. 7, 9; 97, 11.—dietam de philosophiae servitute, 8, 6.—reprehendit eos qui dicunt sapientem se ipso esse contentum, 9, 1.—dicta, 25, 4; 6.—dictum omnibus philosophis commune, 29, 9.—dictum, Stilponis voci simile, 9, 15.—dicta cur commemoret Seneca, 24, 9.—inepta distinctio de beatitudine ex virtute et voluptate, 85, 15.—epistola, Epist. 9, 4; 79, 13.—epistolae ad Idomeneum, 24, 3.—epistola ad Idomeneum de occasione observanda, 22, 4.—epistolae ad Polyaeum, 18, 7.—obiurgatio quod Deum inermem faciat, et tamen cohibet, Benef. IV, 19, 1.—praeceptum, Ot. Sap. 30, 2.—opinio de terrae motu, Q. N. VI, 9, 2; 20, 6.—sententia nobilis ad Idomeneum, Epist. 21, 7.—sententia de ratione refractionis in speculis, Q. N. I, 5, 1.—secta flagitiorum magistra, V. Beat. 13, 2.—

sententiae eius cur notentur a Seneca, Epist. 33, 1 et 2. — sententiae de paupertate, 2, 4. — secta non otiosa est, Ot. Sap. 32, 16. — et immerito male audit, V. Beat. 13, 2. — voluptas sicca et sobria est, 12, 4. — vox virilis, C. Sap. 15, 3. — voces, publicae sunt, Epist. 5, 7. — non schola, sed contubernium magnos viros fecit, 6, 6. — hortulus quid inscriptum, 21, 10. — Epicuro obiecta vitae et doctrinae dissentio, V. Beat. 18, 2. — obiectum quod pecuniam consumperit, V. Beat. 27, 6. — quae sit Dei felicitas, Benef. IV, 4, 2. — testimonium redditum, III, 4, 1. — (eum) quiescere licet, Brev. V. 14, 5. — Epicurum compilat Seneca, Ep. 8, 6. — (ad) delegare, 18, 10.

Epicureum (in) chaos inane decidere, Epist. 72, 11. — faciunt Homerum, 88, 4.

Epicurea honorum divisio, Epist. 66, 42. — cautilena de vano inferorum metu, 24, 17. — voluptatis laudatio cur pernicio, V. Beat. 12, 1. —

Epicureae voces, Epist. 67, 15.

Επικουρεως θεός, Lud. 8.

Epicurei duae philosophiae partes ponunt, Epist. 89, 9. — Epicureorum delicata et umbratica turba voluptatem virtuti praeferebant arguitur, Benef. III, 2, 1. — opinio voluptatem a virtute diduci posse negantium, refutatur, V. Beat. 6, 1 sq.; 10, 2 sq. — vituperatio, Benef. IV, 13, 2. — et Stoicorum dissensio de sapientia, Ot. Sap. 30, 2.

Epicureum chaos (in) decidunt sine termino, Epist. 72, 11.

Epigenes duo cometarum genera facit, Q. N. VII, 6, 1. — Epigenis opiniones de meteoris et cometis refutatae, Q. N. IV, V, VI sqq.

Epistola non debet sinistram ma-

nium legentia implere, Epist. 45, 13. — epistolae praemittere, Si valeas, bene est, nos antiquis fuit, 15, 1. — epistolae amicorum imagines sunt, 40, 1. — clarorum virorum obscurus aliqui homines notos faciunt, 21, 3 sq. — Senecae quales sint, Epist. 75, 1. — Ciceronis non sinunt nomen Attici perire, 21, 4. — et codicilli, 55, 10. — epistolarum commercium utile, 38, 1. — epistolis adscribendae voces gravium auctorum, 33, 1.

Epistomia argentea, Epist. 86, 5 et 6.

Epulis funereis sibi parentaverat Pacuvius, Epist. 12, 8. — cruditatem afferunt, 24, 16. — epulis rimantur, 114, 6.

Eques Romanus, Epist. 44, 1. — nomen ex ambitione natum, 31, 10.

Equestria et locus in Equestribus omnium equitum Romanorum sunt, Benef. VII, 12, 3. — equestris hereditas, III, 7, 6.

Equuleus, Ir. III, 3, 6; Epist. 78, 18.

Equum empturi, nudum adspiciunt, Epist. 80, 8. — non verberibus excitat peritus magister, Clem. I, 16, 3. — mellorem non faciunt aurei freni, Epist. 41, 6.

Equi albi regium currum trahere solebant, Ir. III, 24, 2.

Equites Romani octavi occisi a Claudio, Lud. 14, 1.

Equus velocitatem multos e periculo rapuit, Benef. VI, 7, 3. — est species, Epist. 58, 7. — a Catone defrietus Tollutarius praefereendus, 87, 9.

Erasinus fluvius absorptus tandem rursus emergit, Q. N. III, 26, 4.

Erretriei quam scientiam induxerint, Epist. 88, 37.

Ergastulum, Ir. III, 3, 6.

Erixonem equitem rom. populus,

ob filium flagellis occisum graphiis confudit, Clem. I, 14, 3.

Error est causa peccandi, Epist. 94, 21. — errori non irascendum, Ir. III, 24, 4. — errorum amor non est tantum, sed necessitas errandi, Ir. II, 9, 2. — errores tolle, supervacua praecepta sunt, Epist. 94, 23.

Escendere, Tr. An. 15, 17. — Croesus iussus escendit rogam, Tr. An. 11, 9.

Esedae transcurrentes, Epist. 56, 4.

Esedario (de) tanquam interrogare, Epist. 39, 5.

Essentia vox a Cicerone et Fabiano usurpata, Epist. 58, 4.

Etesiae a navitis somniculosi et delicati vocantur, Q. N. V, 11, 4. — hieme non sunt, Q. N. V, 10, 1. — aestate incipiunt flare, ibid. — ultra ortum caniculae non valent, ibid. 2. — an causa sint incrementi Nili, secundum Thalesis sententiam, Q. N. IV, 2, 21. — Littus Aegyptium verberant, ibid. 23. — tempersti sunt, ibid. 24. — in Italia nubes consistere non patiuntur, at Indiam et Aethiopiam continuis aquis irrigant, Q. N. V, 18, 2.

Etesiarum causa, Q. N. V, 10, 4 sqq. — status aestatem frangit, ibid. 2.

Ethologia, Epist. 95, 66.

Etrusci et philosophi in quibus de fulminibus conveniant et dissentiant, Q. N. II, 44, 1. — Etruscorum disciplinam Attalus Graeca subtilitate miscuit, II, 50, 4.

Evander in Tiberis ripa regna Arcadem collocavit, C. Helv. 7, 4.

Evaporatio e terris varia, Q. N. I, 1, 6.

Euboeam obnoxiam fuisse terrae motibus, Q. N. VI, 17, 4.

Eudorus primus ab Aegypto in

Graeciam astrorum scientiam transtulit, Q. N. VII, 3, 2.

Euphratis terminos movet Augustus, Brev. V, 5, 4. — Euphrates inclytus amnis, Benef. III, 29, 3. — Parthis obstat, Q. N. I, Praef. 7.

Euphrosyne Gratiarum media, Benef. I, 3, 6.

Euripus, Epist. 55, 7. — Euripum Kalendis Ianuariis salutabat Seneca, Epist. 83, 5. — quis invenit cur subito aquarum impetu impleatur aut siccetur, Epist. 90, 12.

Euripidis opinio de Nili incremento, Q. N. IV, 2, 17.

Euripidis versus recitati populum ad elucendum tragoediae actorem concitant, Epist. 115, 15.

Euronotus est a meridiano axe, Q. N. V, 16, 6.

Europae Asiaeque terminus Danubius, Q. N. VI, 7, 1.

Eurus ab oriente hiberno exit, Q. N. V, 15, 3. — Eurus ab oriente excitatum Kaixiv Graeci, vocant, ibid. 5. — Latinis Vulturnus, ibid.

Eurynome mater Gratiarum, et cur, Benef. I, 3, 9.

Euthymenis Massiliensis testimonium de Nili incremento, Q. N. IV, 2, 21.

Eὐθυμία Graeci stabilem animi sedem vocant, Tr. An. 2, 3.

Exarmare, Epist. 30, 2.

Exactoratus ac liber qui vivit vita peracta, Epist. 32, 4.

Excalceari, Epist. 76, 23.

Excalceatis et coturnatis multa Publilii non dicenda sunt, Ep. 8, 7.

Exoandescere, Lud. 6, 2.

Excantatio frugum, Q. N. VI, 17, 2.

Excarnificandi hominis instrumenta, Epist. 24, 13.

Excarnificatus animus, Ir. III, 4, 4.

Exceptiones nigrae et turpes philosophiae, Epist. 48, 3.

Excerpta et repetita non est quod exigas, Epist. 33, 2.

Excois silvis cultisque terris fontane oriantur an evanescant, Q. N. III, 2, 2.

Excusativissimum esset Seneca, si, etc. Ot. Sep. 29, 4.

Exemplar, instrumentum est causae necessarium, Epist. 65, 43.—Platonis idea, 65, 7.

Exempla plus prosunt quam praecpta, Epist. 6, 4 et 5.—quam efficacia sint, 44, 5 et 6.

Exequias immaturas fax cereusque praecessit, Tr. An. 44, 5.

Exercitatione constat pars virtutis, Epist. 94, 47.

Exerceri ad palum, Epist. 48, 6.

Exercitationis finis, quando lassus sum, Epist. 83, 3.—exercitationes quae convenient, quae non, Epist. 45, 3 et 4.—quae deligendae, Tr. An. 45, 14.

Exerolit in centurias describi solet, Epist. 89, 2 at 3.—Romanos Romana caede lassos ad externa bella convertit Augustus, Brev. V. 5, 4.

Exauriri in aliis potius patimur, ut nobis saecem reservemus, Epist. 108, 26.

Exhortationes morales, Senecae opus, Frag. 44, 42, 48.—pugnantium mors est, Epist. 7, 4.

Exitus honorum mali non debent nos contristare, Tr. An. 45, 5.

Exoleti, Brev. V. 42, 4.—exoletorum agmina per nationes coloresque descripta, Epist. 95, 24.—inter plausus ad symphoniam canere, 42, 8.—exoletis articulos malacissimos (vel malaxandos) praebere, 66, 49.

Exorari in perniciem rogantium, saeva bonitas est, Benef. I, 14, 3.

Exortus varii stellarum supra finitorem, Q. N. VII, 27, 2.

Expandi aërem, Q. N. III, 9.

Expetendum et ad expetendum quid, Epist. 117, 4.—expeti propter se quid dicatur, Benef. IV, 20, 4.

Expiationes quid prosint, si fata immutabilia, Q. N. II, 36.

Exportatio, et notae, et maculae, Tr. An. 44, 7.

Exprobratio odium facit, Benef. II, 44, 6.

Exprobratrix memoria, Benef. VII, 22, 2.

Exsanguia scripta, Epist. 64, 2.

Exsecrantium voces nocent, Epist. 94, 52.

Exsibilantia dirum quiddam labris, Ir. III, 4, 2.

Exsillium est loci commutatio, C. Helv. 6, 4.—exsillii quae sunt remedia secundum Varronem, C. Helv. 8, 3.

Expectatio maximum vivendi impedimentum, Brev. V. 9, 4.—fortuitorum quid tam volubile, Vit. Beat. 45, 3.

Expectatum quidquid est diu, levius accedit, Epist. 78, 25.

Expuere spiritum, Ir. III, 43, 5.

Exsulis paupertas nullum incommodum habet, C. Helv. 44, 2; 42, 2 sq.

Exsurdatus clamoribus ambitiosis, Epist. 94, 29.

Extraordinaria imperia, Benef. III, 33, 2.—concupiscit Pompeius V, 46, 5.

Extrinsecus auscultantes, Epist. 33, 6.

F.

Fabella, i. historia, Epist. 77, 9; 88, 3.

Faber inquilinus, Epist. 56, 4.

Fabrilia ferramenta non esse a sapientibus excogitata, Epist. 90, 9.

Fabianus arcus, C. Sap. 1, 3.

Fabianus Papirius a Cicerone, Asinio et Livio saltem vincitur, Epist. 100, 6. — dubitabat, an satius esset nullis studiis admoveri, quam his implicari, Brev. V. 14, 4. — disertus et elegans, Epist. 58, 4. — philosophus verus et antiquus contra affectus impetu pugnandum ait, Brev. V. 10, 1. — populo disserebat, sed modeste audiebatur, Epist. 52, 11. — citatur, Br. V. 10, 1. — Fabiani viri et vita et scientia et eloquentia egregii disputatio expedita, non concitata, Epist. 40, 11. — Fabiani Papirii libri ad philosophiam pertinentes, Epist. 100, 8. — libri de civilibus, 100, 4. — opinio de fine mundi, Q. N. III, 27, 14. — oratio qualis, Epist. 100, 2. — non erat negligens in oratione, sed securus, ibid. 3. — pudor in senatu decens, Epist. 11, 3.

Fabius eunctator, Benef. IV, 27, 1. — cunctando imperii vires recreavit, Ir. I, 24, 4.

Fabius eques Rom. Lud. 13, 3.

Fabius Maximus, Clem. 1, 10, 1; Epist. 86, 81. — Fabius turpissimam imperatori aiebat excusationem, Non putavi, Ir. II, 31, 2.

Fabius Persicus impurus in sacerdotium propter maiores receptus, Benef. IV, 30, 1 et 2. — Fabii Persici pecunia a Iulio Graecino repudiata, II, 24, 4.

Fabii Verrucosi dictum, Benef. II, 7, 1.

Fabii trecenti pro republica unam

domum obiecerunt, Benef. IV, 30, 2. — totum reipublicae bellum in unam domum transferentes, Epist. 82, 20. — Fabii nec non victi, sed occisi dicuntur, Benef. V, 3, 2.

Fabritius divitias imperator reiecit, censor notavit, Epist. 98, 12 et 13. — Pyrrhi regis aurum repulit, 120, 5. — Pyrrhum monuit ut insidias mendici vitaret, ibid. — quibusdam pauperum pauper est, parum frugi et contentus vilibus, Epist. 120, 20. — triumphalis senex radices et herbas caenat quas in agro repurgando vulsit, Prov. 3, 6. — Fabricii paupertas, Prov. 3, 5.

Fabulae vita similia, Epist. 77, 17.

Fabulosum fretum, Charybdis et Scylla, Epist. 45, 2.

Facere, i. parare, exercitum, Epist. 114, 17. — *Facere* inter et *intelligere* discrimen apud veteres, 6, 32, 1.

Facies, vide post *Fax*.

Facile est leviter aptare cervicibus, Ir. III, 6, 4. — faciles nos facere debemus, Tr. An. 14, 1.

Facilitas amoris aequae quam difficultas nocet, Epist. 116, 5. — facilitate capimur, quum difficultatem cernamus, ibid.

Fallacia fulmina quae per speciem alicuius boni nocent, etc. Q. N. II, 49, 2. — fallaciae opticae, I, 3, 10 et 11.

Fama vix recepit Socratem, Epist. 79, 11. — multos non excipere, sed cruciare solet, ibid. 11 sq. — famae ingentes de Regulo, Epist. 114, 19.

Familia periculum adit, quum incertum est an mors domini voluntaria fuerit, Epist. 77, 7. — familiae nomina in prima parte aedium collocantur, Benef. III, 28, 1.

Familiares olim dicti, qui nunc servi, Epist. 47, 12.

Fames ambitiosa non est, Epist. 119, 14. — malum panem aliginum reddit, 123, 2. — parvo conat, magno fastidium, 17, 3. — exasperat et incendit animos, Ir. III, 9, 3. — famem et sitim ut depellas non necesse superbia assidere liminibus, 4, 8. — fames exercitus Persici, Ir. III, 20, 2.

Fax cereusque immaturas exequia praecessit, Tr. An. 14, 5. — faeces transcurrunt interdiu, Q. N. I, 1, 10. — eas abscondit diurni luminis claritas, ibid. — quomodo fiant, Q. N. VII, 4, 2. — ad faeces et cereos funera ducenda, Br. Vit. 20, 4. — (sed) et cereos vivere, Epist. 122, 10.

Fani cui nomen impositum, Benef. VII, 7, 3.

Faeces duodecim, Ir. III, 31, 2. — et honores capessere placet, Tr. An. 1, 4. — fascibus patriam premere, Benef. V, 15, 4.

Fasciam solve I (Sarmatici regis vox), Epist. 80, 9.

Fastos occupare uno nomine, Ir. I, 16, 32.

Fatigatae allocutiones amicorum, C. Marc. 4, 6.

Fatum stoicorum et aliorum philosophorum quid sit, Q. N. II, 36, 1.

Fatum est rerum actionumque omnium necessitas, quam nulla via rumpat, Q. N. II, 36. — idem cum Deo, Benef. IV, 8, 3. — rerum commune, Epist. 91, 7. — unum est, nec fulmine mutari potest, Q. N. II, 35, 1. — fatum non tollit philosophiae studium, Epist. 16, 4. — fati lex prima, Q. N. II, 35, 2. — obiurgatio quotidiana, Epist. 93, 1. — fato tam divina quam humana reguntur, Prov. 5, 6. — fata an ita immutabilia sint, ut expiationibus et votis averti non possint, Q. N. II, 35, 36, 1 sq. —

fata Deus quidem scripsit, sed sequitur, Prov. 5, 6. — quosdam oscitante et marcentia deprehendant, Brev. V. 2, 2. — fatum omnes vias enumerare longum est, Epist. 91, 12.

Favere, ac plaudere, Q. N. IV, 8. — favete lingua, in sacris dici solitum, Vit. B. 26, 7.

Favonius idem cum Zephyro, Q. N. V, 16, 5.

Favonii indicium si ab occidente, etc. Q. N. I, 2, 5. — Favonio occurrit, Epist. 55, 8.

Febrietas maledicta in malam partem accipienda non sunt, C. Sap. 13, 1.

Fibriculae longas destillationes sequuntur, Epist. 78, 1.

Febris des Claudium comitatur, Lud. 6, 1. — praecordia torrens, Epist. 78, 18. — viscera torrens, 14, 5. — peregrinatione discutitur, 104, 1 sq. — febris natura, Q. N. VI, 14, 3 et 4. — febrium genera innumerabilia unde, Epist. 95, 17. — febrem habere dicimus, quum illa nos habet, Epist. 119, 12.

Febr. Nonis Regulo et Virginio Coss. motus terrae ingens in Campania, Q. N. VI, 4, 2.

Februario mense vites posita, Epist. 86, 19.

Felicio Senecae ostiarius, Epist. 12, 3.

Felicitas avida est et alienae aviditati exposita, Epist. 19, 6. — bractea, 115, 10. — enervata fugienda, Prov. 4, 8. — iracundiam nutrit, Ir. II, 21, 5. — divitum personata est, Epist. 80. — magna quantum caliginis mentibus humanis obilit, Brev. V. 14, 1. — ulla implere nos potest, Epist. 74, 11. — vera ubi posita sit, Vit. B. 16, 1. — summa non est in carnis ponenda, Epist. 74, 16. — Deo pro-

pior quae potest esse, Epist. 20, 7. — inquieta est, Epist. 36, 4. — ipsa se exagitat, movet cerebrum, ibid. — alios in aliud irritat, ibid. — aliquos inflat, aut mollit, etc. ibid. — felicitatis immoderate incommoda, Brev. V. 7, 4 aeq. — intemperantia periculosissima, Prov. 4, 10. — reprehensio, 6, 3.

Felicitas, quod agis, Epist. 67, 14.

Felix nemo sit aliena infelicitate, Epist. 94, 67. — purpuratus non est, 76, 23. — vulgi, voluptatum servus est, V. Beat. 14, 3. — Felicis cognomen honori datum, Clem. I, 14, 2. — felices ad similitudinem suorum parietum extrinsecus culti sunt, Prov. 6, 3. — cuius rei inopia laborent, Benef. VI, 29, 4. — feliciem exclamatio, quod vivere non liceat, Brev. V. 7, 3. — gaudia misera, 17, 4.

Femina: feminae cinno crispatae labris columbatur, Epist. 114, 6. — feminae equo donatae, C. Marc. 16, 1. — podagricae et calvae medicorum maximum mendacem faciunt, Epist. 95, 22. — quam homo non minus potant, non minus pervigilant, Epist. 95, 21. — aequae nivem rodunt, solatium stomachi aestuantis, ibid. — libidine ne maribus quidem cedunt, ibid. — viros ineunt, ibid. — feminam quia auerunt damnatae morbis virilibus, ibid. 22. — per liberos ambitiosae, C. Helv. 14, 2. — quaedam non consulum numero, sed maritorum, annos suos computant, Benef. III, 16, 2. — seminarum adulteria, Benef. III, 16, 3. — voluntas mobilis et vaga, Excerpt. IV. — feminas fecundas facientes aquae, Q. N. III, 2, 2. — feminis annum ad lugendum constituere maiores, Epist. 63, 11. — luctus spatium decem mensium datum, C. Helv. 16, 4.

Fenestella (Annalium auctor), Epist. 109, 31.

Ferae nullum est beneficium, Benef. II, 20, 2. — ferae primae formae, Prov. 3, 6. — ferae hominis convictu masuescunt, Ir. III, 8, 2. — periculum fugiunt, quum effugere securae, Epist. 5, 7. — foetus suos non distinguunt, Epist. 66, 26. — ira carent, sed non impetu, Ir. II, 3, 4. — ferarum domitores certi sunt qui, etc. Epist. 85, 35. — venatio et possessio periculosa, V. Beat. 14, 3. — feras catulorum amor in venabula impingit, Epist. 74, 21. — feras ira carere, praeter hominem, Ir. I, 3, 4.

Ferulum alienum (in) imponi, V. Beat. 25, 4.

Ferula pro congiariis numerare, Tr. An. 6, 4.

Ferias menstruas certis diebus sibi quidam dederunt, Tr. An. 15, 13.

Feritas omnis ex infirmitate, V. Beat. 3, 4. — feritatis origo et descriptio, Ir. II, 5, 4.

Ferrarius vicinus, Epist. 56, 4.

Ferrum eur effossum, Benef. VII, 10, 2. — in igne esse Hercules videns, Lud. 9, 5.

Fervor caeli Aethiopici, Q. N. IV, 2, 17.

Festi dies eur instituti, Tr. An. 15, 12. — quomodo philosopho agendi, Epist. 48, 3. Vid. *Dies*.

Fictilia vasa ante ipsius Iovis celam convivis apposita, Epist. 95, 72. — fictiles per deos olim iurabatur, C. Helv. 10, 2. — fictilibus qui sicut argento utitur, magnus est, Epist. 5, 5.

Fidelem si putaveris, facies, Epist. 3, 2.

Fides hominum impressis signis creditur, Benef. III, 15, 4. — sanctissimum pectoris humani bonum est,

Epist. 88, 25. — penes auctorea erit, dictum historicorum, Q. N. IV, 3, 1.

Fidiculae, mortis instrumenta, C. Marc. 20, 3.

Fido Aunneo longior, Q. N. IV, praef. 8.

Fidus Cornelia ob Corbolonia contumeliosum dictum lacrymatus est, C. Sap. 17, 1.

Figuli rotae inventor fuit Anacharis, Epist. 90, 30.

Figura, qua quidam reliquunt, etc. Benef. II, 11, 4.

Fidiae male consulens, Benef. IV, 27, 3.

Filius quantum patri debeat, Epist. 3, 30, 2 sq. — filium perire malles, quam per inertiam senem fieri, Epist. 77, 13. — filio datum beneficium, an ad patrem pertingat, Benef. V, 18, 1. — filiorum exempla patres beneficia vincentium, Benef. III, 37, 1 sq. — exempla patrea illustrantium, III, 33, 2.

Fines Atheniensium aut Campanorum quos vocemus, Benef. VII, 4, 3. — finem si exigua contentio, ad arma concurritur, Brev. V, 3, 1.

Finis fulmina ad diem utique respondent, Q. N. II, 47, 1.

Finis Aristotelis a Senecae finitione non multum abest, Ir. I, 3, 3.

Finitor seu finiens, ὀφελὺς Graecis, Q. N. V, 17, 2.

Fiscus tantum habet privata Caesaris, Benef. VII, 6, 2. — tanti est, quantum habet, Epist. 87, 15. — fisci in angulo incescentes, Ir. III, 33, 1.

Fistulae plebeiae, Epist. 86, 6.

Futilla religiosi ac farre, Benef. I, 6, 3.

Fixus cuique terminus, C. Marc. 20, 9.

Flacci mors, Lucilii amici, Epist. 63, 1.

Flamma ingentis pilae apiece vias, Q. N. I, 1, 2.

Flaminio circo (in) castra posuit Caesar, Benef. V, 16, 6.

Flatus antelucani, Q. N. VII, 6, 2. — decumani, VI, 18, 2.

Flavi cur iracundissimi, Ir. II, 20, 1.

Flectendum interius in cursu, circi certamine, et vitae spatia, Tr. An. 9, 3.

Flendi ius ab Homero praescriptum, Epist. 63, 2. — larga et asatua materia, C. Polyb. 23, 2.

Fletus primum nascentium omen, ibid. 3. — fletus nascentium causa, Epist. 102, 26.

Florales ioci nudarum mulierum, Epist. 97, 7.

Flosculi non sunt viro ex auctoribus captandi, Epist. 53, 7.

Fluctuatio maximum indicium malae mentis, Epist. 120, 20.

Fluctus est agitatio maris in unam partem, Q. N. V, 1, 3.

Flumen in idem bis non descendimus, Epist. 68, 20. — per flumen gravis vehens an beneficium det, Benef. VI, 28.

Flumina in usum hominum a Deo tributa, Benef. IV, 5, 2. — cur aliquando siccantur, aliquando nova oriuntur, Q. N. III, 11, 1. — cur quaedam aestate augeantur, III, 26, 1. — cur quaedam certis mensibus magna, certis angusta, III, 16, 1. — cur quaedam in specum palam decidunt, quaedam paulatim intercidunt, eademque ex intervallo revertuntur, III, 26, 2. — quaedam cum ipso mundo coeperunt, III, 26, 2. — quaedam aestate augentur, ut Nilus, III, 26, 1. — terram subeuntia, III, 26, 2. — retrofluentia, III, 26, 1. — sensim intereidentia, VI, 8, 1. —

fluminum cursus quomodo continetur, Q. N. III, 4. — quorundam vis mira, III, 25, 2. — magnorum capita veneramur, Epist. 41, 3. — in flumina quidquid ex imbribus terra concipit, reverti, Q. N. III, 6. — fluminibus gratiae non aguntur, Benef. VI, 7, 3.

Foculi pallioloque circumdati quidam graciles, Q. N. IV, 43, 9.

Focillare levibus remediis, Epist. 43, 43.

Focum aut mater aut uxor investiant, Epist. 444, 6. — focus cum olivarii transferre luxuria commenta est, Epist. 78, 22.

Faeditas Caligulae testans insaniam, C. Sulp. 48, 4. — foeditatem coarguere necesse est, Ir. III, 3, 3.

Faeneratio turpis beneficium expensum ferre, Benef. I, 2, 2.

Faenerator quando male audiat, Benef. II, 17, 6. — quosdam debitorum non appellat, Benef. V, 21, 3. — valetudinarius, distortis pedibus, etc. Ir. III, 33, 2. — faeneratorem non fugat a foro coactor, Epist. 81, 2.

Faeneratores tabulas perdiderunt in urbis clade, C. Sulp. 6, 4.

Faeni incubare tomento, V. Beat. 25, 2.

Foetus quid nisi humanae cupiditatis extra naturam quaesita nomina, Benef. VII, 40, 3.

Follis ventorum genus quoddam ab agricolis sic nominatum, Q. N. V, 48, 2.

Fomenta Campaniae enervarunt Hannibalem, Epist. 51, 5.

Fons Rhodiorum in Chersonneso, Q. N. III, 26, 4. — fontem monstrare sitientibus, beneficium est, Benef. III, 8, 3. — fontes certo tempore purgamenta eiecantes, Q. N. III, 26, 4 sqq. — in interiore Africa pauci

inveniuntur, Q. N. III, 6. — cur aliquando siccetur, aliquando novioriantur, Q. N. III, 44, 1. — cur quidam senis horis pleni, senisque siccii sint, III, 16, 4. — quidam sacri, Epist. 41, 3. — fontes aciri, Q. N. III, 20, 5. — Danubii, IV, 4, 2. — in summis montibus siti, III, 7, 3. — terrae motu editi, III, 40, 2. — sapore notabiles, III, 20, 4. — fluviique res incrustantes aut in lapidem convertentes, III, 20, 3. — calidi, aquae natura frigida, eorumque natura, III, 24. — corroderentes, III, 25, 2. — noxii, ibid. — colorem crinium inde bibentibus mutantes, III, 25, 2. — gravi aqua, III, 25, 4. — mulieres reddentes foecundas, III, 25, 9. — fontium perpetuae causae, III, 3.

Forati animi et quasi, Brev. V, 40, 5.

Forma Aristoteli Idos, Epist. 65, 4. — non causa est, sed pars, Epist. 65, 43.

Formido, Ir. II, 42, 1. — nimia multos ad mortem eiecit, Epist. 4, 3 sq. — vaticinantes et attonitos reddit, Q. N. VI, 29, 4 sqq.

Formidinem proculcare, Clem. I, 42, 4.

Formidolosa (inter) versari, Prov. 4, 45.

Formula non confunditur, Benef. VI, 5, 4.

Formula humani officii, Epist. 95, 52. — formula (sub) liberum arbitrium non habet clementia, Q. N. II, 7, 3. — de formula disputare, I, 5, 4. — ad formulam spectat, II, 32. — ad formulam vivet, qui scit conditum, Tr. An. 41, 4.

Fornicationi lapidum simillima est societas nostra, Epist. 95, 53.

Fortis, Benef. IV, 21, 3. — abusive

gladiator et servus nequam, II, 34, 3. — vir quis sit longe describitur, C. Sap. 8, 2 sq. — sine timore est, Epist. 85, 20. — animus ad quae praeparatus venit, Ir. III, 37, 3. — fortes natura iracundi sunt, Ir. II, 15, 1.

Fortitudo quid, Epist. 85, 24. — tam in Persas quam in alte cinctos cadit, Epist. 33, 2. — est virtus pericula iusta contemnens, Benef. II, 34, 2. — contemtrix timendorum est, Epist. 88, 24. — est munimentum humanae imbecillitatis inexpugnabile, Epist. 113, 22. — stoicis est animal, 113, 10. — fortitudinem imitatur negligentia, Epist. 120, 9.

Fortuita non esse bona dicunt Peripatetici, Epist. 87, 10 sq. — fortuitorum metus inanis, Epist. 74, 1 sq. — praemeditatio et contemptus, Epist. 91, 3; 107, 3. — remedia, Escript. IV. — fortuitis omnes subiecti sunt, secundum eam, Epist. 4, 5.

Fortuitum citra nos saevit et iniuriatur, C. Sap. 9, 1.

Fortuna neque boni, neque mali aliquid nobis tribuit, Epist. 98, 2. — non habet longas manus, Epist. 82, 4. — quos sibi adversarios assumat, Prov. 3, 3. — omnia dat, sed non virtutem, C. Sap. 5, 2. — lacerat et verberat nos, Prov. 4, 12. — procellis omnia disturbat, C. Marc. 26, 1. — potest statim mala fieri, Benef. I, 15, 3. — an alii deus? Benef. IV, 8, 3. — non vertit, sed allidit et cernulat, Epist. 8, 4. — mala habet levitatem, 12, 10. — in mores inos non habet, 36, 6. — multos poena liberat, metu neminem, 97, 14. — relinquenda est, 82, 5. — magna, servitus magna, C. Polyb. 26, 1. — fortunae contentus, Prov. 6, 5. — ius nullum in praeteritum, Brev. V, 10, 2. — ludus, Epist. 74, 3 sq. — mo-

mentanea varietas, Epist. 4, 5 et 6. — muoera philosopho vitanda, 8, 3. — potentia, 90, 4. — regnum, C. Marc. 10, 4. — de instabilitate longe disseritur, Q. N. III, Praef. 7 sq. — bona non excluduntur a sapiente, V. Beat. 21, 2; 23, 3 sq. — certamen fortiores reddit, Prov. 4, 12. — indulgentia opus est ad virtutem tendenti, V. Beat. 16, 2. — manus sunt homines potentes, C. Sap. 8, 3. — fortunae nihil intactum et sacrum, C. Polyb. 35, 3. — fortunae omnes copulati sumus, Tr. An. 10, 2. — (de) fide nihil sibi promittendum, C. Sap. 5, 1. — (de) iniquis praemiis quid sentiendum, Tr. An. 15, 6. — cum fortuna expostulatio, C. Polyb. 23, 1 sq. — fortunam magnam magnus animus decet, Clem. I, 5, 4. — cavere potest, qui potest ferre, Epist. 98, 7.

Forum multitudine refertum, Ir. II, 7, 4. — forum, advocaciones, iudicia fugere debemus, Ir. III, 9, 3. — iubeote iactantur cuncta et in contrarium transeunt, Epist. 99, 9. — foro stans virtus, V. Beat. 7, 2. — fora trina non sufficiunt fraudibus, furtis, Ir. II, 9, 1.

Fraenos mordere et rectorem rapere aium, Tr. An. 15, 17.

Fragiles quae in aprica valle creverunt, Prov. 4, 15.

Fragor tonitruum comparatur cum crepitu dislocae vesicae, Q. N. II, 27, 2.

Frater, alterius frater, est Benef. V, 10, 2. — fratrum dissidentium alter si servetur, an alteri fratrem non perisse moleste ferenti beneficium detur, V, 19, 10. — morte separatorum exempla, C. Polyb. 33, 4.

Fraudator beneficiorum ingratus, Benef. IV, 26, 3.

- Fremitus* terrae, Q. N. VI, 19, 2.
Frendens nec caput quassans, Ir. I, 16, 18.
Frigidum nihil sine aëre, Epist. 31, 5.
Frigus intolerabile est corpori nudo, Epist. 90, 14. — frigoris verni causa, Q. N. IV, 5, 2.
Fritillus, Lad. 12, v. 61.
Fritimire dulci sermone, Epig. VIII, 5.
Frontis infirmitas multos liberales facit, Benef. II, 1, 3.
Fructuosior est adolescentia liberorum, sed infantia dulcior, Epist. 9, 5.
Frugalitas quid, Epist. 17, 4. — luxurioso poena est, 71, 22. — commendatur, Tr. An. 9, 1. — senectutem producere potest, Epist. 58, 28. — frugalitatis iudicium non est auri et argenti odium, 5, 2. — frugalitati laboriosae et exactae non deerunt vires, Brev. V. 18, 3. — frugalitatem exigit philosophia, Epist. 5, 4. — sine frugalitate non potest fieri studium salutare, 17, 4.
Fruentum publicum periurus et adulter accipiunt, Benef. IV, 28, 4. — frumentum vendenti quantum emens debeat, VI, 14, 2. — frumenti publici cura, Brev. V. 18, 5.
Fuata aut pallida virtus, V. Beat. 7, 2.
Fuimus lacus in quem fluvii derivantur, Q. N. III, 3.
Fugit dies, Virgilii versus, Epist. 108, 24. — fugientes non sequitur incendium, Q. N. VI, 1, 6.
Fugitivi divites in Mimo, Epist. 114, 7.
Fulgere media correpta dicebant antiqui, Q. N. II, 56, 2.
Fulgetra antiqui, nos tonitrua dicimus, Q. N. II, 56, 1.

- Fulgor*, Q. N. II, 57, 1 sq. — fulgores quomodo fiant, I, 15, 1 sq.
Fulguratio est late ignis explicitus, Q. N. I, 16, 1. — ostendit ignem, fulminatio emittit, II, 12, 1. — est iactatio aëris diducantis se et corruentis, 18, 1. — est fulmen non in terras usque perlatum, Q. N. II, 21, 3. — est paene fulmen, 3. — fulgurationis et fulminis discrimen, Q. N. II, 16, 17 sqq. — fulgurationes, fulmina et tonitrua simul sunt, II, 12, 1. — fulgurationes sunt igneae, vel ignea specie, 2. — fulgurationem speciem inanem esse, non ignem ait Clidemus, Q. N. 55, 3. — quid esse existimat Heraclitus, 56, 1. — fulgurationum causa, Q. N. I, 4, 6.
Fulgur intentum est fulmen, Q. N. II, 57, 2. — fulguris causa, nocte tranquilla, Q. N. II, 26, 6.
Fulguritus (alii *fulgur*), Ir. III, 23, 4.
Fulguratis quid omnibus odor sulphureus? Q. N. II, 21, 2. — fulguritorum capita ad exitum fulminis spectant, II, 31, 2.
Fullo, Q. N. I, 3, 2.
Fullonius saltus, exercitatio facilis et brevis, Epist. 15, 4.
Fulmen venena delere, Q. N. III, 31, 2. — demissum in templum et res sacras, II, 42, 1. — fulmen est coactus ignis impetu iacens, Q. N. II, 16. — est acrioris densiorisque spiritus cursus, 18, 1. — magnorum incendiorum saepe causa, II, 21, 4 et 2. — est quiddam plus quam fulguratio, 3. — cadit eam necessitate, qua excutitur, 26, 1. — cnr, igneum quum sit, terram petat, Q. N. II, 24, 1. — cur oblique feratur, II, 58, 3. — cur subitum appareat et sine ignis continuatione, ibid. 1. — placabile, et perniciosum, Q. N. II, 43, 1. —

et fulgor quid differant, II, 57, 1 sq. — fulminis mira opera, II, 31, 1 sq. — et fulgurationis discrimen, II, 16, 17 sq. — vis oleum et vinum corrumpendi utrique rei causa, II, 63, 2. — fulmine aut arbores plerumque feriuntur, II, 52, 2. — icta verminant intra paucos dies, II, 31, 2. — sine aerem est, II, 26, 6. — fulmini via inest praefixa, II, 53, 1. — fulmina aut a Iove mittantur, Q. N. II, 41, 1; 42, 1; 43, 1 sq. — cor acutitate plurima, II, 57, 2. — fulgurum praenuntia, II, 52, 1; 54, 1 sq. — reverti quid sit, II, 68, 4. — privata et publica, II, 48, 4. — fulminum ars triplex, II, 33. — auctoritas in auguriis et suspiciis, 34, 2 sq. — causa, I, 1, 6. — divisio iuxta Atilium, II, 50, 1. — divisio iuxta Etruscos, II, 50, 1. — tria genera iuxta Caecinnam, II, 39, 1. — genera vera, II, 49, 1 sq. — metus eximitur, II, 59, 4. — metus ad quid prosit, II, 42, 3. — nomen a Caecina posita, II, 49, 4. — procuraciones et expiationes quid proficiant, II, 38, 3. — vis, II, 52, 1. — persequendorum scientia valent Tasci, II, 32, 4.

Fulminant inferiora dum pars superior omni tumultu caret nec versatur in turbidum, Ir. III, 6, 1.

Fulminatio emitit ignem, Q. N. II, 42, 1. — fulminationes motu igneae aut ignea specie, II, 42, 2.

Fumus, indicium incendii, Epist. 403, 2.

Fumbris laudatio, non laus, dicitur, Epist. 102, 45.

Funerare in oculis mortuorum, C. Helv. 2, 4. — funerari, aere collato, C. Helv. 42, 4.

Funerare phrygiana, C. Polyb. 35, 4 et 4.

Fur facitum habet minus molestarum, Tr. Ag. 1, 9.

Furere quomodo delenda, Epist. 98, 17. — furem necessariam vendens damnatum Atilio, Benef. VI, 38, 1.

Fur deprehensus, Epist. 56, 2. — furem signata sollicitant, dum multi aperta transerunt, 68, 3.

Furca in ista est muliebre, Clem. 1, 5, 5.

Furentiam iudicia aetas vultus, etc. Ir. I, 1, 3.

Furios inferum iactantur, Ir. II, 35, 5.

Furtiva non privatim solum, sed publice, Epist. 95, 30.

Furtus quomodo petri Antonianae partes sequito varia impetrata Augustum demeruit, Benef. II, 5, 1.

Furor ex ira, II, 26, 4. — ut curandus, Epist. 91, 42. — Aiacem in mortem egit, Ir. II, 36, 4.

Furtum quomodo sapienti fieri possit, Benef. VII, 3, 4.

Furtiva iam non, et quae praeter oculos sunt sceleris, Ir. II, 8, 4.

Furtus nemo torqueri debet, Ep. 74, 33.

Futura anxius animus, est ante nescia minor, Epist. 98, 6. — futura, bona non sunt, 112, 27 sq. — prospiciendo, molliuntur, Ibid. — futurorum metus laxatur, 74, 31 sq.

G

Gaculorum remissa non Cassi fidem eripuit Seneca, Q. N. IV, Praef. 43.

Galliae fluvius calorem animalibus mutans, Q. N. III, 25, 3.

Gallia cui fumosioribus abundet, Q. N. 3, 6. — caliditatem caeli Circio vento debet, V, 17, 4. — Galliae

N

populi truces inconditi, C. Helv. 8, 4. — in Gallia quom miraretur Augustus, Clem. 1, 9, 4. — a Gallia in Urbem bellum circumegit Caesar, Benef. V, 16, 6. — (in) quod estopidebatur, Lugdunum quaderitur, Epist. 94, 2. — Gallias inter et Hispanias Pyreneus ingum extollat, Q. N. 1, Praef. 7.

Gallina pavonem, non anserem refugit, Epist. 121, 19.

Gallus in suo sterquilinio plurimum potest, Lud. 7, 3. — Galli in Graecia, C. Helv. 6, 9. — Germanos ceciderunt, Ir. 1, 11, 3. — Gallorum gens a Cassandro obsessa, Q. N. III, 11, 2. — Gallia omnibus civitatibus si princeps dederit, quantum singuli debeant, Benef. VI, 19, 2. — Gallia togatos videre, constituerat Claudius, Lud. 3, 3.

Gallio Senecae frater, V. Beat. 1, 4. — adulteriois amor, Q. N. IV, Praef. 9. — in Achaia technitans, navem adscendit ut morbum exiret, Epist. 104, 1. — Gallio citatur de Etesio, Q. N. V, 11.

Gaulones, Epist. 93, 11.

Gaudere et lactari virtutis proprium, Ir. II, 6, 3. — non potest, nisi fortis, iustus, temperans, Epist. 59, 17.

Gaudium, investitum fundamento caret, Epist. 23, 4. — verum, 98, 2. — non nascitur nisi ex virtutum conscientia, 59, 17. — illud est, quod deos deorumque aemulos sequitur, 59, 18. — verum res est severa, 23, 3. — ad summum pervenit, qui felicitatem suam in aliena potestate non possit, 23, 2. — gaudium securum sola virtus praestat, Epist. 27, 3. — ex consensu, ex nuptiis, etc. percipere, an bene dicatur, 59, 1. — gaudii et voluptatis discrimen spod Stoicos, ibid. — (ad) tendunt omnes,

sed unde stabile consequantur ignorant, Epist. 59, 15. — gaudia verum soli sapientes fruuntur, 23, 2, sq. — gaudia mala improprie dixit Virgilius, 59, 1. — inter falsa omnium noctem luxuriosi agunt, Epist. 59, 18. — gaudia occupatorum trepida, quid sunt? Brev. V, 46, 5.

Gaudere non potest nisi fortis, nisi iustus, nisi temperans, Epist. 59, 17.

Gausapota, Epist. 53, 3.

Gemas (per) medias Macedonum nudus interijt Diogenes, Benef. V, 4, 3.

Geminatio sola locit quoddam sententia, Frag. 2.

Geminus Varius Vinichum tractus dicentem, disertum negat, Epist. 40, 9.

Geminis quibus ministrantur, invidenti, Pers. 3, 11.

Genus tam supellectilem contemneret, Epist. 110, 11.

Generans, est ad virtutem a natura bene compositus, Epist. 45, 4.

Genus singulis adsignatus, Ep. 110, 1. — furare per genus, 12, 2.

Genu (de) pugnare, Prov. 2, 4.

Genus tremunt quibdam dictata, Epist. 41, 2.

Genus generale, et genera specialia, Epist. 58, 9. — romanus, Quod est, 58, 10. — stoicis videtur quiddam, 58, 12. — esse aliquid probatur, 58, 6. — generis humani convivium, Benef. V, 13, 2.

Generosissima animalia quibus multum inest itae, Ir. II, 16, 1.

Geni ibi incoleus, Q. N. IV, 2, 1. — nulla est quam non ira instiget, Ir. III, 2, 2. — gentes barbaras, Ir. 5, 13 sq. — scilicet regere, quam animum suum continere, Benef. V, 7, 4. — genti curia suam urbem transferendi Nili cadentis frage, t.p.

56, 4. — gentes pleræque tegunt corpora corticibus arborum, 90, 14. — Syrticæ in defosso latent, 90, 16.

Geometæ quid doceat, Ep. 89, 20. *Geometrarum* ratione cogunt, Q. N. I, 4, 1 sq.

Geometria non facit virum bonum, Epist. 91, 17. — ob subtilitatem lubrica, Benef. III, 5, 1. — metiri docet, Epist. 88, 9. — geometriæ placita, 95, 9. — in polyæ hæerere, 88, 34. — geometriam discere coepit Alexander, Epist. 91, 17.

Germania, C. Polyb. 52, 2. — in Germania arcum infans statim tendit, Epist. 36, 7. — cur fluminibus abundet, Q. N. III, 6. — Germaniam penitus intraverat Drusus, C. Marc. 3, 1. — Germaniæ Rhenus modum faciat, Q. N. I, Præf. 7.

Germanicus C. Cæsaris pater, Benef. IV, 34, 2. — frater Claudii Cæsaris, C. Polyb. 34, 5. — Germanici mors non fuit sine denuntiatione, Q. N. I, 4, 3.

Germanus puer protinus hostile vibeat, Epist. 36, 7. — Germani cuspidum ad spectaculum ducti mors fortissimus, 70, 47. — Germani, avida belli gens, Q. N. VI, 2, 4. — capillum nodo vincunt, Epist. 124, 22. — iracundissima, Ir. II, 15, 4. — et quidquid circa Istrum vagarum gentium occurrat, Prov. 4, 13. — Germanorum animositas et patientia, Ir. I, 11, 2. — vitæ genus, Prov. 4, 43 sq. — transitus non inhibuit Pyrenæus, C. Helv. 6, 9. — Germanis iracundiæ cladis causa, Ir. I, 11, 2. — rufus crinis et eductus in nodum, III, 26, 3.

Getulus via data, Q. N. III, 18, 4.

Getatio exercitationis species, Epist. 55, 1. — corpus concutit, stu-

dio non officit, 45, 5. — gestationum horæ, Brev. V, 12, 5.

Gigantes speciem, non substantiam habent, Epist. 58, 12.

Glares, Q. N. IV, 3, 1. — posui mista, IV, 13, 7. — glaciæ rigorem potius renovare, Epist. 78, 22.

Gladiator ignominiam ludeat cum inferiore componi, Prov. 3, 4. — gladiatorem in arena capere consilium, vetus proverbium, Epist. 22, 1. — gladiatores invisos dicit Cicero, Tr. Au. 11, 3. — gladiatores ita denudat, Ir. I, 11, 1. — gladiatoribus ignavis populus irascitur inique, I, 2, 3.

Gladiatorius ludus, Ir. II, 7, 4. — gladiatoris muneris dies, Brev. V, 16, 2.

Gladius bonus non est cui aureus bilteus, Epist. 76, 11. — gladio beneficia sequimur, Benef. V, 15, 4. — gladium (ad) vel ad cultum locare, Epist. 87, 8.

Glandes plumbeas funda emissas in ætra liquescere, Q. N. II, 57, 2.

Globus ignis, Q. N. I, 4, 1.

Gloria vatum et volubile quiddam est aurs mobilis, Epist. 123, 15. — ex scriptis et conversatione eruditorum comparatur, 21, 2 sq. — multotum consensus requirit, 102, 12. — umbra virtutis est, aliquando, æquans, aliquando præcedens, 79, 1. — gloriæ et claritatis discrimen, 102, 17.

Gorgonius hircini olet, Epist. 86, 12.

Grabatus, Epist. 18, 5. — in grabato et in panno videbitur sermo, etc. 20, 8.

Græchanas leges, Brev. V, 6, 1.

Græchus quibuscum nimis cultus, Epist. 114, 13. Vid. C. Græchus. —

Gracchorum mater Cornelia, C. Helv. 16, 5.

Gracianus fuit Cicero in dicendo, Epist. 40, 41.

Graculus (in) quatuordecim deducere, Benef. III, 9, 1.

Graeca in Italiam vertere est difficile, Tr. An. 2, 3. — *græcae* linguae gratia, C. Polyb. 24, 5. — *græcas* ineptias licet ridere, Epist. 82, 7. — *græcae* urbes in mediis Barbarorum regionibus, C. Helv. 6, 8.

Græcia maior, C. Helv. 6, 9.

Græcia admiratur patrem sacra rite peragentem, filii morte nuntiata, C. Marc. 13, 1. — *Epicurum* et *Metrodorum* pæne inauditos habuit, Epist. 79, 12 et 73. — *stellæ* numeros et nomina fecit, Q. N. VII, 25, 4.

Græciæ quom bellum indiceret Xerxes, Benef. VI, 34, 1. — in *Græciam* traiecit Persarum rex stolidissimus, Q. N. V, 18, 9.

Græciæ poëta, Tr. An. 15, 16. — *tibicen*, Epist. 76, 3. — *græci* in Gallia, C. Helv. 6, 9. — nominibus in species iram distinguunt, Ir. I, 4, 2. — quidam diacres in Antigonum, Ir. III, 23, 2. — *Græcorum* inutilia studiis, Brev. V, 13, 2. — poetarum maximus, Epist. 63, 2. — proverbium *isalgne*, 144, 2. — *Græcos* historias coarguant, Q. N. I, 2, 10. — togatos videre cupiebat *Claudius*, Lud. 3, 3. — *Græcis* (in) dicendi celeritas fertur, Epist. 40, 10.

Gracilius Iulius vir egregius a C. Caesare occisus, Benef. II, 21, 3 et 4. — *Græcini Iulii*, ob non acceptam a Fabio Persico et Rebilis infamibus petitiis, obtruncantibus responsa, Benef. II, 24, 4. Vid. *Iulius Gracilius*.

Grati Massiliam incolentes, diu in Corsica conederunt, C. Helv. 8, 1.

Gratus mans, Epist. 31, 8.

Grammatica (in) quid videndum, Epist. 87, 13.

Grammatici circa egram sermonis, historias et carmina versatur, 88, 2. — non erubescit soloeicisum, si sciens facit, 95, 9. — futura quo animo Virgilium legat, 108, 24. — et Ciceronem, 108, 29. — *grammatici* analectæ, Epist. 27, 6. — *custodes* latini sermonis, 95, 65. — *grammatici* oculi, 108, 28.

Grandinet ne hieme, Q. N. IV, 4, 2.

Grandisopias arbores, vites, etc. Epist. 86, 19.

Grande solatium cum universo capi, Prov. 5, 61.

Grando quid sit, Q. N. IV, 3, 1 et 2. — nihil aliud est quam suspensa glacies, IV, 3, 5. — quum pluvia ventura erat, sit iniuria frigoris, 5, 2. — cur non hieme cadat, IV, 4, 1. — cur rotunda, IV, 3, 2. — sit ex nube aquosa et iam in humorem versa, IV, 3, 2.

Grandinis venturae speculatores nubibus immolant agnum vel pulum, Q. N. IV, 6, 2. — forma cur talis ex Aristotelis aliorumque sententia, IV, 3, 5. — *grandinem* sunt homines qui futorem dicunt, IV, 6, 1. — *grandinum* incantatio et omnium tempestatum, IV, 6, 1.

Graphis pungere, Q. N. IV, 6, 2. — *graphis* confodit Eriphonem pop. romanus, Clem. I, 14, 3.

Gratiæ referenda iis qui inviti prosint, Benef. VI, 7, 1. — apud paucos post rem manet, I, 12, 2. — per quæ etiam felicibus referri possunt, VI, 29, 3. — *gratiam* referre beneficium an res per se expetenda, IV, 1, 1. — bene meritis referre quid tam laudabile? IV, 16, 3. — qui retulit sæpe ingratus est, IV, 21, 2. —

gratiae quantum demitur, tantum morae adicitur, Benef. II, 5, 2. — gratiam an retulerit beneficium grato animo accipiens, II, 33, 2. — an sibi quis referre possit, Benef. V, 7, 4. — referre sibi solus sapiens, Epist. 81, 9. — referre, et non reddere, dicimus, ibid. 8. — (ad) reddendam quae requirantur, Benef. III, 1, 4. — gratiae non sunt fortive agendas, in angulo, et ad aurem, II, 23, 4. — gratias nemine relatuio si beneficimus, optime est, IV, 41, 2 et 3.

Gratiae Iovis et Eurynomes filiae, aetate minores quam Horae, Benef. I, 3, 9. — cur tres, cur sorores, cur manibus implexis, ridentes, invoces, virgines, soluta veste, I, 3, 3. — Veneri comites datae, I, 3, 9. — apud quemdam poetam praecinguntur, I, 3, 7. — Gratiarum nomina, I, 3, 6 sq. — Gratis cur Mercurius adstet, I, 3, 7.

Gratuita vocamus quae carissime constant, Epist. 42, 5.

Gratus alicui impendio, Benef. III, 2, 4. — dicitur qui aliquid pro eo quod acceperat reddit, IV, 24, 4. — sum, non quia expedit, sed quia iuvat, Epist. 81, 48. — esse potest sola voluntate, Benef. II, 31, 4. — grati et ingrati comparatio, III, 47, 3. — grati simus adversus Deos I, V, 47, 6. — grato animo, nihil honestius, Epist. 81, 27. — gratiae videantur qui incommoda precantur his quibus obligati sunt, Benef. VI, 25, 1. — gratorum duo genera, IV, 24, 4.

Gravia an sint quae tardius moventur? Q. N. VII, 29, 4 sq.

Gregalia poma delectant si provenire maturius, Benef. I, 42, 4. — gregali tectorio inducta balnea Scipionis, Epist. 66, 8.

Gregibus maxima corpora vel vehementissima praecunt, Epist. 90, 3.

Grumentum quum obsideretur, etc. Benef. III, 22, 4.

Gryllus propter Xenophontem notus, Benef. III, 32, 2.

Gubernaculum tenendum sapiente fluctu, Epist. 108, 35.

Gubernator deteriora fiat temperate, Epist. 85, 28. — non gaudet navigio everso, 97, 40. — duas personas habet, 85, 29. — etiam qui in sicco, etc. Benef. IV, 24, 3. — gubernatoris temerarii et cauti comparatio, 44, 7. — maria et terras scrutatur, ibid.

Gulae libido insatiabilis et luxuria, Epist. 89, 22; 111, 25 sq.

Gulosi oculis, Q. N. III, 48, 6.

Guttam in arteriam asperare delapsam, necare, Q. N. VI, 2, 4.

Gyarus, C. Helv. 6, 4.

Gylippo Syracusis petenti vna est stella super lanceam, Q. N. II, 4, 42.

Gymnicum certamen, Ir. I, 44, 5.

Gyndes fluvius a Cyro in coecos rivos dispersus, Ir. III, 24, 4.

Gyrum angustissimum habet dies, Epist. 42, 6.

II

Habet (qui plus), plus incipit habere posse, Epist. 419, 9. — habent, et non habentur, Ir. I, 46, 8. — habere dicimur febrem, quum illa nos habet, Epist. 419, 12.

Habitus qualis conveniat, Epist. 5, 2. — animi rectus, 95, 57.

Hadriamum mare, Epist. 89, 19.

Hastaticum aequor, Q. N. III, 29, 7.

Haedi ignium caelestium facies cur
lis vocentur, Q. N. I, 4, 4.

Haemus aliquando aquarum inops
fuit, Q. N. III, 44, 2. — in Haemum
quem Gallosum gens se contulisset,
etc. ibid.

Hallucinationes ferendae quem-
admodum Iupiter fert in eplias posita-
rum, V. Beat. 26, 6.

Halo quid sit, Q. N. I, 2, 4. —
halones plures circa solem, VI,
3, 3.

Hannibal, Ir. I, 44, 4. — armis
vicit, vitiis victus est, Epist. 54, 5.
— Hannibalis crudelitas, Ir. II, 5;
2. — Victor Scipio, Br. Vit. 47, 4. —
eum fratre reponetur, ibid. — Han-
nibalum fomentum Campaniae enerca-
runt, Epist. 54, 5. — una hiberna
solvarunt, ibid. — Hannibale post
Cannas moenia circumsidente, Ir. II,
2, 5.

Haphe nos excepit in crypta Nea-
politana, Epist. 57, 4.

Harmodius et Aristogiton tyranni-
cidae, Benef. VII, 14, 5.

Harpago liberi epulandi appositus,
Ir. III, 45, 3.

Harpaste Senecae uxoris latua, et
caecam esse ne sciens, Epist. 50, 2.

Harpocras Claudii libertus, Lud.
43, 3.

Harpuspices colligentes membra,
Clem. I, 7, 6.

Hasta praetoris, Br. Vit. 44, 3. —
hasta sub civili capite venalia, Ir. I,
2, 4.

Nastulae contra fulmina, Q. N. II,
31, 2.

Haterii, oratoris celeberrimi, ce-
leritas in dicendo improbat, Epist.
40, 10.

Hauriendum est non quantum vis,
sed quantum capis, Epist. 408, 2.

Hebetatio nascitur ex assiduitate
laborum, Tr. An. 45, 2.

Hecaton quae transcribit, Benef. I,
3, 9. — regulam dicit difficilem, II,
48, 2. — Hecatonis dictum, Epist. 5,
6. — exemplum reprehensum ponit
Arcasilus, Benef. II, 21, 3. — prae-
clara sententia, Epist. 9, 4. — exem-
plum de Callistrato, Benef. VI, 37,
4. — quaestio, III, 28, 4. — Hecatonis
(ab) quaeritur si beneficium domino
servus dare possit, III, 48, 4.

Hecuba minor an Halena, Epist.
88, 5; — servit 47, 10.

Hederac idoneae eliciendis ignibus,
Q. N. II, 22, 4.

Helena an Hecuba minor, Epist.
88, 5.

Helice quomodo mersa, Callistha-
nes describit, Q. N. VI, 23, 3. — at
passim. — Halicem urbem vasta
concussio suppressit, VI, 25, 4.

Hebrae, Senecae matris, infelicitas,
C. Helv. 2, 4. — laus, 44, 2; 45,
3 sq. — pater, 46, 47. — soror,
47, 4.

Hemina sanguinis in potestate est,
etc. Tr. An. 44, 2. — heminam
propinquavit Caesar, Ir. II, 33, 4.

Hephaestion, fratrum pluribus locis
solum Lycii vocant, Epist. 79, 3.

Heracleoticum ostium Nili, Q. N.
IV, 2, 42.

Heracitus in publicum procedens
sebat, Ir. II, 40, 2; Tr. An. 45, 2.
— Heracliti dictum, Epist. 58, 20. —
dictum de dierum paritate, 42, 6. —
opinio de fulguratione, Q. N. II, 56,
4. — Heraclito cognomen facit ora-
tionis obscuritas, Epist. 42, 6.

Herbe nascuntur, et ad arcam spe-
ctat, Epist. 421, 45.

Herculaneis oppidi pars terrae
motu corruit, Q. N. VI, 4, 4; 26,

4. — in Hierulanensi villa a C. Caesare diruta, Ir. III, 27, 4.

Herodanus nodus, Epist. 87, 34. — *scyphus* condidit Alexandrum, 83, 21.

Herodes, C. Sap. 2, 4. — loquitur, Lud. 7, 4. — solus a Corinthiis civitate donatus, Benef. I, 43, 4. — totum orbem pererravit, Lud. 5, 3. — vivus ustus, Tr. An. 45, 7. — *Herculis* laus, Benef. I, 43, 3. — templum, Lud. 7, 4. — Liberique vestigia sequutus est Alexander, Benef. VII, 3, 4. — vestigia sequi indignatus Alexander, Epist. 94, 63. — appellatio Deo aptari potest, Benef. IV, 8, 4.

Hereditas equestris, Benef. III, 7, 6. — hereditatem iuriconsulti narrant nesciri posse, sed ea quae in hereditate sunt, VI, 5, 3.

Herenius Macer, C. Sap. 48, 4.

Hermachus, Epist. 33, 3. — ex tertia sorte ingeniorum, 52, 4. — *Hermachum* magnum virum fecit Epicuri contubernium, 6, 6.

Hesiodus maior aetate, an Homerus, Epist. 88, 5. — quae nomina, et cur Gratia imponerit, Benef. I, 3, 6. — *Hesiodo* Thalia Charis est, Homero Moss, Benef. I, 3, 10. — *Hesiodum* qui teneret servum magno pretio emit Calvisius Sabinus, Epist. 24, 6.

Herychia (ἀλὴ δρυϊνός), Epist. 92, 5.

Hiemavit tempestas, annus, equilo, Epist. 114, 18. — *hiemantibus* aquis dixit Sallustius, ibid.

Hiems nunquam aberravit, Q. N. III, 46, 2. — hiema eslor sub terris non est maior, IV, 2, 26. — quaeritur cur ningat, non grandinet, IV, 4, 4. — cur putei et specus caleant, VI, 43, 3.

Hieram faciunt raro cursores, Epist. 83, 4.

Hiero, rex Syracusanorum, Epist. 114, 17.

Hieronymi dictum, Ir. I, 45, 49. *Hilaritas* horum qui felices vocantur fleta est, Epist. 80, 6.

Hippias tyrannus, Ir. II, 23, 2.

Hippocrates in mendacio deprehenditur ob feminarum intemperantiam, Epist. 95, 22. — *Hippocratia* medicorum maximi exclamatio, Br. Vit. 4, 2. — secta alia est quam Aaclepladis, etc. Epist. 95, 9.

Hippoperis impositis cantherio velabatur, Epist. 87, 7.

Hispana machaera divisa est, Ben. V, 24, 3.

Hispania, Q. N. I, Praef. 7. — *Hispaniae* incolae Poeni, C. Helv. 6, 9. — in *Hispaniam* vadebat C. Pompeius ad debellandum, Epist. 94, 63. — in *Hispania* Pompeius F. arma movens, Br. Vit. 5, 6. — *Hispanias* a contextu Africae mare eripuit, Q. N. VI, 29, 4.

Hispani Corsicam coluerunt, C. Helv. 8, 2. — Germanos caedunt, Ir. I, 41, 3. — *Hispanis* immunitatem si princeps dederit, quantum singuli eo nomine debeant, Benef. VI, 49, 2. — *Hispanos* togatos videre Claudius constituerat, Lud. 3, 3.

Histriones non irati sunt, sed iratum agunt, Ir. II, 47, 4.

Historia distantiae opinionum circa solem, Q. N. VI, 3, 3. — *historiae* ingentis, minutissime scriptae et arctissime plicatae, recitator, Epist. 95, 2.

Historica lingua utitur Seneca, Q. N. I, 43, 3.

Historici reprehensi Q. N. VII, 16, 4. — *parelia* soles vocant, I, 21, 4. — *historicorum* mos, quum multa

mentiti sunt, Q. N. IV, 3, 4. — ab historicis quis unquam iuratores exigit? *Lad* 1, 2 et 3.

Homerius Achilles, *Tr. An.* 3, 11. — sacerdos allegat officia, *Benef.* V, 25, 4. — *Homericum versum* exclamans C. Caesar, *Ir.* I, 16, 29.

Homerus, *Epist.* 40, 3. — citatur, Q. N. VI, 26, 4. — maiore aetate fuerit an Hesiodus, quaestio iuvenil, *Epist.* 88, 5. — *Neptunum ensis*, *Dea* vinctum, Q. N. VI, 23, 4. — non fuit philosophus, quod modo Stoicus, modo Epicureus, modo Peripateticus modo Academicus dicatur, *Epist.* 88, 4. — *Odyssea* et *Iliade* consummata, principium operi suo adiecit, 88, 34. — *rotas figuli* ineminis, 90, 31. — uni *Gratiorum* nomen mutavit, et in matrimonium produxit, *Benef.* I, 3, 7. — *Homeri carmina* a *Polybio* conversa, C. *Polyb.* 26, 6. — de *Patria* a *Didymn* quaeritur, *Epist.* 88, 32. — *Homero Musa*, quae *Hesiodo Charis*, *Benef.* I, 3, 10. — unus servus fuit, C. *Helv.* 12, 3. — *Homerum* qui teneret servum emit *Calvisius Sabinus*, *Epist.* 27, 5. — intelligas quum audieris poetam, 58, 44. — quae fecere sapientem, 89, 5.

Homo quid, C. *Marc.* 11, 2. — in adiutorium mutuum generatus est, *Ir.* I, V, 5, 1 et 2. — non est tumultuarium opus, *Benef.* VI, 21, 5. — non ex veste aut conditione aestimandus, *Epist.* 47, 24. — magnis curis exemptus nil sperat aut cupit, *Benef.* VII, 1, 5. — contentus, non se mittit in dubium, *ibid.* — rationale animal est, *Epist.* 41, 8. — quid habeat commune cum animalibus, 76, 6. — ratione Deos sequitur, *ibid.* — o quam contempta res, nisi supra humanam surrexerit, Q. N. I, *Praef.* 4. — indus, ratio et societas mu-

nitus est, *Benef.* IV, 17, 2. — rationem proprium bonum habet, caetera communia cum animalibus, *Ep.* 76, 6. — saccus est, 77, 14. — sacra res, per lusum et iocum occiditur, 95, 33. — species est *Aristoteli*, *Senecae* genus, 68, 7. — hominis magno pondere castris, animam permanere non posse putant *Stoici*, 57, 5. — proprium, perfecta ratio, 76, 6. — homini ex homine periculum vitandum, 103, 4. — verecundo et honesto est miserrimum amare quem non iuvat, *Benef.* II, 18, 4. — homini dum vivit omnia speranda sunt, *Epist.* 70, 5. — homines quid aliorum amantius? ira infestius? *Ir.* I, 5, 2. — (ab) hoc exigitur ut praest hominibus, *Or. Sep.* 30, 5. — digna voluptas, non implere corpus, non sanguinare, cupiditates non irritare, *Ben.* VII, 2, 3 et 4. — quid sit optimum? ratio, *Epist.* 76, 6. — homines cur futuri avari, 32, 3. — mali sunt, fuerunt et futuri sunt, *Benef.* I, 10, 3. — proximi a diis, II, 29, 5. — quam carae sint Deo, VI, 23, 4. — quomodo aestimandi sint, *Epist.* 76, 24. — homines posteriores prioribus esse deteriores, Q. N. V, 15, 2. — *Iater* et *Deum* amicitia, *Proy.* 4, 4. — fortiter bonos *Deus* amat, 2, 4. — mane leonibus et ursis, meridie spectatoribus obiciuntur, *Epist.* 7, 6. — nesciunt quid velint, nisi momento quo volunt, 20, 5. — vitam suam simul amant et oderunt, 112, 3. — ad homines omnia pertinent, etiam si non omnia meliores faciant, 121, 2. non sunt qui ventri obediunt, 68, 3. — percunt, ipsa humanitas permanet, 65, 8. — sola ratio perficit, 76, 12. — non pudet gaudere sanguine alterius, 95, 31. — homicidium fraus ac perfidia vocatur, *Benef.* III, 15, 4.

sq. — delectus habendus, Tr. An. 6, 1. — quantum unus venter exercet! Epist. 95, 24. — praesumptioni multum dare solemus, 116, 5. — hominibus quomodo sit utendum, 95, 51 sq. — imperfectis, honesta sequi volentibus, Benef. II, 18, 5. — (cum) vive, tanquam Deus videat, 10, 5.

Homunciones nos sumus, Epist. 116, 6.

Honestamento ullo non eget, qui, etc. Epist. 66, 2.

Honestum quid vocatur, Epist. 76, 5, 8, 12. — per se expetendum, Benef. IV, 1, 3. — securum et expeditum est, Epist. 74, 30. — interritum ut in prociectu stat, ibid. — omne voluntarium, 66, 16. — omne in arduo quod est honesto proximum, Benef. II, 18, 2. — omne est iniussum et incoactum, Epist. 66, 17. — est securum et honestum, 66, 16. — est perfectum bonum, quoniam beata vita completur, 118, 10. — et bonum apud alios diversa sunt, apud Stoicos tantum divisa, 120, 1. — et iucundum idem esse nequit, V. Beat. 45, 1. — honesti amor etiam malis innatus, Benef. IV, 17, 3. — omnis comes ratio, IV, 10, 2. — et boni discrimen, Epist. 118, 10. — et boni notitia prima quomodo ad nos pervenerit, 120, 1.

Honores consuli et praetori qui sunt tribuendi, Epist. 64, 9.

Horae maiores aetate quam Gratiae, Benef. I, 3, 9.

Horatius Coctus solus implevit pontis angustias, Epist. 120, 7. — Horatii Coctus praecula verba, ibid. 8.

Horatius Flaccus quomodo infamem describat, Epist. 86, 12. — negat ad sitim pertinere, quo poculo aqua, aut quam eleganti manu ministretur, 119,

14. — Horatii verba Lud. 43, 2. — versus, Epist. 120, 22.

Hortensius, Ir. III, 37, 3.

Hospitalia fulmina, quae in sacrificiis ad nos Iovem arceant, etc. Q. N. II, 49, 3.

Hospitatus animus cognatus in homine, si, etc. Epist. 108, 19.

Hospitis ingrati poena, Benef. IV, 37, 3 sq.

Hospitium in solitudine quanti aestimatur, Benef. VI, 15, 5.

Hospitalis dedicavit Pavorem atque Pallorem, Frag. 34.

Hostis dum aperte perierat, veris testibus abrogavit fidem, Benef. VI, 2, 2. — nullus perniciosior, quam quem audacem angustiae faciunt, Q. N. II, 59, 4. — hostes tot, quot servi, proverbium, Epist. 47, 3 et 4.

Hostis quidam nefandae obscenitatis, Q. N. I, 46, 4.

Humanas sortis iniqui aestimatores culpantur, Benef. II, 29, 1. — humani officii formula, Epist. 95, 52. — humana res videri in deterius habi, stare tamen eodem loco, I, 40, 1. — in humanis rebus quid praecipuum sit, Q. N. III, Praef. 10.

Humanitas permanset, quam homines pereant, Epist. 65, 8. — vetat superbum esse adversus socios, 88, 26. — humanitatem colamus inter homines, Ir. III, 43, 5.

Hydra multa habens capita, Epist. 113, 8.

Hyperbola nunquam tantum sperat quantum audet, Benef. VII, 23, 2.

Hypocritae notatur, Epist. 5, 1 et 2.

Hyrcani ab Alexandro vastati, Ep. 113, 23.

Hyrdianum, Cariae urbs, Q. N. III, 49, 1.

Iectura turpissima quae per negligentiam fit, Epist. 1, 1.

Ienus pater, Lud. 9, 1.

Iapyx ventus Calabriam infestat, Q. N. V, 17, 4.

Ionismos, Epist. 95, 67.

Idea: *Eido*; Aristoteli forma, Ep. 65, 1. — quid ab idea differat, Epist. 58, 17 sq.

Ideae, deorum mater, C. Sap. 18, 5.

Ideae definitio et explicatio, Epist. 58, 15. — *ideae* Platonis, Q. N. I, 14. — quid utilitatis adferant, Epist. 58, 20 sq. — Platonice, ibid. 23.

Idola hominum ab ipsa visa, Q. N. 1, 3, 8.

Idomeneus ex epistolis Epicuri clarus, Epist. 21, 3. — ad Idomeneam nobilis sententia Epicuri, 21, 7. — Idomenon scribitur de occasione capienda, 22, 4.

Ignis an terrae motus causa, Q. N. VI, 9, 1 sqq. — quaedam etiam creat, V, 6. — exitus mundi est Stoicis, III, 13, 4. — masculus, et femina, III, 14. — mirabilis in Lycis quem incolae *Hephaestion* vocant, Epist. 79, 3. — quemadmodum fiat, II, 25, 1; II, 23, 2. — aurum probat, fortes viros miseria, Prov. 5, 8. — quo clipeus fulsit, citius exstinguitur, C. Marc. 23, 3. — vivacior qui eum difficili materia commissus, est, ibid. — natura in verticem surgit, et si nihil prohibet accendit, Q. N. II, 24, 2. — qui nascitur in nubibus primum non est aqua, sed aër spissus, 26, 1. — missus in aquam sonat, dum exstinguitur, Q. N. II, 55, 1. — occupat mundum et in se cuncta vertit, III, 13, 1. — quomodo e nubibus gignatur, II, 26, 1 sq. — ignem aqua inesse, Q. N. II, 26, 2. — terrae mo-

tuum eandem esse aliqui putant, VI, 9, 1. — de igne, sitne in nubibus an ad tempus fiat, et unde proferatur, varias opiniones, II, 12, 1; 25, 1. — ignes terris operti, Q. N. II, 10, 4. — non in inferiora aliqui ferri solent, Q. N. II, 13, 2. — ignium plura genera, I, 14, 1 sq. — in aëre multae variaeque facies, I, 1, 1. — in aëre visorum causae, I, 1, 2 sq. — ignes aliqua potentia deprimit quae non est in caelo, II, 13, 3. — ignibus eliciendis idoneae laurus et hedera, II, 22, 1.

Ignitacula antiqua, Q. N. II, 22, 2.

Igniculi, Q. N. I, 1, 12.

Ignominia nihil detrahit sapientis virtuti, C. Helv. 12, 3. — (plus quam) est mors ignominiosa, ibid.

Ignorantibus aegris quaedam agenda sunt, Br. Vit. 18, 5.

Ignoscere quid sit, Clem. II, 7, 2. — ignoscendum magis cupienti vulnus quam insulam hosti, It. III, 43, 4.

Ilex, quid? Q. N. III, 27, 5.

Ilia an *Odyssea* prior scripta, inopie quaeritur, Brev. V, 13, 2.

Illiteratus quis est, Benef. V, 13, 4.

Imago obscenitatis adnota, Benef. III, 26, 2. — i. e. simile, Epist. 92, 20. — qua utebatur Attalus, 72, 10. — imaginem suam quidam ubique vident, Q. N. I, 3, 8. — imagines in atrio positae, Benef. III, 28, 1. — magnorum virorum, incitamenta animi, Epist. 64, 8. — non solis poëtis concessae, Epist. 59, 5. — cur adhibendae in orationibus, ibid.

Imaginarium honoris verborum, C. Sap. 3, 4. — imaginaria (in) paupertate se exercere ad veram, Epist. 20, 11.

Imbecillus est qui propter dolorem moritur, Epist. 59, 33.

Imbres an omnibus contrarii cursus cause sint, Q. N. III, 7, 4. — bonis et malis communes, Benef. IV, 28, 2.

Immanueta mansuete tractanda sunt, Ir. III, 27, 3.

Immortale (quid) mortales manus fecerint, C. Polyb. 20, 4.

Impatientia quid, Epist. 9, 4.

Impedimenta qui primus appellavit, Epist. 87, 9 et 10.

Impendium sentire, Benef. III, 8, 4.

Imperare sibi, maximum est imperium, Epist. 113, 24. — medicorum est, Ir. I, 16, 3. — imperanti remissius, melius pareat, Clem. I, 24, 4.

Imperandi non est unum genus, Clem. I, 16, 4.

Imperator Romanus (M. Cur. Dentatus), Benef. VII, 7, 5. — imperatoris Romani vox laudat, ibid. — Scipionis gloriosa mors, Epist. 24, 9 et 10. — imperatori etiam victo quando laus debetur, Benef. VII, 13, 3. — tanquam imperatorem videre (de medico), VI, 16, 2.

Imperia penes quos esse soleant, Ir. II, 16, 4. — vetera in flora cedere, Q. N. III, Praef. 9.

Imperiosus ex intra limen, foris humilis, Benef. III, 28, 5. — imperiosum patrem vicit Antigonus, III, 37, 4.

Imperitos (spūd) magna pars mali est novitas, Epist. 76, 26.

Imperturbatus quis Peripateticis, Epist. 85, 2.

Impluere leviter, Q. N. I, 6, 2.

Impingere epistolam ingentem, Ep. 95, 3. — in litam ac molestiam, 117, 4. — inquam, Tr. An. 10, 1. — naturae munus suum, Prov. 6, 7.

Importunum mare, C. Helv. 8, 4.

Imprecatio quae gravissima, Epist. 110, 2.

Improbands civibus parcendum, Clem. I, 5, 1.

Improbi argumentum interdum risus, etc. Epist. 52, 12.

Imprudentium ista fiducia est, Benef. IV, 34, 4.

Impudicitiae commentae genus, Epist. 95, 21.

Impudiciam demonstrat, incessus et manus mota, etc. Epist. 52, 12. — ab impudico an captivus se patitur servari, Benef. II, 21, 1.

Imputat pereuntis dies, Ir. III, 43, 3.

Imputatores sunt qui malint perdere quae praestiterint, quam, etc. Benef. II, 17, 5.

Inadificare vix dictum, C. Marc. 2, 3.

Inestimabile bonum est suum fieri, Epist. 75, 14.

Inagibilis et iners non est aër, Q. N. V, 5, 2.

Inagitati terroribus, Epist. 75, 13.

Inani aëri quidam permiscunt, Q. N. II, 7, 4.

Incantatio grandinum et omnino tempestatum, Q. N. IV, 6, 4.

Incomiti, Ir. II, 16, 4.

Incessus violis luxu diffluentium, Q. N. VII, 34, 5.

Inclinatio, terrae motus species, Q. N. VI, 24, 2.

Incomitata lectica, Epist. 22, 7.

Inconmoda amo iure bona vocari possunt, Epist. 71, 6. — quaedam pro his sunt quibus accidunt, Prov. 3, 2.

Incomprehensibilis (tam) amor, Clem. I, 12, 2.

Inconstantia animorum, Tr. An. 2, 5. — inconstantiam habet sapiens; sed minus vagam, Epist. 85, 7.

Incontinentens (tam) sui nihil nat quam magna vis undae, Q. N. III, 30, 5.

Incurrit quem iniuria, non est magnus animus, Ir. III, 5, 6.

Indeclinabilis iustitia, Ep. 74, 28.

Indefatigabilis vigilis, Ir. II, 42, 7.

Indepravata virtus, Epist. 75, 45.

Index philosophorum, Ep. 39, 2.

Indi, Q. N. V, 48, 9. — ab Alexandro dormiti, Ep. 413, 23. — Indos inter quid Macedonicus sermo, C. Helv. 6, 4. — apud Indos mel in foliis arundinum invenitur, Epist. 84, 3.

India (in) quum vagaretur Alexander, Ep. 59, 42. — (in) ex amnes, XVIII gentes esse prodidit Seneca, Frag. 5.

Indicem mare, Q. N. IV, 2, 3.

Indifferentia a Graecis ἀδιάφορα vocatur, Epist. 82, 8 et 9. — et Media, Epist. 82, 42. — alia aliis portiora, V. Beat. 22, 3.

Indigere et opus esse differunt, Epist. 9, 42.

Indigna putamus, quae incopinata sunt, Ir. II, 30, 3.

Indignatio quorundam dementissio, Dr. VII, 2, 5.

Indolentia, Epist. 66, 42. — bonum non est, 87, 16.

Indolescere est veterari et infelicitis animi, Ir. I, 16, 25.

Indormiens sibi somnus segnis, V. Beat. 10, 2.

Indulgendum animo et otium dandum, Tr. An. 15, 44.

Indulgentia patrum et matrum diversa, Prov. 2, 3.

Industria miseria est delicatis, Ep. 74, 22.

Inemendabilis status, Epist. 106, 6. — inemendabiles quid faciat, Epist. 97, 9.

Inermis adire locum obsessum mil- to hoste, C. Marc. 9, 2.

Inertes et inepti vocantur philosophi, Epist. 76, 3.

Inestercitata mens quaedam contrahere non potest, Epist. 94, 29.

Inexpugnabilis quorundam lapidum duritia, C. Sep. 3, 7.

Infamia, unius malignus sermo, Epist. 402, 42.

Infans est irrationalis, Epist. 418, 14. — crines laceravit matris, C. Sep. 44, 2. — sputo aspersit, ibid. — infantes Germani et Parthi statim arcum tendunt, Epist. 36, 7. — in infantibus non est summum bonum, 124, 9.

Infatigabile quiddam est virtus, V. Beat. 7, 1.

Infatuat quemque pro sua portione adulatio, Epist. 59, 13.

Infector gratuitus, Q. N. III, 25, 3.

Infelicitas consummata ubi turpia non solum delectant, sed placent, Epist. 39, 6.

Infelix arbor, Ir. III, 45, 4. — infelicio nullus cui nihil adversi unquam accidit, Prov. 3, 3.

Inferus carcer in quo ingens latet Orci, Epist. 82, 45. — inferna fulmina, quum e terra exsiliunt ignes, Q. N. II, 49, 3.

Inferorum metus sunt vani, Epist. 24, 47. — inferum furia et monstra, Ir. II, 35, 5. — inferos terribiles fabula facit, C. Marc. 49, 3. — ad inferos descendit Claudius, Laug. 13, 4.

Infirmi sumus ad omne tolerandum, Tr. An. 2, 13.

Infitationes, circumscriptiones, fraudes, etc. Ir. II, 9, 1.

Infitiator ac fraudulentus, Benef. III, 47, 3.

Infractam aetatem territare, Dr. Vit. 5, 1.

Infractus animus, V. Beat. 23, 3. — infracta mulier et antiqua quam nescit matrimonium vocari adulterium, Benef. III, 16, 3.

Infulas loco miseriarum habere, C. Helv. 43, 4.

Ingeniscere, V. Beat. 23, 1.

Ingenium beatissimum sub qualibet cute latere potest, Epist. 66, 1. — nullum magnum sine dementitae mixtura, Tr. An. 45, 46. — leve est, quod ad vocem et accidentia erigitur, Epist. 56, 11. — ingenii publicandi gloria, 7, 7. — ingenia quo illustriora, eo breviora, C. Marc. 23, 3. — ingenia Deus ex occulto magister producit, Benef. IV, 6, 6. — ingenuorum dignatio nunquam interit, Epist. 31, 6. — monumenta etiam indigna publicavit editio, Benef. IV, 28, 3. — triplex genus, Ep. 52, 2 sq.

Ingenita animal aliena causa ad vitam reverti, Epist. 104, 4.

Ingratus animus, omnium vitiorum maximum, Benef. I, 10, 4. — quem iniuriam inferat, I, 10, 4 sq. — qui remotis arbitris agit gratias, II, 23, 2. — qui beneficium accepisse se negat, quod accepit, III, 4, 2. — saepe est qui reddit quod accepit, III, 7, 5. — cui de hereditate, aut de legato vacat cogitare, IV, 20, 2. — saepe qui retulit gratiam, IV, 24, 3. — L. Sulla, qui patriam durioribus remediis sanavit, V, 46, 3. — in patriam Coriolanus, V, 46, 4. — Catilina, ibid. — C. Marius, ibid. 2. — L. Sulla, ibid. 3. — C. Pompeius, ibid. 4. — C. Caesar, ibid. 6. — non sine nostro pudore protrahitur, VII, 29, 1. — qui beneficium reddidit sine usura, Epist. 81, 16. — ingrati actio su iuste delur, Benef. II, 7, 4. — huic actioni nemo iudex

aut idoneus, III, 8, 1. — animi vitium cur tam frequens, I, 4, 1. — hospitis poena narratur, IV, 38, 4 sq. — ingrato cur nulla lex posita, IV, 47, 4. — notò an vir bonus beneficium dare debeat, IV, 26, 4. — alicui consilium dandum, aequum horrire permittendum, et via monstranda, IV, 29, 1. — ingratum oeminem esse probatur, V, 42, 3. — ingrati publici sumus omnes, V, 47, 2. — plures erunt si nulla adversus ingratum detur actio, III, 16, 4. — etiam de ingratia queruntur, III, 4, 4. — omnes miseri, Epist. 81, 20. — quemadmodum ferendi sint, Benef. VII, 26, 4. — quomodo possint grati effici, I, 2, 3. — ingratorum duo genera, VI, 26, 4. — multa genera, III, 4, 4. — plurima exempla exponuntur, V, 46, 4 sq. 47, 4 sq. — poena, III, 47, 4 sq. — causa non sunt committenda beneficia, Epist. 81, 4 sq. — turba non debet tardiores ad bene merendum facere, Benef. I, 4, 9. — ingratos ipsi facimus, I, 4, 4. — quid maxime faciat, II, 26, 4. — ingratis excusationes sunt praecidendae ad quas refugere possint, Benef. VII, 46, 4.

Ingratissimus omnium qui beneficiorum oblitus est, Benef. III, 4, 3.

Ingratitudo an impunita esse debeat necne, Benef. III, 6, 4 sq. — ingratitude malis, IV, 47, 4 sq.

Inhabilis intentioni spiritus, quem, etc. Epist. 15, 3.

Inguen (per) vulnere accepto L. Drusus cecidit, Tr. Vit. 6, 2.

Iniqua quae indicari soleant, Ir. II, 30, 3.

Iniquus nihil quam fieri heredem patris odii, Ir. II, 34, 3.

Initia rerum in potestate nostra

sunt, exitus fortunae est, Epist. 14, 14.

Initiamenta, Epist. 90, 29.

Initiati tantum a sanctiora sacrorum norunt, Epist. 95, 64.

Iniuria alicui fieri potest, nec tamen ille accipere, C. Sap. 7, 3. — beneficio contraria, Benef. III, 22, 2. — iniuriae et contumeliae discrimen, C. Sap. 4, 4. — opinioni non facile credendum, Ir. II, 22, 4. — poena, Ir. III, 26, 2. — vindicandae tres scopi, Clem. I, 22, 4. — iniuriam quanto satius sapari quam ulcisci, Ir. III, 27, 4. — iniuria sapiens non potest affici, C. Sap. 2, 4 sqq. — iniuriae altius quam merita descendunt, Benef. I, 1; 8. — quomodo nos moveant, Ir. III, 31, 4. — iniuriarum materia latissime patet, C. Sap. 9, 4. — iniurias iniuriis repensare honestum non est, Ir. II, 32, 4. — sapienti tolerabiles esse, Epicurus; iniurias non esse, Stoicus dicit, C. Sap. 45, 3. — iniuriis dominorum in servos positus iudex, Benef. III, 22, 2.

Innocentiam quomodo se quisque dicat, Ir. I, 14, 5.

Inobsequens arti, Q. N. I, Praef. 15.

Inobservatus cursus multa feret, quae reprehendere velis, Epist. 40; 43. — inobservatum tempus, Q. N. III, 26, 7.

Inoperta veritas ac confessio, Ot. Sap. 30, 4. — inoperto capite luxuriari, V. Beat. 43, 2.

Inopiae metus, Epist. 14, 3. — remedium quid sit, quaeritur, Epist. 110, 7.

Inquilinus (faber), Epist. 56, 4. — inquilini philosophorum non discipuli, Epist. 108, 5.

Inquisitio publicorum, secreto-

rumque, terribilimum vitium, Tr. An. 12, 4.

Inquisitorem veterem amicum habebat Tiberius Caesar, Benef. V, 25, 2.

Insania, Clem. 2, 42. — ex ira nascitur, Ir. II, 36, 4. — publica et quae medicis traditur, nihil differunt, Epist. 94, 47. — muliebris, Benef. VII, 9, 4. — insaniae hilare genus, Epist. 39, 6. — insaniae et irae vicinitas, Epist. 48, 40. — insaniam hilarem insanire, V. Beat. 42, 4. — hilarem unius horae, longi temporis taedio pensat ebrietas, Epist. 59, 16. — insaniam quidam e sapientibus viris brevem esse dixerunt, Ir. I, 4, 2. — publicam inter et hanc quam medici timentur parva differentia, Epist. 94, 47. — praecceptis nemo curat, 94, 36.

Insanire aliquando iucundum est, Tr. An. 15, 16.

Insanum vultus habitusque demonstrat, Epist. 52, 42. — insanis suffragium et iurisdiclio committitur, Benef. II, 35, 2. — insanos, quibus meus nota est, non erepts, denuntiatio et castigatio coërcuit, Epist. 94, 36.

Insuscipibile quid sit inventum, Epist. 118, 16.

Inseparabile aliquid inter se habent bonum et honestum, Epist. 118, 10.

Insingula concupiscuntur, etiamsi parum nota sunt, Epist. 105, 3.

Impioere nosmetipsos debemus, Tr. An. 4, 4.

Inspuere dissenti, Ir. III, 38, 2. *Instabile* quod evenit fortuito, Br. VII, 47, 2.

Institores artificiorum sordidissimorum, Benef. VI, 17, 4. — delicata-

rum mercium iuventus corrupta locupletat, VI, 38, 3.

Insolentia hominum exagitata, Benef. III, 29, 1.

Insula in Aegaeo mari surrexit, Q. N. II, 26, 3. — insulae an certiora soli, Q. N. VI, 26, 4. — natales, Q. N. III, 25, 6. — Calaminiae in Lydia, Q. N. III, 26, 6. — diversis temporibus e mari prodentes, Q. N. VI, 21, 2. — novae mari emersisse, VI, 21, 11. — insulae terrae motibus non esse expositas, VI, 26, 2.

Insulam arte incredibili suspendere Benef. VI, 15, 5. — insulae Romanae cadentes, VI, 32, 5. — Verbis Romanae, II, 14, 2. — quaedam ea se concepere flammam, II, 14, 2. — insularum parietes ruinosi et exesi, Ir. III, 35, 4.

Inanurrare diis turpissima vota, Epist. 10, 5.

Intabescere dolori quid iuvat, C. Polyb. 24, 1.

Intelligere inter et facere, VI, 32, 1.

Intelligibilis an sensibilis sit bonum, Epist. 124, 2.

Intemperantia litterarum, Epist. 106, 11. — intemperantiae vituperium, Q. N. IV, 13, 2 sq.

Intempestum aëris ostendunt inflata nec ad lectum cedentia, Q. N. II, 6, 2. — ostendit spiritus, velocitas eius et deductio, 8, 2.

Incipiunt quomodo affectus, Ir. II, 4, 1.

Intercoepidinem habet morbus longus, Epist. 78, 16.

Intercessorem (per) mutuari, Epist. 119, 4.

Interemptor sui a quibusdam damnatur, a Seneca laudatur, Epist. 70, 10.

Interitum omnia obnoxia, Epist. 91, 11 sq.

Interiungere, quomodo dicatur, Epist. 83, 6.

Interpretes, nunquam auctores, Epist. 33, 8. — sub aliena umbra latentes, nihil habent generosi, ibid. — nunquam ausi facere aliquando, quod diei didicerant, ibid.

Interpungunt Latini, dum scribunt, Epist. 40, 10 et 11.

Interquiescere, Epist. 25, 2; 46, 2; 78, 8.

Interrogatio, I. e. syllogismus, Ep. 82, 8 sqq.

Interrogationulas necere, Epist. 82, 25.

Intervallis distinguimur, exitu acquiescitur, Epist. 99, 9.

Intervellere barbam, Epist. 114, 20.

Inundatio universalia Stoicorum opinione futura consideratur, Q. N. III, 27, 4.

Involuntinario robustior, Q. N. I, Praef. 4.

Invectionum gaudium fundamento caret, Epist. 23, 4.

Inventa nulla cur obliterentur, Q. N. VII, 32, 3. — inventuris non obstant, Epist. 79, 5. — sapientiae et inventores yeneremur, Epist. 64, 5.

Inventio cuius rei difficilis, Benef. VII, 1, 6.

Inventis si contenti fuerimus, nunquam invenietur, Epist. 33, 9 et 10.

Inventores sapientiae et inventa venerandi, Epist. 64, 5.

Investiunt focus mater aut uxor, Epist. 94, 6.

Invidantium quam mirantium magnus populus est, V. Beat. 2, 3.

Invidia, perniciosum optimis telum, Epist. 74, 4. — ingratos facit, Benef. II, 26, 1. — vitanda, Epist. 11, 9. — invidiam (sic) effugies, si te non ingesseris oculis, si bona tua

non iactaveris, si scieris in sinu gaudere, 105, 3.

Invisior vox, Ir. II, 35, 5.

Invitos homines multa denudant, Tr. An. 15, 8.

Invitum nihil faciendum, Epist. 61, 2.

Involuntissima res, Q. N. VI, 5, 2.

Invulnerabilis animus, Epist. 9, 2 — invulnerabile est, non quod feritur, sed quod non laeditur, C. Sap. 3, 5.

Iocis temperatis delectamur, immodicis irascimur, C. Sap. 16, 3.

Ionium mare, Epist. 89, 19.

Iphieratis (alii *Antisthenis*) responsum, quom ei mater barbara obiecta esset, C. Sap. 18, 5.

Ira quid, Ir. I, 13, 3; 4, 1; II, 2, 1. — quo distet ab iracundia, I, 4, 1. — utilis quia pugnaciores facit, I, 13, 2. — facit protervos et audaces, ibid. — est concitatio animi pergentis ad ultionem, Ir. II, 3, 4. — per se deformis et minime metuenda, II, 11, 3. — quid laboriosius, II, 12, 4. — perturbat artem, II, 14, 5. — utilis quia contemptum effugit et malos terret, II, 11, 1. — habet aliquam voluptatem, II, 32, 4. — immodica gignit insaniam, Epist. 18, 10. — tam ex amore nascitur, quam ex odio, ibid. 11. — affectus ex omnibus maxime rabidus, Ir. I, 4, 3. — voluntarium animi vitium, II, 2, 3. — an ult secundum naturam, I, 5, 1. — an quia utilis saepe fuit, assumenda sit, I, 7, 1. — brevis insania, I, 1, 2. — cur vitanda, Epist. 18, 11. — feritatis et crudelitatis procreatrix, Ir. II, 5, 1. — iudicione an impetu incipiat, Ir. I, 4, 1. — muliebres maxime et puerile vitium, I, 16, 25. — permiciosa servientibus, III, 16, 1. — quomodo excidenda, vel certe re-

frascenda sit, III, 1, 1. — sitne ad magnitudinem animi necessaria, I, 16, 22. — sitne necessaria adversus hostes, I, 11, 1. — se profert et in faciem exit quanto minor est, I, 1, 5.

sitne poenae cupiditas, I, 3, 1. — sitne virtutis calcar, III, 3, 2. — aliena quomodo lenienda sit, III, 39, 1. — irae causae, II, 18, 3 sqq. — comites, II, 13, 3. — comparatio cum caeteris affectibus, III, 1, 2 sq. — contentio cum luxuria, III, 5, 3. — est poenae exigendae cupiditas, non facultas, I, 3, 2. — deformitas et periculum, II, 36, 2 sq. — effectus et damna, I, 2, 1 sq. — foeditas, III, 1, 3. — incitamenta varia, II, 2, 1 sq. — inconstantia, I, 16, 10 sq. — ineptitudo ad iudicia et sententias ferendas, I, 16, 12 sq. — irritamentum primum reprimendum, I, 8, 1. — locus, II, 19, 2. — pertinacia in iudiciis et sententiis ferendis, I, 16, 15 sq. — remedia duo, II, 18, 1. — remedium maximum mora, II, 28, 8. — et iustitiae vicinitas, Epist. 10, 12. — ingentis exitus est furor, 18, 11. — et iracundiae discrimen, Ir. I, 4, 1. — et praepotentum exempla, III, 14, 2. — sitne aliqua voluptas, II, 32, 1. — iramne temperemus, sed ex toto removeamus, Ir. III, 42, 1. — iram supprimi posse, exemplis demonstratur, III, 14, 2 sq. — incendit vinum, II, 19, 5. — definit Aristoteles cupiditatem doloris reponendi, I, 3, 3. — ira caret dominia praeter hominem, I, 3, 4. — irae feminarium et puerorum acres magis quam graves, II, 19, 4. — irarum differentiae, 4, 2.

Iracundia nunquam admittenda, interdum simulanda est, Ir. II, 14, 2. — simplicitatis indicium, III, 4, 4. — multos mancos et debiles facit, III, 28, 3. — iracundiae levissima

initia, III, 30, 1. — solertia ad fingendas furoris causas, I, 16, 17. — iracundiae quinam opportuni sint, II, 18, 4. — iracundiam nil magis alit quam luxuria intemperans, II, 26, 1. — habet sapiens, sed placabilem, Epist. 85, 7.

Iracundi simplices dicuntur, Ir. II, 16, 4. — iracundos facit educatio mollis, II, 21, 4. — quae concitant, II, 30, 2. — iracundis quae sequenda, quae vitanda aut, III, 5, 2 sq. — iracundissimi senes, infantes et aegri, I, 43, 3. — iracundissimae pro corporis capiti apes, Clem. I, 49, 2.

Irascuntur boni viri pro suorum iniuriis, Ir. I, 42, 3. — ne irascamur, quomodo praestetur, III, 5, 2. — irascantur qui in iocuncos aeviunt, II, 5, 1. — iracina debeant boni viri pro suorum iniuriis, I, 42, 4. — ne debeat sapiens, II, 7, 1. — irasci punientem non decet, I, 45, 3. — irasci quibus soleamus, et quam recte, II, 26, 1. — irascentium verba minacia sunt, mens trepidissima, I, 16, 27. — irati descriptio, I, 1, 3. — transfoderunt corpora amata, II, 36, 5. — irati an vocis emittant quae magno emissae videantur animo, I, 46, 24. — iratorum habitus qualis, Ir. II, 35, 3. — iratis profuit adapeisae speculum, II, 36, 4. — irascendumne sit malis et peccantibus, I, 14, 3.

Iris remota excusae aquae, Q. N. I, 5, 5. — fullonum in aquarum guttis, I, 3, 2.

Iris (sidus). Vid. *Arcus*.

Irrationabilis animi pars bipartita est, Epist. 92, 7.

Irremediabilis factio, Epist. 114, 6.

Irritamentum primum irae spernere debemus, Ir. I, 8, 4. — irritamenta feda et caduca ira, timor, I, 43, 3.

Isocrates Ephorum a foro subduxit, Tr. An. 6, 2.

Ister fl. Q. N. I, Praef. 2, 4, 7, 49. — cum mundo coepit, 3, 22. — circum Istrum vagarum gentium tolerantia, Prov. 4, 13.

Italia praepotens, C. Helv. 8, 1. — rivis abundat, Q. N. 3, 6. — Italiae latius quod infero mari alluitur, maior Graecia fuit, C. Helv. 6, 9. — locis quibusdam pestilens vapor exhalatur, Q. N. VI, 28, 1. — Italiam inter et Siciliam iactatus Vlysses, Epist. 88, 6. — in Italia virga aquae immensa lapidescit, Q. N. III, 20, 3.

Italico agro acquisito mos erat pomorum proferre, Br. Vit. 44, 2.

Ithacae ad saxa propebat Vlysses, sicut Agamemnon ad Messenarum nobiles muros, Epist. 66, 26.

Iter angustum transeuntium rixae escitat, Ir. III, 35, 1. — iter ingredientibus quid adclamari solitum, Q. N. VI, 32, 6. — itinera urbana ac peregrina, Epist. 31, 9.

Iuba rex, Epist. 71, 9. — Iuba et Petreus se mutuo interemerunt, Pr. 2, 8.

Iucunda ut nobis sint sola honesta, quid faciendum, Epist. 23, 42. — iucundius amicis habere quam facere, 9, 5. — iucundissima est aetas deventa iam, non tamen praeepta, 42, 4.

Iudaei, secleratissima gens, Pr. 36.

Iudex et arbiter, Benef. III, 7, 4. — ex turba selectorum, III, 7, 6. — ingrati actioni nemo sat idoneus, 3, 48. — quomodo in puniendo affectus esse debeat, Ir. I, 46, 4 sqq. — iudices ex longinquis regionibus evocati, Ir. III, 33, 4. — Clodiani a senatu petierunt praesidium, Epist. 97, 5.

Iudicio favor officit, Tr. An. 2, 10. — iudicium accipere, Epist. 121, 4. — iudiciorum fremitu basilicae resonant, Ir. III, 33, 1. — iudiciis ex alienis toti pendemus, Ot. Sap. 28, 3.

Iugum nullum tam arctum quod non ducentem laedat, Ir. III, 16, 1.

Iugurtha, Tr. An. 11, 9. — Iugurtham per Allicae deserta quum sequeretur Maius, ambitio ducebat, Epist. 94, 66.

Iuliae duae proneptes Augusti a Claudio occisae, Lud. 10, 2.

D. Iulium plures amici confecerunt quam inimici, Ir. III, 30, 3. — Vid. ad C. *Iulius*. — Iulio (a D.) an vitam accipere debuerit M. Brutus, Benef. II, 20, 1.

Iulius latam clavum Sextio dedit, Epist. 98, 13. — Julius Caesar victoria liberaliter usus est, Ir. III, 30, 3. — I. Caesari quomodo beneficia veteranus quidam in memoriam revocaverit, Benef. V, 24, 1. — I. Caesari talus in Hispania tortus, ibid. 2.

Iulius Gracinus de Aristone philosopho rogatus quid responderit, Epist. 29, 5. — Vid. *Gracinus Iulius*.

Iulius Montanus. — Vid. *Montanus Iulius*.

Iulius mensis, Lud. 7, 4 | Epist. 86, 15.

Iumenta fortis dorso quare sint, Epist. 76, 5.

Iunius Praetorius, Lud. 13, 3.

Iunior Lucili, cui Seneca naturales quaestiones inscripsit, nomen, Q. N. III, 4, 1.

Iunio mensis, Epist. 86, 15.

Iuno singulari adsignata, Lud. 8, 4; Epist. 110, 1. — Iunoni speculum tenere, 95, 47. — Iunonem maluit vocare sororem suam, festivissimam omnium puellarum, quam omnes Veavrem vocarent, Lud. 8, 1.

Iupiter an fulmina mittat, Q. N. II, 41, 4 sq.; 42, 1 sq. — et qualis

Iupiter, II, 45, 4. — an fulminibus interdum levioribus utatur, ibid. 41, 2. — Capitolinus, C. Helv. 10, 2. — opt. max. quis, Benef. IV, 7, 1. — postarum inepitias fert, Br. Vit. 16, 3.

— Catonem spectare quid habet pulchrius, Prov. 2, 6. — omnia habet; sed nempe aliis tradidit habenda, Epist. 73, 13. — quo antecedit virum bonum, 73, 12. — quod mittit fulmen solus, cur placabile, Q. N. II, 43, 1. — retrogradus, VII, 25, 3. — uni

Vulcano crus fregit, ex uxorem suspendit, Lud. 14, 4. — voluptate delinitus noctem duplicavit, Br. Vit. 16, 3. — Iovi allocutio, Epist. 107, 10. — color, Q. N. I, 1, 6. et Eury-

womes filiae Gratiae, Benef. I, 3, 9. — filius Alexander, Epist. 59, 13. —

ipsius aule cellam apponit convivium vasa fictilia, 95, 72. — vita resoluta mundo, 9, 13. — Iovi lintes et strigiles ferre, 95, 47. — tres nutumbae, Q. N. II, 4, 1. — de felicitate contraveniens facienda, 110, 17. — Iovem

ad pugnam vocavit C. Caesar, Ir. I, 16, 29. — adulterum faciunt aliqui, V. Best. 26, 6. — plus non posse quam virum bonum dicit Sextius, Epist. 73, 14. — cum Iove de felicitate quis contendere possit, 25, 4. — (cum) reponi, Br. Vit. 17, 4.

Iurare in totum gravi viro parum convenit, Frag. 3. — Iurandi modus, Benef. III, 27, 159. — iurabatur religiose per fictiles deos, C. Helv. 10, 2.

Iurgium familiare non iudicem sed arbitrum quaerit, Frag. Nov. 4.

Iurisconsultus, Benef. V, 49, 8. — iurisconsulti negant quidquam publicum usurari, Epist. 79, 6. — negant hereditatem, sed ea quae

sunt in hereditate usucapi posse, Benef. VI, 5, 3. — iurisconsulti pallidi, graciles, Lud. 12, 1. — fortunae suae deplorantes, ibid. — iurisconsultorum acutae ineptiae, Benef. VI, 5, 3. — verbo uti, Q. N. II, 1, 1. — iurisconsultorum responsa valent etiam non reddita ratione, Epist. 94, 27.

Iurisdictio insanis committitur, Br. Vit. 17, 1 sq.

Ius et furi dicitur, Benef. IV, 28, 4. — ius Quiritium et ius naturale, Q. N. III, 14. — iure civili omnia regis sunt, Benef. VII, 4, 2. — omne eradit una peregrinatio, Frag. Nov. 2.

Iusso, pro *hussu*, Epist. 58, 3.

Iustitia Stoicis animal est, Epist. 113, 10. — iodeclinabilis, 74, 28. — est merentem laudare, ergo utriusque bonum, 102, 19. — iustitiae quod est corpus? animus, Epist. 113, 11. — et fortitudinis, et temperantiae habitum ioduit animus, ibid.

Iustus Catonius praefectus Claudii, Lud. 13, 4.

Iuvenes nostri complures, barba et coma nitidos, de capsula totos; nihil ab illis speraveris forte, nihil solidum, Epist. 115, 2.

Iuventutis ingratitudo, Benef. V, 47, 3. — studium liberale credimus, Epist. 88, 16. — iuventuti magistratus domestici impositi, Benef. III, 11, 2.

Ision, Epist. 15, 8. — Isionis rota, Lud. 14, 3. — Isionem rota volvi falsum, Epist. 24, 17.

K

KAKIAN vocant Eurum Graeci, Q. N. V, 16, 5.

Kalendae Iuliae, Lud. 9, 1. — Kalendis Ianuariis, i. anno novo, legere, scribere, dicere aliquid, et in Virginem desilire solitus Seneca, Epist. 83, 5.

Kalendarium quid sit, Benef. VII, 10, 3. — kalendarii liber magnus, 87, 6. — kalendarium versare, Epist. 14, 6. — in kalendario nemo beneficia scribit, Benef. I, 2, 2.

Kata orationem, per orationem Graeci dicunt, Epist. 87, 35.

Kpōrtallaz quid Graecis, Q. N. III, 25, 1.

L

Laberianus versus totum in se populum convertens, Ir. II, 11, 4.

Labar, neque bonum, neque malum, Epist. 31, 3 et 4. — optimos citat, Prov. 5, 3. — alium, turpis verecundia alium, periculum alium, deterret, Benef. VII, 26, 2. — omnis aliquo referri debet, Tr. An. 12, 2. — bonum est, Epist. 31, 3. — georosos animos nutrit, ibid. 4. — pigro supplicii locus est, Epist. 71, 22.

Labra concurrunt dicturis, Epist. 11, 2. — labris columbatur feminae cinno crispatae, 114, 6. — in labris primis animam habere, Q. N. III, Praef. 11.

Lae retinet pabuli saporem, Q. N. III, 21.

Laedaemona servire iussit Alexander, Epist. 94, 62.

Lacedaemonii cur suos cives paneratio aut castu decernere vetuerint, Benef. V, 3, 1. — liberorum indolem publice verberibus admotis experiuntur, Prov. 4, 11. — unguentarii urbe

espulerunt, Q. N. IV, 13, 7. — Lacedaemoniis corium usum pecuniae praesitit, Benef. V, 14, 3.

Lacerat nos fortuna: patiamur! Prov. 4, 12.

Lacernae coloris improbi, Epist. 114, 20.

Lacertonus vir praefendus gracili, Epist. 66, 24.

Lachenis, Lud. 4, v. 2; ibid. 30.

Laeon impubes, ne serviret, illi-
sum parieti caput rupit, Epist. 77,
12. — Lacones in Thermopylarum an-
gustis positi, Epist. 82, 20. — tre-
centi dedere sui experimentum Xerxi,
Benef. VI, 31, 3.

Lacrimae iussae et iniussae, Epist.
99, 17 sq. — nobis desunt ante quam
causa dolendi, C. Polyb. 23, 3 — la-
crimarum ostentatio, Tr. An. 15, 1.

Lacrimandum quomodo ob nostro-
rum amissionem, 99, 17 sq.

Lactea plaga caeli, Q. N. VII, 15, 2.

Lacus Fucinus, Q. N. III, 3.

Lacus Servilius proscRIPTIONis spo-
liarium, Prov. 3, 7.

Lacus quidam ferunt imperitos nan-
di, Q. N. III, 25, 4. — sintne sub terra
aliqui? Q. N. V, 14, 2.

Ladae (alii *laudans* verbum exhib-
ent) velocitas, Epist. 85, 4.

Ladon fl. terrae motu effusus, Q.
N. VI, 25, 2.

Laelius Sapiens, Epist. 64, 9. — ad
exemplum eligendus, Epist. 11, 7;
25, 6. — Laelii Sapientis dictum ad
quemdam sexagenarium, Q. N. VI,
32, 11. — sapientia laudatur, Epist.
95, 72. — cum Laelio vivendum,
104, 21.

Laeliae iusta causa amicum laetum
videre, Benef. II, 22.

Lactus adventitio, fragilibus inul-
tatur, Epist. 98, 1.

Lamellae aeruginosae, Br. Vit. 12,
1. — argenti censorium crimen, V.
Beat. 21, 2.

Lamina, Epist. 78, 18. — utriusque
materiae, Benef. VII, 10, 1.

Lampades (ignis genus), Q. N. I,
15, 4.

Languidus animus est qui ira caret,
It. II, 17, 2.

Lavista summa cura exercet fami-
liam, Benef. VI, 12, 2.

Lapidescere facit quaedam aqua, Q.
N. III, 20, 3 sq.

Lapis Thasius, Epist. 86, 5. — unus
fecit fornicem, ille qui latera incli-
nata cunesvit, etc. Epist. 118, 15. —
lapides cur in quibusdam aquis non
passum eant, Q. N. III, 25, 6. — lapi-
dum fornicationi similis societas
nostra, Epist. 95, 53. — quorundam
duritia, C. Sep. 3, 7.

Laqueola versatilia coenationem
coagmentat Euripus, Epist. 90, 12.

Larvalis habitus, Epist. 24, 17.

Larvis dare aliquem, Lud. 9, 3.

Lascivia orationis argumentum est
luxuriae publicae, Epist. 114, 2.

Lassare fundamenta, Epist. 52, 5.

Lassitudo corporis cavenda, Ir. III,
9, 1.

Lasso (a) rissum queri, vetus di-
ctum, Ir. III, 10, 1.

Latebras (ad) perducere, Benef. V,
12, 1.

Latendi fides nunquam fit latentibus,
Epist. 97, 14.

Latruncularium tabulam quis non
perspiciat, Epist. 117, 30.

Latrunculi, Br. Vit. 43, 1. — *latrunculis* ludere, Tr. An. 14, 4.

Latifundia metiri geometria docet, Epist. 88, 9.

Latini sermonis egestas, Epist. 58, 1 sqq. — custodes grammatici, 95, 65. — latinae linguae potentia, C. Polyb. 24, 1. — latinam per viam quam incederet C. Caesar, Epist. 77, 16.

Latini interponere soliti dum scribebant, Epist. 40, 10 et 11.

Latore (in) plus sunt virium, quam in onere, Tr. An. 5, 1.

Latro quis, Benef. V, 14, 1. — latrones quos Philetas Aegyptii vocant, Epist. 54, 13. — plagiarum, Tr. An. 8, 3.

Latrocinia inter togatos, C. Sap. 9, 1.

Latruncularia tabula, Epist. 117, 30.

Laturnum facere, Lud. 14, 3.

Laudandi licentia aliquando datur, Epist. 52, 11.

Laudans (alii *Laudas*), Epist. 85, 4. *Laudari* magnificum est a laudato viro, Epist. 102, 16 et 17.

Laudati an *Laudantia* bonam sit claritas, Epist. 102, 15.

Laudationis commodum et incommodum, Ir. II, 24, 2 sq.

Laus et *laudatio* differunt, Epist. 102, 15. — imperatoria viro duci redditur, Benef. VII, 13, 3. — laude dignus, Epist. 102, 15.

Laurea in Capitolini Iovis gremio reposita, C. Helv. 10, 2.

Laureatae fores, C. Polyb. 35, 4.

Laurus idonea eliciendis ignibus, Q. N. II, 22, 1.

Lautitia ad coenas translata, Epist. 114, 9.

Lavandi qualis mos apud veteres, Epist. 86, 10.

Laxamentum, Q. N. VI, 18, 2.

Lecti quam premas partem, nihil interest, Ir. III, 37, 3.

Lectica formosa imposita calceabus, Epist. 110, 16.

Lecticarius, oneratae aures, etc. C. Sap. A, 3.

Lectio omnia generis voluminum improbat, Epist. 2, 1. — varia delectat, certa prodest, 45, 1. — cum stylo temperanda est, 84, 2.

Legere ossa, Prov. 3, 2. Vid. *Ossa*.

Legiones duas, post fidem, in angulo congestas contrucidavit L. Sulla, Benef. V, 16, 3.

Lex iusti iniustique regula, Benef.

IV, 12, 2. — naturae quid nobis imponat, Epist. 4, 8. — non permit-

tendo exigere vetuit, Benef. V, 21,

1. — nulla iuhet amicorum secretum non

eloqui, ibid. — a 1 anno militem non

cogit, a 1 senatorem non citat, Br. V,

20, 3. — hydraulicae aquae immerso-

rum, Q. N. III, 25, 4. — leges cum

prologo improbantur, Epist. 94, 33.

— quando coeperint, 90, 5. — a-

nurae et civitatis quomodo differant,

Q. N. I, Praef. 2. — quaedam sunt

quae nec iubent, nec vetant facere,

Benef. III, 21, 1. — sua habent scelera,

Benef. VII, 17, 1. — a scelere deter-

rent; praecepta in officium adhortan-

tur, Epist. 94, 32. — proficiunt ad

bonos mores; utique si non tantum

imperant, sed docent, ibid. — legum

auctores aspicientes, Epist. 90, 5. —

praeses quam castigandi rationem se-

quatur, Ir. I, 5, 6.

Leno Ellius, Prov. 5, 2.

Leno dicitur sapiens, Benef. VII,

6, 4.

Leotulus factionis et impotens in

frontem Catoni inspicit, Ir. III, 38, 2.

Leo magistrum suum bestiarum a

firis protexit, Benef. II, 19, 1. —

mansuetus et incultus, Epist. 41, 6.

— leonis quam parvula sunt pectora ad leves aunos, Ir. II, 11, 5. — leones rotas motu terrentur, Ir. II, 12, 2. — soluti et alligati in circo dati a L. Sulla, Br. Vit. 13, 5. — nonquam feritatem exuunt, Epist. 85, 8. — leones mappa proritati, Ir. III, 30, 1. — transeunt quae impulerunt, Clem. I, 5, 5. — quae alia vita si regnarent, Clem. I, 26, 3. — leonem ora a magistris impune tractantur, Benef. I, 3, 4. — leonibus magister manum inserat, Epist. 85, 35.

Leonidas quam fortiter alloquutus sit Laconas, Epist. 82, 21.

Lepidus, Clem. I, 9, 5 — Augusto insidiatur, Br. VII, 5, 4. — suum exercitum fugit, Q. N. IV, Praef. 21. — *Lepidus* Decimo tribuno cervicem praebuit C. Caesaris iussa, Epist. 4, 5. — *Lepidum* principis ornamenta tementem per multos annos tulit Augustus, Clem. I, 10, 4.

Liberii exclamations, Epist. 86, 3.

Libellum amici bonis suspensum ducere, Benef. IV, 12, 3.

Liber inventor vini cur dictus, Tr. An. 15, 15. — *Liberi* cutrus usque ad Thebas triumphanter vehunt, V. Beat. 25, 4. — per vestigia felix temeritas regit Alexandrum, Benef. VII, 3, 4. — *Liberum* a vestigiis sequi, I, 13, 2. — victoriam flectere indignatur Alexander, Epist. 94, 63. — *Liberi* Patris appellatio Deo convenit, Benef. IV, 8, 1.

Liber est qui servitutem effugit aul, Q. N. III, Praef. 14.

Liberalis, Benef. I, 4, 1; II, 1, 1. — virorum optimus, VI, 1, 4. — *Liberalis* tristis ob Lugdunum exortum, Epist. 91, 1.

Liberalis Ebulcius, Benef. III, 1, 1; V, 1, 2.

Liberalem non voco pecuniae suae iratum, Epist. 120, 9. — *liberales* multi ob frontis infirmitatem, Benef. II, 1, 3. — *liberales* artes quae sint, Epist. 88, 20. — *liberalia* studia non numerantur in bonis, Epist. 88, 1. — *liberalibus* artibus cur filii erudiendi, 88, 17. Vid. *Studia*.

Liberalitas unde dicta, V. Beat. 24, 2. — non debet nepotari, Benef. I, 15, 1. — *liberalitatis* materia invenitur etiam in angustia paupertatis, I, 9, 1. — *materia* quae sit sapienti, cuius sunt omnia, VII, 3, 2.

Liberi maiore beneficia parentibus dare possint, quam acceperint, Benef. III, 32, 4. — *liberorum* vera laus, III, 38, 1. — *amissis* niti ferenda, Epist. 99, 1. — *amissione* non affligitur sapiens, 74, 29. — *teneram* infantiam parentes cogunt ad patientiam rerum salubrium, Benef. VI, 21, 1. — *adoleſcentia* fructuosior quam infantia, Epist. 9, 5.

Libertas quid sit, C. Syp. 19, 2. — *den* parere, V. Beat. 15, 7. — *est* nulli rei, necessitati, casibus servire, Epist. 50, 8. — *est* fortunam in aequum deducere, ibid., — *perit*, nisi contemnimus illa quae nobis imponunt iugum, Epist. 85, 24. — *absoluta* quae, 75, 14. — *iusta* et inter amicos data, V. Beat. 24, 2. — *vera*, Epist. 80, 6. — *libertatis* pars magna bene moratus venter et contumeliae patiens, 123, 3. — (ad) *libertatem* quod iter, Ir. III, 45, 3.

Libertinus quid, Epist. 31, 40. — *libertinorum* balnea, 86, 6. — *virgunculae*, Q. N. I, 17, 9.

Libido, Ir. I, 16, 32. — *libidinis* effectus, Epist. 21, 16. — *detestandae* exemplum ab Hostio Quadra datum, Q. N. I, 16, 1 sq. — *libidini* dediti

quam turpiter vivant, Br. Vit. 6, 4.
—libidinem habet aspiens, sed non inaniam, Epist. 85, 7.

Libitinarii, Benef. VI, 38, 4.

Libonia Drusi amita Scribonia, Epist. 70, 8.

Libonotus apud Romanos sine nomine, Q. N. V, 46, 6.

Libea tardissime emergit, Q. N. VII, 27, 2.

Libramentum, Benef. VI, 22, 4. — (sub) libramento eodem quam uterque orbita stat, Q. N. I, 42, 2.

Librorius Dorus, Benef. VII, 6, 4.

Libratio aquarum, Q. N. I, 42, 2.

Libri Ciceronis, quomodo Dori videntur, Benef. VII, 6, 4. — angustales, Epist. 408, 34. — pontificales, 408, 34. — librorum multitudo distringit, Epist. 2, 3. — multorum lectio pernicio, 2, 3. — libris non multis, sed bonis opus est, 45, 4.

Licinius multos annos Lugdani regnavit, Lnd. 8, 2. — *Licinius* et *Crasus* ditissimi, Epist. 449, 40.

Licinum divitiis provocant quidam, Epist. 420, 20.

Lictor semita delicit, Epist. 94, 60.

Ligures Corsicam involverunt, C. Helv. 8, 4.

Liminis introitus pro honore habetur, Benef. VI, 33, 3.

Linca pennis distincta, Ir. II, 12, 3. — lineas admoveri, Epist. 49, 5. — lineis et pinnae clausae aves, Clem. I, 42, 4.

Lingua titubet etiam constantissimis, Epist. 44, 2.

Linguarum dare, Benef. IV, 36, 4.

Linteatus senex praefereat laurum, V. Bent. 27, 4.

Libp, *Lstinia* *Africus*, fatibundus et ruens, Q. N. V, 46, 6.

Litaret (ut) qui in aciem incurrit, Epist. 67, 40.

Litterum se recepit *Scipio Africanus*, Epist. 87, 2. — *Literni* honestius *Scipio* quam *Baia* exulabat, 54, 10.

Litis ordinator, Epist. 409, 42. — litium numerus, eloquentium volum, Benef. VI, 36, 3.

Litteram (in) senes orbos digerere, Epist. 68, 9. — litterae quavis minutae et obscurae per vitream Pilam aqua plenam maiores clariioresque cernuntur, Q. N. I, 6, 4. — litterarum servilium ignari, Tr. An. 9, 5. — litterarum inutilium studia reprehenduntur, Br. Vit. 13, 2.

Litteratura prima, Epist. 88, 18.

Litura pulla in decretis, Vit. Best. 8, 3.

Livia uxor Augusti, C. Marc. 2, 3. — Arco philosopho se consolandam praebuit, 4, 2. — *Liviae* consilium Augusto datum, Clem. I, 9, 4. — filius *Tiberius*, C. Marc. 4, 2. — luctus ob *Drusi* mortem, 3, 2.

Livius *Drusus* primus turbam suam segregare instituit, Benef. VI, 34, 4. — queritur, quod nullae sibi, ne puero quidem, seriae contingerint, Br. Vit. 6, 4. — *Livii* *Drusi* immatura ambitio, et mors, Br. Vit. 6, 4. — novas leges et *Gracchana* mala movit, 6, 4. — vulnere per iuguen accepto collapsus est, 6, 2.

Livius *Alexandrinus* bibliothecam laudat, Tr. An. 9, 4. — dialogos et libros philosophicos scripsit, Epist. 100, 8. — Eurum, *Vulturum* vocat, Q. N. V, 46, 4. — *Livii* viri disertissimi dictum improbat, Ir. I, 46, 27. Vid. *T. Livius*.

Livorem alit infelix inertia, Tr. An. 2, 9.

Loculamenta librorum tecto tenui exstructa, Tr. An. 9, 7.

Loculis integris argentum fulmine confisum, Q. N. II, 34, 1. — (in) pecunia confata reperitur, Q. N. II, 52, 1.

Locus moribus salubris quis eligendus, et quis vitandus, Epist. 51, 4 — non multum ad tranquillitatem confert, 55, 8. — non multum confert studiis, 104, 6. — loci commutatio, gravis non est, C. Helv. 6, 2 sq. — loca maritima frequentius agitari, Q. N. III, 26, 4. — locorum mutatio vitando, Epist. 2, 1. — mutationibus nihil proficiunt vicia secum circumferentes, 28, 1.

Longitudo terrae, Q. N. I, Praef. 11.

Loqui putide nec accurate, Epist. 75, 1.

Loryma urbs in Caria, Q. N. III, 19, 1.

Lucanos saltus persequi, Tr. An. 2, 11.

Lucis ietus et calor, Epist. 21, 2. — et splendoris discrimen, 21, 2. — lucem sine calore esse, Q. N. V, 9, 2. — luce quid fecisti unquam dignum, Epist. 77, 15.

Lucernarum flamma trahit oleum, Q. N. IV, 2, 28.

Lucifugarum ex turba erat Sp. Papinius, Epist. 122, 15.

Lucilius clarus redditus epistolis Senecae, Epist. 21, 5. — distillationibus et febriculis vexatus, 78, 4. — Siciliae procurator, Q. N. IV, Praef. 1; IV, 4, 1. — Lucilii carmen de Aetna, Epist. 79, 4. — laus, 19, 3 sq. Q. N. IV, Praef. 12 — poema, Q. N. III, 26, 5. — Lucilio libet ridere ineptias Graecas, Epist. 82, 7.

Lucius C. Caesaris frater, C. Polyb. 34, 4.

L. Bibulus uno die dura filios, consulum anno luxit, C. Marc. 14, 2.

L. China Ca. Pompeii nepos insidiis Augusto stratis veniam consequitur, Clem. I, 9, 1. — Cionam ad se accessit Augustus, I, 9, 5. — ad illum sermo, I, 9, 5.

L. Piso urbis custos, ebrius maiorem noctis partem in convivio exegit, Epist. 83, 12 — arcana ab Augusto commissa, quavis ebrius, contemnit, 83, 13.

L. Silanus, gener Claudii, Lud. 8, 4; 11, 4. — a Claudio occisus, 10, 2.

L. Sylla tam felix, deorum erimeas C. Marc. 12, 6. — Cornelianam legem tulit, Prov. 3, 8. — ingratus, quia patriam durioribus remediis quam pericula erant, curavit, Benef. V, 16, 3. — merito tyrannus ob crudelitatem appellatur, Clem. I, 12, 1. — primus in circo leones solutos dedit, Br. Vit. 13, 5. — quomodo filii mortem tulerit, C. Marc. 12, 6. — L. Syllae crudelitas in Marium, Tr. III, 18, 1. — tyrannis, Prov. 3, 7 sq. Vid. Sylla.

L. Vinicii comes Varus, coenarum assectator, Epist. 122, 12.

Lucretia, C. Marc. 16, 1.

Lucretii versus quatuor citantur, Epist. 93, 11.

Lucrina ostrea in mensas aperitur, Epist. 78, 22.

Lucrum supputaturum, Br. Vit. 41, 3.

Luctorator magnus quis, Benef. VII, 1, 4. — ter abiectus perdidit palmam, non tradidit, V, 3, 1. — luctatores expellendi ex studiis liberalibus, Epist. 88, 15.

Luctus immodici improbatio, Epist. 99, 1. — pestinacia unde, C. Marc. 9, 1. — luctus tempus feminis constitutum, C. Helv. 16, 1; Epist. 63, 11. — in luctu filios tondere moris erat,

Benef. V, 6, 3.—(in) quid dici solitum, Ir. III, 27, 3.—Inctibus frangi, naturale non est, C. Mare 7, 2.

Lucullorum duorum dirempta morte concordia, C. Polyb. 34, 4.

Lucus frequens vetustis arboribus fidem numinis facit, Epist. 41, 2.

Ludiorum artes quae sint, Epist. 88, 49.—*Ludiera* scenae spectacula, Ir. II, 2, 3.

Ludus bestiarum, Epist. 70, 19.—litterarius philosophorum, 74, 6.—ludum litterarium si intraveris, etc. 94, 9.—ludo eximere, Clem. II, 6, 4.—ludorum ordinem et edictum perlegere, Epist. 117, 30.

Lugliunensis colonia, provincialium ornamentum monti imposita, centesimo ab origine sua anno exorta est, Epist. 91, 4 sq.

Lugdunensia, Lud. 6, 2.

Lugdunum, Lud. 6, 4.—quod ostendebatur in Gallia, quaeritur, Epist. 91, 2.

Legendi quomodo sint amici, Epist. 63, 1 sq.

Lugubria Imposita quaedam feminae nunquam exuerunt, C. Helv. 16, 2.

Lumen rotundum esse et candidum, Q. N. I, 2, 41.—zodiacale, VII, 20, 4.—non paulatim proripit, sed simul universis rebus infunditur, II, 8, 2.—luminis uatura, ibid.

Luna quomodo solem praetereat, etc. scimus, Epist. 93, 8.—lunae quid debeatur, Benef. VI, 21, 2.—et solis circuitus commoda, IV, 23, 1.—eclipses crebriores esse quam solis, Q. N. VI, 3, 2.—lunam mutare colores, VII, 27, 4.—lunam nemo observat nisi laborantem, VII, 4, 2.

Lunare sidus actus marini causa, Prov. I, 4.—lunaris orbita irrevocabilis motus, Q. N. VII, 10, 2.

Lupus, Claudii amicus, Lud. 43, 4.

Luscinia vocem elatorem mobiliterque homine habet, Epist. 76, 7.

Lusitani (alii vitiosi) oculi, Benef. III, 4, 4.

Lusitanus latro quam moenia quaeret, Epig. IX, 14.

Lusor malignus, Benef. II, 47, 5.

Lusoria arma removera, Epist. 117, 25.—*lusoriae* naves, Benef. VII, 20, 3.—*lusorium* spectaculum, Epist. 80, 2.

Luxuria, Ir. I, 16, 32.—iracundiam alit, II, 26, 4.—non nostri saeculi vitium tantum est, Epist. 97, 4.—multas ac varias voluptates promittit, 69, 3.—a natura descivit, 90, 47.—primo coepit supervacua concupiscere 90, 18.—vitia adiuvat, ibid. 47.—quaerit quemadmodum post saturitatem quoque exsistat, Epist. 119, 14.—quemadmodum non impleat ventrem, sed farciat, ibid.—quemadmodum sitim prima potione sedatam, revocet, ibid.—cor ipsum excoquit, Q. N. IV, 43, 40.—scaenam desiderat, Epist. 94, 71.—convulsiorem et vestium corruptae civitatis indicium est, 114, 41.—luxuriae castigatio, 114, 9 sqq.—commenta, 78, 22.—diversoria, 89, 20.—exempla, 95, 42.—gradus describitur, 444, 9.—incrementum, 90, 48.—ministri, 95, 24 sq.—propositum gaudere perveris, 422, 6.—publicae argumentum est orationis lascivia, 414, 2.

Luxuriari inoperto capite, V. Beat. 43, 2.

Luxuriosus diligens, Epist. 4, 4.—luxurioso frugalitas poena est, 74, 22.—luxuriosi omnem noctem inter falsa gaudia agunt, 59, 18.—luxuriosorum natura, 422, 44.

Lychnobius, Epist. 122, 17.

Lycia (in) aquae conceptum fo-
minatum custodiunt, Q. N. III, 25, 9.
—(in) aulam perforatum ignis circuit
sine nascentium damno, Epist. 79, 3.

Lycurgum si aetas eadem tulisset,
vñ Sapiensibus accessisset octavum,
Epist. 90, 5.

Lycus fl. Interdicti et renascitur,
Q. N. III, 26, 3.

Lydia (in) insulae nstant, Q. N.
III, 25, 6.

Lymphatici errantes, etc. Q. N. VI,
29, 2.—lymphatici metus perniciosi,
Epist. 43, 9.—lymphaticos (inter)
metus numerat, 85, 23.

Lynceus similem aciem omnes non
habent homines, Benef. IV, 27, 2.

Lynceus amnis potus furore men-
tem movet, Q. N. III, 20, 4.

Lyrici novem, Epist. 27, 5.—ly-
ricos ut legat, se tempus habiturum
Cicero negat, 46, 6.

Lysimachus ab Alexandro leoni ob-
iectus fuit, Clem. I, 25, 1; Ir. III,
47, 3.—Lysimachi in amicis aum
saevitia inaudita, III, 47, 3.

M

Macedonia, Br. Vit. 5, 4.—terrae
motu agitata, Q. N. VI, 4, 41.—
Macedoniae quot oppida devorata tre-
more terrae, Epist. 91, 9.—urbes
terrae motu prorutae, Q. N. VII, 28,
2.—in Macedonia fl. albas oves fa-
ciens, III, 25, 3.

Macedo Alexander post Darium et
Indos non pauper, Epist. 449, 8.—
Macedonis querela de hospite ingrato,
Benef. IV, 87, 3.—Macedonum gazae
a Diogene calatae, V, 4, 3.

Macedonius sermo inter Indos et
Persas, C. Helv. 6, 8.

Maecellum, Benef. VII, 49, 2.

Maehara Hippasus, Benef. V, 24, 3.

Machinamenta mortis, C. Marc.
20, 3.—quibus extorqueantur mem-
bra, Epist. 24, 43.

Machinatores pegmata excogitant,
Epist. 88, 49.

Macrobii appellati Aethiopes, Ir.
III, 20, 2.

Maec virtute esto, ex acie rede-
untibus dicitur, Epist. 66, 47.

Maecus unguento virtus, V. Beat.
7, 2.

Maecander fluvius poetarum om-
nium exercitatio et Indus, Ep. 104, 16.

Maecenas vir ingeniosus, et ma-
gnum exemplum Romanae eloquen-
tiae datorus, nisi felicitas eum ca-
strasset, Epist. 49, 9.—absentia
Caesaris partibus functus est, 414, 6:
—ab Augusto desideratur, Benef. VI,
32, 3.—ingenium grande et virile
habuit, nisi illud ipse discinxisset,
Epist. 92, 32.—mollis non mitis fuit,
414, 8.—Maecenatis dictum, Benef.
IV, 36, 1.—dictum e libro qui Pro-
metheus inscribitur, Epist. 49, 8.—
infelices morosae uxoris repudia de-
flentis vigiliae, Prov. 3, 9.—ut vita
discincta, sic oratio soluta, Epist.
411, 4.—qualis fuit oratio, 414, 20.
—verba citata, ibid. 3.—versus, 92,
32.—vestitus et comitatus molliem
prae se tulit, 414, 7 sq.—votum
turpissimum, 401, 40.—et carmen
effeminatum, 404, 43.—Maecenati
maxima laus mansuetudinis tribui-
tur, 414, 8.—motum caput nimia
felicitate, ibid. 8.—Maecenatem
quidam deliciis provocant, Epist.
420, 20.

Magister equitum, Epist. 108, 31.
—magister populi antiquis qui nunc
dictator, 108, 30 et 31.—magistri
puerorum discentium, Benef. V, 25, 5.

Magisterium (in) receptis principis,
Epist. 15, 3.

Magistratu Charino, i. e. ἀρχοντος; ἡγεμον, Epist. 18, 7. — magistratui quando perversa vestis induenda, Ir. I, 16, 4. — magistratus domesticus, Benef. III, 11, 2. — magistratum contemptores perperam existimantur philosophi, Epist. 73, 1.

Magnanimitas quemlibet decet, Clem. I, 5, 3.

Magnesium (circa) quid accidit, Q. N. III, 11, 3.

Magni cognomen honori datum, Clem. I, 24, 2. — magni scilicet viri, Benef. III, 6, 2. — quam magna, magis nova mirantur, Q. N. VII, 1, 4. — magna magno impetu ferienda sunt, Q. N. III, 28, 1.

Magnitudo est multis rebus non ex natura sua, sed ex humilitate nostra, Q. N. III, Praef. 9. — magnitudinis non est certus modus, Epist. 43, 1.

Magnus a bono separari non potest, Ir. I, 16, 27.

Magi Platonis defuncto cur immolaverint, Epist. 58, 28.

Magn imperium ablatum, Ir. III, 16, 3.

Maiores virtutibus suis posteros illustrent, Benef. IV, 30, 2 et 3.

Malacia est in otio inconcusso iacere, non tranquillitas, Epist. 67, 14.

Malaxandos articulos ex-letis praebere, Epist. 66, 49.

Malefaciendi non animus, sed vires quibusdam desunt, Epist. 42, 3.

Malleus prius in usum suum forci- pes, Epist. 90, 10.

Molitia omni saeculo fere eadem, paululum dumtaxat ultra aut citra mola, Benef. I, 10, 1 sq. — si ipsa maximam partem veneni sui bibit, quemadmodum Attalus noster dicere solebat, Epist. 81, 21.

Malum antecedere quae istis dementia est! Epist. 98, 7. — nullum est

sine effugio, Q. N. VI, 1, 6. mali praecogitati mollis ictus venit, Epist. 76, 26. — omnia in malum vertit, Epist. 98, 2. — malo beneficium proli- ciam, bono reddam, Benef. VII, 47, 1. — mala cur bonis viris accidunt, quum sit Providentia, Prov. 1, 5. — furtiva praemeditando molliun- tur, Tr. An. 11, 4. — interdum honesti speciem offerunt, Epist. 120, 8. — naturalia minus terribilia quam quae ea aliena potentia pendent, 14, 3. — opinione vulgi solum terribilia, C. Helv. 5, 6. — plura contingunt nobis quam accidunt, Epist. 110, 3. — quae bonis viris accidunt, etc. Prov. 5, 1. — omnis removet Deus a viris bonis, 6, 1. — et bona circa aliquam male- riam verentur, C. Marc. 19, 3. — aliena ac repentina omnium animos sollicitant, Epist. 74, 5. — malorum fortuitarum metus remedia, 13, 3 et 4; 24, 15. — futurorum contemptus et praemeditatio, 107, 4. — ac ho- norum scientis non philosophiae com- petit, 88, 24. — futurorum metu tor- queri, quam stultum sit, Epist. 24, 1. — nostrorum causa est quod vicini- mus ad exempla, 123, 5. — quod non ratione componitur, sed consuetu- dine abducimur, ibid. — ultimum ex numero vivorum exire, Tr. An. 3, 16.

Malus nemini est animi causa, Be- nef. IV, 17, 3. — mali commodis fruuntur propter bonos, IV, 28, 1. — nullo vitio carent, IV, 28, 1. — qualia beneficia accipiant, V, 13, 6. — mali sumus, sumus, et erimus, I, 10, 3. — malis etiam honesti aliquid inest, IV, 17, 2. — malus vincit per- tinax bonitas, VII, 31, 1.

Mamercus Scaurus eos ancillarum meastrum ore exceptans, Benef. IV, 31, 2. — Mamerci Scauri dictum ob- acennum, Benef. IV, 31, 3.

Mancipium, Benef. III, 28, 3. — regi et domum, et pecuniam dare possumus, VII, 4, 2. — *mancipia* ridicula, Epist. 47, 7. — *mancipiorum* urbanitas contumeliosa, C. Sæp. 11, 3. — *peculium* pro capite numerant, 80, 5. — *mancipia* ementes vendentesque, C. Cap. 13, 4.

Manos facit iracundia, Ir. III, 28, 3.

Manus Diogenis servus, Tr. An. 8, 5. — in *Mane* Diogenis dictum, ibid.

Mangu venalibus prodest, Benef. IV, 13, 3.

Manipulares duo de rege suo male loquentes, Ir. III, 22, 2.

Manipula (in) foeni acquiescere, V. Beat. 25, 2.

Manli pietas in patrem imperiosum, Benef. III, 37, 3 aq.

Mannis omnibus obesis praeferendus equus a Catone defricus, Epist. 87, 9.

Marubia Iovi triplex, II, 41, 4.

Manuleatus licet ait Epicurus, fortis est, Epist. 33, 2.

Manupretia tarda laborum caldrensium, Epist. 102, 6.

Manus mæorum lavat, Lud. 9, 5. — concava ad solum extinguendam sufficit, Epist. 119, 4. — *manus* iniectio, C. Sæp. 5, 4. — *manum* tactumque quotidie pati, Benef. III, 2, 2. — *manu* facere morbos, Br. Vit. III, 3, 3. — *facere* orbitatem, C. Marc. 19, 2. — *manus* pondere aliquo motæ, Epist. 15, 4. — quantum utilitatis habeant, nescire nulli licet, Epist. 95, 64. — *callosas* manus habet virtus, V. Beat. 7, 2.

Mapala mæra facere, Lud. 9, 4.

Mappa uras leonesque prorat, Ir. III, 30, 4.

Marcellinus homo ingeniosus et urbanus, non facilis ad corrigendum,

neo tamen deploratus, Epist. 29, 4 aq. — hortatur ad mortem Stoicus, Epist. 77, 6. — erat facilis animi et liberalis, ib. 8.

Marcello reditus a senatu impetratus, C. Helv. 9, 6. — *Marcellum* Mitylenis exulantem Brutus relinquere non potuit, Caesar. videre, C. Helv. 9, 5.

Marcelli Octaviae filii laus, et mors aïoe sine a matre defleta, C. Marc. 2, 3. — *Marcelli* memoriae celebrandæ carmina composita, 2, 5.

Marci (alii *Manatii*) municeps, Lud. 6, 4.

Marcia Liviam Augustam familiariter coluit, C. Marc. 4, 4 aq. — *Marciae* aïus, C. Marc. 26, 2. — filius qualis, 12, 4. — liberi et nepotes, 16, 4. — pater Aulus Cremutius Cordus, 1, 1. — suffragallo pro sacerdotio filii, 24, 2.

Marcus Agrippa, Benef. III, 32, 2. — vir ingentis animi, fatetur se multum debere sententiae Sallustianae de concordia, Epist. 94, 46.

M. Allius praetor a Tiberio Caesare aere alieno liberatur, Benef. II, 7, 4.

M. Antonius, avus Claudii, fratris abitum fortiter tulit, C. Polyb. 35, 4. — fratri xx legionum, sanguine parentavit, C. Polyb. 35, 4. — inter epulas ora ac manus proscriptorum recognoscebat, Epist. 83, 23. — *M. Antonii* egregia exclamatio, Benef. VI, 3, 4. — insidiis consilio latus petiit Augustus, Clem. 1, 9, 4. — *M. Antonium* ebrietas et Cleopatrae amor perdidit, Epist. 83, 22. — *M. Antonio* proscriptionis edictum inter coenam dictatum, ibid. Vid. *Antonius*.

M. Brutus an a D. Iulio vitam accipere debuerit, Benef. II, 20, 4.

— doluit se reverti sine Marcello exante, C. Helv. 9, 6. — M. Brutus liber *ἡπὶ καὶ ἀνδρῶτος*, Epist. 95, 45. — liber de virtute, C. Helv. 9, 6 sq. — remedium adversus locorum mutationem, C. Helv. 8, 4. Vid. *Brutus*.

M. Cato uterque, Epist. 64, 9. Vid. *Cato*.

M. Cicero Vid. *Cicero*.

M. Helvius, Lud. 13, 3.

M. Mario vicatim statuæ positæ, et thure ac vino supplicatum fuit, Ir. III, 18, 4. — eius crudele supplicium, III, 18, 4.

Marcus, *Seneca* F. C. Helv. 46, 43. — dulci sermone fultinuit, Epist. 8, 5.

Mare et terra sibi undique paria sunt, Q. N. III, 28, 4. — mare unde sit, III, 45, 4. — cur non augeatur, III, 4. — nutrire stellas, V, 8. — sicut terram concuti, VI, 4, 12. — immunda littoribus impingit, Q. N. III, 26, 6. — Syrticum, Epist. 14, 2. — Hadrianum, Epist. 89, 18. — Aegæum, ibid. — Ionium, ibid. — uno momento evertitur, 4, 6. — Atlanticum, Q. N. IV, 2, 24. — maris commercium, commune bonum, Benef. IV, 28, 2. — maris nomina varia, Q. N. III, 29, 7. — sapor dulcis Euthymeni, IV, 2, 21. — maris splendor, II, 55, 3. — purgamenta, III, 26, 7. — rubri in littore stetit Alexander, Benef. VII, 2, 6. — mare horrere quam stultum sit, Q. N. VI, 2, 5. — in mari venari, Q. N. III, 17, 4. — mari emersisse novas insulas, VI, 21, 44. — marianæ aint pars superficie et altitudinis, III, 28, 4. — maria cur non crescant fluminum accessione, Q. N. III, 4, 4.

Mariana (alii *Variana*) clades, Epist. 47, 8.

Maritima loca frequentius agitari, Q. N. VI, 26, 4.

Martio pudica uxor non promittitur, Benef. IV, 33, 3.

Marius coloniam in Corsicam deduxit, C. Helv. 8, 2. — Marii ambitio reprehenditur, Epist. 94, 66. — Marium ubi caliga dimisit, consulatus exerceat, Br. VII, 47, 4. Vid. ad *C. Marius*.

Marmorarius faber, Epist. 90, 12. — marmorarii in artes liberales non numerandi, Epist. 88, 15.

Maro vestigator tempore Tiberii, Benef. III, 26, 2.

Mars communis Ir. I, 12, 5. — Mars et Saturnus, Epist. 88, 12. — Martis et Saturni congressus, Q. N. VII, 4, 4 sq. — rabor remissior, I, 1, 6.

Marsorum prætor C. Vellius, Benef. III, 23, 4.

Marsyas (ad) concursus quotidianus, Benef. VI, 32, 4.

Martio mense ulmos tenentes vires, Epist. 86, 19.

Martius campus, Lud. 13, 4.

Martius tubarum sonus movet mentes, Ir. II, 2, 4.

Marullo filium lugenti scripta epistola a Seneca, Epist. 99, 4.

Massa per se frigida, nec calida, etc. Epist. 82, 13.

Massiliæ Acto delegatum exilium, Clem. I, 45, 4. — Massiliani Graii coluerunt, phocide relicta, C. Helv. 8, 4.

Matella, Benef. III, 26, 2.

Materia quid Stoicis et Aristoteli, Epist. 65, 2 sq. — materis et partis differentia, Q. N. II, 3, 4.

Mathematica superficialis est, Epist. 88, 23.

Mathematicus quid doceat, 88, 22. — mathematici aliquando verum dicunt, Lud. 3, 2.

Matrimonium unius adulterium, Benef. III, 16, 3.

Matronae quae detestentur, Benef. I, 9, 4.

Maturitas imminenti exitu indicium est, C. Marc. 23, 3.

Maximus cum Seneca agit, Epist. 87, 2.

Medendi ars, Epist. 87, 15.

Media ac indifferentia, Epist. 82, 12.

Medicamentum aquatius, Q. N. I, 3, 14. — medicamenta oculorum, Epist. 64, 13. — valatudinario non sunt dono mittenda, Benef. I, 11, 6. — medicamenta in similitudinem veri colorari, VII, 9, 2. — polluta virtus, V. Beat. 7, 2.

Medicorum torrentium venae, Benef. IV, 5, 2.

Medicina aliis in remedium, aliis in levamentum adhibetur, Epist. 94, 24. — et decreta, et praecepta habet, Epist. 95, 9. — aegro, non regio quaerenda est, 104, 18. — etiam acceleratis opem ministrat, Benef. IV, 28, 3. — quando proficiat, Epist. 89, 18. — veterum qualis in principio, 95, 15. — medicinale usus apud aegros, honor apud sanos, Clem. I, 2, 4.

Medicus regis filiam curans, Ir. III, 39, 3. — aegros perambulat, Benef. VI, 16, 7. — aegris prodeat, sed hos non obligat, IV, 13, 3. — bonam valetudinem non praestat, Epist. 72, 8. — cibi aut balnei tempus non potest per epistolas eligere, 22, 1. — et curat, et monet, 94, 20. — quam viam teneat in curandis morbis, Ir. I, 5, 5. — quando peregerit suas partes, Benef. VII,

13, 3. — quid aegro praecipiat, Epist. 78, 4. — non gaudet aegro elato, Epist. 97, 10. — vitam dat, Benef. III, 35, 4. — quis phrenetico irascitur, C. Sap. 13, 4. — quis febricitantis maledicta in malam partem accipit, C. Sap. 13, 1. — medicis infamia gravissima opus quaerere, Benef. VI, 36, 2. — boni officium, VI, 46, 2. — mali desperare, non curare, Clem. I, 17, 1. — medico quantum debeat, Benef. VI, 46, 4. — medicum non facit peregrinatio, Epist. 104, 18. — non eloquentem aeger quaerit, 75, 4. — secantem non laudat aeger, 82, 9. — medici antiqui multa ignorant, 95, 22. — familiares et domestici, C. Sap. I, 1. — quid mortis meditationem vocent, Epist. 54, 2. — medicorum lacerationes ossa vivis legentium, C. Marc. 22, 1. — anapestile magis medicorum non erat opus, Epist. 95, 18. — genus tangentes, Br. VII, 8, 3. — maximus ob seminarum luxuriam in mendacio deprehensus, Epist. 95, 20. — exclamatio, Br. Vit. I, 1. — medicis gravis annus in quaestu est, Benef. VI, 38, 3.

Mediocritas falsa et inutilis, Epist. 85, 9.

Medus, Lud. 12, v. 15. — Medl, C. Sap. 43, 5. — Medi soli actionem ingrati dederunt, Benef. III, 6, 2. — Medorum extrema, Epist. 71, 36. — vultus arrogans, C. Sap. 13, 4. — in gente adversus ingratos non data actio, Benef. III, 6, 2.

Megalenopolis inter et Elim Ladon medius est, Q. N. VI, 25, 2.

Megalynopolis ingenti naevia castrare, Lud. 12, 1.

Megaram cepit Demetrius, inde vocatus Poliorcetes, C. Sap. 5, 2.

Megarici novam induxerunt scientiam: uil. scire, Epist. 88, 37.

Megistanus oblivio alta suppressit, Epist. 21, 4.

Mel in arundinem apud Indos foliis invenitur, Epist. 84, 3: — quomodo fiat ab apibus, 84, 4. — quibusdam morbi vitii amaram, 109, 7.

Melas fl. nigræ coloræ, Q. N. III, 25, 2.

Meliora prætervolant, deteriora accedunt, Epist. 108, 26. — vincuntur peioribus, Q. N. VI, 28, 3.

Membatum perire, Epist. 104, 14.

Mempro aliquo carere res incōmoda, C. Sap. 16, 1. — membris nostris initti discamus, Tr. An. 9, 1.

Memuisse et scire quid differant, Epist. 33, 8.

Memoria certior quæ nullum extra se subsidium habet, Epist. 88, 28. — frequentī cogitatione conservatur, Benef. III, 2, 2. — beneficiarum cur caduca, III, 3, 2. — subinde reficienda, II, 24, 1. — exprobratrix, VII, 22, 2. — timoris tormentum reducit, Epist. 5, 7. — memoriæ malæ quam compendiarum excogitavit sibi Sabinus, 27, 5.

Memphim (cioca) liber Nilus, Q. N. IV, 2, 8.

Menandem, libertus C. Caesaris, Lud. 15, fin.

Menander velut rusticus poëta in scenam prosiliit, Q. N. IV, Præf. 18.

Mendacium est leve: perlucet, al diligenter inspexeris, Epist. 79, 16. — mendacia in quibus os præcidi, non oculi erui solent, Q. N. IV, 4, 1.

Menerius Agrippa acre collato funeratus est, C. Helv. 12, 3.

Mens sine Deo nulla bona, Epist. 73, 14. — sui iuris est, Benef. III, 20, 1. — hebet ad ulteriora non prospicit, Epist. 71, 43. — bona a seipso impetratur, non ab alio, 41, 1. — bona non emitur, sed mala, 33, 8. — mentis bonæ fundamentum et culmen, 23, 1. — imbecillæ et ægræ formidare inexpecta, Epist. 50, 9. — malæ indicium maximum fluctuatio, 120, 20. — securæ et quietæ est in orones vitæ partes discurrere, Br. Vit. 10, 4. — mentem bonam discere erubescimus, Epist. 50, 5.

Mensa per multas dominorum successiones civitali nota, Tr. An. 1, 4.

Mensis Augustus, Lud. 7, 4. — Iulius, ibid. — arcifore præcingitur circulo, Epist. 12, 6.

Menturum ancillarum ore exceptus eos, Benef. IV, 31, 2.

Meredula accedet ad beneficia, Epist. 15, 7 et 8.

Mercenarius perpetuus est servus, Benef. III, 23, 1.

Mercenarium beneficium, VI, 14, 1.

Mercurius, Lud. 12, 1; 13, 2; Epist. 68; 12. — stella, Q. N. VII, 12, 1; Lud. 13, 2. — cur Gratiis additus, Benef. 1, 3, 7. — cum Parca expostulat de Claudio, Lud. 3, 1. — Mercurii nomen Deo aptatur, Benef. IV, 8, 1.

Meretrix ita se dividit inter multos, ut, etc. Benef. I, 14, 4.

Meridianus circulus in horizonta incurrit, Q. N. V, 17, 3. — a meridiano axe Euronotus, V, 16, 6.

Meritoria salutatio, Br. Vit. 14, 6. — meritoria artificia, Epist. 88, 1.

Meritorium frequens commemoratio odiosa, Benef. II, 11, 2. — memoria subinde reficienda, II, 24, 1.

Mersati onditmento suo boleti, Q. N. IV, 13, 9.

Merum iuvat quod non innatat cibo, quod libere penetrat ad nervos, Epist. 122, 7.

Messalla Aetnam Siciliæ montem, unicum dixit, Epist. 50, 1.

Messalla et Narcissus diu publici hostes, Q. N. IV, Praef. 13.

Messallae uominis origo, Br. Vit. 13, 5.

Messallae Corvini disertissimi viri sententia Lud. 10, 1.

Messallae Augusti clementiam experti sunt, Clem. I, 10, 1.

Messallina uxore Claudii, Lud. 11, 4. — a Claudio occisa, 14, 1.

Messima capta Valerio Corvino nomen Messallae dedit, Br. Vit. 33, 5. — circa Messanarum mare sinu quidam simile eiicit, Q. N. III, 26, 6.

Metum (ad) sudantem tubulas experiri, Epist. 66, 4.

Metallum (in) antiquum demissi, flumina et aquas ingentes viderunt, Q. N. V, 15, 1. — metalla in hominum usum a Deo data, Benef. IV, 6, 2 sq. — ferri et aeris non sunt a sapientibus inventa, Epist. 90, 10.

Metellus eum luce privatus, Prov. 5, 1. — Metellus fortiter tulit exilium, Epist. 24, 4. — Metellus triumphans ex elephantos duxit, Br. Vit. 14, 1.

Metellus Marciae F. C. Marc. 46, 6. — eius laus, 23, 2 sq.

Metrodorus, Epist. 33, 3. — secundae sortis ingeniorum, 52, 2. — admiratur Stoicorum sapientia, quum tamen ipse eiusdem sit opinionis, Epist. 87, 9, et 10. — a se toto pasci solitus, 18, 7. — Graeciae praene inaspiratus fuit, 79, 13. — Metrodoci amicitia cum Epicuro, ibid. — dictum, 11, 15. — dictum ex

epistola ad sororem, 98, 9. — epistola, 79, 13. — opinio, cognatam aliquam tristitiae voluptatem dicentis, improbata, 99, 22.

Metrodorum magnum virum Epicuri contubernium fecit, Epist. 6, 6.

Metrodori Chii sententia de terrae motu, Q. N. VI, 19, 1.

Metronetis philosophi mors, Epist. 93, 1. — domus, 76, 3.

Metus sceleratis perpetuus, Epist. 97, 13. — apertus sequitur, 5, 7. — leuocinium est munerj, Benef. I, 11, 3. — rerum inanis esse docetur, Epist. 110, 5. — metus nostri causae duae, 31, 2. — remedia, 13, 3; Q. N. 6, 2, 5 sq. — metu futurorum malorum torqueri, quum ait stultum, Epist. 24, 1. — metus lymphatici perniciosi, 13, 9. — Vide etiam in *Timor*.

Miles a quinquagesimo anno non cogitur, Br. Vit. 20, 3. — in media pace deciperit, vallum facit, Epist. 18, 4. — malus est qui imperatorem gementem sequitur, 107, 9. — bellum optat, Benef. VI, 38, 2. — ex confregoso fortior, urbium et veteris segnis, Epist. 51, 10. — Tiberio Caesari beneficia a se praestita in memoriam revocat, Benef. V, 26, 2. — Caesarinus, Prov. 2, 7. — militis erga hospitem ingrati poena, Benef. IV, 37, 3.

Milites laxi uerbum, C. Helv. 6, 9.

Miliarium vas, Q. N. VII, 24. — miliaris minora quemadmodum calescunt, Q. N. IV, 9.

Militares viri gloriantur vulneribus, Prov. 4, 3.

Militar non solus qui in acie stat, Tr. An. 3, 6.

Militiae vinculum primum est religio, Epist. 95, 35.

Milivarios apros non desiderare, Epist. 110, 11.

Myndiridis (vel *Mindyridis*) mol-
lites, Ir. II, 25, 2.

Minister incultus placet, Tr. An.
I, 4.

Ministerii, officii et beneficij dis-
crepantis, Benef. III, 22, t. — mini-
steriis non sunt servi aestimandi,
Epist. 47, 13.

Ministratorum turba, Epist. 95, 24.

Ministros regiae potentiae delectat
suae superbiae longum spectaculum,
Benef. II, 5, t.

Miranda septem, C. Polyb. I, t.

Mirari quae solemus, Q. N. VII,
4, t. sq.

Mirator sui, V. Beat. 8, t.

Mirmillo sub C. Caesare de raritate
munerum questus, Prov. 4, 3.

Miser dici vir bonus potest, sed
non esse, Prov. 3, t. — tam miser
est quisque quam credidit, Epist.
78, 12.

Miseratio (nec) nulla contingit his
qui patiuntur iniurias, Epist. 81, 17.

Misericordia non causam, sed for-
tunam spectat, Clem. II, 5, t. — ac-
gritudo animi, II, 5, 4. — vicina mise-
riae, Clem. II, 6, 3. — vitium ani-
morum miseriae nimis faventium,
Clem. II, 6, 3 — misericordiae gemus,
cito occidere, Benef. II, 5, 3.

Miserum nihil esse putat Seneca,
Epist. 96, 4.

Misilia fortunae expectare, Epist.
74, 6.

Missionem dare, non beneficium,
Benef. II, 20, 3. — missione (sine) na-
scimur, Epist. 37, 2. — missione
(sine) ad pugnam vocare, Ir. I, 16,
29. — Mithridates Armeniae rex inter
Caianas custodias, Tr. An. 2, 9 et 10,
— Mithridatem debellavit Pompeius,
ad continuandam potentiam, Epist.
94, 64.

Mitylenis exsulatus Marcellus, C.
Helv. 9, 5. — praetervectus Caesar,
C. Helv. 9, 6.

Mnester Pantomimus, Lud. 13, 3.

Moderatio vocatur ignavia, Epist.
45, 6. — Itaque adhibenda est, quae
sanabilis ingenia a deploratis distin-
guere sciat, Clem. I, 2, 2.

Modi debiles qui sint, demon-
strandum, Epist. 88, 8.

Modios quinque, et quinque de-
narios accipiens, Epist. 80, 7 et 8.

Modum tenere debemus, Clem. I,
2, 2. — rebus adhibeamus, Tr. An.
15, 9.

Moerentes quos diligunt solent fu-
gere, C. Helv. 17, 2.

Molente sero, Epist. 67, 14.

Molestum carere assuetis volupta-
tibus, Epist. 78, 40.

Mollimentum calamitatum quid in-
venit, Tr. An. 10, 2.

Molliter vivit, vox vitam quorum-
dam laudans, Epist. 82, t.

Momento sit cinis, din silva, Q. N.
III, 27, 3.

Monendi ordo quis teneri soleat,
C. Marc. 2, t. — moneri velle ac
posse, secunda virtus, Benef. V, 25,
4. — monentis auctoritas quomodo
prosit, Epist. 94, 19.

Moneta (ex) nostra aliquid profer-
re, Benef. III, 35, t.

Monitiones nihil efficient admotae
gravibus vitiis, Epist. 94, 24. — non
sunt supervacuae, ibid. 51 sq. — mo-
nitionum genera, 94, 40.

Monitores ad latus habendi, Epist.
94, 71.

Monitorium fulmen, Q. N. II, 39, 2
et 3. — monitoria fulmina quibus
docetur quid cavendum sit Q. N. II,
49, t.

Mons Graius et *Peninus*, Epist. 34,
8. — montes complanati, Q. N. VI,

4, 1 et 2.—fulminibus percussi, II, 58, 3.—ignivomi, VI, 4, 1 et 2.—moutium cacumina an calidiora ob Solis viciniam, IV, 11, 1.—altitudo cum terra comparata, IV, 11.—montes novos terrae motu exstitisse, VI, 21, 1.—scindere nubes, II, 28, 1.

Montanus Iulius tolerabilis poëta, et amicitia Tiberii notus et frigore, Epist. 122, 11.—Montani Iulii carmen, ib. 12 et 13.

Monumenta viam disparia praestant, Epist. 94, 16.

Mora, irae remedium, Ir. II, 28, 8; III, 12, 2.

Moralis philosophiae partitio, Ep. 89, 12.—moralia non omnia bonos mores faciunt, Epist. 121, 2.—moralibus quaedam rationalia immixta sunt, 102, 4.

Moralis philosophiae partis divisio, Epist. 89, 8.—moralem expedit Seneca, 108, 1 sq.—non quidquid morale est, bonos mores facit, Epist. 121, 2.

Morbus omnis tria gravia habet, Epist. 78, 5 et 6.—est iudicium in pravo pertinax, 75, 9.—aut longus, aut brevis, 78, 16.—multos militiae eripuit, Benef. VI, 9, 2.—morbi motus ut pellendus, Epist. 14, 4 sq.—praenuntia signa, Epist. 74, 32.—initium aegris sana miscere, Tr. An. 7, 2.—tolerabilis patientia, si contempseris id quod extremum minatur, Epist. 78, 11.—in morbo consumat, Benef. IV, 22, 2.—morbi, supplicia luxuriae, Epist. 95, 18.—non extimescendi, sed fortiter ferendi sunt, 78, 4, 17 sq.—vitia mentis inveterata et dura, Epist. 85, 9.—morborum animi et affectuum discrimen, 75, 9.—tam varia genera unde orta, 95, 15, sqq. Q. N. VI, 29, 2 sq.—morbos multos multa fucula

fecerunt, Epist. 95, 19.—innumerales non miraberis; coquos numerat, 95, 23.

Morimur peiores quam nascimur, Epist. 22, 12.—quotidie, 24, 19.—mori tota vita discendum est, Br. V, 7, 1.—bene est effugere male vivendi periculum, Epist. 70, 5.—timore mortis stultitia est, 70, 6.—fastidiose quid stultius, 70, 19.—saepè debemus nec volumus, 77, 9.—mori times! ista vita non mora est? 77, 15.—fortiter gloriosum est, 82, 9.—sua morte, bellum rem esse, falsum verbum, 69, 4.—tardius magno aestimamus, Q. N. II, 59, 6.—vitium nostrum, non naturae, Epist. 22, 12.—morturi eum se gratos ostendere velint, Benef. IV, 21, 3 et 4.—mortuorum quantus numerus te sequetur! Epist. 77, 11.

Moris boni negligentia omni tempore fuit, Epist. 97, 1.—mores alia aliter attingunt, Epist. 121, 2.—morum argumentum ex minimis interdum capitur, Epist. 52, 11.—corruptio e turba et spectantibus, 7, 2 sq.—eversio quanta, 95, 80 sq.—corruptorum iudicium oratio corrupta, 114, 11.—in mores fortuna ius non habet, 36, 6.—bonos constituit civitatis princeps, Clem. I, 22, 2.

Morosus, delicatium iracundiae genus, Ir. I, 4, 2.

Mors aut finis aut transitus, Epist. 65, 25.—non est malum, 82, 7 et 8.—quae in Catone gloriosa, in Bruto erubescenda et turpis, 82, 11.—contemni magis debet quam solet, 82, 15.—cur timeatur tantopere, 82, 14 sq.—facilis et in proximo est, Prov. 6, 6.—inter indifferentia ponitur, Epist. 82, 9.—interdum in suorum utilitatem revocanda, 104, 3.—naturalis est, 30, 9.—naturae lex est,

Q. N. VI, 32, 41.—est tributum officium, ibid.—malorum omnium remedium, ibid.—omnia poscit, Epig. 7, 7.—nec bonum, nec malum est, C. Marc. 19, 3.—nunquam recusanda, aliquando adsciscenda, Epist. 70, 2.—omnes complectitur et cingit, 12, 5.—omnibus tam seni, quam iuveni ante oculos esse debet, 12, 5.—optimum naturae inventum, C. Marc. 20, 1.—captivorum catenas levat, ib. 2.—e carcere deducit quos Imperium impotens vetuerat, ibid.—non est timenda, Epist. 24, 14.—omnium dolorum solutio et finis, C. Marc. 49, 3.—mors est; quam ouper servus meus, ancilla contempsit, Epist. 24, 13.—nos aut consumit, aut emittit, 24, 17.—si timenda est, semper timenda, 30, 15.—sitne ob senectutem, vel morbum, vel dolorem, sibi conscienda, 28, 58, 33.—sitne occupanda, an expectanda, quam eam vis aeterna decuniat, 70, 9.—ieiuno levior est, Prov. 4, 10.—necessitatem habet naturalem et iovicam, Epist. 30, 9.—nullum habet incommodum, 36, 9.—intermittit vitam, non eripit, ib. 40.—est, non esse, ibid. 54, 3.—ingenti animo est provocanda, Q. N. VI, 32, 2.—omnium par est, sed per quae venit diversa sunt, Epist. 66, 39 et 40.—mortis causae variae, C. Marc. 11, 2.—commoda, 20.—contemptores, Epist. 70, 17, 22; 77, 4 sq.—contemptus, Q. N. VI, 32, 2 sq. Prov. 6, 5.—accessus quam perturbationem afferat, Epist. 30, 8.—contemptus et praeparatio ad eam, 30, 5.—effugia, quae homines quaerere solent, refutata, 77, 9, 13.—infamia certatim a multorum ingenis aucta, 82, 15.—malum nullum, 30, 5; 54; 3.—metus, 101, 10.—morae, 7, 3.—praemeditatio: nullius rei tam ne-

cessaria meditatio, Epist. 70, 15.—nullum solatium malis quam mortalitas, Q. N. VI, 2, 5.—assidua meditatio facit firmum, Epist. 82, 7.—moras quarebat Brutus, 82, 11.—viae variae, Ir. III, 16, 1 sq. Prov. 6, 7.—contemptus argumentum est animi ab altiore venientis sede, Epist. 120, 15.—genera alia praeter senectutem, spei mixta sunt, 30, 3.—meditatio medicis dicitur asthma morbus, 54, 2.—omnes aequae timidi, 22, 14.—timore mori stultitia est, 70, 6.—mortem ante oculos habere, non molestum senectuti, 12, 5.—concupiscentes et timentes obiurgat Epicurus, 24, 20.—cur aliquando invocent homines, Brev. V, 16, 1.—(ad) currere taedio vitae ridiculum est, quum, etc. Epist. 24, 21.—qui timebit nil unquam pro homine vivo faciet, Tr. An. 11, 4.—ridiculum appetere, Epist. 24, 21.—scimus iualius non esse, 75, 13.—quam optare nihil turpius, 117, 22.—(ad) omnes reservamur, Q. N. II, 59, 5.—(post) fruitur et ipsa, Frag. 9.—de morte, publica querela, Benef. V, 17, 4.—sua mori, bella res, Epist. 69, 4.—mortuum signa an dii praemittant, Q. N. I, 4, 3.

Mortalis omnia mortalium bona, Epist. 98, 9.

Mortalis mortalem peperisti! C. Marc. 11, 1.

Mortalitas maximum mortis est solatium, Q. N. VI, 2, 5.—mortalitatis evitandae ratio, Br. Vit. 15, 2.

Morticina caro, Epist. 122, 5.

Mortuum alienum tollere, Epist. 12, 2.—quisquis aliquem queritur, queritur hominem fuisse, 99, 8.—mortuis nulla mala sunt, C. Marc. 19, 3.

Motivacula levis aliquem decipit, Epist. 33, 6.

Motus affectuum triplex, Ir. II, 4. 4 sq.—quatiens terram, Q. N. VI, 22, 1.—motus intenti spiritus opera sunt, II, 6, 3.—motus animorum non omnes affectus sunt, Ir. II, 3, 4. — motus involuntarii, II, 2, 3.

Mucius proditor est? Benef. IV, 27, 1.—dextera ignes premit, et erroris sui a se exigit poenas, Prov. 3; 5.—ignem vicit, Epist. 98, 12.—spectator distillantis in hostili foculo dextrae, 66, 48; 24, 5.—non ante a foco nudis osibus fluentem manum removit, quam, etc. 24, 5.—Mucii manus instar occisi Porsenae fuit, Benef. VII, 44, 5.—Mucio facilius ignovit Porsena, quam Mucius sibi, Epist. 24, 5.

Mugitus terrae, Q. N. IV, 13, 4.

Muliebris in cultu iasania taxatur, Benef. VII, 9, 4.—muliebria iugenia, C. Msc. 46, 4.

Mulier timenda cum Antonio, Br. Vit. 5, 5.—mulierum vituperatio non est contumelia, C. Sap. 14, 1.—exercitatae aures ferendo, Benef. VII, 9, 4.—hinc ac terna patrimonialibus pendent, ibid.

Mulierculas nocentissimorum lacrimis moventur, Clem. 1, 5, 4.

Mulio, Epist. 47, 43.—escalceatus, 37, 3.—perpetuarius, Lud. 6, 2.

Mullus quinque millibus ns emptus ab Octavio, Epist. 95, 42.—mullo saxatili, nihil melius, Q. N. III, 48, 4.—moriens nihil formosius, ibid.—mulli dextricti sine ullis osibus, Epist. 95, 27.—mullorum morientium color observatus, Q. N. III, 18, 1.

Mulum a balneo poscitur, Epist. 422, 16.

Mulum qui habet, plus cupit, Epist. 419, 6.—nunquam est, quod satis non est, ibid. 8.

Monatius Planus, Q. N. IV, Praef. 6.

Munda (in Hispania), Benef. V, 24, 3.

Mundus, Q. N. II, 4, 4.—Dei nomen, II, 45, 4.—deorum templum, Benef. VII, 7, 2.—non semper suum ordinem tenebit, Epist. 74, 43 et 14.—non est causa, 65, 10.—vel anima, vel corpus, Q. N. III, 29, 2.—tempore aliquo non erit, Epig. 7, 8.—mundi causae quinque, Epist. 65, 9.—claustra perumpit Alexander Macedo, 119, 8.—duae partes in imo iacent terra et aqua, Q. N. II, 12, 4.—dimidia pars semper supra, dimidia infra, Q. N. V, 17, 2.—concordia ex discordibus constat, Q. N. VII, 27, 3.—contemplatio, C. Msc. 48, 4 sq.—conflagratio, Q. N. III, 28, 7.—variae doctes, Benef. IV, 23, 3 sq.—novi generatio, Q. N. III, 30, 6.—officium, Benef. IV, 43, 4.—mundo quis tam firma lacunaria imposuit, Q. N. VII, 14, 1.—munus providentiae regi, pluribus probatur, Prov. 4, 1.—ratione esse praeditum e Stoicorum ratione, Q. N. II, 13, 3.

Munus accipi potest, accipiendo quod suum est, Benef. VII, 5, 3.—munus munere expungere, reiiciendi genus est, IV, 40, 3.—munera ad rogum disponere, Br. Vit. 20, 4.—amicorum saepe non differunt ab hostium vota, Benef. II, 14, 5.—duratura dauda sunt, ut memoriam excitent, Benef. I, 12, 1.—supervacua, aut morbum exprobratura, non sunt mittenda, Benef. I, 41, 6.—munerum divinorum aestimatores, reprehenduntur, Benef. II, 29, 1.

Muraena, Clem. I, 9, 5.—insidiatur Augusto, Br. Vit. 5, 4.

Murænas humano sanguine saginabat Pollio, Clem. I, 48, 2.

Mures ferrum rodunt, Lud. 7, 4. — molas lingunt, Lnd. 8. — mures subterranei, Q. N. III, 46, 3. — murium ac vulpium tergis induuntur Scythæ, Epist. 90, 44.

Muri usus non præstat tutos ab hostibus, Benef. VI, 45, 6.

Murmuratio, Benef. V, 45, 3. — murmuratione (sine) comitari, Epist. 407, 9.

Murrhinum poculum, Benef. VII, 9, 3. — utrum sit an manus concava, quum sitio, nihil refert, Epist. 419, 4. — murrhina et erystallina qui portant mulos habent, Epist. 423, 6.

Mus syllaba est, syllaba caseum non rodit, etc. Epist. 48, 5.

Musa Homero, Hesiodo Charis est, Benef. I, 3, 40.

Muscam excitare non potest, Lud. 40, 2.

Muscipula, Epist. 48, 5.

Muscum innascitur aquis, Q. N. V, 5, 2.

Musica, Epist. 88, 8. — musicae qui ignorat, alia frustra scit, Epist. 88, 3. — musica (in) arte bonum dicitur duobus modis, 87, 40 et 41.

Musici munus, Epist. 88, 7.

Musto dolia ipsa rumpuntur, Epist. 83, 44.

Mutum animal est, aut simile muto, Ir. II, 30, 4. — mutum (hominem) velant sumere, Benef. VII, 4, 7. — muta animalia humanis affectibus esrent, habent tantum similes impulsus, Ir. I, 3, 4.

Mutuari per Intercessorem, Epist. 419, 4.

Mycenarum ad nobiles muros properat Agamemnon, Epist. 66, 26.

Mylas (circa) Simo quiddam simile e mari elicitur, Q. N. III, 26, 6.

Myron Claudii libertus, Lud. 43, 4.

N

NAENIA, Lud. 42, 4.

Naevia (alii *venia*) crebris distincta mensa, Ir. III, 35, 4.

Nandi imperitos terunt quidam locus, Q. N. III, 25, 4.

Narcissus, Senecæ, diu publicus hostis, Q. N. IV, Praef. 43. — libertus Claudii, Lud. 43, 4. — cito evolat, 43, 2. — quos duei iusserit, 43, 3.

Nasci cui contigit, mori restat, Epist. 99, 8 et 9.

Nasonis gener Fides Cornelius, C. Sap. 47, 4. — Vid. *Ovidius*.

Natalis, in cuius ore feminae purgabatur, heres fuit multorum, Epist. 87, 44. — natales veterum celebrandi, Epist. 64, 8. — natalium periti, Q. N. II, 32, 7. — natalibus liberorum portiones vix honestæ, Ir. II, 33, 4.

Natta Pinarius, Epist. 422, 42.

Natura, Deus, Benef. IV, 7, 4; Q. N. II, 45, 2. — cur vultus nostros in caelum crexerit, Epist. 94, 55. — dux vitae esse debet, V. Rest. 7, 4. — homines ad contemplationem et ad actionem genuit, Ot. Sap. 32, 3. — parvo dimittitur, Epist. 60, 3. — per constituta procedit, Q. N. III, 46, 2. — non est sine deo, Benef. IV, 8, 2. — parabile est quod desiderat, Epist. 4, 8. — exiguum, opinio immensum desiderat, 46, 6. — quidquid componit, resolvit, 30, 9. — in aperto nos custodit, 70, 20. — nos cognatos edidit, quum ex iisdem et in eadem gigneret, 95, 52. — magnanimos nos produxit, 404, 23 sq. —

homini satis dedit roboris si illo utatur, 446, 47. — iubet iudare laudanda, 449, 5. — produxit foetus suos, non abiicit, 421, 18. — nihil concepit ita ut immobile esset, Q. N. VI, 5, 41. — rerum cur nihil dicatur perdere, Benef. V, 8, 5. — eadem est erga omnes, 91, 18. — sua sacra non sinui tradit, Q. N. VII, 34, 2. — naturae lex, Epist. 4, 8. — contemplationis usus, Q. N. III, Praef. 45; VI, 4, 2. — in nos meritum, quod virtus in omnium animos lumen suum permittit, Benef. IV, 47, 4. — maxima gloria homo, VI, 23, 5. — convenienter vivere quid sit, V. Beat. 3, 3. — legibus obtemperandum, Epist. 107, 8. — ad leges revertendum, 25, 3. — causam agere supervacuum, 30, 9. — omnis pars imitatio est, 65, 3. — nihil difficile est, utique ubi in finem sui properat, Q. N. III, 27, 2. — ordinem in vitae ratione imitantur, Epist. 22, 6 sq. — Dei et nostrae discrimen, Q. N. I, Praef. 12 et 13. — naturae nihil negandum paucis contentae, Epist. 119, 2 sq. — de malignitate querela, Br. Vit. 4, 4. — secundum Naturam vivendum, Ot. Sap. 31, 3. — nostrum propositum est, Epist. 5, 4. — vivit Seneca admirator et cultor, Ot. Sap. 32, 8.

Naturale quas proprietates habeat, C. Marc. 7, 3 sq. 8, 4 sq. — mutare difficile est, Ir. II, 20, 3. — apparet non esse quod varium est, C. Marc. 7, 2. — naturalis philosophiae partis divisio, Epist. 89, 8. — naturalia desideria finita sunt, 16, 8. — naturalia vitia ante vinei nequeunt, 11, 2.

Nastrago ignoto benefacere solemus, Benef. IV, 11, 2.

Naumachiae spectaculum secundum, Epist. 70, 22.

Nauseam maris effugere, Epist. 53, 5.

Nauseobundus gubernator in tempestate, Epist. 108, 36.

Nauseare in mari, Ir. III, 37, 3.

Nauseator erat Ulysses, Epist. 53, 4 et 5.

Nauphanis opinio, Epist. 88, 37.

Nautis in tempestate terra magis quam quidquam aliud timetur, Epist. 53, 2.

Naviculariorum audacia se per catartactas Nili deicientium, Q. N. IV, 2, 6.

Navigabilia flumina, Benef. III, 8, 3.

Navigatio bellicosa suscepta improbat, Q. N. V, 48, 5 sqq.

Navigavit bene qui quem destinavit portum tenuit, Benef. II, 31, 3.

Navigii gubernacula piscium exemplo facta, Epist. 90, 24. — navigia naturae facit spiritus, Q. N. II, 9, 2.

Navis bona quae dicitur, Epist. 76, 10. — magna in flumine in mari parvula est, 43, 2. — naves caudicariae, Brev. V, 43, 4. — tabellariae, Epist. 77, 4.

Neapolis, C. Marc. 20, 4; Epist. 49, 2; 68, 4. — terrae motu agitata, Q. N. VI, 4, 2.

Neapolitana crypta, Epist. 47, 4.

Neapolitanorum theatrum, Epist. 76, 3.

Nebulae sub terra nutriunt flatus inter obscura, Q. N. V, 44, 3.

Necessitas (in) vivere, nulla est necessitas Epist. 12, 10. — necessitates effugere non potes; vincere potes, 37, 2.

Negligentia imitatur facilitatem, Epist. 120, 9.

Negotiatio multum distat a beneficio, Benef. VI, 12, 2.

Negotiorum turba non obstat studiis, Epist. 62, 1. — negotiis alienis se offerentes, Tr. An. 12, 1. — negotiis quomodo se extricare debeat philosophiae cupidus, Epist. 22, 1.

Nemo difficulter ad naturam reducitur, Epist. 50, 5. — per se satis valet ut emergat, 52, 1. — vitia sua conficitur, 53, 8. — sibi tristis est, 63, 2. — nisi suo die moritur, 69, 4. — futuro torqueri debet, 74, 33. — potest valde dolere et diu, 78, 7. — referre gratiam scit, nisi sapiens, 81, 11. — nemo irascendo fit fortior, nisi qui fortis sine ira non esset, Ir. I, 13, 3. — tam vilis regi ut illum perire non sentiat, Clem. I, 16, 1. — leatas dici potest, V. Beat. 5, 3. — benignus est sui iudex, Benef. II, 26, — sibi dat beneficium, V, 9, 1. — in amentem nequitiam incidit, qui unquam haesit sapientiae, VII, 19, 5. — praesentibus tantum miser est, Epist. 5, 7. — sibi proponit quod velit, 20, 4. — nemo non exit e vita tanquam intraverit, 22, 11. — quam bene vivat, sed quam diu, curat, 22, 13. — gloriari nisi suo debet, 41, 7. — se avarum esse intelligit, nec cupidum, 50, 2. — conatur improbe eo ascendere unde descendit, 92, 28. — liber est qui corpori servit, 92, 31. — libenter tristi conversatur, nedum tristitiae, 99, 21. — nemo non gloriam ultra verum tulit, 120, 15. — nemo non quotidie et consilium mutat, et votum, 120, 22. — est casu bonus; discenda virtus est, 123, 15. — unquam timuit fulmen, nisi qui effugit, Q. N. II, 59, 10. — neminem casura delectant, Br.

Vit. 17, 2. — (ad) ante bona mens venit quam mala, Epist. 50, 7.

Nemora suspendere, Ir. I, 16, 31 et 32.

Nepos M. Aelius praetorius, Benef. II, 7, 1.

Nepotes, Ir. II, 16, 4. — nepotum circa focos iuventus quanta premit! Epist. 95, 23.

Neptunus, Epist. 73, 5. — Neptunum catenis in profundum contingere tentat rex stolidus, C. Sap. 4, 2. — vocatum, apud Graecos Ζευς-χθονα, Q. N. VI, 23, 4. — Neptuno maris movendi assignata potentia, Q. N. VI, 23, 4. — Neptune, nunquam hanc navem, nisi rectam, Ep. 85, 29.

Nequitia cito subrepat, Q. N. III, 30, 7.

Nero Caesar, Clem. I, 1, 1. — veritatis amantissimus, Q. N. VI, 8, 13. — nemo populo romano carior (dicit Seneca), Clem. I, 4, 5. — ad investigandum Nili caput misit, Q. N. VI, 8, 3. — non comparandus, mansuetudinis causa, cum Augusto, Clem. I, 11, 1. — Neronis Caesaris mirabile dictum, Clem. II, 1, 2. — scriptum ad Senatum, occisa matre, Frag. 2. — clementia, Clem. I, 11, 1 sq. — Isudes, Clem. I, 11, 1 sq. — versus, Q. N. I, 5, 6. — in latrones animisversuri vox generosa, Clem. II, 1, 1. — principatu cometes sex menses visus, Q. N. VII, 17, 2; 21, 2. — Neroni multos annos dat Lachesis, Lud. 4 fin. — sub Nerone nemo Augustum et Tiberii prima tempora loquetur, Clem. I, 1, 6. — (sub) vota publica in tuto, I, 1, 7.

Nervi, sedes dolorum, Epist. 78, 8. — nervorum contractione mori, Epist. 66, 40.

Nesciebam (alii *sciebam*), imperitiorum vox, Epist. 76, 26.

Nesida, insula Campaniae, Epist. 54, 1.

Nestoris vita brevis naturae respectu, Epist. 77, 17.

Nicopolis nobilis terrae motu et familiaris huic malo, Q. N. VI, 26, 4.

Nihil tam arduum et difficile quod non vincat mens humana, Ir. II, 12, 6. — est divino divinius, caelesti caelestius, Epist. 66, 11. — est invictum, ex istis quae terribilia videntur, Epist. 98, 12. — non lubricum et fallax, et omni tempestate mobilis, 99, 9.

Nilaa, Q. N. IV, 2, 7.

Nilotica aqua feminas fecundiores facit, Q. N. III, 25, 9.

Nilus, Q. N. III, 25, 9. — Aegyptum dilatat, VI, 26, 1. — aestate augetur, III, 26, 1. — cum mundo coepit, III, 22. — cur aestiva mensibus abundet, IV, 1, 1. — quantum erevit, tantum spei la annum est, IV, 2, 8. — arenoso et sitiienti soli inducit aquam et terram, ibid. 9. — si crevit super debitum, nocuit, ibid. 10. — per aestatem ingentes aquas invehit, Q. N. VI, 7, 1. — quoties non esundaverit, IV, 2, 15. — aestivo incremento tumet, Epist. 104, 15. — mobilissimus amnis, Q. N. IV, 2, 1. — circa Memphim liber et vagus per campestria, IV, 2, 8. — Nili animalia, IV, 2, 12. — cataractae et fragor, IV, 2, 4. — e pluribus fluminibus confluentibus ortus, IV, 2, 2. — Nili de origine Diogenis Apolloniatae sententia, IV, 2, 27. — fontes aut petrae in Aegypto, IV, 2, 7. — fontes et scopuli in Aethiopia, VI, 8, 2. — magna cataracta, IV, 2, 4. — origo a poetis

Graecis et philosophis quascita, IV, 2, 16. — de origine Euthymenis sententia, IV, 2, 21. — inundatio, IV, 2, 8. — miracula, IV, 2, 5. — incrementum et progressus, Q. N. IV, 2, 2 sq. — septem ostia, IV, 2, 12. — caput qui investigarent, a Nerone missi, Q. N. VI, 8, 3. — Nili fragor cadentis causa urbis transferendae, Epist. 56, 4. — venae scopuli dao dicti Q. N. IV, 2, 7. — (de) incremento variorum auctorum opinionones, Q. N. IV, 2, 17. — Nilo beneficium non debetur, Benef. VI, 7, 3. — Nilum campos inundatos reddere fertiles, Q. N. IV, 2, 9. — aliquando marinam aquam detulisse Theophrastus refert, IV, 2, 14.

Ningat (eur) hieme et non grandinet, Q. N. IV, 4, 1.

Nisus praeformativi opinionis in veteribus vestigia, Q. N. III, 29, 3.

Nitrum, quid? Q. N. III, 20, 1.

Nivalis dies quum altum frigus et triste caelum, Q. N. IV, 4, 1.

Nix est in pruina pendens congelatio, Q. N. III, 4, 5. — fit in ea parte aeris quae prope terras est, IV, 8. — pruinae similem naturam habet, IV, 13, 2. — comparata cum grandine, ibid. — solatium stomachi aestuantis, Epist. 95, 21. — aestiva non obducit callum iecinoribus, ibid. 25. — fixa et dura minus alget quum tenera et labefacta, Q. N. IV, 5, 2. — a quibusdam bibitur non in aestate solum, sed hieme, IV, 13, 5. — nivis reponendae officinae, IV, 13, 8. — asservatio et potio luxuriosa, IV, 13, 5 sq. 9 sq. — nivem vino diluere, Epist. 78, 22. — nivium usus ad vina temperanda, Q. N. IV, 13, 2.

Nobilem non facit atrium plenum

fumosis imaginibus, Epist. 44, 4. — nobilior quisnam altero, Benef. III, 28, 4.

Nobilitas turpissimos quosdam industriis prae tulit, Epist. 44, 2.

Nocens aliquando latendi fortunam habet, nunquam fiduciam, Epist. 97, 41. — nobis posteaquam profuit, an nos debito solvat, 81, 3 sq. — sit etiam non nocendo, C. Sap. 7, 3. — nocentium proprium trepidare, Ep. 97, 14.

Noctura petentibus neganda, Benef. II, 14, 4.

Noctis et diel officia commutationem reprehensio, Epist. 122, 4. — noctes quibusdam breves videntur, Br. Vit. 46, 3.

Nomen lusorium transire, Benef. V, 8, 3. — in nomen laborare, Epist. 65, 6. — nominis illustris origini praetextus Deus, Benef. III, 28, 2. — nomina facere, V. Best. 24, 2. — nomina lenta, Benef. V, 22, 4. — nomina secum fieri quidam nolunt, Benef. II, 23, 2.

Nomenclator, Tr. An. 12, 3. — vetulus nomina non reddit, sed imponit, Epist. 27, 4. — nomenclatoris superbiam vocant iniuriam, C. Sap. 14, 4. — nomenclatori memoriae loco audacia est, Benef. I, 3, 10. — nomenclatorum aut memoria, aut manus, Benef. VI, 33, 2.

Nomentanum (Senecae praedium), Epist. 404, 1; 410, 4.

Nomentanus, luxuriae magister, terrarum et maris bona conquirat, V. Best. 24, 3.

Non putavi, turpissima excaecatio, Ir. II, 31, 2.

Novacria (circa) in Arcadia aqua mortifera, Q. N. III, 25, 4.

Noxae te: vox adscripta Pythiciis oraculis, C. Marc. 11, 2.

Notarius quae non potuit persequi, etc. Lud. 9, 2.

Noti non magis maiores, quam nobiles sunt, Benef. III, 28, 4.

Notorem qui dat, ignotus est, Epist. 39, 4. — notorem petere, Lud. 7, 3.

Notus ventus, Q. N. V, 16, 2. — Latine Auster dicitur, V, 16, 6.

Novatilla, C. Helv. 46, 15.

Novit tam bene, quam paedagogos novimus, Epist. 27, 4.

Novitas, magna pars mali imperitia, Epist. 76, 26. — pondus calamitatis adicit, 91, 3. — novitatis et consuetudinis via, Q. N. VII, 17, 2.

Novorum cupiditas, priora obcurat, Benef. III, 3, 4.

Noxalissimum animal, Clem. I, 16, 3.

Nubes quid, Q. N. II, 30, 4. — resoluta ventum facit, V, 13, 4. — ex nube aquosa fit grando, III, 4, 2. — nubes attritas, quum sint udæ, quomodo ignem gignere possint, II, 25, 4. — subterraneæ, V, 14, 3. — nubium observandarum periti grandinem praedicunt, IV, 6, 4. — nubes impingi montibus, nec sonum fieri videmus, II, 28, 4. — nubibus ignem inesse Anaximandri opinio, II, 12, 2 et 3. — (in) unde et quomodo ignis, et qua ratione e nubibus emittatur, II, 26, 4 sq.

Nubilo serena succedunt, Epist. 107, 8.

Nucerinorum colonia, Q. N. VI, 4, 2.

Nudum se vidisse dicit, qui male vestitum vidit, Benef. V, 13, 4.

Nugatorius et iners quis vocetur, Epist. 36, 2.

Nulli nisi ex damno alterius quæstus est, Ir. II, 8, 4.

Numæ nepos, Epist. 108, 30.

Numantia, Ir. I, 11, 5. — diutius vinci quam Carthago, ibid. — Numantiae moenia una manu capta, C. Sap. 6, 5. — Numantiae cineres C. Polyb 20, 1. — Numantiam cludit et comprimit magnus Scipio, Epist. 66, 13.

Numeratio ab Epicuro facienda, Epist. 18, 10. — numeratio de domo fiet, 26, 8.

Numerus perfectissimus a Platone consummatus, Epist. 58, 28. — ad numeros movere corpus, Tr. An. 15, 11.

Numidae, Epist. 87, 8. — Numidarum equitatus, 123, 6.

Numidicus crastis distincta Scipionis balnea, Epist. 86, 5.

Numarium tribunal, Benef. I, 9, 4.

Nummulariolus Cons. designatus, Lud. 9, 3.

Nummus malus non est, quem ignarus formae publicae reiecit, Benef. V, 20, 1 et 2.

Nundinis lavari totti, veteres soliti, Epist. 86, 11.

Nusquam est, qui ubique est, Epist. 2, 2.

Nutritis cur minima auctoritas, Benef. VII, 28, 2.

O

Obedientes ventri non homines sunt, sed animalia, Epist. 60, 3.

Obirascens fortunae animus, Tr. An. 2, 9.

Oblectat animum amicitia fidelis et dulcis, Tr. An. 7, 1.

Oblivisci suorum, animi inhumani est, Epist. 99, 21.

Obriescere viro nomine est satius? Epist. 82, 2.

Obtrusa, Epist. 13, 1 et 2.

Obtrusa fulmina, quibus iam prius percussa nec procurata feriuntur, Q. N. II, 49, 2.

Obtruncitas nefanda Hostii Quadrae, Q. N. I, 16, 1.

Observatio assidua sui torquet, Tr. An. 15, 8.

Obsonatores servi, Epist. 47, 8.

Obsonii acendendi magister, V. Best. 17, 2.

Obstinatio animi, Epist. 76, 6; 94, 7.

Obstrigillat multa, Epist. 95, 6.

Occasionem properantem observare debemus, Epist. 22, 1 et 2.

Occasus vespertinus, Epist. 88, 12. — equinoctialis solis, Q. N. V, 16, 3. — occasus quotuplex, V, 16, 2 sqq.

Occidere contra legem nemo non potest, Clem. 1, 5, 4.

Occupati qui dicantur, Br. Vit. 11, 3. — occupatorum conditio misera, Br. Vit. 19, 2. — occupatis quaeque optima prima dies fugit, 9, 3.

Occupatio desiderata, Br. Vit. 11, 3. — occupationes novae veteribus substitui solent, Br. Vit. 17, 3. — non tanti esse debeat ut philosophiae studium differatur vel mittatur, Epist. 72, 3. — occupationum praemia contemnenda occupationes fugienti, Ep. 22, 7. — occupationibus districtus quomodo se explicare debeat, si philosophiae studium amplecti cupiat, Epist. 22, 1 sq.

Oceanus qui terras cingit extremas, Q. N. III, 29, 2. — terrarum vinculum, C. Marc. 18, 4. — ad lunae arbitrium exundat, Prov. 4, 1. — Oceanum quae ratio effundit et revocet ignoratur, Benef. VII, 1, 5. — ultra solemque ille Alexander, Ep. 94, 63.

Octava regibus interdum prohibetur, Epist. 123, 2 sq.

Octavia soror Augusti, C. Marc. 2, 2. — in Liviam maxime furebat, 2, 5. — Octaviae impatiens luctus ob Marcellum amissum, 2, 3. — Octaviam sororem carissimam perdidit divus Augustus, C. Polyb. 34, 2.

Octavius, Augusti pater, Benef. III, 32, 3. — Octavius quinque millibus H-S multum emit a Tiberio Caesare, Epist. 95, 42 et 43.

Octobris Idus ante diem III, quid actum sit refert Seneca, Lud. 1, 1.

Oculus statim per multa millia sciem suam intendit, Q. N. II, 8, 2. — oculus si quis casu excusserit, reliquiae illi suae satis facient, Epist. 9, 3. — oculi erui solent in quibusdam mendaciis, Q. N. IV, 4, 1. — vitiosi lucem reformidant, Benef. III, 4, 4. — caeci qui non vident, Ibid. — imbecilles qui ad alienam lippitudinem ipsi suffunduntur, Clem. II, 6, 3. — oculorum amissio ut ferenda, Excerpt. II. — dolor cur acutissimus, Epist. 78, 9. — In rebus visis fallacitas, Q. N. I, 3, 10. — fastidium reprehenditur, Ir. III, 35, 4. — confusis oculis prosunt virentis, Ir. III, 9, 2. — oculos aegros non solum curat medicus, sed etiam monet, Epist. 94, 19. — defatigatos libera luce delectant artifices, 65, 17. — nostros multa fugiunt, Q. N. VII, 30, 2.

Oderint dum metuant, versus execrabilis, Clem. II, 2, 1. — odius quem laudas turpe est, Ir. III, 29, 1.

Odium blandum et affabile, Benef. II, 14, 4. — vitandum, Epist. 14, 9. — nullum est perniciosius, quam ex violati beneficii pudore, Epist. 81, 29. — quomodo vitandum, Epist.

105, 4. — odia ingenua, Benef. V, 16, 1.

Odorifera (alii: oculifera), Epist. 33, 2.

Odyssaea an ante Iliadem scripta, Br. Vit. 43, 2.

Oebasi tres liberi a Dario occisi, Ir. III, 16, 3.

Oenopidis Chli sententia de Nili incremento, Q. N. IV, 2, 25.

Oestrus Graecis, Latinis asilus dictus, Epist. 58, 4.

Offa mortifera, Ir. II, 12, 1.

Offendentia nos quomodo accipienda, Ir. II, 29, 1.

Offensiones memoriae labentis, Benef. V, 25, 5.

Officii, beneficii, et ministerii discrimen, Benef. III, 18, 1. — humani formula, Epist. 95, 2. — officia praeceptis disponuntur, 94, 34. — civilia an gerat virtutis studiosus, Tr. An. 3, 8. — officiorum quam luri regula patet latius, Ir. II, 27, 6.

Οἰκονομικὰ vocant Graeci administrandae rei familiaris scientia, Epist. 89, 9.

Oleum (inter) et vinum occupati homines, Epist. 15, 3.

Olivetum alteri ponere, Epist. 86, 43. — duobus modis depositum, 86, 16.

Olympia (de fonte), Q. N. III, 26, 4. — ad Olympia descendere, Prov. 4, 2.

Olympus, Lud. 14, 4. — et Ossa terrae motu recesserunt, Q. N. VI, 25, 2.

Omen triste matribus occurrere, C. Marc. 3, 3. — accipiendi mos, Q. N. II, 32, 9. — mortis Germanici, I, 1, 3.

Omnia fiunt ex omnibus, Q. N. III, 10, 1. — omnibus sunt, III, 10, 3.

— eiusdem sortis sunt, VI, 1, 10. — sub eadem lege iacent, ibid.

• *Os* Latine dici nequit, Epist. 58, 5. — sex modis dicitur, 58, 6.

• *Onesiorius* praefectus classibus Alexandri in Oceano explorator quum erraret, Benef. VII, 2, 1.

• *Onus* viribus aptari debet, Epist. 108, 2.

• *Opera* antiquis auxilium significat, Epist. 108, 33. — opera pertinax nihil inexpugnatum relinquit, 50, 6. — utilis non omnis beneficium est, Benef. IV, 29, 1.

• *Operatum* supervacuis studium, Epist. 117, 26. — operati in canticis, Br. Vit. 12, 3.

• *Opertorium* facta est penula, Epist. 87, 2.

• *Opes* non sunt bona, Epist. 87, 13. — opum possessio non interdicatur, Epist. 18, 10.

• *Opinio* immensum, natura exiguum desiderat, Epist. 16, 6. — opinio philosophorum ignem inesse nubibus, Q. N. II, 12, 2 et 3. — opinionis nihil, omnia conscientiae causa facienda sunt, V. Beat. 20, 3. — opinioni cito accedimus, Epist. 13, 8. — ad opinionem si vives, nunquam eris dives, 16, 6. — opiniones variae veterum de ortu fontium ac fluminum, Q. N. III, 7, 1. — opiniones falsas espelle de bonis et malis, Ep. 94, 33. — opinionibus hominum tangi naturale est, 116, 2.

• *Optabilia* sitne omnia bona, Epist. 67, 3.

• *Optantium* voces nocent, Epist. 94, 52.

• *Optimus* ille qui dedit facile, nunquam exegit, Benef. II, 17, 7. — optimum id videtur quod habet laudatores multos, Ol. Sap. 28, 3.

• *Opus* esse et indigere differunt, Epist. 9, 12. — est pulcherrimum invitos et nolentes servare, Benef. II, 14, 4.

• *Oraculo* reddita praecepta, Epist. 94, 28.

• *Oratio* vox est aliquid significans, Epist. 102, 9. — animi vultus est, 115, 2. — certam regulam non habet, 114, 13. — etiam timidissimis audax, 26, 5. — sollicita philosophum non decet, 100, 3. — proverbium Graecum: Talis hominibus fuit oratio qualis vita, 114, 2. — Maecenatis non est aequae soluta, 114, 4. — iracundi hominis, iracunda, ibid. 19. — commoti nimis incitata, ibid. — delicati tenera et fluxa, ibid. — popularis et philosophi multum differt, Epist. 40, 4. — orationis celeritas Graecis potius quam Latinis permessa fuit, 40, 10. — lascivia argumentum luxuriae publicae, 114, 2. — oratione soluta quae dicuntur, negligentius audiuntur, Epist. 109, 11. — orationibus longissimis praecipitur ut homines non in patrimonio, sed in animo divitias esse putent, 108, 11.

• *Orator* iratus an aliquando melior, Ir. II, 17, 1. — non gaudet, si patroni culpa reus cecidit, Epist. 97, 10. — oratori quando constet eloquentiae officium, Benef. VII, 13, 4. — oratori qualis oratio apud Homerum data, Epist. 40, 3.

• *Oratorius* vigor deest Ciceroni et Pollioni, Epist. 100, 7.

• *Orationem* (per) antiqui paupertatem dixerunt, ut Graeci *κατὰ σθένος*, Epist. 87, 35.

• *Orbis* in tres divinus, C. Sap. 2, 2. — In orbe nihil summum, nihil imum, nihil extremum, nihil primum, Benef. V, 8, 4.

Orbitas eadem vulnerat, C. Marc. 7, 2. — in civitate nostra plus gratiae confert quam eripit, 19, 2.

Oras ianitor ingens, Epist. 82, 15.

Ordinare improbus cupiditates, Epist. 40, 2. — spes suas animus dicitur, etc. V. Beat. 6, 1.

Ordinarii, Epist. 7, 3.

Ordinarium officium, Benef. III, 28, 4. — deum, Epist. 440, 1.

Organa hydraulica, Q. N. II, 8, 2. — organorum ac tiliarum genus ex pulpito consonabat olim, Epist. 84, 40.

Oriens victor Alexander, I, 43, 1.

— Orientem (in) et Occidentem defusi amnes, C. Helv. 48, 3. — Orientem et Occidentem lustrare animo, Benef. VII, 3, 4.

Origo omnium eadem, Benef. III, 28, 1. — inundationis Nili an in nivibus, Q. N. IV, 2, 17.

Opifex, seu finitor, seu fioiens, Q. N. V, 47, 2.

Ornamenta sua traduceru, Benef. IV, 32, 2. — per ornamenta ferire, Q. N. IV, Praef. 5. — (per) qui percutitur, ars ei constat, Epist. 14, 14.

Orpheus (inter) et Homerum quanti temporis intersit, Epist. 88, 33.

Ortus solis quatuorplex, Q. N. V, 16, 3.

Os concurrat, Ir. III, 15, 4. — moriturorum spongia vel panno occludi iussit C. Caesar, III, 19, 3. — (per) in visceribus ingesta reddere, Epist. 95, 21. — libidini non exceptum, Ir. II, 8, 6. — praecidi in mendacis levioribus solet, Q. N. IV, 4, 1. — oris libido iofanis, Q. N. I, 16, 5.

Ossa Olympo olim cohaesit, N. Q. VI, 25, 2.

Ossa (ad) filii legenda discessit

Priamus, Ir. II, 33, 6. — firramenta totius, Ir. II, 1, 2.

Ostiarus, Benef. III, 28, 4. — ostiarii difficultatem iniuriam vocant, C. Sap. 14, 1. — ostiario difficili non irascendum est, Ir. III, 37, 4 sq. — pusilli animi liberè respondere, C. Sap. 14, 2.

Ostiensis coloniae in auxillum cohortes currentes, Q. N. I, 15, 6.

Ostrea Lucrins, Epist. 78, 22. — nonne existimas nihil limosae gravitatis inferre, Epist. 95, 25.

Otiosus, quid? Br. Vit. 43, 1. — otiosi qui vulgo dicantur, 41, 3 sq. — soli sunt omnium, qui sapientiae vacant, 15, 4. — videmur et non sumus, Epist. 56, 11.

Otium an sapienti concessum, Ot. Sap. 32, 11. — inter et conditivum multum interest, Epist. 82, 2. — sine litteris mora est et hominis vivi sepultura, 82, 3. — nonnullorum occupatum, Br. Vit. 11, 3. — otium spectabat Augustus, Br. Vit. 5, 5. — otii segra patientia unde, Tr. An. 2, 8. — vitia negotio discutunda; Epist. 56, 9. — vota, Br. Vit. 4, 1. — philosophici finis, Tr. An. 3, 1. — in otio non se abscondere tantum, sed otium ipsum abscondere oportet, Epist. 68, 1.

Ovis quomodo dicitur res necessaria, Epist. 58, 4.

Oves fulmine percussae, Q. N. VI, 4, 3. — ovium senectutem gres terrae motu excoinctus, Q. N. VI, 4, 3; 27, 4. — ovium greges inficientia flumini, Q. N. III, 25, 2.

Ovidius Aetnam descripsit, Epist. 79, 5. — citatur, 110, 4. — Ovidii laus et censura, Q. N. III, 27, 12. — gener Fides Cornelius, C. Sap. 17, 11. — Μεταμορφώσις, Lud. 9,

5. — versus citantur, Benef. IV, 14, 19; Q. N. III, 27, 42, et passim.

P

Pabuli sapor apparet in lacte, Q. N. III, 21.

Pacuvius qui Syriam usu suam fecit, a coena quotidie se ad symphoniam efferrī curavit, Epist. 12, 8.

Padus fluvius, Benef. VI, 49, 1.

Paedagogium pretiosa vesta succingitur, V. Best. 17, 2. — paedagogii apparatus praestringit animum, Tr. An. 4, 5. — paedagogia nublita facie vehuntur, Epist. 123, 7.

Paedagogus, Epist. 89, 14. — factus, 50, 2. — unicuique datus deus inferioris aetatis, 110, 1. — paedagogi publici, 123, 11. — paedagogus vocat, 27, 4.

Palmarum usus ad nivem conservandam, Q. N. IV, 13, 8.

Palicorum, lacus Siciliae, Q. N. III, 25, 4.

Pallor, corpora pulsus, non affectus indicium est, Ir. II, 3, 1 sq.

Palma in certaminibus meliorem declarat, Benef. V, 2, 2. — palmae spatio septimo quum appropinquant, manifestior notari solet agitatorum laetitia, Epist. 30, 11.

Palpanti nihil asperum et tetrum, Ir. III, 8, 5.

Palum (ad) exerceri, Epist. 18, 6.

Pamphilius ventus Cataegis, Q. N. V, 47, 4.

Panactius, Epist. 33, 3. — eleganter respondet adolescentulo quaserenti, An sapiens amaturus esset, 116, 4. — quid de Cometis attulerit, Q. N. VII, 30, 2.

Paneratio decernere vetantur Lacedaemonii, Benef. V, 3, 1.

Panis plebeius aut alligineus, Ep. 119, 2. — siccus, 83, 5. — la fame unus, beneficium est, Benef. 8, 2. — nlim cinere calido et fervente testa percoctus, Epist. 90, 23. — panis quadra nou est beneficium, Benef. IV, 28, 1. — panis hordeaci frustum non iucunda res, 18, 8. — panem lapidosum beneficium aspere datum vocabat Fabius Varrucosus, Benef. II, 7, 4. — siligineum fames reddit, Epist. 123, 2.

Pantomimae decies sestertio nubunt, C. Helv. 42, 5.

Pantomimica ornamenta, Epist. 29, 14.

Pantomimus Moester, Lud. 43, 3. — pantomimo non necesse est de arte saltandi quærere, Epist. 95, 56. — pantomimorum mancipia, iuvenes nobilissimi, Epist. 47, 45.

Papilius quoties in se corrui! Ep. 91, 9. — et Cyprus motus, Q. N. VI, 26, 4.

Papulas alienas observata, ipsi obiti ulceribus, V. Best. 27, 5.

Par sum, sed alicui, Benef. V, 10, 2. — parem rationem facere, Epist. 49, 9. — pares nos facit mora, Ir. III, 43, 1.

Par Deo dignum, Prov. 26. — paria ordinaria et postulatis, Epist. 7, 3. — paria facere, Benef. III, 9, 2; Q. N. IV, Praef. 12.

Pariter (nisi) non pugnat, Ir. II, 34, 5.

Parabolis in scribendo qui usi, Epist. 69, 5.

Παραδοξα, inopinata omnibus, Ep. 81, 9.

Παραπνευη, quae pars philosophiae a Graecis vocatur, Epist. 75, 1.

Pararius interponi quidam nolunt, Benef. II, 23, 2. — parariis interpo-

itis nomina facere, Benef. III, 15, 2.

Parasiti, Lud. 12, v. 60.

Parasimonia. Vid. infra *Parasimonia*.

Parcis (unani ex) alloquitur Mercurius, Lud. 3, 1.

Parcisimus, homo pusilli et contracti animi vocatur, Benef. II, 34, 3.

Parcia quid sint, et quomodo fiant, Q. N. I, 11, 2 sq. — bina quomodo fiant, I, 13, 4.

Parentatur interdictum mortuis, Epist. 123, 3.

Parentes liberos beneficia vincunt, Benef. V, 5, 2. — parentum amor magis in ea quorum miseretur inclinatur, Epist. 66, 27. — beneficia in liberos, Benef. VI, 24, 1. — castigatio quemadmodum accipienda, Ir. II, 27, 4. — cura de infantia liberorum, Benef. VI, 24, 1. — exhortatio ad liberos, III, 36, 2. — officium describitur, Clem. I, 14, 4. — veneratio, Benef. III, 36, 4. — parentes non amare impietas, III, 4, 4. — non agnoscere insaniam, ibid. — parentibus cur quaedam privilegia data, III, 11, 4. — maiorane beneficia liberi dare possint quam acceperint, III, 32, 4.

Parasius Artemidorus, Q. N. I, 4, 3.

Parmenidia dictum citatur, Epist. 88, 37.

Parthesiastes vocatus Demochares ob procacem linguam, Ir. III, 23, 1.

Partheida culleo insuitur, Ir. I, 16, 4. — partheidae cum lege coeperunt, Clem. I, 23, 2.

Paris et materia differunt, Q. N. II, 3, 4. — partes (per) ad totum pervenit, Epist. 108, 2.

Parasimonia est scientia vitandi sumptus supervacuus, Benef. II, 31, 3. — sera in fundo est, Epist. 1, 4. — parasimonia fusa laudatur, Tr. Au. 9, 1 seq.

Parthenope (a) usque Puteolos facile subripi posse putat Seneca, Epist. 53, 1.

Parthici belli apparatu Lucium fratrem sibi carissimum perdidit, C. Caesar, C. Polyb. 34, 4.

Parthus de Crasso sententiam tulit, Epist. 4, 5. — infans arcum statim tendit, 36, 7. — Parthi capillum effundunt, 124, 22. — Parthia avaritia Crassum dedit, Q. N. V, 18, 9. — Parthos reges sine munere salutare non licet, Epist. 17, 8. — fundere, Lud. 12, v. 15. — metu cunctuere, C. Sap. 13, 5. — Parthia (a) pro gula aves repetimus, C. Helv. 9, 10. — Euphiates obstat! Q. N. I, Praef. 7.

Parvo adulescendum est, Epist. 123, 2.

Pasithea una Gratiarum Homero, et nupta, Benef. I, 3, 6 et 7.

Pastor eques Rom. ut dolorem ob filii mortem apud C. Caesarem suppressit, Ir. II, 33, 3.

Patorii conditor fuit Antenor, C. Helv. 7, 1.

Pater an beneficium accipiat ab eo qui filio dederit, Benef. V, 16, 1; 19, 4 sq. — patriae vocatus Augustus non adulatione vano, Clem. I, 14, 2. — quidam, morte filii intuita, sacra rite perfecit, C. Marc. 13, 1. — familiae olim, qui nunc dominus, Epist. 47, 12. — familiae malus, quomodo habebitur, qui, etc. Benef. IV, 27, 4. — patria beneficia vincit a beneficiis filii non possunt, Benef. III, 35, 3. — omnia sunt quae in liberorum manu sunt, VII, 4, 5. — patri quantum praestare debeat filius, III, 35, 4. — non promittuntur pii liberi, IV, 33, 3. — patrem viat Aeneas, III, 37, 1. — patrum et matrum indulgentia diversa, Prov. 2, 3.

Paterulo et *Vopisco* Cosa, cometes apparuit, Q. N. VII, 28, 2.

Patescunt retractando vitia, Br. V. 10, 2.

Patientia infelix, Q. N. I, 16, 7. — fusa laudatur, Prov. 4, 11, 12 sq. — patientiae expositus tota corpore spectabat nefanda, Hostius Quadra, ibid. 5.

Patras de Aegio terrae motu iactato nihil audiverunt, Q. N. VI, 25, 4.

Patriae parentis nomen Augusto convenisse fatendum, Clem. I, 10, 3. — patria Senecae mundus, V. Beat. 20, 3. — patriam relinquendi quarendique causae variae, C. Helv. 6, 10. — laceratam bellis, ne Romania quidem regibus destinavit Antonius, Benef. V, 16, 7. — patria carere, intolerabile non est, C. Helv. 6, 2. — patriae nocere nefas, Ir. II, 31, 6.

Patricius non fuit Socrates, Epist. 41, 2.

Patrimonii liber magna si quem delectat, o miserum! Benef. VII, 10, 4. — non patrimonio (in) sed in animo positae magnae divitiae, Epist. 108, 11. — patrimonia bina auriculis dependent, Excerpt. 11. — maxima humanarum aerumnarum materia, Tr. An. 8, 1. — patrimoniorum exitium foedissimum culina, Benef. I, 10, 2.

Patrocinium (in) non est exstinxisse incendium quod feceris, Benef. VI, 37, 3.

Patrocli et *Achillia* anul, Epist. 88, 6.

Patronus, Ir. II, 7, 3. — Narcissi Claudius, Lud. 13, 1. — aibi tanquam patrono statum ponere, Benef. V, 8, 2.

Paulina, uxor Senecae, eum retinet, Epist. 101, 1.

Paulinus, Br. Vit. 1, 1. — curae frumenti publici praefectus, 18, 2.

Paulus, Persen victam egit in triumpho, C. Marc. 13, 2. — filiorum circa sui triumphus dies orationem magno animo tulit, ibid. — Paulo bellum adversus Perseum gerente ignis lunari magnitudine apparuit, Q. N. I, 1, 2.

Paulus praetorius imaginem Tiberii obscoena admoventis a servo servatur, Benef. III, 26, 2.

Pauper est non qui parum habet, sed qui plus cupit, Epist. 2, 5. — numquam fias si ad naturam vivas, 16, 5. — non est, cui nihil deest quod satis sit, 119, 5, sq. — et cui quantulumcumque superest, 1, 4. — saepius divite fidelius ridet, 80, 6. — pauperis et divitis comparatio, ibid. — pauperis cella, 100, 5. — pauperum cellae, 18, 5. — pauperibus quoque licet esse liberales, Benef. I, 9, 1.

Paupertas non per possessionem, sed per detractionem seu orationem dicitur, Epist. 87, 35. — laeta honesta res est, 2, 4. — contenta est desideriis instantibus satisfacere, 17, 3. — est quae non parca, sed quae non multa possidet, 87, 36. — imaginaria, 20, 11. — parvi possessor, 87, 36. — amanda quod a quibus amara, ostendit, 20, 6. — non est mala, 80, 4. — non obstat philosophiae, 17, 2. — nulli malum nisi repugnanti, 123, 16. — philosopho contemnenda, 20, 6 sq. — et egestas, 58, 1. — paupertas commendatio, 17, 3. — contemptus, Prov. 6, 5. — experimentum certis diebus faciendum, Epist. 20, 7. — maledictum quosdam percussit, C. Sap. 17, 2. — metu philosophandi tempus non est differendum, 17, 3. — paupertatem per aliquot dies quidam sunt imitati, 20, 11. — (circa)

pecuniae plurima mora, Epist. 101, 2. — non sentiet qui continet se intra naturalem modum, C. Helv. 11, 5. — in paupertate nihil mali est, 12, 4. — cui cum paupertate bene convenit, dives est, Epist. 4, 8.

Pausanias poemam de ingrato submit, Benef. IV, 37, 3.

Pausanias dans modos remigibus, Epist. 56, 5.

Paulitum villa est Campaniae, haud procul a Neapoli sita, Frag. 6.

Pavimenta tessellata, Q. N. VI, 32, 1.

Pavonem cur non refugiat gallina quam tanto minorem, et ne notum quidem sibi, accipitrem? Epist. 121, 19. — pavonum cervix cur varii coloris, Q. N. I, 5, 6.

Pax felicior, nunquam lacescita, quam multo reparata sanguine, Epist. 66, 37.

Peccare se qui nescit, corrigi non vult, Epist. 28, 7. — peccantium poenae semper expavescere, etc. Ep. 97, 12. — multitudo pudorem tollit; Benef. III, 16, 1. — peccantibus non irascendum, Ir. 1, 14, 2 sq. — peccandi pudor demitur poetarum fabulis de diis, V. Beat. 26, 6. — pudore quam bona voluntate prohibitis abstinent plures, Epist. 83, 18.

Peccati notitia, initium est salutis, Epist. 28, 7. — peccata quomodo vitentur, 11, 6. — peccatorum magna pars tollitur; si peccatori testis assistit, 11, 6.

Pectore (in) amicus, non in atrio quaeritur, Benef. VI, 34, 3.

Peculium mancipia pro capite numerant, Epist. 80, 5. — cum peculio domini est aervus, Benef. VII, 4, 4.

Pecunia ex quo in honore esse coepit, verus rerum honor cecidit, Epist. 115, 10. — multorum malorum

causa, Ir. III, 32, 3. — neminem divitem fecit, Epist. 119, 9. — nihil ad animum pertinet, C. Helv. 11, 6. — sic in quodam, ut denarius in cloacam incidit, Epist. 87, 14. — pecuniae mala, Tr. An. 8, 2. — modus optimus, 8, 6. — possessio quam anxius, Epist. 115, 16. — amissae consolatio, Escript. 11. — pecuniae certae actio ex conducto et locato; Benef. III, 7, 1. — contemptus versibus traditus magis afficit animum, Epist. 108, 11. — creditae dies dicitur, Benefic. III, 10, 1. — pecuniae suae iratum non liberalem voco, Epist. 120, 9. — pecuniam quando reddidisse dicimur, Benef. VI, 5, 2.

Pedo Albinovanus fabulose elegantissimus, Epist. 122, 15.

Pedo Pompeius Claudii amicus, Lud. 13, 4. — Claudium alloquitur, Lud. 13, 5.

Pegmata machinatores excogitant, Epist. 88, 19.

Peloponnesiacum bellum, Q. N. VI, 24, 5. — (circa) Delos tremulae Thucydides ait, ibid. 26, 1.

Penelope an impudica fuerit, inquitur, Epist. 88, 7.

Peneus fluvius Thessaliae paludes siccavit, Q. N. III, 25, 2.

Penna rubens terret feras, Ir. II, 12, 2. — pennam tenere, non pedem, Epist. 42, 4. — pennis distincta linea, Ir. II, 12, 1.

Pensionem ultimam remittere, Ep. 29, 8.

Pemulati, Benef. III, 29, 4.

Perhibere (alii *perhibere*, *prohibere*), Epist. 94, 11. — nequitiam, Ir. I, 16, 2. — liberalia studia, Epist. 36, 4.

Percipere voluptatem et gaudium

ex consulatu, ex nuptiis, an bene dicatur, Epist. 59, 4.

Percussores domi ferrum exercentes, murus ab hoste defendit, Benef. IV, 28, 4.

Peregrinatio hominum reprehenditur, Epist. 123, 6. — dat notitiam gentium, 104, 15. — non facit medicum, non oratorem, ibid. 18. — uno erudit animo ius omne, Frag. nov. 2. — peregrinationes quando prosint, quando non, Epist. 104, 13 aq. — vagae suscipiuntur, Tr. An. 2, 11.

Peremptalia fulmina, quibus tolluntur priorum fulminum minae, Q. N. II, 49, 2.

Perfectum demum est, quod secundum naturam est perfectum, Epist. 124, 15.

Perfici nil posse, Quaest. Nat. VI, 5, 2.

Perfuoria ac tenuis voluptas, Epist. 23, 4.

Periculi plus restat cadentibus, plus operis perseverantibus, Epist. 51, 7. — pericula alia non aequae perniciosa, atque ea quae ex homine sunt, Epist. 103, 2.

Periculosum ostendere civitati quanto plures mali sint, Clem. II, 2, 2. — periculosius timeri quam deapiei, Ie. II, 11, 1.

Perigratus est, qui quum amicit pro accepto nihil debet, Ep. 98, 11.

Peripateticus, Epist. 29, 5. — Peripatetici an recte temperent affectus, Epist. 116, 1. — minuta beneficia ad malos pervenire aiunt, Benef. V, 13, 2. — Peripateticorum responsa ad Stoicorum argumentum, Epist. 85, 2 aq. 87, 10 aq. — Peripateticos et Stoicorum nonnullos negasse providentiam, Q. N. I, 14. — Peripateticis

nihil interest inter sapientiam et sapere, Epist. 117, 10.

Perire lex est, non poena, Epig. 7, 7.

Periphrasis, latine circumstantia vocatur, Q. N. II, 7, 2.

Perlibet si quis excelsa, etc. Q. N. III, 28, 4.

Permadescunt animi felicitate, Pr. 3, 9 et 10. — permadere deliciis, Ep. 20, 11.

Perpassio confessionem exprimere, Epist. 53, 6.

Perpetua fulmina, sunt quorum significatio in totam vitam pertinet, etc. Q. N. II, 47, 1.

Perpetuus mulio, Lsd. 6, 2.

Persae, C. Helv. 6, 8. — ab Alexandro fugati, Epist. 113, 23. — Persarum rex Harpago liberos epulandos apposuit, Ie. III, 15, 1. — lacrymas fudit ob sui exercitus fatum, Brev. V, 16, 5. — stolidissimus exercitum in Graeciam traxit, Q. N. V, 18, 9. — totius populi nares in Syria recidit, Ie. III, 20, 1. — Persas primus obtinuit Darius, III, 16, 3. — (in) quam alte cinctos fortitudo et mens prompta ad bellum eadit, Epist. 33, 2. — Persis gens ad Nilum collocata, ob fluvii fragorem sedes mutavit, Q. N. IV, 2, 5.

Perses victus ante currum in triumpho actus, C. Marc. 13, 2.

Perseus (adversus) Paulus bellum gerens, Q. N. I, 1, 2.

Persica servitus, Benef. II, 12, 2; Ie. III, 17, 2. — Persici regni stemma totum, imperii cupidum, Benef. VII, 3, 1.

Persona rebus demenda, et reddenda facies, Epist. 24, 12. — personarum ac dignitatum ratio habenda, Benef. II, 15, 3; 17, 2.

Personata felicitas, Epist. 80, 8.
Personatos qui vident expavescent,
 Epist. 24, 12.

*Perdulantibus taurorum pueris ac
 feminis*, Ir. II, 31, 5.

Pertinacia ignobilis est bestiae,
 Clem. I, 5, 5.

Perturbationes animi, Ir. III, 8, 3.

Peruinae artes et proscriptiones,
 Clem. I, 14, 1.

Perversa vestis induenda magistrati,
 Ir. I, 16, 4.

Pervigilare pro vallo, Epist. 36, 9.

Pes, πόλις vox est, Benef. II,
 34, 2. — pedem offensum, auriculæ
 dolorem, humoris abundantiam, cau-
 sam fieri posse mortis, Quæst. Nat.
 VI, 32, 3. — pedes quibus dolent,
 vino aut balneo abstinent, Epist. 68,
 6. — pedibus in sententiam itum,
 Lud. 12, 4.

Pestifera fulminis, quæ mortem
 exiliumque portant, Q. N. II,
 49, 1.

Pestilens vapor exhalans in Italia,
 Q. N. VI, 28, 4.

Pestilentia a terræ motu, Q. N.
 VI, 27, 1. — Imbecilla robustaque
 invadit, Ir. III, 5, 1. — manu facta,
 II, 8, 6. — in pestilentia mutare
 sedes licet, Q. N. VI, 1, 6.

*Petreus et Iuba se mutuo intere-
 merunt*, Prov. 2, 8.

*Phaenicia a motore Pythagoricus
 emerat*, Benef. VII, 21, 1.

Phaedonis dictum citatur, Epist.
 91, 11.

Phædrus Socrati obiectus fuit, V.
 Beat. 27, 6.

Phalaris tyrannus ferus immanis,
 Benef. VII, 19, 4. — crudelitas,
 Clem. II, 4, 3. — Phalaridis in tauro
 exclamaturum Sapientem quid putet
 Epicurus, Epist. 66, 17. — cum

Phalaride comparatus Caligula, Tr.
 An. 14, 3.

Pharos, si Homero fides, tantum
 aberat a continenti, quantum navis
 diurno cursu metiri plenis lata vela
 potest, Q. N. VI, 26, 1.

Pharsalia acie nihil interest an
 Cato vincatur aut vincat, Epist.
 71, 8.

Phasis quæ tempore crescit, Q.
 N. IV, 2, 20. — Phasim (nitra)
 capi volunt quod ambitiosum popu-
 lum instruat, C. Helv. 9, 40.

Phronoctes Claudii libertus, Lud.
 13, 4.

Phidias si perdidisset statuem pro-
 tinus alteram faciet, Epist. 9, 4. —
 non ex ehore tantum sed ex aere si-
 mulacra faciebat, Epist. 85, 34. —
 triplicem fructum operis habet, Be-
 nef. II, 33, 2.

Philæ insula Nili undique aspera
 et prærupta, Q. N. IV, 2, 3.

Philetas latrones Aegypti dicti,
 Epist. 51, 13.

Philippus Macedonum rex civita-
 tes aut vicit, aut erexit, Epist. 94,
 62. — phures in metallum antiquum
 demisit explorandi gratia, Q. N. V,
 15, 4. — Philippi Macedonum regis
 poena militi ingrato illata, Benef.
 IV, 37, 1 sq. — patientia in legati
 Atheniensium contumeliis audiendis,
 Ir. III, 23, 1. — latrocinia, Q. N.
 III, Praef. 5.

Philippus medicus Alexandri, Ir.
 II, 23, 3.

Philologia facta est, quæ fuit
 philosophia, Epist. 108, 24.

Philologus quo animo legat Cice-
 ronem libros de Rep. Epist. 108, 30.
 — philologi homines, Lud. 5, 4.

Philositus villicus Senecæ, Epist.
 12, 3.

Philosophandum est res et vita, non verbis, Epist. 20, 2. — philosophandi tempus non est differendum paupertatis metu, Epist. 17, 4 sq. — philosophari valere est, 15, 4.

Philosophia quid, Epist. 89, 4. — iactanda non est, 103, 4 — in viros transcribit, 4, 1. — infularum luto est, 14, 10. — murus inexpugnabilis, 82, 4. — tranquille et modeste tractanda, 14, 11. — nec reiicit, nec eligit quemquam, 44, 2. — omnibus lucret, ibid. — frugalitatem exigit, non poenam, 5, 4. — non popolare artificium, 16, 3. — non in verbis, sed in rebus est, ibid. — vitam disponit, actiones regit, ibid. — per accipitia fluctuantium dirigit cursum, ibid. — facere docet, non dicere, 20, 2. — fiat via! hanc tibi dabit philosophia, 37, 3. — bonum consilium est; consilium nemo clare dat, 38, 4. — Platonem non accepit nobilem sed fecit, ibid. — quid promittat generi humano, 48, 6. — salutaris et dulcis est, 50, 9. — exercet regnum suum, 53, 10. — dat tempus, non accipit, ibid. — non est res subseciva: ordinaria est, ibid. — domina est; adest et iubet, ibid. — sacrum quiddam est et venerabile, 55, 3. — quid doceat praecipue, 73, 9. — circumdanda est, 81, 4. — homines docuit habere clavem et seram, 90, 7. — quid, nisi lex vitae, 94, 39. — dividitur in scientiam et habitum animi, ibid. 48. — animum format et fabricat, 16, 3. — non est inutilis, sive fato, sive casu omnia administrant, 16, 4. — primum simplex, eum operosior facta, 95, 29 sq. — quid praeslet, 29, 10. — quid promittat, 5, 4. — sine virtute non

est, 89, 6. — submissis verbis, non clamore docenda est, 38, 1. — facta est philologia, 108, 24. — et sapientia quomodo differant, 89, 3. — philosophiae decreta et praecepta quid differant, 95, 12. — plures divisiones, 89, 8 sq. — incredibilis vis ad omnem fortuitam vim retundendam, 53, 12. — vis est, ut non solum studentes, sed etiam conversantes iuvet, 108, 4. — etiamsi modeste tractetur, nomen invidiosum, 5, 2. — officium et iudicium ut verbis opera concordent, 20, 2. — placita perquam necessaria, 95, 37. — partes tres, 89, 8. — partium ad homines et ad deos spectantium discrimen, Q. N. I, Praef. 1. — pars praeceptiva an ad vitam beatam sufficiat, Epist. 95, 4 sq. — pars praeceptiva solae recipienda, an, ut Aristo vult, reiicienda, 94, 4 sq. — servas oportet, ut contingat vera libertas, 8, 6. — studiosus quomodo se ea occupationibus speciosis et malis capere debeat, 22, 1. — studium ob nullas occupationes differendum, 72, 3. — utilitas fuse describitur, 17, 1. — decreta praeceptis praefert Aristo Stoicus, 94, 2. — inventa non esse artes vulgares, 90, 6. — praeceptis animus penitus induendus, non leviter tingendus est, 16, 1. — studiosus, et philosophiam adeptus, diversi sint, V. Beat. 24, 4. — soli competit scientia bonorum et malorum, Epist. 88, 24. — deditus quomodo se gerere debeat diebus luxuriae dicitur, 18, 4 sq. — deditus non esse refractarios, nec magistratum ac regum contemtores, 73, 1. — philosophiam clamores dedecent, 52, 9 sq. — (ad) confugiendum est, 14, 10. — totam ad mores

revocavit Socrates, 71, 7. — conlatantium convivium, V. Beat. 24, 4; 27, 2. — in opere discere, Epist. 98, 16. — velut vocale aliquid artificium discentia arguuntur, 108, 35.

Philosophus quo animo Virgilium et Ciceronem legat, Epist. 108, 25, 29. — verus qualis sit, 111, 2. — philosophi schola quibusdam otii diversorium est, 108, 6. — incerti exclamatio, Benef. V, 15, 3. — philosopho fortunae munera fugienda, Epist. 8, 3. — philosophum qualis oratio decrat, 40, 2 et 3. — oratio sollicita non deest, 100, 3. — (ad) qui venit, quotidie aliquid secum boni ferat, 108, 43. — aut sanior, aut sanabilior domum redeat, ibid. 3 et 4. — philosophi cathedrarii, Bel. Vit. 10, 1. — ad quid audiendi vel legendi sint, Epist. 108, 34. — per multa habent supervacua, Epist. 88, 36. — popinae scientiam professi, olim Roma eieci, C. Helv. 9, 2. — philosophorum auditores varie affecti, 108, 5 sq. — credula natio, Q. N. VI, 26, 4. — defensio contra vulgo lactatum dictum, quod aliter loquantur, aliter vivant, Vit. Beat. 20, 1 sq. — in scholis solitudo est, Epist. 95, 23. — familiae eur deficient, Q. N. VII, 32, 2. — index, Epist. 39, 2. — Inquillini, 108, 5 et 6. — lingua, Q. N. II, 2, 4. — ludus litterarius, Epist. 71, 6. — veterum chorus qualis, 84, 9. — philosophis non sollicite verba quaerenda, 75, 1. — pecunia non interdicitur, V. Beat. 23, 1. — quale vitae genus deligendum, Epist. 5, 2. — inter philosophos facilius quam inter homologia conveniet, Lud. 2, 2.

Phintia lacus Siciliae, Q. N. III, 25, 1.

Phocide relieta, Graei, etc. C. Helv. 8, 4.

Phoenix terrae motu fuisse concussam, Q. N. VI, 24, 5.

Phoenicopteronum linguae, Epist. 110, 11.

Phoenix tanquam, semel anno quingentesimo vir bonus nascitur, Epist. 42, 1.

Phrenesis, Ir. I, 43, 2.

Phrenetici verbis non irascitur medicus, C. Sap. 43, 4.

Phrygians auro spissis prodeunt Gratiae, Benef. I, 3, 7.

Phrygius tibicen, Epist. 108, 7.

Phthisia facit vetus et assidua distillatio, Epist. 75, 10.

Piammentum doliturae domus, C. Helv. 16, 15.

Pictor inter ceram opusque facili vultu ac manu comineat, Epist. 121, 6. — pictores non recipiuntur in artes liberales, Epist. 88, 45.

Pigri (alii *epigri*) in os senatoris ingesti, Benef. II, 12, 3.

Pigro supplicii loco labor est, Epist. 71, 22.

Pii assensu ad mercedem, Epist. 115, 40. — piissimi sensus, C. Polyb. 26, 5.

Pila in Romanorum castris ardere visa, Q. N. I, 4, 12.

Pilae operibus subditae, Q. N. VI, 30, 2. — proprietas est, cum aequalitate quadam rotunditas, Q. N. IV, 11, 2. — lusus beneficia reddenda docet, Benef. II, 32, 4. — lusi beneficia comparat Chrysippus, Benef. II, 47, 3. — in pila omnis aequalia, Benef. V, 8, 4.

Pileum (ad) servos vocare, Epist. 47, 16.

Pilierepus superveniens et numerans pilas, Epist. 56, 2.

Pinarius Natta, Epist. 122, 12.

Pindarus, Delon non moveri ait, Q. N. VI, 26, 2.

Pingere quam *pinxisse* lucundius est artifice, Epist. 9, 5.

Pinna rubens, Ir. II, 12, 3. — *pinna* et *linea* elusae aves, Clem. I, 12, 4.

Pisatio (alii *spissatio*), Epist. 87, 17.

Piscium ire dolabra, non cum retibus, aut hamis, Q. N. III, 17, 1.

Pisces fossiles, Q. N. III, 16, 3. — *piscium* subterraneorum esu homines mortui, III, 19, 1.

Pistrati Atheniensium tyranni moderatio in convivae ebrii convivitiis ferendis, Ir. III, 11, 3.

Piso vir a multis vitis integer, sed pravus, Ir. I, 16, 14. — *Pisonis* severitas pro militari disciplina, ib. Vid. *L. Piso*.

Pistrinum sapientum inventum esse vult Posidonius, Epist. 90, 23.

Pithaides quis sit bonus, Epist. 76, 3.

Pithitae vel *Pithyitae*, Q. N. I, 14, 1. — an inter cometas ponendae, Epist. I, 15, 4.

Placita graece *δόγματα* vocantur, Epist. 95, 9.

Pituitam fieri posse periculosam, Q. N. VI, 2, 3.

Planus Munatius, Q. N. IV, Praef. 6. — artifex maximus adite Vitellium, IV, Praef. 5.

Planetarum cursus, Q. N. VII, 25, 3. — planetas plures quam notos esse veterum opinio, VII, 3, 4.

Planta quae saepe transfertur non convalescit, Epist. 2, 2.

Platum (in) fortunam deferre, Tr. An. 10, 6.

Plagiarii latroces, Tr. An. 8, 3.

Platanona rivus dividit, Epist. 55, 7.

Plato, Epist. 58, 1. — a duobus pueris quaseritur, Benef. VI, 14, 1 sq. — citatus, C. Marc. 23, 2. — irae poenas a se exigit, postquam servo iratus fuisset, Ir. III, 12, 4. — plus ex moribus quam ex verbis Socratis traxit, Epist. 6, 5. — pueris vinum negandum putat, Ir. II, 20, 3. — quaecumque sunt, in sex modos partitur, Epist. 58, 6. — quinque causas statuit, Epist. 65, 7. — servi castigationem Spenippo commisit, Ir. III, 12, 4. — quum flumen nave transiret, Benef. VI, 18, 1. — servit, Epist. 47, 10. — Socrati de eruditione agit gratus, Benef. V, 7, 4. — ad senectutem diligentia se pertulit, Epist. 58, 27. — Platonis argumentum de ira, Ir. I, 7, 1. — dictum, Benef. IV, 32, 1; Epist. 44, 3. — dictum de animadversione, Ir. I, 16, 24. — dictum de officio portitoria sibi praestito, Benef. VI, 18, 2. — idem, Q. N. I, Praef. 14. — liber a Catone lectus ultima nocte, Epist. 24, 6. — pater, Benef. III, 32, 1. — testimonium, Q. N. V, 18, 14. — legibus adiecta principia improbanter, Epist. 94, 38. — Platoni nomen latitudo pectoris fecit, 58, 27. — navigationes ac pericula multum detraxerant viribus, Epist. 58, 27. — obiectum quod pecuniam petierit, V. Beat. 27, 6. — quod aliter viveret, aliter loqueretur, V. Beat. 19, 2. — tres servi fuerunt, C. Helv. 12, 3. — unde contigerit, ut suo natali decesseret, et annum unum

et octogesimum impleverit, Epist. 58, 27. — defuncto Magi immolaverunt, ibid. 28. — Platonem nobilem fecit philosophia, Epist. 44, 2. — ad quærendum ex Academia duos misit pueros Cleanthes, Benef. VI, 14, 4. — cum Socrate celebrat Seneca, Epist. 64, 9. — Platonas inter et Xenophontas quæreret, Tr. An. 7, 3.

Platonice ideæ, Epist. 58, 23.

Plebicola ac popularia Pompeii victor, Benef. V, 16, 6.

Pluvia ultra x pedes terram non madefecit in altitudinem, Q. N. III, 7, 1. — de pluvia anniversaria quæ originem præbeat Nilo nonnullorum sententia, Q. N. IV, 2, 30. — potest facere torrentem, etc. Q. N. III, 11, 5. — pluviae an quid conferant fluminibus, III, 2. — quando copiosae, quando lentae, Q. N. IV, 4, 3.

Poëdum utrum sit aureum, an crystallinum, an murrheum, quum sitio nihil interest, Epist. 119, 4.

Podagra, Epist. 63, 7. — ad tempus respondet, Q. N. III, 16, 1. — quomodo interquiescat, Epist. 78, 8. — podagrae delinimenta magis quam remedia componuntur, Vit. Beat. 17, 4. — podagra distortus, 67, 3.

Podagricus Narcissus, Claudii libertus, Lud. 13, 2. — dolorem contemnit, Epist. 24, 14. — senex hauriebat, Ir. 11, 33, 4. — podagricæ feminae contra Hippocratis doctrinam, Epist. 95, 20.

Poenæ omnia, remediū genus est, Ir. 1, 16, 1. — quid spectet, Clem. 1, 22, 1 sq. — multo gravior a miti viro constituta, Clem. 1, 22,

2. — poenæ inferendæ duo fines, Ir. 1, 16, 20 sq.

Poeni in Africa a Regulo fusi, C. Halv. 12, 4. — Hispaniam incolunt, 6, 9. — in Sicilia a Metello victi, Br. Vit. 14, 1. — Poenos (in) ibat non maturus rei Scipio, Br. Vit. 17, 4. — a Poenis captus Regulus, non victus, Benef. V, 3, 2.

Poëta nomen commune in Homeri notam concessit, Epist. 58, 14. — poëtæ antiqui dictum, 102, 17. — comici versus, 9, 18. — poëtam quum audieris, intelligas Homerum, 58, 14. — poëtæ comici sales mos in Socratem affunderunt, V. Beat. 27, 2. — non solliciti de vero, id spectant quod bella facit ad verum, Benef. 13, 10. — temporum nimis accurati descriptores, Lud. 2, 4 sq. — poëtarum carmina, quibus divitiæ laudantur, facem hominibus subdunt, Epist. 115, 12. — fabula de inferis, C. Marc. 19, 3. — furor fabulis humanos errores alentium, Br. Vit. 16, 3. — ineptiæ de Iove, 16, 3. — aurea oblectare propositum, Benef. 1, 4, 15. — omnium exercitatio et ludus est Macander fluvius, Epist. 104, 16. — Graecorum maximus ius fendi in unum diem dedit, quum, etc. Ep. 63, 2. — est aures oblectare et dulcem fabulam nectere, Benef. 1, 4, 5. — maximi versus, modo oraculi dictus, Br. Vit. 2, 2. — poëtis solennis locus Aetna, Epist. 79, 4.

Poëticae fores frustra sui compos pepulit, Tr. An. 15, 16. — poëtica verba, Epist. 114, 14.

Pogoniae (genus aliquod cometarum), Q. N. 1, 15, 4.

Polenta, Epist. 110, 10. — et aqua non iucunda res, 18, 8.

Poliorectes, Demetrius vocatus,

C. Ssp. 5, 3. — hoc cognomen (Pollorctes) ab exilio urbium datum fuit, Epist. 9, 15.

Pollionis Asinii compositio salebrosa et exiliens, et ubi minime expectes relictura, Epist. 100, 6. — amicus Timagenes, Ir. III, 23, 3. — Pollioni Asinio quid dixerit Scaurus, homo obscoenus, Benef. IV, 34, 3. — Pollionem Asinium oratorem magnum nulla res ultra decimam retinuit, Tr. Ao. 15, 13. — (apud) omnia cadunt, apud Ciceronem desinunt, Epist. 100, 6.

Pollutam medicamentis virtutem, pallidam aut faucatam in templo invenies, V. Beat. 7, 2.

Pollux et Castor (numen), Q. N. I, 1, 11.

Polyaenus magnum virum fecit Epicuri contubernium, Epist. 6, 6. — ad Polyaeum epistolae Epicuri, Epist. 18, 7.

Polybius Claudii libertus, Lud. 13, 4. — fabellas et Aesopos logos connectit, C. Polyb. 27, 1. — Homeri et Virgilii carmina resolvit et transtulit, 26, 6. — Polybii apud Claudium potentia, C. Polyb. 22, 5; 25, 2. — laus, 26, 5 sq.

Πολυπράγμονες enumerantur, Tr. An. 12, 1 sq.

Poma gregalia delectant, si provenere maturius, Benef. I, 12, 4. — poma per vitrum aspicientibus multo maiora, ut et aquae innatantis, Q. N. I, 3, 10. — gratissima quum fugiunt, Epist. 12, 4. — pomorum ingenti stue cingere primae formae feras, Prov. 3, 6.

Pomaria in summis turribus serere, Epist. 122, 8.

Pomœrium Rom. quando proferre

licebat, Br. VII. 14, 1. — castra est mons Aventinus, 14, 2.

Pompani a nobis removeamus, Tr. An. 9, 1.

Pompeianae partes uno praelio profigatae, Epist. 71, 9.

Pompeiani post Pompeium, Ir. III, 30, 3.

Pompeii, Ep. 49, 2. — Campaniae urbs terrae motu desedit, Q. N. VI, 1, 1; 26, 4.

Pompeii S. exaltati causa ruina Pompeii Magni, Benef. IV, 30, 1. — Pompeio numquam ditior? Tr. An. 11, 8. — Vid. *Ca. Pompeius*.

Pompeio Penno sinister pes osculandus porrigitur a C. Caesare, Benef. II, 12, 1.

Pompeiorum fortuna, C. Polyb. 34, 1. — Interitus, Q. N. VI, 1, 1.

Pompeius Cn. ab ultimo mancipio transfossus, Br. VII. 14, 1. — alienum exercitum fugit, Q. N. IV, Praef. 24. — clienti praebet cervicem, Tr. An. 15, 5. — extraordinaria concupiscit imperia, Benef. V, 16, 5. — provincias distribuit, ibid. — eo redegit populum Romanum ut aelvis esse non possit nisi beneficio servitutis, ibid. — quid illum in Africam, in Septemtrionem, in Armeniam, in Mithridatem, etc. traxit? Epist. 94, 64. — C. Cassarem in sua fata immiscet, ibid. 65. — unum ante se ferre non potuit, quum respublica ante se duos haberat, ibid. — primus in circo elephantorum duodeviginti pugnam edidit, Br. VII. 13, 6. — Pompeii cognominis inanis iactatio, ibid. 14, 1. — hostis ac victor, Benef. V, 16, 6. — verecundia in concionibus, Epist. 11, 3. — theatrum exustum a Caesare resectum, C. Marc. 22, 3. — ambitio immoderata repre-

henditur, Epist. 94, 64. — (de) capite pupillus et spado tulere sententiam, 4, 5. — Pompeio locupletior Demetrius libertus, Tr. An. 8, 4. — Cato oppositus, C. Sap. 4, 3. — superato, rempublicam tenuit Caesar, Epist. 83, 44.

Pompeius Magnus, gener Claudii, Lud. 44, 4.

Pomponii scriptoris praeceptum, Epist. 3, 4.

Pons sublicius, V. Beat. 25, 4.

Ponticis littoribus Achaiae civitates impositae, C. Helv. 6, 8.

Pontificales libri, Epist. 108, 34. — pontificalis carminis verba solennia, C. Marc. 43, 4.

Pontificis oculi velamento a funere arcebantur, C. Marc. 45, 2.

Pontum Euaium fluere, Q. N. IV, 2, 29.

Pontus, Q. N. III, 29, 7; IV, 5, 4. — cur in inferum mare assidue fluat, non autem refluat, IV, 2, 29. — ponto (in) quidam amnes aestate crescunt, III, 26, 4.

Popina, Epist. 95, 26. — popinarum institores mereem suam vendentes, Epist. 56, 3.

Popularis favor malis artibus quaeritur, Epist. 29, 9.

Populus in tribus describitur, Ep. 89, 2. — cur reges principesque amet et protegat, Clem. 1, 3, 3 sqq. — vitiorum auctor, Epist. 7, 6 sq. — quo maior est, cui miscemur, hoc periculi plus est, 7, 2. — facile transitur ad plures, ibid. 5. — populi scita ex magna parte sapientes abrogant, C. Helv. 5, 6. — populo placere quis potest, cui placet virtus, Epist. 29, 9. — frons nostra conveniat, Ep. 5, 2. — subducendus est tener animus, 7, 5. — populum movet fo-

rensis eloquentia, 44, 10. — populorum transportationes publica exilia sunt, C. Helv. 6, 42. — populus in potestate qui habuere innumerabiles, paucissimi qui se, etc. Q. N. III, Praef. 10.

Porsena facilius Mucio ignovit, quam sibi Mucius, Epist. 24, 5. — Mucii gloriae invidit, 66, 48. — Porsenae instar occisi fuit Mucii manus in ara hostili relicta, Benef. VII, 44, 5. — Porsenae castra, Benef. V, 46, 6.

Portentosus foetus extinguimus, Ir. 1, 45, 2.

Portionem feram, si foro cesserit, etc. Benef. IV, 39, 4.

Portitor gratis Platonem nave transvehens, Benef. VI, 48, 4.

*Portorium*olvere, Epist. 28, 6.

Portus naviganti non promittitur, Benef. IV, 33, 3.

Posidonius, Epist. 124, 4. — citatur, Q. N. II, 26, 3. — plurimum philosophiae contulit, Epist. 90, 49. — suasionem, consolationem, et exhortationem necessariam ludicat, 95, 65. — quatuor ait esse artium genera, 88, 48. — virtutem futili carni committi ait, 92, 9. — Zenonis causam agit de ebrietate, 83, 8. — Posidonii auditor Asclepiodotus, Q. N. II, 26, 5; 30, 4; VI, 47, 4. — collectiones de divitiis, Epist. 87, 27 sqq. — elegans dictum, 78, 25. — opinio de colore arcus, Q. N. I, 5, 9 sq. — de grandine, IV, 3, 2. — opinio de tonitru, II, 54, 4. — sententia de fortitudine, Epist. 113, 22. — Posidonio duo sunt terrae motus genera, Q. N. VI, 24, 2. — de artium inventionem non assentitur Seneca, Epist. 90, 6 sqq. — Posidonio (s) dissentit Socrates, 94, 37. — (u) scripta mira

cula, Q. N. VII, 20, 2. — (cum) videndum, Epist. 104, 22.

Possessio rei, Benef. VII, 4, 2. — rerum extrinsecus affluentium lubrica et incerta, C. Sap. 5, 4. — nullius boni sine socio iucunda, Epist. 6, 4. — unaiversa ad regem pertinet, Benef. VII, 4, 2. — in possessionem ponere, Ir. 1, 7, 3.

Postmeridianus homo, Lud. 9, 4. — postmeridianae horae, Q. N. III, Praef. 3.

Postulatus, Epist. 7, 3.

Postulatoria fulmina, quibus sacrificia intermissa repetuntur, Q. N. II, 49, 4.

Potentes cur mugal videantur, Ep. 78, 22 sq.

Potentia aliena terribilis quomodo vitanda, Epist. 44, 4 et 5.

Potestate (in) ullius sumus, quum mors in nostra potestate sit, Epist. 94, 20.

Potio extrema dalectat deditos vino, Epist. 42, 4. — potio liberalior interdum concessa, Tr. An. 15, 14.

Praeceptionem necessariam iudicat, Epist. 95, 65.

Præceptiva philosophiae pars an satis sit ad consummandam sapientiam, Epist. 95, 1. — sitne a philosophia removenda, 94, 16 sq.

Præceptor liberalibus studiis quis dignior, Clem. I, 16, 2. — præceptoris beneficia, Benef. III, 34, 2. — officium, VI, 16, 3. — cor nulla veneratio, VII, 28, 2. — præceptorum quantum debeantur, VI, 16, 4. — præceptores plus laboris ab his exigunt in quibus certior spes est, Prov. 4, 16. — sapientiae quales eligendi, Epist. 52, 7. — præceptorum beneficia cur interdicant, Benef. III, 3, 3. — castigatio quomodo accipienda, Id.

II, 27, 4. — generis humani veneratio, Epist. 64, 9.

Præceptum vetus: Deum sequere, V. Beat. 15, 5. — præcepta carmini inserta, aut prosa oratione in sententia coarctata, multum habent ponderis, Epist. 94, 27. — minus prosunt quam exempla, 6, 5. — seminibus comparantur, 38, 2. — sine decretis nihil prosunt, 95, 60. — generalia mandari et scribi possunt, specialia ex rebus ipsis pendent, 22, 5. — specialia seu singularia sintne utilia, 94, 2 sq. — sunt infiniti, 94, 36. — non audit venter, 24, 14.

Præcipuum quid in rebus humanis, Q. N. III, Praef. 14.

Præcisi (alii percisi), Prov. 5, 3.

Præco vocem experitur in decuria prima, Epist. 47, 7. — præconis vocem attoniti expectant candidati, 117, 3.

Præcordia torrens febris, Epist. 78, 18. — lux corrupta, Q. N. IV, 13, 3. — urere nonne putas salsa tæbe Sociorum garum, Epist. 95, 25. — præcordiorum suppurationes, Epist. 14, 5.

Prædia sua a nullo occupari patiuntur, Br. Vit. 3, 4.

Prædictio quam vim habeat, Q. N. II, 32, 4 sq.

Præ gustare voluptates, Vit. Beat. 14, 2.

Præiudicium in patrem quaerere, Benef. IV, 35, 2.

Præ mordere et urgere proiectos, Clem. I, 5, 5.

Prænestina ab arce ad Collinam portam quum incederet L. Sulla, Benef. V, 16, 3.

Præputio (sine), sine capite, Lud. 8, 1.

Praeses legum quam castigandi rationem teneat, Ir. I, 5, 6.

Praestationem (ad) scribere, Br. Vit. 14, 3.

Praestigatorum acetabula et calculi, Epist. 45, 7.

Praestitiae verbum, ad alios spectat, Benef. V, 10, 4.

Praesumptioni omnium hominum multum dare solemus, et apud, etc. Epist. 117, 5.

Praetexta non honor, sed honoris insignis, Benef. I, 5, 5.

Praetextatus et eblamydatus, Vit. Beat. 25, 3.

Praetitere (quam) nihil est nec miserius, nec stultius, Epist. 98, 7.

Praetor urbanus verba pronuntiat, etc. Tr. An. 3, 4. — praetori quis honor exhibitus, Epist. 64, 9.

Praenaxpi quae merces a Cambyse rebus fuerit ob fidele consilium, Ir. III, 14, 3.

Prandium sine mensa, Epist. 83, 5 et 6. — post quod non sunt lavandae manus, ibid. 6. — post prandium bibere vulgare est, Epist. 122, 7.

Præcantium voces deorum beneficium testantur, Benef. IV, 4, 4 sq.

Præcum ratio et vis, Q. N. II, 37, 1. — precibusempta omni re cariora, Benef. II, 4, 4.

Πραετήρ ventus qui fiat, Q. N. V, 13, 3.

Pretium cuiusque rei pro tempore est, Benef. VI, 15, 3.

Prianus ut iram dissimulaverit, Ir. II, 33, 5.

Priapi signum Chaerese dedit Caligula, C. Sap. 18, 3.

Principalius qui Caligulam dixerat, C. Sap. 18, 4.

Princeps cur pater patriae dicatur, Clem. I, 14, 2. — quibus de causis

punire et quomodo debeat, I, 20, 4.

— principis praecipua virtus clementia, I, 3, 3. — felicitas salutem multis dare, I, 26, 5. — principi supplicia non minus turpia sunt quam medico funera, I, 24, 4. — principe quae digna corona, I, 26, 4. — principes cur amentur, I, 4, 2. — deorum exemplum imitari debent, I, 7, 4. — qua re laborent, Benef. VI, 33, 3. — principum officium quid sit, Clem. I, 14, 4. — principum saevitia est bellum, I, 4 et 7.

Principale et regium, τὸ ἡγουμενόν, Ir. I, 3, 5. — principali, id est, ἡγουμενόν, inest aliquid irrationale et rationale, Epist. 92, 4.

Principia omnium exigua, Benef. III, 29, 3. — a sequenti magnitudine obruuntur, ibid. — longe a perfecto abant, Q. N. VI, 5, 2. — totius operis dimidium, Epist. 34, 3.

Privilegia parentibus quae data, Benef. III, 14, 1.

Probo (in) et aspero accipere, Ep. 19, 9.

Procar perit, si latet, Q. N. IV, Praef. 5.

Procella quomodo fiat exponitur, Q. N. V, 12, 4 sq.

Processum alienorum aversatio, Tr. An. 2, 9.

Procliva omnia, Lud. 13, 2.

Proconul de tribunali desiliens et lictori fasces auferens, Ir. I, 16, 19.

Procurates et Sinis, Clem. II, 4, 2.

Procurare res heredis sui quanta dementia! Epist. 12, 3, 11.

Procuratio, Epist. 19, 4. — procuratio mercenaria, V. Beat. 17, 3. — procuraciones, Epist. 11, 6. — procuraciones quorsum fiant, si sita immutabilia sunt, Q. N. II, 35, 4.

Procuratuncula, Epist. 31, 8.

Procurator ex domino fieri, Epist. 14, 16.

Prodesse et beneficium dare differunt, Benef. V, 19, 6. — qui dicantur, 109, 9. — malis debemus propter bonos, Benef. IV, 28, 1. — profuit (qui) nobis, si postea nocuit, an nos debito solvat, Epist. 81, 3.

Prodigna non sine avaritia, Benef. IV, 27, 1.

Proditur Tarpeio imponitur, Ir. I, 16, 4.

Producta seu commoda, Epist. 74, 17.

Proficiendum tres classes, Epist. 72, 8 sq. — proficientes (inter) magna discrimina, Epist. 75, 6 sq.

Progener Tiberina, etc. Ep. 21, 3.

Progymnasii, vel potius *progymnastae*, Epist. 19, 8.

Progymnastes suas cum Carino describit Seneca, Epist. 83, 3 sq.

Promethaeus, Maecenas' liber, Epist. 19, 6.

Promissa quatenus servanda, Benef. IV, 35, 1; 39, 1. — promissorum dilatio arguitur, Benef. II, 4, 1 sq.

Pronepos Drusus Caesar, Epist. 21, 4.

Propinatio, Benef. II, 21, 5. — propinationes recusare, Epist. 83, 22. — propinatibus crebris lacessere senem, Ir. II, 33, 6.

Propontis et Pontus, Q. N. III, 29, 7.

Propositum sitne causa rei, Epist. 65, 6 sq.

Proprietas ad singulos pertinet, ad reges omnium potestas, Benef. VII, 4, 3.

Prorogativa fulmina, sunt quorum minae differri possunt, averti tollique non possunt, Q. N. II, 47, 1.

Proscriptionis Syllanae spoliariis Servilius lacus, Prov. 3, 7. — proscriptio triumvirali servatus quidam Caesari reddi cupit, Benef. II, 11, 4.

Prospicere mortem, Epist. 4, 2. — prospicere vitam nihil amplius contigit, 66, 39.

Prostitutas lenonis suat, Benef. VII, 4, 6.

Protagorae dictum, Epist. 88, 37.

Proventus serenti non promittitur, Benef. IV, 33, 3.

Proverbia, Aut regem, aut satuum nasci oportere, Lud. 1, 2. — Totidem esse hostes, quot servos, Epist. 47, 3. — Gladiatorem in arena capere consilium, Epist. 22, 1.

Providentia Deus dici potest, Q. N. II, 45, 1. — ratio Stoica, II, 4, 2. — pericula eximit, Epist. 58, 26. — maximum bonum conditionis humanae in malum versa est, 5, 7. — providentiae argumenta plurima, Prov. 1, 1. — inter opera, quid dignum admiratione, Q. N. V, 18, 1. — providentia al mundus regitur, cur multa bona viris accidant mala, Prov. 1, 1. — de providentia non dubitandum, 1, 4.

Provinciarum ornamentum Laedunum, Epist. 91, 9.

Provocatio a regibus ad populum fuit, Epist. 108, 31.

Proxenetae nomen, Epist. 119, 1.

Proxima intuemur, ad ulteriora non prospicit mens hebes, Epist. 71, 12.

Prudentia adhibenda in commodorum usu, Epist. 74, 19. — ad vitam beatam satis est, 85, 2. — agitur an sit animal, Epist. 113, 4 sq.

Prunum inter et glaciem quid intersit, Q. N. IV, 3, 5.

Prytanes, Tr. An. 3, 10.

Pseudomeneos, Epist. 45, 10.
Psychrolutam quomodo decet, ac mittere in mare, Epist. 53, 3.
Psychrolutes, Epist. 83, 5.
Ptolemæus, Africae rex, inter Carians custodias, Tr. An. 2, 9 et 10.
Publicum salutationum exercere, C. Sap. 14, 2.
Publius tragicis comicisque vehementior, Tr. An. 11, 6. — *Publii* versus laudati, C. Marc. 9, 4. — non sunt dicendi ex calceatis et enthur-natis, Epist. 8, 7. — unus versus ad philosophiam pertinet, ibid. 8.
Publius Petronius Claudiana lingua disertus, Lud. 14, 1.
Publii Vinicii tarditas in dicendo, Epist. 40, 9.
Publica dici quae non possit, Benef. IV, 14, 1. — mulier marito non promittitur, IV, 33, 3.
Pudor deprehenus amittitur, Benef. VII, 28, 3.
Puer crinitus quum porrigit poculum, Epist. 119, 15. — puer status ingentis viri, C. Marc. 23, 3. — pueri si ceciderunt terram verberari volunt, Ir. I, 2, 4. — puerorum educatio salubriter instituenda, Epist. 94, 51. — ita ut placetur, Ir. II, 24, 25. — ludi, C. Sap. 12, 2. — discentium offensiones patieoter ferunt magistri, Benef. V, 25, 5. — puerorum infelicium greges, Epist. 95, 23 et 24. — pueris, quibus omne ludicrum in pretio est, simillimi sumus, 115, 8. — praeceptores et paedagogos placidos dari oportet, Ir. II, 22, 1. — pueros personati terrent, Epist. 24, 12. — proderit plurimum salubriter institui, Ir. II, 21, 1.
Pueriles artes quae sint, Epist. 88, 20.

Puerilitas, C. Sap. 12, 1. — *pueritia* et *puerilitas*, Epist. 4, 2.
Pueritiae maximus in exitu decor est, Epist. 12, 4.
Puespera uxor, Benef. IV, 35, 3.
Pugillaris, Epist. 108, 7. — *pugillaribus* imminere, Epist. 15, 5. — (sine) nusquam paratum praedium, 87, 2.
Pugna Cannensis, Q. N. V, 16, 4.
Pugnare de genu, Prov. 2, 4.
Pullatus (Nos *pileatae*) turba, Epist. 48, 2.
Pullus nubibus immolari solitur, Q. N. IV, 6, 2. — *pulli* felem, non canem timent, Epist. 121, 19.
Pulmentario (pro) panis, Epist. 87, 3.
Pulla lana, Q. N. III, 25, 3.
Pulpas inter et nervos non com-moratur spiritus, sed etc. Q. N. VI, 24, 2.
Pulpitum urbe tota sonat, Q. N. VII, 32, 3. — *pulpito* (ex) tiliarum omne genus organorumque con-solvit, Epist. 84, 10.
Pulverem solvere in quo circulus scriptus, Epist. 74, 26.
Puberulenta virtus, V. Beat. 7, 2.
Pubullo Capitolium dedicanti filij mors nuntiata, C. Marc. 13, 1.
Publinaria, C. Polyb. 36, 5.
Pulvis honestiorem aut turpiorem potestatis facere, Ir. III, 37, 3.
Pumilio non magnus, licet in monte steterit, Epist. 76, 24.
Punctinoculae dolorum, Vit. Beat. 15, 3. — *punctinoculas* articuli sentiunt, Epist. 53, 6.
Punctum est istud in quo navigatur, bellatur, etc. Q. N. I, Praef. 9.
Punicum bellum finivit Scipio, Benef. VI, 36, 2.
Punire quomodo princeps debeat, Clem. I, 20, 1. — *puniens* irasci non

debet, Ir. I, 14, 4. — puniendi tres causae, Clem. I, 22, 1 sq. — finis, Ir. I, 16, 21.

Pupillus de Pompeii capite tulit sententiam, Epist. 4, 5.

Pupulus, verna delictum Senecae factus, Epist. 12, 3.

Purgamenta maris, Q. N. III, 26, 7.

Purgatio statum diem servat, Q. N. III, 16, 1.

Purpura conchylio saturata, C. Helv. 11, 3. — Tyria quo melior est, eo oportet ut altius teneas, Q. N. I, 5, 12. — purpurae color diversus unde, Q. N. I, 3, 14.

Purpuratos quos vides, nemo ex his felix est, Epist. 76, 23.

Pustularum eruptiones corpore robusto, Epist. 72, 6.

Pusulam (alii *insulam*) concupiscere, Ir. III, 43, 4.

Putei cur hiems caleant, Q. N. VI, 13, 3.

Puteolani pulvis, mirae naturae, Q. N. III, 20, 3.

Puteolorum turba, Epist. 77, 1.

Puteolos (usque) a Parthenope subripi, Epist. 53, 1.

Putide loqui, Epist. 75, 1.

Pyladis et Bathylli comicorum domus, Q. N. VII, 32, 3.

Pyrallus quis, Q. N. V, 6, 1.

Pyrenaeus Germanorum transitus non inhibuit, C. Helv. 6, 9. — medium inter Gallias et Hispanias iugum extollat! Q. N. I, Praef. 7.

Pyrrhonii novam induerunt scientiam. nil scire, Epist. 88, 37.

Pyrrhonis praecepta, Q. N. VII, 32, 2.

Pyrrhus certaminis gymnici praeceptor, Ir. II, 14, 5. — Pyrrhi regis aurum repulit Fabricius, Epist. 120,

5. — Pyrrhonem Fabricius monet, ut insidias medici caveat, ibid.

Pythagoras, Br. Vit. 14, 8. — ait, alium animum fieri intrantibus templum et oraculi opperientibus vocem, Epist. 94, 42. — cur animalibus abstinerit, 108, 17. — perturbationes animi lyra componebat, Ir. III, 9, 2. — Pythagorae amorem Senecae iniecit Sotion, Epist. 108, 17. — discipuli quinquennium tacebant, 52, 10. — tacito secessu iura didicerunt, 90, 6.

Pythagoreorum sententia de ratione refractionis in speculis exponitur, Q. N. I, 5, 1.

Pythagoricus quidam sutori etiam mortuo debitam pecuniam reddit, Benef. VII, 20, 5. — Pythagorica schola praeceptorem non invenit, Q. N. VII, 32, 2.

Pythias oraculis adscripta vox, C. Marc. 11, 2.

Pythii filius a Xerxe occisus, Ir. III, 17, 1.

Pythocles locuples faciendus, Epist. 21, 7.

Python (Nos scribimus *Pilo*), Epist. 82, 25.

Pyxis et argentea et aurea, Benef. V, 13, 4. — pyxides medicorum, Epist. 95, 19.

Q

Quadra panis non est beneficium, Benef. IV, 29, 1.

Quadrantaria res, Epist. 86, 8.

Quadringenta millia librorum Alexandriae arserunt, Tr. An. 9, 4.

Quadruplicatores beneficiorum, Benef. VII, 25, 1.

Quaedam pluri sunt quam vacierunt, Benef. VI, 15, 2.

Quasitor est, ubi iudex desit esse, Brev. V. 47, 3.

Quaestiones inutiles damnantur, Epist. 88, 5 et 6. — *quaestionum* liber, 89, 46. — de universo divisio, Q. N. II, 1, 1. — *operosa solutio* quid utilitatis ferat, Benef. V, 42, 4.

Quaestores, Clem. I, 6, 2.

Quaestuarium, Benef. VI, 32, 2.

Quaestuosissime, Benef. IV, 3, 3.

Quaesturae suffragator, Benef. VII, 28, 2.

Quam diu haec? *delictorum* sollicita cogitatio, Brev. V. 46, 4.

Quarta ad horam venit, Q. N. III, 46, 1. — flagellis discussa est, Benef. VI, 8, 4.

Quassus animus, Br. Vit. 10, 5.

Quatuordecim gradus, Benef. III, 9, 1. — sunt clausi, Epist. 44, 1 et 2.

Querela familiaris, Benef. II, 3, 1. — publica, V, 47, 2. — *querela* de hominum nequitia omni tempore, I, 10, 1.

Quercus, quid? Q. N. III, 27, 5. — *quercus* et *ilex*, antiqua alimenta, III, 27, 5.

Quid ruinas in pugnam, Ir. III, 42, 3.

Quies an summo bono adici debeat, Epist. 92, 5. — bonum non est, 87, 17. — quibus utilior negotio, Tr. An. 4, 1 et 2.

Quiescentes semper et inquieti reprehenduntur, Epist. 3, 4.

Quinque planetae, Q. N. II, 32, 2.

Quintus dictaturam properat pervadere, Brev. V. 47, 4. — ab aratro revocatus, ibid.

Quinti Catuli bustum (ante) carpere, Ir. III, 18, 2.

Quinti Sertii patris, magni viri et Stoici, liber laudatur, Epist. 64, 2 sq. Vid. *Sextius*.

Quirinum ius, Q. N. III, Praef. 14. — eodem implorare, Epist. 15, 6.

Quod est, seu *quid* sit, sex modis dicitur a Platone, Epist. 58, 6. — generale, supra se nihil habet, 58, 10. — nec tactu, nec visu comprehenditur, 58, 13. — quod est, summum genus rerum, 58, 9 sqq.

Quodcumque sibi imperavit animus obtinuit, Ir. II, 12, 7.

Quousque eadem? Epist. 24, 21; Tr. An. 2, 43.

R

Rabere acerrime et acerrime videre, intra exiguum tempus videbis, Epist. 29, 6.

Rabidi deliciarum, Tr. An. 2, 42.

Rabiosis, *stomachosus*, etc. Ir. I, 4, 2.

Rabirium poetam (apud) egregie videtur Antonius, quum, etc. Benef. VI, 3, 1.

Radicosecere, Epist. 86, 49.

Rapto vivere, iniuriosum, rapto mori, pulchrum, Epist. 70, 23.

Rastrum allevare, Ir. II, 25, 2.

Ratio quid, Epist. 66, 11. — est naturae imitatio, 66, 36. — est in homine optimum, 76, 6. — homines sola perficit, 1, 2. — non impletur manifestis, maior eius pars et pulchrior in occultis est, 95, 61. — terrorem prudentibus excutit, Q. N. VI, 2, 4. — arbitra est honorum et malorum, Epist. 66, 33. — ratio et effectus terrae motuum, Q. N. VII, 24, 3. — non singula sed pariter omnia vitia prosternit, G. Helv. 42, 3. — bonum proprium hominis, Epist. 76, 8. — diis hominibusque communis, 92, 25. — eadem est in beneficiis, Benef. IV, 42, 4. — sola immu-

tabilis et iudicii tenax est, 66, 30. — *qualis est, tales actiones sunt*, 66, 31. — *firmat animum, attollit*, etc. 65, 29. — *moderatrix*, 74, 49. — *non eget affectuum armis*, Ir. I, 46, 7 sq. — *numquam in adiutorium affectus assumit*, I, 9, 4. — *omnis honesti comes*, Benef. IV, 40, 2. — *rationi te subice, si vis omnia vincere*, Epist. 37, 4. — *ratione (sine) nihil est faciendum*, Benef. IV, 40, 2. — *non vincetur dolor*, Epist. 78, 48. — *rationes sunt omnes virtutes*, 66, 31.

Rationalis philosophiae partis divisio, Epist. 89, 8. — *rationale animal est homo*, 41, 8.

Raveus sonus tonitruum quid significet, Q. N. I, 27, 1.

Reapse, id est, re ipsa, Epist. 108, 31 et 32.

Rebili consularis, hominia infamis, pecuniam reuit Iulius Graecinus, Benef. II, 21, 5.

Recalorum mavis quam crispulum, Epist. 66, 25.

Recens a voce, Prov. 3, 3. — *recentes a diis*, 90, 44.

Receptacula aquae in terra, Q. N. III, 8, 1.

Recita quibus adclametur, Epist. 95, 2.

Recogito (quum) quidquid dixi, V. Beat. 2, 2.

Recurrere si inceperimus, etc. Epist. 50, 5 et 6.

Reddere qui festinat, non habet animum grati hominis sed debitoris, Benef. IV, 40, 4. — *est rem pro re dare*, VI, 5, 2. — *est acceptum tradidisse*, VII, 49, 4. — *reddam bono quum expediet, malo quum petet*, VII, 49, 3. — *reddidit gratiam, non dicimus*, Epist. 81, 8.

Refecto consuli invidere, Epist. 104, 9.

Referre, Ir. II, 34, 5.

Referre, est ultro, quod debeas, asserre, Epist. 81, 7. — *est ad eum, a quo acceperis referre*, ibid. 8.

Refigere se crucibus, V. Beat. 19, 3.

Reformare chirographum, Epist. 94, 51.

Refovere partes fractas, C. Helv. 9, 7. — *refovere arma*, Br. Vit. 5, 6.

Refractarii philosophiae, Epist. 73, 4.

Refractio, Q. N. I, 4, 4.

Regalia fulmina, quorum vi tangitur vel comitium, vel, etc. Q. N. II, 49, 3. — *regalia ingenii mos in praesentium contumeliam amissa laudare*, Benef. VI, 32, 4.

Regelatur vix media aetate, Epist. 77, 4.

Reges. Vid. Rex.

Regiae potentiae ministri arguuntur superbie, Ir. III, 45, 4 sqq. — *regiam ad mensam adhibitorum quale vitae genus*, III, 45, 2.

Regiones a bonis moribus alienae vitandae, Epist. 51, 2. — *regionum electis parum confert studis*, 104, 7.

Regnum aureo saeculo penes sapientes fuit, Epist. 90, 4. — *regna ex infimo coorta*, Q. N. III, Praef. 8.

Regula non quam formosa, sed quam recta sit quaeritur, Epist. 76, 44. — *non est res per se expectanda*, Benef. IV, 42, 2.

Regulus et Virginus coss., Q. N. VI, 1, 2. — *Regulus*, Epist. 67, 43. — *a Poenis captus est, non victus*, Benef. V, 3, 2. — *clavis confixus*, Tr. An. 15, 7. — *crucem vicit*, Ep. 98, 42. — *idei et patientiae documentum*, Prov. 3, 8. — *Reguli cu-*

tem clavo figunt, 3, 8. — scripsit senatu mercenarium suum discessisse, C. Helv. 13, 4. — Reguli arca, Ep. 67, 9.

Regustare bilem suam, Prov. 3, 11.

Reliculi (alii *ridiculi*) dies, Br. Vit. 7, 4. — *relicula* (alii *ridicula*) mancipia, Epist. 47, 7.

Relativa parem desiderant regulam, Benef. II, 18, 2. — relativorum natura, V, 10, 2 sq.

Religio primum militiae vinculum, Epist. 95, 35.

Religiosi sunt boni etiam farre ac stilla, Benef. I, 6, 3.

Remedia extrema in desperatione tentanda, Epist. 29, 3. — non sunt quae fortuito sanant, Benef. VI, 8, 1. — remedium compositionis nemo suppressit, IV, 28, 3. — crabra mutatio nocet, Epist. 2, 2. — qualium usus apud veteres, 95, 14 sq.

Remetiri dicta et facta, Ir. III, 36, 3. — vinum vomitu, Epist. 95, 19.

Remigare contra aquam, Epist. 122, 19.

Remisceri suae naturae ac reverti in totum, Epist. 71, 15.

Remissio animis danda est, Tr. An. 15, 11.

Remus auspicans in Aventino, Br. Vit. 14, 3.

Remus integritas in aqua fracti speciem reddit, Q. N. I, 3, 10.

Replumbatur argentum, Q. N. IV, 2, 47.

Reponere post longam diem, et in antecessum, Benef. IV, 32, 4. — reponere beneficium non dicitur, Epist. 81, 8.

Repositorio pectora avium ponere, Epist. 78, 23.

Reprehensiones in beneficiis cavendae, Benef. II, 7, 1.

SENECA Tom. VI

Raptabundus et ebrius, V. Beat. 12, 3.

Res est incorporabilis, Br. Vit. 8, 2. — nulla magis implicat malis quam se componere ad rumorem, V. Beat. 1, 3. — facillima secundum suam naturam vivere, Epist. 41, 8. — nulla citius venit in odium quam dolor, Epist. 63, 11. — quaeque quanti taxanda sit, uni Sapientum notum, 81, 7. — adhibitae ad observandas eclipses solares, Q. N. I, 12, 1. — quae solo continentur, IV, 1, 4. — loquuntur nobis tacentibus, Benef. II, 11, 6. — rerum natura cur nihil perdere dicatur, Benef. V, 8, 5. — maior copia quam verborum, II, 34, 1. — ingens copia sine nomine quas appellationibus aliis notamus, II, 34, 2. — honestarum pretium in ipsis est, IV, 1, 3. — potius quam verborum ratio habenda, Epist. 45, 15. — rebus quomodo sit utendum, 95, 54. — res suas ad naturalem modum coartare difficile est, Epist. 119, 11. — ab hostibus repetere, Benef. III, 6, 1. — in rebus adversis filios tondere moris est, Benef. V, 6, 3.

Resolutaturum (non) aliquem salutare, Tr. An. 12, 2.

Residem animum et inextinctum habemus, Epist. 94, 33.

Respiratio, Q. N. VI, 24, 1.

Respublica an, quomodo, et quando sapienti administranda, Tr. An. III, 1, 3, 10 at 16. — sine sapienti capessenda, ambigitur Inter Stoicos et Epicureos, Ot. Sep. 30, 2. — respubl. sine Caesare esse non potest, Clem. I, 4, 3. — respubl. ingratitude in optimos cives, Benef. V, 17, 4 sq. — qui prosint, Tr. An. 3, 3. — maior pars data sit, Br. Vit. 18, 1. — rem-

R

publicam calcare, Benef. II, 12, 3. — respúblicae Atheniensium et Carthag. Ot. Sap. 31, 2.

Restagnare (de diluvio), Q. N. III, 27, 10.

Resupinant corpora, Ep. 121, 13.

Resupinus in scena dicere, Epist. 80, 7.

Retenta ac revocata virtus, Prov. 2, 9.

Retentare non audent ea quae, etc. Br. Vit. 10, 2. — memoriam suam, Epist. 72, 1.

Retexenda exempla, Epist. 94, 68.

Retropositi verba curat, et sensus, et ordinem, Epist. 89, 16.

Retorrida arbor, Ir. III, 15, 4. — retorridi et nodosi rami plataneorum, Epist. 12, 1.

Retrahere ingenii sui vires, Epist. 79, 6.

Retro vivere, Epist. 122, 19.

Reus sententiis paribus absolvitur, Epist. 81, 25. — in reum exire, Ben. III, 8, 1. — reorum mutuae sordes, Ir. I, 2, 1.

Revilescente, Tr. An. 15, 9.

Rex animum latronis et piratae habens, Benef. II, 18, 6. — omnia ex servis orinodus, Epist. 44, 3. — stolidus solem sagittis obscurare tentans, C. Sap. 4, 2. — Persarum stolidissimus in Italiam traiecit, Q. N. V, 18, 9. — regis ei tyranni discrimen, Clem. I, 11, 3. — quomodo omnia esse dicantur, Benef. VII, 4, 2. — regi verborum intemperantia non est ex maiestate, Clem. I, 7, 2. — gloria nulla ex saeva animadversione, I, 17, 2. — regem maxime docet clementia, I, 5, 5 sq. — natura commenta est, I, 49, 2. — apud regem omnis coena iucunda, Ir. III, 15, 1. — saevum in aperto clemen-

tia praestabit, Clem. I, 19, 5. — aut regem, aut letum nasci oportet, Lud. 1, 2. — a rege factis non nomine distat tyrannus, Clem. I, 12, 1. — reges cuius rei indigi, Benef. VI, 33, 1 sq. — cur amentur, Clem. I, 4, 2. — multa opertis oculis donant, Benef. IV, 37, 2. — mali cur regnent ibid. 32, 2. — Romani duo, quorum alter patre, alter matre caruit, Epist. 108, 30. — reges securos praestat amor civium, Clem. I, 19, 5. — Parthos non potest quisquam sine munere salutare, Epist. 17, 8. — regum animos nobis induimur, Epist. 47, 17. — contemptores perperam philosophiae dediti censentur, 73, 1. — consuetudo populum amicorum describere, Benef. VI, 33, 3. — lascivientium ludibria in mari, VII, 20, 3. — amicis quanti constant bona consilia, exemplo declarat, Ir. III, 14, 3 sq. 15, 1 sq. — regibus exemplum positus Iupiter, Q. N. II, 43. — maior securitas est ex mansuetudine, Clem. I, 8, 4. — eis utilis est irae continentia, Ir. III, 16, 2. — in reges quid homines amet, Ir. III, 31, 1. — regibus (s) provocatio ad populum fuit, Epist. 108, 31.

Rhenus, Br. Vit. 5, 4. — inclytus amnis, Benef. III, 29, 3. — Germaniae modum faciat, Q. N. I, Praef. 7. — aestate provenit, IV, 2, 19. — Germanos repellens, VI, 7, 1.

Rhinocotura nomen datum populo in Syria, Ir. III, 20, 2.

Rhodanus, Lud. 6, 2; Q. N. III, 27, 8. — aestate provenit, IV, 2, 19.

Rhodii vox effeminatissima, Epist. 70, 5. — Rhodiiorum fons ex intervallis foeda fundens, Q. N. III, 26, 6. — Rhodiis libertas cum immunitate data, Benef. V, 16, 7.

Rhodon puta te venisse, Epist. 104, 8.

Ridere solemus inter arenae spectacula, Ir. III, 43, 1. — in tormentis qui non desit, Epist. 78, 18. — acerrime, Epist. 29, 6.

Ridiculis diducta vestimenta, Q. N. I, 3, 2.

Rixam a lasco quaeri, vetus dictum, Ir. III, 40, 4.

Rogo, molestum et onerosum verbum, Benef. II, 2, 1. — rogantis verba intercidenda, Benef. II, 2, 2.

Roma quod tantum semel capta est, Scipioni debet, Epist. 86, 4. — tributum apadonibus pendit, Benef. V, 16, 7. — Scipioni nil debet, si Punicum bellum ut finiret, aluit, VI, 36, 2. — Romae incendia dolet Timagenes, quod meliora sciret resurrectura quum arsisent, Epist. 94, 13. — puer statura ingentis viri, C. Marc. 23, 3. — Romae nemo aliter vivere potest, Epist. 50, 3. — aut Scipio deesse debebat, aut Romae libertas, 86, 2.

Romanus Imperator (M. Curius Dentatus), Benef. VII, 7, 5. — sermo se praebet aestimandum, Epist. 40, 41. — populus dotem dedit Scipioni, Q. N. I, 17, 9. — Romanus pop. ubicumque vicit, habitat, C. Helv. 7, 2. — luctus ad morem, C. Polyb. 34, 5. — sermo quam Graecus magis se circumspicit, Epist. 40, 44. — se arslimat, ibid. — Romana eloquentia a Cicerone exillivit, Epist. 40, 44. — pax in quibus desinit, Prov. 4, 13. — securis, Lud. 12, va. 33, 34. — Romani ducis verba ad milites locum occupaturos, Epist. 82, 22. — populi imperii causa et fundamentum libertas fuit, Ep. 87, 37. — imperatoris vox notatu digna, Benef.

VII, 7, 5. — fideliores socii, Ir. II, 34, 4. — Romanae pacis exitium, Clem. 1, 4, 2. — Romani imperii exsul auctor, C. Helv. 7, 4. — roboris secta, Q. N. VII, 32, 2. — Romani mores, Epist. 59, 6. — duces, Benef. V, 16, 2. — Romana vitia, Br. Vit. 12, 4. — Romanorum duae coloniae in Corsicam deductae, C. Helv. 8, 2. — in castris visa ardere pila, Q. N. I, 4, 12. — studia inania, Br. Vit. 13, 3. — Romanis Ingeniis intentatum opus, C. Polyb. 27, 1. — quis primus persuaserit navem conscendere, Br. Vit. 13, 4. — Romanos invasit studium supervacua discendi, Br. Vit. 13, 3.

Romuleis, Lud. 12, v. 30.

Romulus perit Solis defectione, Epist. 108, 31. — dedieavit Picum Tiberiumque, Frag. 34. — Romuli casa, C. Helv. 9, 4. — cum Romulo ferventia rapa vorare, Lud. 9, 4.

Rorabit, si circa occasum refluxit, Q. N. I, 6, 2.

Ros et aqua scabiem afferentia, Q. N. III, 25, 9.

Rosa bieme concupita, Epist. 124, 8. — toto lacu fluitans, Epist. 51, 12. — in rosa iscere aequo animo, 36, 9.

Rostra, Tr. An. 3, 9.

Rubentes cur iracundissimi, Ir. II, 20, 4.

Rubor subito viris gravisimis offusus, Epist. 11, 3. — magis in juvenibus apparet quibus plus calor est, ibid. — nihilo senes et veteranos tangit, ibid. — rubor stellarum, Q. N. I, 1, 6.

Rubrum mare, Q. N. III, 29, 7.

Rufillus pastillos olet, Epist. 86, 12.

Rufus Pompeii F. Lud. 13, 4.

Rufus, ordinis senatorii, ab offensiono

Caesare gratiam et munus impetrat, Benef. III, 27, 2.

Ruinosi parietes et exesi insularum, Ir. III, 35, 4.

Rusticitati ignoscere, Benef. II, 3, 2.

Rutilia Cottam filium sequuta est in exilium, C. Helv. 16, 5.

Rutilius nb innocentiam exsul, C. Marc. 22, 2. — malivolentiae expositus, V. Beat. I, 18, 3. — in exilio vivit, Tr. An. 15, 5. — innocentiae pretium tulit in Asia latere, Benef. V, 17, 2. — vicit exilium, Epist. 98, 12. — solus Sullae dictatori aliquid negavit, Prov. 3, 6. — suam damnationem libenter tulit, Epist. 24, 4. — Rutilii exilium, 67, 9. — Innocentia violata effulsit, 79, 12. — exsul, animosior in reditus abominatione, Benef. VI, 37, 1.

S

Sabbatis lucernam accendere, Ep. 95, 47.

Sabianum Surrentinumque litus, Q. N. VI, 1, 19.

Sabinus. V. supra ad *Calvisius Sabinus*.

Saeuus es, Epist. 77, 14.

Sacerdos Homericus allegat officia, Benef. V, 25, 4.

Sacerdotiorum candidatus, Benef. VII, 28, 2.

Sacramento (velut) adulterio adacti, Br. Vit. 5, 4. — rogatus sapiens, Epist. 65, 18. — ad sacramentum adacti, Vit. Beat. 15, 17. — sacramenta (verba), Epist. 75, 52 sq.

Sacrario in interiore arcana clausa, Q. N. VII, 31, 3.

Sacrilegium (ad) accessuri vultum submittunt, Q. N. VII, 30, 1.

Sacrilegium quarum rerum ait, Benef. VII, 7, 4. — an ex aliqua parte bonum, Epist. 87, 19. — sacrilegia minuta puniuntur, magna in triumphis feruntur, 87, 20.

Sacrilegus qui sustulit et consumpsit quod deorum est, Benef. VII, 7, 4. — iniuriam Deo facere non potest, ibid. 7, 3. — sacrilegi dant poenas, V, 14, 2. — sacrilegos nunc esse probat Bion, ibid. 7, 4.

Sacrum municipale, Epist. 90, 29. — sacra alienigenarum gentium mota sunt sub Tiberio Caesare, Epist. 108, 22. — Eleensia, Q. N. VII, 31, 2. — Cereris qui tractabat, ceryx dictus est, Tr. An. 3, 10. — conficere, Epist. 26, 7. — sacrorum sanctiora solis initiis nota, Epist. 95, 64.

Saeculum aureum, Ep. 90, 36 et passim. — saeculis duratura componere quid opus? Tr. An. 4, 9.

Saeuitia principum est bellum, Clem. 1, 5, 2. — saevitiae detestatio, I, 25, 1 sq. — instrumenta enumerantur, Epist. 14, 3 et 4.

Saginare boves opimos, Benef. VI, 12, 2.

Saginatae mulae, Epist. 87, 7. — saginatae inmenta in molli pascuo cito subteruntur, 54, 9.

Sagittarius non aliquando ferire debet, sed deerrare, Epist. 29, 2.

Sagum, Epist. 18, 5.

Salarii (alii stillarii) loco exacta, Epist. 97, 2.

Saliaris saltus exercitatio facilis, Epist. 15, 4.

Salivam tibi movet Aetna, Epist. 79, 6.

Sallustius, Benef. IV, 1, 4. — ex

adversario Augusti amicus, Clem. I, 40, 4. — de cometiis quid dixerit, Q. N. VII, 8, 2. — Sallustii verba, Epist. 60, 3. — imitator Arruntius, Epist. 114, 17. — Sallustium (apud) quae rara sunt, apud Arruntium crebra, ibid. 18. — Sallustio vigente qualis orationis cultus, ibid. 16.

Saltus saliaris aut *fullonius*, Epist. 45, 4.

Salutare Parthos reges nemo sine munere potest, Epist. 47, 8.

Salutatio meritoria, Br. Vit. 44, 16. — quae sit potentum, Ben. VI, 33, 3. — salutationum publicum exorcere, C. Sap. 14, 2. — salutationibus matutinis vetemur fungi, etc. Epist. 95, 47.

Salutator migrabit ad aliud limen, Epist. 19, 4.

Salutis initium est peccati notitia, Epist. 28, 7.

Salvidianum Lepidus sequutus est, Clem. I, 9, 5.

Salmius Augusto insidiatur, Clem. I, 9, 5.

Samnium legati, C. Helv. 40, 2.

Sanabiles quidam fieri possunt, si, etc. Benef. V, 22, 4.

Sanctus sensus verecundiaque qua religiones, et ceremonias egerint veteres, Q. N. VII, 30, 4.

Sanguis pars et materia nostri, Q. N. II, 3, 2. — sanguinem mittere nosciebant antiqui medici, Ep. 95, 22. — sanguis nubilus litatum, Q. N. IV, 6, 2. — sanguinis cursu vitalis continetur calor, Benef. IV, 6, 3.

Sanitas etiam de fato, debetur tamen et medico, Q. N. II, 38, 3. — sanitatis indicium vitia confiteri, Epist. 33, 8. — sanitatem nihil aequae impedit, quam remedium

mutatio, Epist. 2, 2. — sine sanitate quisquam non est beatus, Vit. Beat. 6, 2.

Sanos non esse quos ira possedit, Ir. I, 4, 3.

Sapere sine pompa, sine invidia licet, Epist. 103, 4. — apertior res est, immo simplicior, 105, 11.

Sapiens quis. Epist. 59, 6. — nunquam irasci desinet, si semel coeperit, Ir. II, 8, 3. — non se contemnit, Vit. Beat. 22, 4. — se contentus est sapiens ad beate vivendum, non ad vivendum, Epist. 9, 11. — quamvis se contentus ait, amicis opus est, ibid. 12. — quamdiu licet res suas arbitrio ordinare, se contentus est, ibid. 14. — non vivet, si fuerit sine homine vieturus, 9, 14. — vir non fugere debet e vita, sed exire, 24, 23. — eum diis ex pari vivit, 59, 14. — non vincitur moerore, sed tangitur, 85, 3. — artifex est domandi mala, ibid. 35. — magnus est, quia magnum animum habet, 87, 16. — faciet quae non probabit, ut ad maiora transitum inveniat, Frag. 49. — Deum aliquo soteceat, Epist. 53, 42. — etiam in Phalaridis tauro perustus exclamabit, a Dulce est, 66, 47. — exercitui pugnae parato assimilatur, 59, 8. — externa incommoda sentit, nulla interna, 72, 6. — Incurvari et succumbere non potest, 74, 24. — miser fieri nequit, 92, 24. — nec liberorum, nec amicorum amissione affligitur, 74, 29. — nihil cupit, Benef. VII, 2, 5; Epist. 71, 25. — non ignoscet, nec veniam dabit, Clem. II, 5, 2; 6, 3. — non miserebitur, sed succurret et proderit, II, 6, 4. — non se indignum ullis fortunae muneribus

putat, Vit. Beat. 23, 1 — nulla iniuria vel contumelia affici potest, C. Sap. 2, 4. — nulla re indiget, et tamen multis illi opus est, Epist. 9, 12. — nunquam commovetur, 35, 4. — omnibus affectibus vacare debet, 85, 6 — similis Deo, excepta mortalitate, C. Sap. 8, 2. — solus scit referre gratiam et beneficium dare, Epist. 81, 9. — surdum se amantissima praestare debet, 31, 2. — tremet, dolebit, et expallescet, 71, 18. — non potest in habitu mentis suae stare, nisi amicos amiles sui admittat, 109, 8. — an ad remp. accedat; controversitur, Ot. Sap. 30, 2. — an beator qui diutius vixerit, Epist. 91, 21. — an irasci debeat, Ir. II, 6, 4. — an lacrymari debeat, Epist. 99, 17, an munus scipere, debere, cinere, et conducere possit, Benef. VII, 4, 7. — vincit virtute fortunam, Epist. 71, 28. — nihil suum iudicat magis, quam cuius illi cum humano genere sit consortium, 73, 7. — multa remittet, Clem. II, 7, 4. — omnia in se habet, C. Sap. 5, 1. — nil fortunae credit, 5, 1. — a nullo contemnitur, C. Sap. 10, 3. — non accedet ad fores quae dura ianitor obsidet, 14, 2. — quo animo ad otium accedit, Ot. Sap. 32, 11. — ad rempublicam Carthaginensium accedet, 32, 18. — non accipit iniuriam, tamen ille qui pugno percussit, iniuriarum damnabitur, Benef. II, 35, 2. — non mutat consilium, IV, 34, 4. — utramque partem fortunae cogitat, ibid. — non habet mittendos trans maria legatos, VII, 3, 2. — universa animo possidet, ibid. 6, 2. — potentium iras nunquam vitabit, Epist. 14, 6. — ad omnem incur-

sam munitus et intentus, 59, 8. — adheret corpore suo, 65, 18. — vivit non quantum debet, sed quantum potest, 70, 3. — tam aequo animo apud alios omnia contemnit, quam Iupiter, 73, 13. — assuescit nulla futuris diu cogitando, 76, 26. — solus scit amare, solus amicus est, 81, 10. — an sapienti prosit, 109, 1. — colaphis percussus quid faciat, C. Sap. 14, 3. — corpore parum prospero usus, an neque miser, neque beatus habendus, Epist. 92, 17. — quum non accipiat iniuriam, cur ponat hanc inferentes, C. Sap. 12, 3. — deliberaturus sitne aliquem in consilium advocaturus, Ep. 109, 11. — sitne beator parentum et liberorum turba succinctus, 74, 22. — sitne seipso contentus, et propter hoc amico non indigeat? 9, 12. — Stoicorum an alicubi inveniantur, C. Sap. 7, 1. — sapientia animus qualis debeat esse, Epist. 92, 4. — animus talis, qualis mundi status super lunam, 59, 17. — descriptin, Benef. VII, 3, 2 aqq. — omnia sunt, ibid. 5, 1. — mutationem non patitur natura, ibid. 19, 4. — sapientis fiducia quanta, Tr. An. 11, 1. — inventa Epist. 90, 25. — partes duae, 71, 25. — patria, et virtutis exercendae campus, Tr. An. 3, 9. — est irasci peccatis, Ir. II, 6, 4. — animus est solidus, C. Sap. 3, 7. — animus totus in morte prominet, C. Marc. 23, 2. — amicis carentis vita qualis, Epist. 9, 13. — omnia sunt, Benef. VII, 3, 2. — quomodo hoc intelligatur, ibid. 2 aqq. — et gubernatoris diversa conditio, Epist. 85, 31. — animum perire movere nemo alius potest, quam sapiens, 109, 11. — et sapientiae

assectoria diversa remedia in contumeliis ferendis, C. Sap. 19, 2. — Stoici et Epicuri discrimen, Epist. 9, 17. — sapienti an aliquid donari et beneficium dari possit, Benef. VII, 4, 1. — etiam in afflictis rep. occasio est se proferendi, Tr. An. 3, 14. — furim quomodo fieri possit, Benef. VII, 7, 4. — domestica felicitas est, Epist. 72, 5. — opus est agitatione virtutum, 109, 2. — non solliciti se custodire, tutum est, 116, 4. — nec a paupertate, nec a dolore nocetur, 95, 31. — nihil contra opinionem accidit, Tr. An. 13, 2. — non interdicitor naturae contemplatione, Epist. 65, 19. — potentium irae declinandae, 14, 6. — ut Deo, omnia saecula serviunt, Br. Vit. 15, 3. — inter micantes gladios, fragor templorum super Deos suos cadentium pax est, C. Sap. 5, 5. — non opus est legione, nec equestribus turmis, Benef. VII, 3, 2. — tantum sua, quantum omnis Deo aetas patet, Epist. 53, 12. — dicimus omni bono esse plenum, 109, 1. — invenire, Sapienter per se res expetenda est, ibid. 11. — se non esse, quomodo quis intelligat, 59, 14. — an nunquam sui facti poenitent, Benef. IV, 34, 3. — inter et stultum quid intersit, si uterque habere vult, Vit. Beat. 26, 1. — quae tuentur, ab incursu et flamma tuta sunt, C. Sap. 6, 5. — alia sunt quae ferunt, etiam si non pervertunt, 10, 3. — ad quamlibet rempublicam necessarium negant, Ot. Sap. 32, 17. — (apud) esse ipsa honesta, apud vulgum simulacra rerum honestarum, Epist. 81, 11. — nisi in sapiente fides non est, 81, 10. — sapientes non fuerunt in saeculo fortunato, 90, 36.

— omnes pares sunt et aequales, 79, 8. — quo Deum antecendant, Prov. 6, 5. — soli veri gaudii participes, Epist. 32, 1, 2 sq. — sapientia, quidquid oportet, iuvat, Benef. II, 18, 4. — si inter sapientes viveremus, expectandum, V, 25, 3. — sapientium in diversum itura turba plus ex moribus quam ex verbis Socratis traxit, Epist. 6, 5. — voluptates quales (describuntur), Vit. Beat. 12, 1.

Sapientia est semper idem velle atque idem nolle, Epist. 20, 4 et 5. — ars est, 29, 2. — quid habeat boni, 79, 7. — commune bonum est, 85, 30. — magna et spatiosa res est, 88, 28. — perfectum bonum est mentis humanae, 89, 4. — est divinarum et humanorum scientia, ibid. — est nosse divina et humana, et eorum causas, ibid. — de quibus rebus sit, 88, 27, sq. — non est in litteris, ibid. 8. — sola libertas est, 37, 3 et 4. — an bonum sit, sapere vero bonum non sit, Epist. 117, 1. — quid eruerit, quid effecerit? 90, 27. — futura an bonum sit, 117, 26 et 27. — vetus, rudis fuit non minus quam ceterae artes quarum in processu subtilitas crevit, 95, 14. — summa est boni malaque distinguere, 71, 7. — in stultitiam non revolvitur, 76, 15. — exornat omne beneficium, 81, 22. — et philosophia quomodo differant, 90, 4. — sapientiae effectus, 59, 14 sq. — inventa amplificanda sunt, 61, 6. — praecepta pauca tenenda, sed ita ut in promptu sint, Benef. VII, 1, 3. — praeceptores quales eligendi, Epist. 52, 7. — studium vere liberale, 87, 1 sq. — assectator adhaeret in corpore suo, 65, 18. — pro-

fessi levissimis minis non nunquam exterriti, 74, 29. — consummatae et procedentis viri quo differant, 72, 7. — sapientiae alludentes, 72, 12. — sapientiam professi reprehenduntur a Seneca, 70, 14 sq. — Graeci *ωπία* vocant, 89, 5. — sectantium magnum discrimen, 74, 32.

Sappho an publica fuerit a Didymo quaeritur, Epist. 88, 32.

Sardes, Asiae civitatem maximam, curru vectus intravit Demaratus, Benef. VI, 31, 9.

Sardinia brevior Corsica, Epigr. 4, 3.

Sarmatae Danubius cohibet, Q. N. VI, 7, 1.

Sarmatae rex decorus insigni capitis, Epist. 80, 9.

Sarmateos impetus cohibens Danubius, Q. N. VI, 1, 7. — *Sarmatice* Danubius determinet, Q. N. I, Praef. 7.

Sarturas (per) veteris lintei incubare, V. Beat. 25, 2.

Satagius describere vult Seneca, Ep. 98, 8.

Satellii Quadrati divitum erroris, arrioris et derisoris consilium Sabino datum, Epist. 27, 6.

Satrapas oblivio alta suppressit, Epist. 24, 4.

Satrus Scavendus congiarium hominem accipit, C. Marc. 22, 2.

Satis et arbutis animam esse placet, Epist. 58, 8.

Saturitas etiam in aqua et polenta, Epist. 18, 8.

Saturnalia, Lud. 8, 4; Epist. 18, 1. — Saturnalia non semper erunt, Lud. 12, 1.

Saturnius Luscus, Claudii amicus, Lud. 13, 4.

Saturnus, Lud. 8, 1. — Saturnus

et Mars, 88, 12. — Saturni stella, Q. N. VII, 4, 4; 28, 1.

Scabiem foedem corporum delectat, Tr. An. 2, 10.

Scapulae nude ac foetentes, V. B. 25, 2. — scapulas tegere, Epist. 63, 9. — verberibus praebere, Ir. III, 12, 4. — scapulis suum reddere, Epist. 17, 7.

Scaurus senatus princeps, Benef. IV, 31, 3. — Scauri iocus de Aristote philosopho, Epist. 29, 4. — de Peripateticorum secta quaerebatur, 29, 4 et 5. Vid. *Manerius*.

Scleratis nunquam contigit securitas, Epist. 97, 11.

Scleris in scelere supplicium est, Epist. 97, 12. — scelera sceleribus tuenda sunt, Clem. I, 13, 1. — habent leges suas, Benef. VII, 17, 1. — soluta sunt legibus, VII, 27, 1. — tuta esse possunt, secuta esse non possunt, Epist. 97, 11. — scelerum enumeratio et reprehensio, Ir. II, 7, 3.

Scenae artifices et scorta, Benef. VII, 20, 2. — (alii *salandi*) peritos mirari solemus, Epist. 121, 6. — in scena elatus, 80, 7. — et cothurnatus incedere, 76, 23.

Scenici artifices quomodo verecundiam representant, Epist. 14, 5.

Schola deserta, theatrum factum, Epist. 76, 3. — philosophi, quibusdam otii diversorium est, 108, 6.

Sciathus, C. Helv. 6, 4.

Scicbam, sapientis vox, Epist. 76, 26. Vid. *Scire*.

Scientia rerum, bonum est, Epist. 31, 6. — quarundam rerum inutilis, Br. Vit. 13, 4. — quae utilis ac necessaria, Benef. VII, 1, 8.

Scipio Aemilianus eodem fere tempore patris triumphum et duorum

fratrum funera spectavit, C. Polyb. 34, 4. — a Paulo patre in adoptionem datus, C. Marc. 13, 3.

Scipio Africanus rusticitatis ab aliquibus damnator, Epist. 86, 9. — a repub. dimissus in auxilium, Benef. V, 17, 1. — aut Romae deesse debebat, aut Roma libertati, Epist. 86, 2. — Literis honestius quam Baïis exsulabat, 51, 10. — exsul Literarum se recepit, 87, 2. — Carthaginis horror, 87, 4. — Hannibalis victor et Antiochi, Br. Vit. 17, 4. — sine ira bellum gessit, Ir. I, 11, 5. — tripudare solebat, Tr. An. 15, 11. — patrem in praelio servavit, Benef. III, 23, 1. — Romani imperii sine aemulo ad ortus casusque defensor et conditor, Ep. 33, 3. — Scipionis Africani pietas in fratrem captum et mortuum, C. Polyb. 33, 4. — villa, manes, ara et sepulchrum, Epist. 87, 1. — balneum quale, 87, 6. — filiae ex auro nitidum speculum non habuere, Q. N. I, 17, 9. — filia Cornelia, C. Marc. 16, 2. — filiae ex aerario dotem acceperunt, C. Helv. 12, 5.

Scipio alter cunctatur circa Numan-
tiam, Ir. I, 11, 5.

Scipio Numan-
tiam elaudit et com-
promittit, Epist. 66, 13.

Scipio, Cn. Pompeii socer, morte sua maioribus se parem facit, Epist. 24, 9.

Scipionibus fatalis in Africa gloria, Epist. 24, 9.

Scire et meminisse quid differant, Epist. 33, 8. — plus velle quam sit satia, intemperantiae genus est, 88, 31 et 32.

Sciron, ventus Athenis infestus, Q. N. V, 17, 3.

Scordalus, Epist. 56, 2. — erat in vino Tellus Cimber, Epist. 83, 11.

Scorpiones tela cum sono expel-
lunt, Q. N. II, 16.

Scortees (ad) homines discurren-
tes, Q. N. IV, 6, 1.

Scotinon, cognomen Heracliti, Ep. 12, 6.

Scribendum et legendum simul, Epist. 84, 2.

Scribonia, amita Drusi Libonis, Epist. 70, 8.

Scribonia, socius filiae Claudii, Lud. 11, 4. — a Claudio occisa, 11, 2.

Scripta eruditorum hominum igno-
tos notos faciunt, Epist. 21, 2 et 3. — quorundam elarum nomen habent, sed exanguia sunt, 64, 2.

Serupulosa distinctione elaborata
testudo, Benef. VII, 9, 2.

Scrutationem populo praebere, V. Beat. 23, 2.

Seythae coniam aspargunt, Epist. 124, 22. — iracundissimi, Ir. II, 15, 1. — tergis vulpium et murium teguntur, Epist. 90, 14. — Seythis bellum indixit Darius, Ir. III, 16, 3.

Seythia, Q. N. IV, 5, 1. — Sey-
thiae rex, Epist. 80, 9.

Scylla, Epist. 34, 8; Q. N. III, 29, 7. — saxum est non terribile nautis, Epist. 79, 1. — (in) Scylla quid Virgilius dicat, evatur, 92, 8.

Scedere et in alia parte considerare, Epist. 117, 3.

Secreta amicorum eloqui nulla lex
vetat, Benef. V, 21, 1.

Secundas agere, Ir. III, 8, 4. —
sortiri in pulcherrimo domicilio, Be-
nef. II, 29, 3.

Secura scelera, Epist. 97, 11.

Securitas securitate mutus paci-
scenda est, Clem. I, 19, 5. — certior
est regibus mansuetudine, I, 8, 4. —
fit imperitis magna ex desperatione,
Q. N. VI, 2, 1. — securitatis magna

partio est nihil inique facere, Epist. 105, 7.

Sedent (an), delicatus interrogat, Br. Vit. 12, 6.

Seducto (in) maxime hominum actiones sunt, Tr. An. 3, 2.

Segregem vitam agere, Benef. IV, 18, 2.

Seianus ad Iustus Tiberii stetit, C. Marc. 15, 2. — Cordum Satrio Secundo congiarium dedit, 22, 2. — summis honoribus functus, a populo in frusta divisus fuit, Tr. An. 11, 9. — Seiani crudelitas, C. Marc. 22, 5. — tam amor quam odium periculosus, Epist. 55, 3. — Seiano decernebatur statua in Pompeii theatro, C. Marc. 22, 3. — de Seiano quom actum est, prodigium visum, Q. N. I, 4, 3. — Seiani satellites, C. Marc. 4, 1.

Seianianum iugum (ad) adaeti, 4, 3.

Sela fulgores appellant Graeci, Q. N. I, 15, 4.

Selectorum turba, Benef. III, 7, 6.

Sella (in) prostare coniugem si quis vetuit, Benef. I, 9, 3.

Semen (in) relinqui, Lud. 3, 3. — semina parvula quam ingentem vim per occultum agant, Q. N. II, 6, 5.

Semianimem affectumque recreare, Benef. IV, 37, 1.

Semiliber Cicero, Br. Vit. 5, 6.

Seminudo eum Demetrio loquitur Seneca, Epist. 62, 2.

Seniorbe (in) aspicietur tota pila, quom, etc. Q. N. I, 8, 4.

Semisomnis alto sole iacere, Epist. 122, 1.

Semiviri Phrygii quomodo concitari solent tibicinis sono, Epistol. 108, 7.

Senatorem a sexagesimo anno lex non citat, Br. Vit. 20, 3. — Senatores xxx occisi a Claudio, Lud. 14, 1.

Senatu (in) post decimam horam novam relationem fieri, vetitum erat, Tr. An. 15, 14.

Seneca animum animal esse concedit, actiones eius animalia negat, Epist. 143, 20. — sedulus auditor Attali fuit, 108, 13. — et Fabiani Papyrii, 100, 4 sqq. — Claudio Caesari adalatur, C. Polyb. 31, 2. — Ciceronis exemplum sequutus est in Cleanthia versuum conversione, Ep. 107, 10. — decrepitus se vigore animi non destitui, nec mortis metu teneri scribit, 26, 1. — cum Euriocuri contudit, 83, 3 sq. — Kalendis Ianuariis Eurippon anlutabat, 83, 5. — ad Tiberium transtulit castra, ibid. 5. — Demetrium secum circumferre solitus, 62, 2. — dormiebat miuium, 83, 6. — dissentit cum Posidonio, 94, 37. — ea Romanis Stoicus acerrimus fuit, Frug. 1. — diligens vinearum foveat, Q. N. III, 7, 1. — dissentit a Stoicis, Ep. 143, 1 sq. 117, 4 sq. — dormiturus facta et dicta dici remittitur, Ir. III, 36, 2. — dubitat de marmarum aeternitate, C. Marc. 19, 3. — epistolis suis clarum se Lucilium reddere promittit, Epist. 21, 5. — immodice Annseum Serenum flevit, 63, 13. — in quantum Stoicos sequatur, Tr. An. 1, 7 sq. V. Beat. 3, 2. — sapientiae inventa et inventores veneratur, Epist. 64, 5. — juvenis edidit volumen de motu terrarum, Q. N. VI, 4, 3. — magnorum vicorum imagines et natales celebrat, Epist. 54, 8. — matrem de suo exilio consolatur, C. Helv. 4, 1. — medico usus, 81, 3. — meminit

librorum suorum de Beneficiis, 84, 3. — naufragium fecit, 87, 4. — biduum beatissimum cum Maximo agit, 87, 2. — nihil sibi mali in exilio esse probat, C. Helv. 4, 4. — non turbatus fuit clamoribus, Epist. 83, 6. — ob senectutem lectulo adfixus, 67, 2. — patre rogante animalium abstinentiam reliquit, 408, 22. — puer apud Sotionem philosophum seddit, 49, 2. — quaesturam gessit, C. Helv. 47, 4. — qualis in exilio fuerit, 47, 7 et 8. — quantum profecerit ex Attali auditione, Epist. 108, 43. — Scipionis manes ad aram advocat, 86, 4. — se parvo contentum scribit, 123, 4 sq. — senectutis suae argumenta colligit, 42, 4. — senex philosophum disputantem audit, 76, 4. — urbis gravitatem excessit, 404, 5. — Senecae abstinentia, 108, 45 sqq. — qualis fuit cibus, Epist. 104, 6. — condiscipulus Claranus, 66, 1. — filius, Epig. 8, 6. — Marcus Mandianus puer, C. Helv. 46, 43. — fratres, Epig. 8, 4; C. Helv. 46, 42. — frater Gallio adulationis osor, Q. N. IV, Praef. 9; V. Beat. 4, 4. — infelicitas in navigando, Epist. 53, 4 sq. — infirmitas mentis iam ad recta, iam ad prava vergentis, Tr. An. I, 2, 3. — iuventa in Tiberii Caesaris principatum incidit, Epist. 108, 22. — libri moralem philosophiam continentes, 409, 1; 409, 45. — lectus, prandium, vehiculum, 87, 3. — mala valetudo longum comestum dederat, 54, 4. — mors inter varios clamores constitit, 56, 4. — nomen, praenomen et cognomen, Benef. IV, 8, 2. — opus et quaestiones de morali philosophia, Epist. 106, 2. — spes de sui restitutione, C. Polyb. 32, 2. — somnus, Epist. 83, 6. — vigi-

liae, et de posteris cura, 8, 2. — villicus, 42, 3. — vxor Paulina, 404, 4. — vxor mortua, C. Helv. 46, 45. — vxoris fatus Harpacte, Epist. 50, 2. — pater philosophiam oderat, 408, 22. — Helviam minus studiis indulgere passus, C. Helv. 46, 40. — amorem Pythagorae iniecit Sotion, Ep. 108, 47. — pudet generis humani, quoties scholam intrat, 76, 3. — Senecam atheum non esse, Q. N. III, 29, 2. — Senecam patria senectus in vita retinuit, 78, 4.

Senecio Cornelius, eques Rom. ex tenui principio se promovens, subito angina suffocatur, Epist. 104, 3.

Senectus quid vocatur, Cons. Marc. 44, 3. — senectus et morbi coniuncti apud Virgilium, Epist. 108, 28. — laetae aetatis, non fractae, nomrn, 26, 4. — quando attentius conservanda, 404, 4. — senectutis commendatio, 42, 4. — longissima paucos ad mortem sive iniuria pertulit, 58, 34. — extrema an fastidire oportet, et finem non opperiri, sed manu facere, 58, 29. — senectutem in aula quomodo quidam consequutus sit, Ir. II, 33, 2. — senectute longa gloriatur anicula, Epist. 77, 47.

Senex elementarius, res turpis, Epist. 36, 4 et 5. — liuestatus, laurum et lucernam medio die praeficiens, V. Beat. 27, 4. — senis et iuvenis corrigendi diversa ratio, Epist. 25, 4. — seni quoque discendum est, 76, 2. — turpe, ex commentario sapere, 33, 7. — senex vivere incipiente nihil turpius, 43, 46. — quid fortunatus omnibus ubique praedicante se a filio beneficiis vinci, Benef. III, 38, 2. — senes queruli et difficiles sunt, Ir. II, 20, 5. — orbis in litteram digerere, Epist. 68, 9. — puerorum

vicia habere, turpe, 4, 2. — senum decrepitorum querela de vita, Br. Vit. 44, 1. — senibus infantia exprobratur, Epist. 22, 44.

Senile corpus navi dehiscendi et aedificio putri comparatur, Epist. 30, 4. — senilis anima in primis labris est, 30, 12.

Senus, id est, *sententia*, Epist. 44, 4. — de bonis ac malis non iudicat, 66, 33. — in homine quam in aliis animalibus tardior, 424, 4. — constitutionis auae an sit animalibus, 421, 5. — communes, Epistol. 9, 48.

Sententia de bonorum abusu, Q. N. V, 48, 13. — perfici nihil statim, VI, 5, 2. — sententia non potest ferre, nisi, etc. Epist. 66, 33. — sententiam dividere, V. Beat. 3, 2. — silius quam Senatus sequitur, Epist. 66, 38. — sententiae abruptae et suspiciosae, 44, 4. — amputatae Sallustio propriae, 44, 16. — pueris ediscendae, 33, 6. — sententiis paribus reus absolvitur, 84, 25. — sententiarum vitia, 44, 16.

Sepelire mortuum an beneficium, Benef. V, 20, 4.

Sepse, id est, *se ipse*, Epistol. 108, 31.

Septa, Ir. II, 6, 4.

Septentrio ventus medius est, Q. N. V, 46, 6. — septentrionem (in) quid traxit Pompeius, Epist. 94, 64. — imperia penes eos fuisse populos qui mitiores caelo utantur: in frigora septentrionemque vergentibus inmansueta ingenia sunt, Ir. II, 46, 4.

Septentrionuli plaga omne glaciatum, Q. N. IV, 5, 1.

Septimum palmae spatium, Epist. 30, 41 et 42.

Sepultura sapienti negligenda, Ep.

92, 31. — sepulturae iactura non aestimanda est, Excerpt. II.

Sequius de aliquo loqui, Benef. VI, 41, 2.

Serapio philosophus, volubilis linguae, Epist. 40, 2.

Seras homines habere docuit philosophia, Epist. 90, 7.

Serenum sine fulmine, Q. N. II, 26, 6.

Servius, T. An. 2, 4; C. Sap. 4, 4. — *Serenus* Seneca minor mortuus, Epist. 63, 43.

Sericae vestes, vestes non sunt vocandae, Benef. VII, 9, 4.

Series invicta et nulla mutabilis ope, mors, Epist. 77, 11.

Scriphus, C. Helv. 6, 4.

Sermo improborum vitandus, Ep. 123, 8. — Romanus se circumspicit et aestimat, 40, 4. — sermonis antiqui consuetudo quaedam efficacissimis notis signat, 84, 7.

Serpens in Africa sacra, Epistol. 82, 25. — Romanis legionibus bello terribilior, ibid. — molaribus saxa fracta est, ibid. — pestifera, 42, 3. — serpentis fulmine ictae venenum omnia consumitur, Q. N. II, 31, 2.

Serrarius (alii *ferrarius*) vicinus, Epist. 56, 4.

Sertoriana arma, Epist. 94, 64.

Servare excellentis fortunae proprium, Clem. I, 5, 6.

Servator non ideo es, si me servasti, Benef. II, 18, 7.

Servientibus ira pernicioosa est, Ir. III, 16, 1.

Servi (de) regis matre dubitatur, Epist. 108, 30.

Servili Variae villa, Epist. 55, 2.

Servilius amicitia sibi coniunxit Augustus, Clem. I, 10, 1.

Servilius lacus, Prov. 3, 2.

Servilium litterarum ignari, Tr. An. 9, 5.

Servitus corporis solius est, non mentis, Benef. III, 20, 1. — gravissima est sibi servire, Q. N. III, Praef. 15. — urbana et feriata, Ir. III, 29, 2. — magnitudinis est non posse fieri minorem, Clem. I, 8, 2. — nulla turpior quam voluntaria, Epist. 47, 15. — paucos, plures servitutem tenent, 22, 9. — servitutem morte effugit Lacon puer impubes, 77, 12. — errant qui existimant servitutem in totum hominem descendere, Benef. III, 20, 1.

Servus nomen est a iniuria natum, aut ex ambitione, Epist. 31, 10. — an domino beneficium dare possit, Benef. III, 18, 1. — potest esse iustus, fortis et magnanimus, III, 18, 4. — qui dominum occidit, aliquando bene agit, III, 23, 4. — dominum suum servat, III 24, 1. — bello civili servus abscondit dominum et speculatoribus cervicem porrexit, III, 25. — omnia ea regibus oriundus, Epist. 44, 3. — coenanti ad pedes stat, Benef. III, 27, 1. — cum peculio licet domini sit, huic tamen munus dare potest, VII, 4, 4. — nihil habet, si dominus illum habere noluerit, ibid. — quid est, Epist. 31, 10. — in primam decuriam coniectus quam gratiam retulerit domino, 47, 7. — mortem tolerabiliorum quam contumelias et verbera saepe invenit, C. Sap. 4, 4. — servi definitio Chrysippae, Benef. III, 22, 1. — servi a pedibus domini stare soliti, Epist. 27, 6. — contempti ad memoriam refricandam, ibid. — etiam mensae admovendi, Epist. 47, 2. — olim familiares appellati, 47, 12. — quomodo tractabantur, 47, 2. — ex dominis facti, et ea servis domini, 47, 8. —

quot, tot hostes, 47, 3. — servorum dies festus, Epist. 47, 12. — fidelitatis erga dominos exempla, Benef. III, 19, 1 sq. 23, 1 sq. 24, 1 sq. 27, 1 sq. — fuga non aegre ferenda, Epist. 107, 6. — culta cohors perstringit oculos, Epist. 110, 16. — varia ministeria, Epist. 47, 5. — numerus Demetrio quotidie relatus, Tr. An. 8, 4. — ira non pauciores ceciderunt quam regum, Epist. 4, 6. — servis colendi potius domini, quam timendi, 47, 16. — servia ad statum confugere licet, Clem. I, 18, 2. — Imperare moderate laus est, 1, 18, 1. — servos ad pileum vocare, Epist. 47, 16. — non habemus hostes, sed facimus, ibid. 4. — Epicurus amicos vocavit, Epist. 107, 1. — ut a liberis cultus distingueret, aliquando dicta in senatu sententia est, Clem. I, 24, 1.

Severitas non est contraria clementiae, Clem. 24, 3. — Imperatoris in singulos distringitur, Ir. II, 40, 1.

Severus Cornelius Aetnam descripsit, Epist. 79, 5. Vid. *Cornelius*.

Sextiorum nova et Romani roboria sexta inter initia sua extincta est, Q. N. VII, 32, 2.

Sextius cur animalibus abstineret, Epist. 108, 17. — dicebat, Iovem plus non posse quam virum bonum, Ep. 73, 11. — iter ad deos monstrat, Epist. 73, 13. — Sextius pater latum clavum D. Iulio dante repulit, Epist. 198, 13. Vid. *Q. Sextius*. — Sextii, Graecis verbis, Romanis moribus philosophantis, imago da caecitu et sapiente, Epist. 59, 6. — consuetudo excutiendi totum diem, Ir. III, 36, 2. — dictum, Ir. II, 36, 1. — philosophi Romani, Q. N. VII, 32, 2.

Sextus Papirius flagris a C. Caesare animi causa caecus, Ir. III, 18, 3.

Sextus Pompeius sorori et fratri superates, C. Polyb. 34, 4.—cur consul factus, Benef. IV, 30, 4.

Sextus Tullius, Lud. 43, 3.

Sicilia, Epist. 90, 6.—ab Italia seclusa, Q. N. VI, 29, 3.—habet in se et circa se multa mirabilia, Q. N. IV, 4, 4.—Siciliae circumitus, Epist. 79, 1.—in Siciliae stagno quodam iulecta non merguntur, Q. N. III, 25, 4.—in Sicilia fractae classes, Clem. I, 44, 4.—Poeni a Metello victi, Br. V, 44, 1.

Siculatorum iuvenum pietas in parentes, Benef. III, 37, 2.

Siculum aequor, Q. N. III, 29, 7.—pelagus auster exasperat, Epist. 44, 7.

Sidera semper ut in opere, ita in pasto, Q. N. II, 5, 2.—quinque in contrarium praecipiti mundo nitentia, C. Marc. 48, 2.—quaenam signa pluviarum fuerint, Q. N. VII, 6, 2.—volantia, Q. N. I, 4, 4.—unde exierint, Ot. Sap. 32, 5.—circumnectentis fulgoris causae, Q. N. I, 2, 4.—siderum defectio cur brevis, Q. N. VII, 42, 2.—de vi disseditur, Q. N. III, 26, 2.

Sidon mari superflua, Q. N. VI, 24, 5.

Signare rationem parem, Benef. VI, 40, 2.

Signatores et pararii, Benef. II, 23, 2.

Signifer (de sideribus), Q. N. VII, 42, 6.

Signum petere, Benef. IV, 2, 2.—signa militaria, Benef. V, 45, 6.—signorum detestatio, Benef. III, 15, 4.

Silanus, Lud. 8, 4.—Silanum occidit Claudius, Lud. 2, 3. Vid. *Lucius Silanus*.

Silarus amnia, Q. N. III, 20, 3.

Silentium non est studiis tam necessarium quam videtur, Epist. 56, 4.

Sileum habeo in castris (Antigonis verbum), Ir. III, 22, 4.

Silio (alii si liceat) vir, Ir. III, 8, 4.

Silius, Vid. *C. Silius*.

Silvae in tectis domorum ac fastigiis, Epist. 422, 9.—fulmine crematae, Q. N. II, 24, 2.—tonsiles, Q. N. I, Praef. 6.

Simplicissimi omnium habentur iracundi, Ir. II, 47, 4.

Simplicitatis indicium iracundia, Ir. III, 4, 4.

Simulatio nihil proficit, Epist. 79, 16.

Sini et Procastes, Clem. II, 4, 4.

Sipario fortiora dicta, Tr. An. 44, 6.

Siparum, Vid. *Supparum*.

Sipho, Q. N. III, 45, 6.—siphonis in modum exprimere, Q. N. II, 46, 4.—siphones in theatris, Q. N. II, 9, 4.

Siremps lex esto, Epist. 94, 46.

Sirenas (adversus) quod remedium invenit Ulysses, Epist. 56, 14.

Sistrum concutere, V. Best. 27, 4.

Sisyphium collum, Lud. 45, 4, 8.

Sisyphus, Lud. 44, 3.—Sisyphi humeris saxum traditur in adversum, Epist. 24, 47.

Sitis lustrisiorum, Q. N. IV, 43, 8 sq.—et fumes incendit et exasperat animos, Ir. III, 9, 3.—sitis ad extinguendam, utrum sit poculum aureum an manus concava, nihil interest, Epist. 449, 4.

Smaragdum (in) converti calculus decoctus, Epist. 96, 33.

Soboles, Vid. *Suboles*.

Sobrietas interdum removenda, Tr. An. 45 et 46.

Socetus in os senatoris epignosis *suus* iugessit Caligula, Benef. II, 12, 3.

Socculus aureus niargaritis distinctus osculandus porrigitur, Benef. II, 12, 1.

Sociale animal et in commune genitus homo, Benef. VI, 1, 8.

Societas salva quando sit, Ir. II, 31, 7. — societas appetitio homini natura innata, Epist. 9, 15. — nostra simillima fornicationi lapidum, Epist. 95, 53. — commoda numerantur, Benef. IV, 18, 2 sq.

Sociorum garum, pretiosam malorum piacium saulem, non credis urere salsa tibi praecordia, Epist. 95, 25 et 25.

Socrates, Prov. 3, 9. — ab amicis se coargui passus, Ir. III, 13, 2. — ab Atheniensibus damnatus fuit, Ot. Sap. 32, 17. — damnatus an injuriam acceperit, C. Sap. 7, 3. — ad Archelaum regem eum venire noluerit, Benef. V, 6, 2. — an sibi agat gratias, quod ipse se docuerit, Benef. V, 6, 2. — Aristophani iocorum materiam praebuit, V. Beat. 27, 2. — carcerem intravit ipsi loco ignominiam detractus, C. Helv. 12, 3. — carcerem omni curia honestiorem reddidit, V. Beat. 27, 2. — in carcerem coniectus, C. Marc. 22, 2. — in carcere disputavit, et exire noluit, Epist. 24, 4. — xxx dies in carcere exegit, Epist. 70, 7. — in carcere moritur, Tr. Au. 15, 5. — colapho percussus quid dixerit, Ir. III, 11, 2. — eum parvis ludere non erubuit, Tr. Au. 15, 11. — facetus, derisor omnium, maxime potentium, Benef. V, 6, 5. — loquens inducitur, V. Beat. 25, 4 sq. — non fuit patricius, Epist. 44, 2. — pallium vererunde ab amicis petiit, Benef. VII, 21, 1. — perperissitius senex, per omnia

aspera iactatus, Epist. 104, 26. — totam philosophiam ad mores revocavit, Epist. 71, 7. — quam summam dicat sapientiam, ibid. — servi castigationem, ne irascereetur, distulit, Ir. I, 15, 3. — Suphroniscum patrem exaspirare non patitur, Benef. III, 32, 2. — venenum vicit, Epist. 98, 12. — veritatem at virtutem idem esse dicebat, Epist. 71, 16. — de morte disputavit usque ad mortem, Prov. 3, 10. — potuit abinentia finire vitam, Epist. 70, 7. — Socratis aequalitas in fortunae inaequalitate, Epist. 104, 26. — calamitatum enumeratio, Epist. 104, 26 sq. — idem vultus, Ir. II, 6, 5. — irati signum, Ir. III, 13, 2. — libertas et constantia sub triginta tyrannis, Tr. An. 3, 14. — mors laudatissima, Prov. 3, 10. — patientia in comoedorum salibus et uxoris iniuriis ferendis, C. Sap. 18, 5. — responsum datum cuidam querenti quod peregrinatione nihil profecisset, Epist. 28, 1. — dictum de speculis in iuvenes, Q. N. I, 17, 4. — servo dictum, Ir. I, 15, 3. — responsio querenti cuidam, quod nihil sibi peregrinationes profuissent, Epist. 104, 7. — ex moribus plus quam ex verbis philosophi traxerunt, Epist. 6, 5. — Socrati Alcibiades et Phaedrus obiecti, Vit. Beat. 27, 6. — seipsum donavit Aeschines pauper, Benef. I, 8, 1. — Plato agit gratias, Benef. V, 7, 4. — Socratem calix venenatus e carcere in caelum transtulit, Epist. 67, 9. — eicuta magnum confecit, Epist. 13, 14. — in carcere Athenae occiderunt, Tr. Au. 3, 14. — vix fama recepit, Epist. 79, 11. — triginta tyranni circumsteterunt, nec potuerunt eius animum infringere, Epist. 28, 6. — celebrat Seneca, 64, 9. — eum Socrate disputare

licet, Br. Vit. 14, 5.—(cum) vivendum, Epist. 104, 22.

Socraticus foetus, Tr. An. 7, 3.

Sol quibusdam saanen aut fortulorum ignium globus, Benef. VII, 31, 2.—*asla* evocat, percoquit fructus, ibid.—*quam sit altior nubibus*, eas tantum parte comestis, Q. N. I, 8, 1.—*non eodem semper loco oritur aut occidit*, Q. N. V, 16, 3.—*etiam acceleratis oritur*, Benef. IV, 26, 1.—*aliquando causa venti*, Q. N. V, 9, 2.—*solis alimentum*, VI, 16, 2.—*area visa*, I, 2, 3.—*defectio*, I, 12, 4.—*defectio quomodo deprehendatur*, ibid. 1 sq.—*quomodo fiat*, Benef. V, 6, 3 sq.—*defectionem quantopere Archelaus rex meluerit*, V, 6, 3.—*et lunae vices*, IV, 23, 1 sq.—*lux et vis integra est, etiam inter opposita*, Epist. 92, 16, Q. N. VII, 1, 3 sq.—*extendit diem et contrahit*, Benef. IV, 13, 4.—*radiorum duplicatio causa caloris*, Q. N. IV, 4, 8.—*boves ubi stabulare tingantur*, III, 26, 6.—*potentia et magnitudo*, VII, 1, 3.—*natura*, e Stoicorum sententia, I, 13, 2.—*magnitudo*, I, 13, 11.—*soli quantum debeatur*, Benef. VI, 21, 2.—*solem quidam pedalem dixerunt*, Q. N. I, 3, 11.—*aquam trahere*, I, 11, 1.—*coronae ambientes*, 1, 2, 10.—*nox obruit, sed noctem dies statim abiget*, Epist. 36, 11.—*solea binos ternosque visos historici tradunt*, Q. N. I, 11, 4.

Solani, Q. N. I, 5, 8.

Solutum maximum mortis nostrorum, C. Polyb. 24, 1.

Soleatus, fr. III, 18, 3.

Solidi nil habent quas decipiunt, Epist. 79, 16.

Solitudo mala omnia nobis persuadet, Epist. 25, 5.—*quibus vitanda*,

10, 2.—*et frequentia miscenda sunt*, Tr. An. 15, 10.—*solitudinis quod sit commodum*, 10, 2 et 3.

Sollicitudo est inhonesta, Ep. 74, 4.

Soloeccismum animal esse ridendum, Epist. 113, 21.—*soloeccismo scientie commissio non erubescit grammaticus*, 95, 8.

Solon Athenas sequo iura fundavit, Epist. 90, 5.—*inter septem aevi sapientia notus*, ibid.—*vino indulsit*, Tr. An. 15, 15.

Solitium et bruma in quibus signa fiunt, Q. N. III, 29, 2.

Solutio omnis non idem, sed tantundem reddit, Benef. VI, 5, 1.—*difficilium quaestionum ad quid prosit*, Benef. V, 12, 1.

Solutum (in) imputo, Epist. 8, 8.

Solvere in debitum, Epist. 7, 8.—*qui nimis cito cupit, invitus debet*, Benef. IV, 40, 4.—*beneficium non dicitur*, Epist. 81, 8.

Sonorus refectioem necessarius, Tr. An. 15, 12.—*sonnum narrare vigilantis est*, Epist. 53, 8.

Sonus molestior, qui intermittitur aubinde, quam qui continuatur, Ep. 56, 5.—*sonum per terram propagari*, Q. N. VI, 24, 2.

Soplia Romanis est sapientia, Epist. 89, 5.—*apud Latinos quoque in usu est*, ibid.

Sophismata, id est, captiones, Ep. 45, 8.—*Latine cavillationes dicuntur*, 111, 1.

Sophoclis opinio de Nili incremento, Q. N. IV, 2, 17.

Sophroneus, Socratis pater, Benef. III, 32, 2.

Sorbtionem facile perferre, ete. Epist. 78, 23.

Sordes detractae, Benef. II, 35, 3.—*mutuae reorum*, fr. 1, 2, 1.

Sorites inexplicabiles, Benef. V, 19, 9.

Sotion philosophus, Epist. 49, 2. — Pythagorae amorem Senecae iniecit, Epist. 108, 47.

Spado de Pompeii capite tulit sententiam, Epist. 4, 5.

Spodonibus tributum Roma pendit, Benef. V, 16, 7.

Sparsio cum intentione fit, Q. N. II, 9, 1.

Spatha tela coire cogitur et iungi, Epist. 90, 20.

Species coronae circa lampades, Q. N. I, 2, 4. — quid sit, Epist. 58, 6. — homo, equus, canis, 58, 7.

Spectaculum nannachiae secundum, Epist. 70, 22. — meridianum, 7, 2. — matutinum, 70, 20. — spectacula matutina, Ir. III, 43, 2. — scenae ludicra, II, 2, 3. — hominis moribus damnosa, Epist. 7, 2. — mans et meridie fiebant, ibid.

Specularibus coenam munire, Q. N. IV, 13, 6. — specularibus latis diem admittere, Epist. 86, 9.

Speculariorum usus Senecae tempore innotuit, Epist. 90, 25.

Speculator gladium condens, Ir. I, 46, 15.

Speculum iratis opponendum, Ir. II, 36, 1. — tenere lunoni vetemus, Epist. 95, 47. — ornatus tantum causa adhibitum, Q. N. I, 47, 9. — concavum qualem imaginem reddat, I, 4, 3. — speculi ratione imago redditur, I, 4, 1 sq. — similitudinem nubes nullae habent, Q. N. I, 5, 2. — specula inventa ut se ipse homo nosceret, I, 17, 4. — ex multis minutisque composita, I, 5, 4. — specula aurea, I, 17, 19. — enormia, I, 15, 8. — singula sunt stillidiae singula, I, 5, 3. — sunt quae

dexteram facies, quae sinistras, ostendunt, I, 5, 14. — sunt quae torquent, vel evertant, ibid. — simulacra et inanis verorum corporum imitatio, I, 15, 8. — speculorum variae naturae, I, 5, 14. — luxuries, I, 16, 4. — de speculis duae opiniones, I, 5, 4. — de speculis dictum Socratis in iuvenes, I, 17, 4.

Specus pestiferum aerem exhalantes, Q. N. III, 2, 1. — specus subterranei, III, 16, 2.

Spes, nomen incerti boni, Epist. 10, 3. — spes improborum quomodo vitanda, 105, 3. — spes longas inchoantium demeritis, 101, 5. — spem aequiore animo ferunt praecidi, quam trahi, Benef. II, 5, 1. — metus sequitur, Epist. 5, 7.

Speusippus putat beatum sola virtute fieri posse, non tamen unum bonum esse quod honestum est, Epist. 85, 15. — Speusippo servi castigationem Plato commisit, Ir. III, 12, 4.

Spharromachia (spectaculi genus), Epist. 80, 1.

Spiracula Plutonia, Q. N. III, 21.

Spiramentum aquas praeclusit, Prov. 6, 8. — spiramenta habet terra, Q. N. VI, 15, 1.

Spiritus et sanguis corporis humani, Q. N. VI, 14, 1. — sacer iotra nos sedet, Epist. 41, 1. — crescit licentia, servitute comminuitur, Ir. II, 21, 2. — quomodo subeat terram, Q. N. VI, 23, 3. — vitalis terrae inest, II, 16, 1. — spiritus primitivus in terra latens, VI, 24, 1. — spiritus et venti discrimen, V, 13, 4. — spiritum terrae motuum causam esse veterum opinio, VI, 12, 1. — spiritum per frigida et humida entem sonum reddere, quidam putant, II,

47, 1. — quidam terram movere putant, VI, 12, 1 sq. — (ad) omnia retulit Anaximenes, 18, 1.

Spissamento in ancila osium Vlyasem ferunt, Epist. 31, 1.

Spississimum domi remanet, etc. Epist. 81, 21.

Splendidum nihil, sine lucis mixtura, Epist. 31, 5.

Splendor maris, Q. N. II, 55, 3.

Splendoris et lucis discrimen, Ep. 21, 2.

Spoliarium Sullanæ proscriptionis, Prov. 3, 7.

Spolium potius quam honorem vocari maluit, etc. Clem. I, 10, 1 et 2.

Spondere pro indicato, Benef. IV, 12, 3.

Spondyli veneriseque, etc. Epist. 95, 27.

Spongia ad emundanda obscœna, Epist. 70, 17. — spongia inserta os morituris inclusum, Ir. III, 19, 2.

Sponsalia (ad) surgere, Benef. IV, 39, 2. — sponsaliorum genus decentissimum est adulterium, Benef. I, 9, 4.

Spirii Papinii lucifugæ vita describitur, Epist. 122, 15.

Stobianum Surventinumque litus, Q. N. VI, 1, 1.

Stobilitor, Dei cognomen, Benef. IV, 7, 2.

Stagnum in Syria in quo natant lateres, etc. Q. N. III, 25, 4. — stagna quædam sine fundo, III, 19, 3. — sacra, Epist. 41, 3. — subterranea, Q. N. III, 16, 2. — stagnis in quibusdam lapides non possum eunt, 25, 6.

Stamen rectum extendere, Epist. 90, 20.

Statilia inscribi suo monumento

iussit, se xcix annos vixisse, Epist. 77, 17.

Statilius Messala Corvinus, Q. N. IV, Præf. 13.

Statuniensi (in) lacu natat insula, Q. N. III, 25, 6.

Stator Deus, Benef. IV, 7, 2.

Statuarii in numerum artium liberalium adducendi, Epist. 88, 15.

Statuarum ænearum forma et constructio, Q. N. VI, 30, 1.

Status fulmen, Q. N. II, 39, 2.

Stella super lanceam visa, Q. N. I, 1, 12. — nunquam apparet per stellam, VII, 18, 2. — stella Artemidoro innumerabiles, VII, 13, 1.

— cur stare vel redire dicantur, VII, 26, 1. — falso putantur decidere aut transilire, I, 1, 8. — volantes, I, 14, 3. — transvolantes, I, 1, 5. — appellantur cometae, VII, 27, 3. — interdiu visæ, I, 12, 2. — stellarum transvolantium causæ, I, 1, 11. — alimentum, VI, 16, 2 sq. — cursus, Benef. IV, 23, 3. — effectus, Q. N. II, 11, 2. — numerum incertum esse, VII, 12, 1. — rubor, I, 1, 6. — varil exortus supra finitorem, VII, 27, 2. — concursu non sit cometa, VII, 12, 1. — quinque harum ortus, stationes modo coepimus scire, ibid. 25, 3. — potestas a Chaldaeis observata, II, 32, 6. — stellas nutrire a mari, V, 8. — alias tegere alias, VII, 12, 2. — stellis duplex motus, VII, 24, 3. — de stellis quæstiones, VII, 1, 5.

Stemma non inspicere docet philosophia, Epist. 44, 1. — regni Persici percensere, Benef. VII, 3, 1. — stemmatum flexurae, III, 28, 1.

Stigmata ingratum hospitem testantur, Benef. IV, 37, 3.

Stilponis auditor Crates, Epist. 10,

4. — obiurgator Epicurus, 9, 17. — responsum Demetrio datum interroganti, num quid perdidisset, C. Sap. 5, 3. — Stilponi quid Epicurus obiecerit, Epist. 9, 1.

Stilus et lectio coniungenda sunt, Epist. 84, 2.

Stipatores necesse est regem gravetur sanguinarium, Clem. 1, 12, 5.

Stips aeris abiecti non est beneficium, Benef. IV, 29, 2. — ad stilpem manum in ponte porrigere, V. Best. 25, 1.

Stoica lingua, Epist. 43, 3. — sententia, 22, 6. — significatio, 59, 1. — stoicae sectae paradoxum, Benef. II, 31, 1. — praestantia, Clem. II, 5, 3. — sectae specie quidam ad vitia hortantur, Epist. 123, 14. — ex stoica institutione non egit M. Brutus, Benef. II, 20, 1.

Stoicus quidam Senecae amicus Marcellinum ad mortem subeundam hortatur, Epist. 77, 5 at 6. — ex Romanis acerrimus fuit, Frag. 10. — stoico vox communis cum Stilpone, Epist. 9, 17. — stoici, C. Sap. 1, 1. — virilem ingressi viam, ibid. 1, 1. — Catonem, Ulyssem et Herculem sapientes pronuntiaverunt, C. Sap. 2, 1. — a republica exclusi secesserunt ad colendam vitam, Epist. 14, 13. — animam hominis magno pondere extrituli permanere non posse existimant, 57, 5. — defensi, Benef. IV, 27, 1. — Deo rotundam formam dant, Epist. 113, 17. — duos ingratos statuunt, Benef. IV, 26, 1. — genus ante superius ponunt, Epist. 58, 10. — singulis et Genium et Iunonem dederunt, 110, 1. — Stoicorum animalia infinita[deridet Seneca, Epist. 113, 1 sq. 17 sq. — et Peripateticorum nonnullos negasse pro-

videntiam, Q. N. I, Praef. 14. — et aliorum philosophorum opiniones de fato, II, 36, 1. — opinione inundatio universalis futura, consideratur, III, 27, 1. — opinio terram in mundi centro fixam et quietam esse, VI, 1, 5. — aliorumque philosophorum augurationes de fine mundi et terrae, II, 59, 9. — opinio de mundo et de Deo, Q. N. I, Praef. 2, 12. — opinio de terrae situ, II, 1, 5. — ad unum ex proceribus non se alligat Seneca, V. Best. 3, 2. — cohors, Epist. 22, 9. — decretum de perpetuo actu sapientis, Ot. Sap. 28, 3. — exempla et praecepta, Epist. 68, 1. — paradoxa aliquot, Benef. V, 12, 3. — paradoxum, sapientiam nunquam facti sui poenitere, IV, 34, 3. — placitum, sapientiam bonum esse, sapere bonum non esse, examinatur, Epist. 117, 1. — praecepta in actu mori imperantia, 8, 1. — questio, an sibi aliquis beneficium dare possit, Benef. V, 7, 1. — opinio de cometis et caeteris caeli ostentia, Q. N. VII, 24, 1 sq. — opinio de paritate bonorum probatur, Epist. 66, 4. — opinio de rerum principiis, Q. N. III, 43, 1. — sapientia a Zenone coepit, C. Helv. 12, 3. — secta vulgo nimis dura, sed reipsa lenis et benigna est, Clem. II, 5, 3. — secta de fati immutabilitate defenditur, Q. N. II, 31, 1. — et caeterorum sapientium discrimen, C. Sap. 1, 1. — et Epicureorum dissensio de otio sapientis, Ot. Sap. 30, 2. — auctorum contextus virilis et continens, Epist. 33, 1 sq. — paradoxorum nullum falsum est, 87, 1. — Stoicis una saltem causa, 65, 4. — genus videtur, *Quiddam*, 58, 12. — pubes voce occurri solet, 116, 6. — praecepta

quae fidem detrudere solesut, C. Sap. 3, 4. — (cum) hominis naturam vincere, Br. Vit. 14, 5.

Stolam vir fortis indutus, V. Beat. 43, 3.

Stomachus ille dolorem perfert in ipsis deliciis, Epist. 24, 44.

Stomachus, rabioms, Ir. I, 4, 2.

Stomachus intemperans, Q. N. IV, 43, 4. — morosus, Epist. 78, 40. — suspectus, Ir. III, 9, 3. — stomachi fastidientia est multa degustare, Epist. 2, 3. — mensuram non nosse quam turpe sit, 83, 47. — aestuantis solatium, 95, 24. — quemadmodum atomachus morbo vitiatum, Benef. V, 42, 6.

Stramentum sulphure inductum ignem attrahit, Q. N. I, 4, 7.

Stratonis peripateticae philosophiae cultoris decretum de terrae motu, Q. N. VI, 43, 2.

Strigiles Iovi ferre vetemus, Epist. 95, 47.

Strophis ac fucis remotis, Epist. 26, 5.

Struthiocamelus depilatus, C. Sap. 47, 4.

Styrmio includit Thracas, Q. N. I, Praef. 7.

Stude ut non plus aliquid scias, sed ut melius, Epist. 89, 22.

Studia inutilium literarum arguuntur, Br. Vit. 43, 2. — liberalia cur ita dicta, Epist. 88, 4. — ad alia multum, ad virtutem nihil conferunt, 88, 47. — non censentur inter bona, 88, 4. — praesidia certissima sunt, C. Helv. 16, 44. — studiis liberalibus non obstant negotia, Epist. 62, 4. — studiorum modus tenendus, Tr. An. 9, 3. — studiis non necessarium est silentium, Epist. 56, 4. — in studiis

necessaria, non subtilia quaerenda, 45, 3.

Studiosa luxuria, Alexandriae bibliotheca, Tr. An. 9, 5.

Stultitia humilis res est, abiecta, sordida, Epist. 37, 3. — eum nos tam pertinaciter teneat, 59, 7 sq. — ad sapientiam erepit, 76, 45. — qui flet, quod post annos mille non vivet, 77, 40. — semper incipit vivere, 43, 45. — stultitiae superbiae peraruerantia, Benef. IV, 38, 4.

Stultus omnia vitia habet, Benef. IV, 26, 3. — qui doloris causa vixit, Epist. 58, 33. — stulti et sapientis quod discrimen, si uterque habere vult, V. Beat. 26, 4. — stulti res non est, Benef. II, 35, 2. — stulti vita ingrata est, trepida, Epist. 45, 8. stulto nulla re opus est, sed omnibus eget, 9, 42. — stulti omnes mali, Benef. V, 45, 2. — omnes insanunt, nec tamen omnes elleboro cursatur, II, 35, 2. — stultorum divitum arrosor Satellius Quadratus, Epist. 27, 6.

Stultum (quam) aetatem disponere ne crastini quidem dominum, Epist. 101, 4. — numquid, ultra extremum diem curas transmittere, 102, 4. — quid stitius quam mortem contemnere, venenum timere, 70, 8. — quid, quam mirari, id ullo die factum quod omni potest fieri, 101, 7.

Styx in Arcadia mortifera, Q. N. III, 25, 4.

Suasionem necessariam iudicat Pisonius, Epist. 95, 65.

Sub ictu, Epist. 72, 42. — sub manu, 74, 4.

Subfluunt aquae aquae, Q. N. III, 30, 3.

Sublicius pons, V. Beat. 25, 4.

Sublimia quae dicantur, Q. N. II, 4, 2.

Subolem residuam fovere, C. Marc. 46, 5.

Subrecti (alii *subiecti*) montes, Q. N. VI, 24, 4.

Subrectis vexillis urbem intrare, Benef. V, 45, 5.

Subrigere plena, Q. N. VI, 4, 2. — *subriguntur* capilli, Ir. I, 4, 4.

Subrubicundus, Ir. III, 4, 4.

Subscriptionem componere, Benef. III, 26, 2.

Subseciva non est res, sed ordinaria, Epist. 53, 40.

Subtemen insertum, Epist. 90, 20.

Subtilitas quaedam inutilis et inefficacia reddit, Epist. 82, 25. — nimia veritati infesta est, Epist. 88, 37.

Subula armatus, Epist. 85, 4. — leonem excipere, 82, 25.

Succussio terrae motus species, Q. N. VI, 24, 2.

Sueronem (circa) talum sibi torsit Caesar, Benef. V, 24, 4.

Sudare et bibere, cardiaci vita est, Epist. 45, 3.

Sudatoria et balnea, V. Beat. 7, 2. — siccis vaporis, Epist. 54, 6.

Sudor quibusdam etiam constantissimis in populi conspectu erumpit, Epist. 44, 2. — omnis per laborem exeat, 54, 6. — sudorem quid aquileges vocent, Q. N. III, 45, 7.

Sufes, Tr. An. 3, 40.

Sufflaminanda rote Ixionis, Lud. 44, 3.

Suffragatio meterna, C. Marc. 24, 2.

Suffragator quaesturae excidere, Benef. VII, 28, 2. — suffragatores incipimus, Brev. V. 47, 3.

Sulpicius Gallus, Q. N. VII, 25, 2; ubi vide not. 3.

Sulphuratio contraxit humorem, etc. Q. N. III, 45, 5.

Summa summarum quaerit, etc. Epist. 40, 43.

Summarum quid vocet Seneca, Ep. 39, 4.

Summulas, minutas distribuit servis Marcellinus, Epist. 77, 8.

Superadornatas materiae nullum manet operimentum, Q. N. IV, 2, 47.

Superbia in beneficio dando vitanda, Benef. II, 44, 6. — in odium amanda perducit, 43, 2. — ministrorum regiae potentiae reprehenditur, Benef. II, 5, 4. — superbiae proprium magno aestimare introitum et tactum sui liminis, Benef. VI, 33, 3.

Superciliosi censores, Epist. 423, 44.

Superfundii, Q. N. VI, 6, 2.

Supermicant (non) beneficia parentum, etc. Benef. III, 32, 4.

Superstitio error insanus est, Ep. 423, 46. — superstitionis argumentum, abstinentia quorundam animalium, 408, 46.

Supervacua studia reprehenduntur, Br. Vit. 43, 2. — supervacuis super sedendum, Tr. An. 44, 4.

Supinata testudo nullum tormentum sentit, Epist. 421, 9.

Supparum, vel *siparum*, Alexandrinorum insigne est, Ep. 77, 2.

Supplicium militare, Ir. I, 46, 4. — ad supplicium decem dies medii, Tr. An. 44, 4. — supplicii verba solennia, Ir. I, 46, 4. — supplicia scripta, Epist. 97, 44. — multa principii turpia sunt, Clem. I, 24, 4. —

de accleratis sine ira sumenda , Ir. 1, 16, 4.

Suppurare, Ep. 59, 18.

Suppurata tristitia, Ep. 80, 6.

Suppurationes praecordiorum, Ep. 44, 5.

Surventinum littus, Q. N. VI, 1. 4.

Sus confector, Ir. III, 43, 2.

Suspectus sui nimis ingratos facit, Benef. II, 26, 1.

Suspensurae balnearum, Epist. 90, 25.

Suspiciando ius peccandi fit, Epist. 3, 2.

Suspicionibus locus dandus non est, Ir. II, 24, 1.

Suspiciosi, Ep. 8, 2 et 3.

Suspirium, id est, asthma, Epist. 54, 1.

Sutrinum non inventum a sapientibus, Epist. 90, 24.

Sybaritarum civitas, Ir. II, 25, 2.

Sylla coloniam in Corsicam deduxit, C. Helv. 8, 1. — Romanorum ultimus pomoerium protulit, Br. Vit. 14, 2. — non felix quod illi descendenti gladio submovetur, Prov. 3, 8. — septem millia civium trucidari iussit, Clem. 1, 12, 1. — violentissimus erat quum rubore suffusus, Epist. 14, 3. — patriam durioribus remediis quam pericula erant, sanavit, Benef. V, 16, 3. — Syllae dictum ad senatum ob gementium conclamationem exterritum, Clem. 1, 12, 2. — dictatura, 1, 12, 1. — proscriptio, Ir. II, 2, 4. — dictatori solus aliquid negavit Rutilius, Prov. 3, 7. — reditum suum negavit, Ep. 24, 4. Vid. *L. Sylla*.

Syllaba mus est, syllaba caseum non rodit, 48, 5.

Syllanae crudelitatis exemplum, quod a republica liberos proscriptio-

rum removit, Ir. II, 34, 3. — Syllanae proscriptionis spoliarium, Prov. 3, 7.

Syllogismus animal esse ridendum, Epist. 113, 21. — syllogismis agere, 83, 17. — premere aliquem, Epist. 108, 12.

Symphonia et classicum, Epist. 51, 12. — symphoniam (ad) *βελούται, βελούται* ! Epist. 12, 8. — qui audierunt, ferunt modulationem in auribus, Epist. 123, 8. — symphoniarum cantus, Prov. 3, 9. — cantibus strepentes lacus, Epist. 51, 4.

Syngraphae, Ben. VII, 40, 2.

Syracusanorum rex Hiero, Epist. 114, 17.

Syracusae si diceret petenti, etc. C. Marc. 17, 2. — Gylippus quum peteret, visa est stella, etc. Q. N. I, 4, 12.

Syriae molles bello viri, Ir. I, 11, 3. — oppida terrae motu agitata, Epist. 94, 9. — rex Demetrius, Q. N. VII, 15, 4. — in Syriae stagno natant lateres, III, 25, 4. — Syriam (per) bello circumactus Augustus, Br. Vit. 5, 3. — Syriam non suam fecit Pacuvius, Epist. 12, 8. — in Syria totius populi nares recisae sunt, Ir. III, 20, 2.

Syrtes, Epist. 31, 8. — Syrtium incerta vada, C. Masc. 25, 3.

Syrtae gentes in defosso latent ob aestum, Ep. 90, 16.

Syrticum mare, V. Beat. 14, 2.

T

Tabellam dimittere de quibusdam imperitus iudex potest, Benef. III, 7, 5. — ex tabella recitare, Lud. 11, 4.

— tabellae foeneratorum, C. Sap. 6, 4.

Tabellariae vocantur naves Alexandrinae, Ep. 77, 4.

Tabernaculum in cubiculo poni iussit Marcellinus, Ep. 77, 8.

Tabulae et sanguinolentae centesimae, etc. quid sunt, Ben. VII, 40, 3. — tabulae novae, Ep. 84, 25. — novae beneficiorum, Benef. I, 4, 6. — publicae, Ir. 27, 6. — eadem codices dicti, Brev. V, 43, 4. — tabularum duodecim cautio, ne quis alienos fructus excantassit, Q. N. IV, 7, 2. — tabulae XII loquuntur aliqui, Ep. 444, 43.

Tabularia, tormenti genus, Ir. III, 49, 4.

Tabularius lassat patrimonium, 88, 9.

Tadium rerum quomodo tollendum, Tr. An. 3, 4.

Talpa sitae caeca, Q. N. III, 46, 3.

Talphybiae Deorum, Lud. 43, 4.

Tamen etsi nihil aliud sit querendum, etc. Benef. IV, 9, 3; et milites alibi.

Tamusi (alii *Tamusi*) annales, Epist. 93, 40.

Tantalus, Lud. 44, 3.

Tanto fortior, tanto felicius, laudandi formula, Tr. An. 45, 6. — tanto melior surge, Epist. 34, 4. — tanto melior, tanto felicius, 74, 27.

Tamusi annales. Vide supra, in *Tamusi*.

Tardiloquium laudatur, Ep. 40, 43.

Tarentum, Epist. 68, 4. — et portus laudatus petatur, Tr. An. 2, 42.

Tarpeio proditor hostiae publicus imponitur, Ir. I, 46, 4.

Tarquinus, Benef. II, 20, 3.

T. Tutius Cluacinae dedicavit Deam, Frag. 34.

Tauromenitanum litus (circa) emergere, Epist. 79, 4.

Taurus colore rubicundo excitatur, Ir. III, 30, 4. — paucissimorum iugum pascuo impletur, Epist. 60, 2. — degener non praecedat armenta, sed, etc. 90, 34. — tauri et ursi pugnam aus confector expectat, Ir. III, 46, 2. — tauri vocem homine gravio-rem habent, Epist. 76, 7. — taurorum terga impune calcata, Ir. II, 31, 5. — corpora opima exiguu concidunt vulnere, Prov. 6, 7.

Tectorio gregali inducta balnea, Epist. 86, 8.

Tectorum machinationes non excogitavit philosophia, Epist. 90, 7.

Tegula in extrema stare (alii *regula*) Epist. 42, 4.

Tresphorus Rhodius decurtatus in cavea pastus fuit, Ir. III, 47, 3.

Temeritas fortitudinem imitatur, Epist. 420, 9.

Tempe (circa) pecori noxia aqua, Q. N. III, 25, 2.

Temperantia voluptatibus imperat, Epist. 88, 25.

Temperatura corporis tolli arte nequit, Epist. 44, 4.

Tempestas minatur antequam surgat, Epist. 403, 2. — (ex) constantia caeli patet, Q. N. I, 2, 40. — tempestatis argumentum quum multae transvolant stellae, I, 4, 44. — tempestate non vindicant portas, VI, 4, 6. — tempestates an munusculis redimantur, IV, 7, 4. — tempestatum causae, II, 44.

Templorum foribus asidere vetemus, Epist. 95, 47.

Temporariae amicitiae, Ep. 9, 7.

Tempus ad necessaria non sufficit, Epist. 49, 5. — nebulosum caret vento, Q. N. V, 3, 2. — edax omnia depa-

scitur, Epig. 7, 1. — omnia carpit, omnia movet, ibid. 1 et 2. — fluit, et avidissimos sui deserit, Q. N. VI, 32, 10. — venale quid sit, Benef. VII, 10, 3. — tantum nostrum est, omnia aliena, Epist. 1, 3. — omne Clodius non Catones feret, 97, 9. — temporis pretium quanti aestimandum, 117, 32. — dispendia varia, Tr. An. 3, 6. — fuga colligenda et servanda, Epist. 1, 1. — iactura turpissimo, ibid. — partes tres, 124, 17. — partes inter se comparatae, Br. Vit. 10, 1 sq. — velocitas, Epist. 108, 24. — vilitas eorum tanta, Br. Vit. 8, 2 sq. — praesentia sola ratio habetur, Benef. III, 3, 3. — unius honesta avaritia est, Benef. V, 3, 2. — unius possessio nobis data, Epist. 1, 2. — velocitas non patitur supervacua discere, 49, 3. — tempori parce, 49, 28. — tempora aliquo mundus non erit, 7, 8. — de tempore quam multae sint quaestiones, 88, 29. — (sine) nil potest fieri, Epist. 65, 12.

Tentyritae quomodo crocodilos acciperent, Q. N. IV, 2, 14.

Terentia, uxor Mecaenatis, Prov. 3, 10.

Termini mortalium quam sunt ridiculi, Q. N. I, Praef. 6.

Terra corpori humano confertur, Q. N. III, 16, 3. — solidane an cava sit veterum opinione, V, 14, 1. — quid quid nobis utile, defodit at meruit, Benef. VII, 10, 1. — fit ex aqua, Q. N. III, 10, 1. — cum mari globum facit, III, 28, 2 sq. — mas, et feminas, III, 14, 1. — non est sine spiritu vitali, VI, 16, 1. — puncto comparatur, I, Praef. 7 sq. — pars mundi et materia, II, 5, 1. — quibusdam animal, VI, 14, 3. — quibusdam terrae motus causa est, 10, 1. — quomodo ad con-

tinuanda flumina sufficiat, 3, 4. — sub finem mundi in humorem solvetur, III, 29, 5. — an terra mundi stante vertatur, VII, 2, 2. — de terra quaestiones, II, 1, 5. — sub terra laevis et paludes, 3, 8. — terram aquae innatare, rudis et inepta opinio est, III, 13, 2. — sicut mare conculci, VI, 1, 12. — in mundi centro fixam et quietam esse Stoicorum opinio, I, 5. — esse animal, II, 1, 4. — nutrire stellas, II, 5, 2. — aut frigidam, aut calidam habitam esse a veteribus, III, 9, 2. — quid ab infimo moveat quaeritur, VI, 4, 1 sq. — terrae multa habent mortifera, VI, 28, 1. — terrarum orbis sicut pila est, IV, 11, 2. — ardores, VI, 9, 2. — figura, II, 1, 4. — interna species, VI, 15, 1. — locus eiusque ratio, VII, 14, 1. — situs, V, 10, 2. — longitudo, I, Praef. 11. — terrae motus ingens in Campania, VI, 1, 1 sq. — insanis aliquot similes discurrere fecit, 29, 1. — per co millaria non extenditur, 25, 3. — motus cum tremore corporis humani comparatus, 21, 3. — quam late pateat, 25, 3. — solere subsequi pestes, 27, 1. — terrae motum circa aem suam nonnullos credidisse veteres, VII, 2, 2. — motus vere et autumnus esse frequentiores, VI, 1, 1. — motus desinere vento emisso, 17, 4. — motuum varia genera, 21, 2. — effectus et ratio, 24, 3. — motus causam Epicurus ab igne repetit, 24, 1. — motu fontes editi, III, 10, 2. — motibus insulas non esse expositas, VI, 26, 2. — motu montes novos exstitisse, 24, 1. — motuum spiritum causam esse veterum opinione, 12, 1. — motu Achaia agitata, 1, 11. — Aegyptum non infestari, 21, 1. — Phoenicem fuisse concussam, 24, 5. — Macedo-

nia agitata, 4, 14. — Thessaliae faciem fuisse immutatam, 25, 2. — urbes absorptae, 24, 4. — urbes obrutae, 4, 7; 24, 4. — tremores quando desinant, 31, 1. — de motu Anaxagorae opinio, 9, 1. — Anaximenis sententia, 40, 4. — motu Asia Minor agitata, 1, 41. — (de) Democriti sententia, 7, 1. — Epicuri sententia, 9, 2; 20, 6. — motibus Euboeam obnoxiam fuisse, 47, 4. — de motu Thaletis opinio, 6, 3; 20, 2. — Stratonis opinio, 11, 59, 9. — motu qui fiat ut loca disiciantur et campi intereant, VI, 24, 5. — motum praecedit aëria tranquillitas, 12, 2. — sequitur pestilentia, 27, 4. — et ventus per multos dies flat, 17, 3 et 4. — motus timor demitur, 2, 4.

Territorium laxius (alii *lucius terram*), C. Marc. 17, 4.

Terror inter placidissima existit, Epist. 91, 7.

Tesselae in balneo separatae, iterumque commissae terrae motu, Q. N. VI, 31, 2.

Testamenti ordinatio quam diligenter curatur, Benef. IV, 13, 3. — testamenti tabulis annulum imprimere, Epist. 8, 5. — testamentorum captator, Benef. IV, 20, 2. — captandorum artem professi, VI, 28, 3.

Testes cur adhibeantur, III, 15, 2. — testes contra dicendum, Q. N. VII, 16, 1.

Testudo supinata nullum tormentum sentit, Epist. 121, 9.

Teutoni a Mario caesi, Epistol. 94, 66.

Textorium istud est, quod quum maxime agitur, Epist. 113, 21.

Textrini ars male dicitur a sapientibus inventa, Epist. 90, 20.

Thales Milesius terram aquae innatare opinatur, Q. N. VI, 6, 1. —

Tholatis opinio de Nili origine, IV, 2, 21. — sententia de mari, III, 43, 2. — opinio de terrae motu, VI, 6, 3. — sententia de aquae alimento III, 43, 1. — sententia, quod terra aquae innatet, exploditur, III, 43, 2.

Thalia Gratiarum ultima, Benef. I, 3, 6. — Hesiodo Chavis est, Homero Musa, ibid. 3, 10.

Thasius lapis, rarum quondam in aliquo templo spectaculum, Epist. 86, 5.

Theatrum Neapolitanorum fractum, Epist. 76, 3. — In theatrum ducimur ad delectandas aures, oratione, voce, fabulis, 108, 6. — theatra privata Romanorum, Benef. III, 33, 3. — consonant quoties aliqua dicta sunt quae publice agnoscimus, Epist. 108, 9.

Thebae non sunt motae in Chalcidis tremore, Q. N. VI, 25, 4. — ad Thebas triumphantem Liberum vehunt currus, V. Beat. 25, 4.

Themisonis secta alia est quam Hippocratis, Epist. 95, 9.

Theodorus philosophus quid tyranno mortem minanti responderit, Tr. An. 14, 2.

Theodorus, Ir. II, 2, 4.

Theodotus, Ir. II, 2, 4.

Theophrastus ait in Coryeo monte post terrarum tremorem novam vim aquarum emeruisse, Q. N. III, 14, 2. — discipulus Aristotelis, VI, 43, 4. — non divini, dulcis tamen eloqui vir, at nitidi sine labore, ibid. — arguitur, III, 11, 3. — citatur, 46, 3. — ait in Macedonia flumen facere albas oves, 25, 2. — in Lydia insulas natere refert, ibid. 6. — in Ponto aestate amnes quosdam crescere, 26, 1. — Nilum aquam marinam detulisse ait, IV, 2, 14. — Theophrasti prae-

cepta, Epistol. 3, 4. — sententia de terrae motu, Q. N. VI, 43, 4. — Theophrastum qui habent familiarem morantur in officiis, Br. V, 44, 8.

Tharasia insula in Aegaeo mari enata, Q. N. VI, 24, 2.

Θησιονοποι, Ir. III, 23, 4 et 5.

Thermorum fundamenta in mare iacta, Epist. 129, 9.

Thermopylarum angusta, Benef. 31, 4. — in angustis positi Lacones, Epist. 82, 20.

Therites, Ir. III, 23, 2.

Thessalia (in) noxia feris aqua circa Tempe, Q. N. III, 25, 2. — Thessaliae paludes quomodo siccatae, VI, 25, 2. — faciem terrae motu fuisse immutatam, ibid.

Thraeae incompositi statura (var. lect.), Q. N. IV, Praef. 8.

Thraeae angulus, Benef. V, 6, 4. — iuga, Q. N. IV, 2, 19. — praepositus L. Piso, Epist. 83, 43. — ex angulo usque ad Orientem imperium protulit Alexander, Q. N. VI, 23, 2.

Thrascius ventus, imus est, Q. N. V, 16, 6.

Thraex, gladiatorum genus, Q. N. IV, Praef. 8.

Thressa mater Antistheni obiciebatur, C. Sap. 48, 5.

Thucydides allegatur, Q. N. VI, 24, 5 sq. — ait Delon ante Peloponnesiacum bellum immotam fuisse, Q. N. VI, 26, 4.

Tiara recta in capite, solis regibus data, Benef. VI, 31, 9.

Tiberis, Lud. 43, 4. — in Tiberis ripa regna Arcadium Evander collocauit, C. Helv. 7, 1. — ad Tiberim castra transtulit Seneca, Epist. 83, 5.

Tiberius, filius Liviae Augustae, C. Marc. 4, 2.

Tiberius Caes. Appia via ad deos

ivit, Lud. 4, 4. — amicorum notitiam averatus, Benef. V, 25, 2. — Atilio Butae prodigo paupertatem confitenti, Sero, inquit, expectatus es, Epist. 122, 44. — a pluribus rogatus, ut seri aliano succurreret, Benef. II, 7, 2. — Cossio ebrioso et urbem, et arcana multa commisit, Epist. 83, 43. — M. Allium praetorium a creditoribus liberat, Benef. II, 7, 4. — fratris Drusi mortem aequo animo tulit, C. Polyb. 34, 5. — mullum ingentis formae vendit, Epist. 95, 42. — pro rostris filium mortuum laudavit, C. Marc. 45, 2. — Tiberii imago ectypa, Benef. III, 26, 4. — oblitio, V, 25, 2. — prima tempora, Clem. I, 4, 6. — amicitia et frigore notus Montanus Iulius, Epist. 122, 44. — Tiberii Caesaris principatus alienigenarum gentium sacra mota sunt, 106, 22. — eius tempore accusandi frequens et paene publica rabies fuit, Benef. III, 26, 4. — sub Tiberio Caesare caeli ardor visus, Q. N. I, 15, 6.

Tib. Gracchus, C. Marc. 46, 2. Vid. *Gracchus*.

Tibiarum ac organorum genus ex pulpito consuebat, Epist. 84, 10.

Tibicen Graecus habet concursum, Epist. 76, 3.

Tiburinum nemo comparaturus salubritatis causa et aestivi recessus, Benef. IV, 42, 4.

Tiburtinus calix sit an manus concava ad extinguendam sitim, nihil refert, Epist. 419, 4.

Tigris osculatur custos, Epist. 85, 35. — tigres nunquam exuunt feritatem, ibid. 8.

Tigris fl. Epist. 104, 15. — evanescit, et tandem iterum emergit, Q. N. III, 26, 4. — in medio itinere sicatur, VI, 8, 1.

Tillius Cimber acerrimus Caesarianarum partium defensor Caesarem postea interfecit, Ir. III, 30, 3. — eius locus in se, Epist. 83, 44. — Tillio Cimbro ebrioso creditum fuit de C. Caesaris caede, ibid.

Timagenes historiarum scriptor, exclusus Augusti domo, in Pollionis Asini contubernio consensuit, Ir. III, 23, 3. — libros continentes historias Caesaris Augusti in ignem posuit, 23, 4. — Timageni Pollio iratus, ibid. 5. — Timegenem monuit Caesar ut moderatius lingua uteretur, ibid. 3. — felicitati urbis Romae inimicus, Ep. 94, 43.

Timeri non est potentiae signum, Ir. II, 44, 3. — quem despici periculosius, ibid. 2. — tam domi quam foris molestum est, Epist. 105, 4. — timendi quidam nunquam magis sunt, quam quum erubuerint, 44, 3. — timenda quibus depelli possint, 44, 3 sq. — timendorum tria genera sunt, Epist. 44, 3.

Timidus duorum generum est, Benef. IV, 26, 3. — pro cauto occipitur, Epist. 45, 6. — dicitur qui stultus est, Benef. IV, 26, 3.

Timoneae coenae, Epist. 48, 5.

Timor acer et assiduus quid efficiat, Clem. I, 42, 4. — timoris reprehensio et remedium, Epist. 5, 6; 43, 2 sq. — timorem instillasse notionem deorum animis hominum, Q. N. II, 22, 3. — De timore invienes reliqua supra ad voc. *Metus*.

Tiro pallescit ad vulneris suspicionem, Prov. 4, 7.

Tirunculorum impetus primi vehementer, Epist. 408, 23.

Titulus honestus eligetur, V. Beat. 43, 3. — titulum (in) sepulchri la-

borare, Br. Vit. 49, 3. — titulum impingere, Epist. 47, 7.

T. Arit liberalitas et clementia in filium patricidum, Clem. I, 45, 4.

T. Manlii pietas in patrem impetiosum, Benef. III, 37, 4.

T. Livius suos libros a Doro emere potest, Benef. VII, 6, 4.

T. Livio (e) positum dictum de Caesare vulgo iactatum, Q. N. V, 48, 3. — Vid. *Livius*.

Tô ê Latine exprimi nequit, Epist. 58, 5. — in sex modos Plato partitur, ibid. 43.

Togati purpuratique incedunt, etc. C. Sap. 43, 2. — togatae antiquae probant, etc. Epist. 89, 6. — togatae inter comedias et tragoedias mediae, Epist. 8, 7. — togatos (ad) liberalitatem vocare, V. Bect. 24, 2.

Togis inter se corona sordidior et turba cultior distant, Epist. 114, 42.

Tolerabilis non acquirere quam emittere, Tr. An. 8, 2.

Tolerantia fortis asperorum sitae optebilis, Epist. 67, 6.

Tolleno, Q. N. II, 9, 4.

Tollutariis praeferendae equae e Catone defrictus, Epist. 87, 9.

Tomentum Circense, V. Beat. 25, 2.

Tonantem, Iovem rite dicunt, Benef. IV, 7, 4.

Tonat eliquando sereno caelo, Q. N. I, 4, 43. — o te dementem si times mortem quum tonat! Q. N. II, 59, 7.

Tondere filios in luctu moris erat, Benef. V, 6, 3.

Tonitru oriri contritu nubium, Q. N. II, 42, 5 et 6. — prius esse fulmine, II, 42, 6. — tonitrus fragor comparatur cum crepitu dissonae ve-

siene, II, 27, 2. — *tonitru* (de) Anaximeni et Anaximandri sententia, 2, 17. — *tonitrus* subito, II, 26, 6. — *tonitrua*, antiqui *tonitruum* aut *tonum* dixerunt, II, 56, 1. — *tonitrua* quaedam absque nubium concursu, II, 30, 1. — *tonitrus*, fulmina et fulgurationes simul fiant, II, 12, 4. — quaedam igne, quaedam spiritu fieri Diogenes Apolloniastes ait, II, 20, 4. — adversus *tonitrua* subterranea domus excogitatae, VI, 1, 6. — *tonitruum* distinctio, Q. N. II, 27, 1 sq. — *metus*, VI, 2, 4. — *raucus sonus* quid significet, I, 27, 1.

Tonsorem (spad) horas consumentes, Br. VII, 8, 1.

Tomen dixerunt antiqui *tonitrua*. Q. N. II, 56, 1.

Tormentorum patientiam optare, Epist. 67, 4.

Torqueri, et in convivio iacere, pariane aint, Epist. 66, 18; 71, 46 et 47.

Torpor et *contractio*, utraque res letales, Epist. 82, 2.

Torrens cursus, Q. N. III, 26, 8; Epist. 40, 7. — *unda*, V. Beat. 14, 2. — *impetus* in mare eiecit, Epist. 23, 7.

Tortor plus agit, quo plura instrumenta exposcit, Epist. 14, 5.

Torvitas oculorum Caligulae, sub fronte anlli, C. Sap. 18, 1.

Trobes igneae, Q. N. I, Praef. 4. — an inter *Cometas* ponendae, I, 15, 4. — quomodo fiant, VII, 4, 2.

Tractatori manum praestare, Epist. 68, 49.

Transductio et *dedecus*, Ir. I, 6, 1.

Tragici, Epist. 8, 7. — *tragici ductum*, Epist. 49, 12; 102, 16.

Trama utrinque compimens, Ep. 90, 20.

Tranquillitas, Graecis *εὐθυμία*, Tr. An. 2, 3. — *Epicureorum* quae sit describitur, Benef. IV, 13, 2. — vera in quam bona mens explicatur, Epist. 66, 6 et 7. — quibus remediis procuretur, Tr. An. 2, 4. — aëris praevia terrae motui, Q. N. VI, 42, 1. — tranquillitatis causa non locus, sed animus est, Epist. 55, 8. — tranquillitati infesta vitia, Tr. An. 14, 2.

Tranquillum mare quum leviter commovetur, Q. N. V, 1, 1.

Transfigurari, Epist. 6, 1.

Translationes verborum, Epist. 59, 4.

Trasimenus, Ir. II, 5, 4.

Tremoris corporum causa, Q. N. VI, 20, 1 sq. — tremore uno quoties Achiae et Asiae cecidere urbes, Ep. 91, 9. — tremores terrae quando desinant, Q. N. VI, 31, 1.

Trepidatio omnia inhonesta, Epist. 74, 30.

Triarios (inter) poni, Tr. An. 3, 10.

Tribunal honoris insignis, non honor, Benef. I, 5, 5. — *tribunal* nummarium alteri addicere, Benef. I, 9, 4.

Tribunus a Manlio in ordinem impune redactus, Benef. III, 37, 4.

Tributum principale, Benef. II, 8, 2. — *tributum* provinciarum una cornu consumptum, C. Helv. 9, 11.

Tripudiare virilem in modum, Tr. An. 45, 11.

Tristitia a Claudio occisa, Lud. 11, 2.

Tristitia inhabilis ad despiciendas res, Clem. II, 5, 5. — suppurata, Epist. 80, 6. — *tristitiae* sitne cognata voluptas aliqua, Epist. 99, 25.

Tritici est aliquod bonum, Epist. 124, 11.

Triumviralis proscriptio, Benef. II, 11, 1.

Troglodytis subterraneae domus sunt, Q. N. IV, 2, 47.

Trogus, Lud. 13, 3.

Troianum bellum, C. Helv. 7, 1.

Trossuli, Epist. 87, 8. — trossuli et iuvenes, 76, 1.

Tuber tyranni gladio divisum, Benef. II, 19, 1.

Tubero fictilibus in publica coena usus, Epist. 98, 13. — paupertatem se dignam et Capitolio iudicavit, ib. — quibusdam parum frugi est, Epist. 120, 20. — Tuberone lignei lectuli, haedinae pelles et vasa fictilia, 95, 72. — cum Tuberone vivendum, 104, 21.

Tubi impressi parietibus prodire memoria Senecae, Epist. 90, 25.

Tubicen silentium faciens praedicationi nominis, Epist. 78, 15.

Tullius Marcellinus consilio de morte cum amicis habito, tridui inedia sibi vitam ademit, Epist. 77, 6, et 7.

Tumultuarius miles, Ir. III, 2, 5.

Tunica alimentis ignium illita et texta, Epist. 14, 4.

Turanus senex, procreationis vacatione accepta, componi se, et plangi iussis, Br. Vit. 20, 2.

Turba vitanda, Epist. 7, 1; 8, 1; 10, 1.

Turbo, quid, Q. N. VII, 5, 1. — igneus praebet, speciem sideris longi, 10, 3. — turbinis rotunda facies est; 10, 4.

Turdilli (alii *turturillae*) Epist. 96, 3.

Turno (in) nulla mora, Benef. VI, 41, 2.

Turpe aliud loqui, aliud sentire; Epist. 24, 18. — viro captare foscucos, etc. 33, 7. — seni ex commentario sapere, ib. — non ire, sed ferri, 37, 4. — cum servo coenare aliqui existimant, 47, 1. — nihil est, cuius placet pretium, 95, 32. — bestiam vitam in auro et argento reponere, 110, 17. — turpe est beneficiis vinici, Benef. V, 2, 1. — oneri cedere, Ep. 22, 6. — turpia quae, 31, 5. — quid turpius quam senex vivere incipiens, 13, 16. — quid turpius quam aliquem computare quanti vir bonus sit, Benef. IV, 4, 2. — quid, quam in ipso securitatis limine esse sollicitum, Epist. 22, 13.

Tusis summa fulminum scientia, Q. N. II, 32, 1. — Tuscos Asia sibi vindicat, C. Helv. 6, 9.

Tusculano meo (in) semiliber moror, inquit Cicero, Br. Vit. 5, 6. — Tusculanum salubritatis causa comparaturus, Benef. IV, 12, 4.

Tussis continua egeros viscerum partes, Epist. 78, 18. — tussim facit distillatio non adhuc adducta in morem, 75, 10.

Tutela ebore caelata, Epist. 76, 10.

Tuto ut vivas, quae observanda, Epist. 105, 1.

Tympanum in manu est, V. Beat. 43, 3. — tympana quid, Q. N. II, 31, 2.

Typhon, Q. N. V, 13, 3.

Tyrannida consocios tyranni amicos nominat, Ir. II, 23, 2. — tyrannidae Aristogiton et Harmodius, Benef. VII, 14, 5.

Tyrannus an beneficium det, Benef. II, 19, 2. — tyranni et regis differentia, Clem. I, 12, 1. — tubet gladio divisum, Benef. II, 19, 1. — tyrannone beneficium daudum, VII,

19, 4 sq. — tyranni triginta Atheniensium cives occiderunt mille trecentos, Tr. An. 3, 12. — triginta Socratem circumsteterunt, Epist. 28, 6. — tyrannorum poema, Clam. I, 26, 1.

Tyria purpura quo salutor est, eo alius teneas oportet, Q. N. I, 5, 12.

Tyrii Africam incolunt, C. Helv. 6, 9.

Tyros aliquando ruinis infamis fuit, Q. N. VI, 1, 11. — movetur et diluitur, 26, 4.

V

Vacatio procurationis, Brev. Vit. 20, 2. — vacationem dare, Lud. 11, 4. — petere, Ir. III, 17, 1.

Vadimonis (in) lacu insula natat, Q. N. III, 25, 6.

Vadimonium promittere, Benef. IV, 39, 3.

Vade fortiter, vade feliciter, Q. N. VI, 32, 6.

Vagellius, Q. N. VI, 2, 7.

Valdissime diligere, Br. Vit. 8, 4.

Valens *Votius*, Lud. 13, 3.

Valere, philosophari est, Epist. 15, 1.

Valerius Asiaticus, Q. N. II, 26, 4. — Valerium amicissimum habebat Caligula, C. Sap. 18, 2.

Valerius Corvinus ob Messanensi captam Messalla dictus, Brev. Vit. 13, 5.

Valetudinarius foenerator, Ir. III, 33, 3.

Valetudo animi primum, deinde corporis curanda, Epist. 15, 1. — valetudo inconcussa, res felix, Epist. 66, 37. — inter valetudinem bonam et vires multum interest, Q. N. I,

Præf. 4. — valetudine fassi, iracundiores, Ir. III, 9, 3.

Valgius Aetnam unicum dixit, Epist. 51, 1.

Vani, vanis terrori sunt, II, 12, 2.

Vapor siccus terrae unda venti origo, Q. N. II, 12, 4. — pestilens exhalatur pluribus locis Italiae, VI, 28, 1.

Vapulare serulis, Lud. 9, 3. — colaphis, 15 fin.

Variana clades multos fortuna depressit, Epist. 47, 8.

Varietas quidam exsecandas praebens, legere librum perseveravit, Epist. 78, 17.

Varius. Vid. *Geminus*.

Varro citatur, Epist. 8, 1. — qua arte ventos ordinet, Q. N. V, 15, 3. — Vulturii nomen usurpat, ibid. 4. — Varronis Romanorum doctissimi remedium adversus mutationem locorum, C. Helv. 8, 3.

Varus eques Rom. coenarum bonarum affectator, Epist. 122, 12.

Vasa exhalantia at resorbentia hominis, Q. N. VI, 24, 1, ubi vid. not. 1. — vasis comparatio cum corpore humano, Q. N. I, Præf. 3.

Votior felicitas vulgo celebrata, Epist. 55, 3.

Vaticinandum copia ubi, Q. N. VI, 29, 2.

Vatinius scurra quomodo Cicronis urbanitatem affugerit, C. Sap. 17, 3. — Vatinius a Rostris usque ad arcum Fabianum per seditiosae factionis manus tractus, C. Sap. 1, 3. — et Clodius caeca cupiditate corrupti, 4. — Vatinius postpositus Cato, C. Sap. 1, 3. — in foro toga erepta, 1, 3. — in Vatinius Calvi sententia, Epist. 94, 25.

Vatinius, Epist. 118, 4.

Vidui plus est quam humidum, Q. N. II, 26, 4.

Vectatio vigorem dat, Tr. An. 15, 14.

Vedius Pollio muraenas sanguine humano saginabat, Clem. I, 18, 4. — ob aevitiam in servos castigatus ab Augusto, Ir. III, 40, 4.

Vellem quae velles, Epist. 67, 14. *Velocitas* quae laudabilis, Ir. II, 35, 4.

Velum non allevatur, Epist. 80, 4. — velis et specularibus coenatio muniatur, Q. N. IV, 43, 6.

Vena ad extenuandum corpus percutitur, Epist. 70, 43. — medico tangenda est, 22, 4. — venae aquarum, Q. N. III, 15, 2. — sanguinis receptacula, ibid. 5. — incertae et naturalem turbantes modum, febris indicium, Epist. 104, 1. — quibusdam remedii causa extrahuntur, Prov. 3, 2. — venarum imperturbata mobilitas, valetudinis bonae indicium, Q. N. VI, 14, 2. — venarum arteriarumque discrimen apud antiquos, Q. N. III, 45, 2. — venas cadentes vino refice, Benef. III, 9, 2. — vino fulcire nesciebant antiqui medici, Epist. 95, 22.

Venari in mari, Q. N. III, 47, 4.

Venator instituit catulos vestigia sequi, Clem. I, 16, 3.

Vendere quae emeris, gentium ius est, Benef. I, 9, 4.

Venditans funeribus necessaria et luerum optans, an merito a Demade sit damnatus, Benef. VI, 38, 4.

Venditio est alienatio, Benef. VI, 40, 4.

Veneficus, Benef. V, 15, 4 sq.

Venenata animalia, fulmine icta, venenum amittere dicuntur, Q. N. II, 34, 2.

Venenis beneficia sequimur, Ben. V, 15, 4.

Veneranda contemptis comparari, quid indignius? Epist. 92, 18. — sunt iustitia, fides, fortitudo, prudentia, ibid.

Veneriae spondyliae, Ep. 95, 27.

Veneris signum Chaerese dedit Caligula, C. Sapp. 19, 3. — Veneris Genitricis Iudi, Q. N. VII, 47, 2 — Venere quidam interdixere corporibus, Ir. II, 42, 7.

Venia est poenae remissio, Clem. II, 7, 4. — quum laudabilis sit, Ir. II, 34, 4.

Venter bene moratus, magna pars est libertatis, Epist. 123, 3. — parvo dimittitur, 21, 44. — praecepta non audit, 21, 44. — non est molestus creditor, ibid. — ventris causa quantum laboretur, 114, 24 sq. — ventri obediens, animalia sunt, non homines, 60, 3. — ventrem non implet, sed farcit luxuria, 119, 14.

Ventilare quam stultum est, quum signum pignae acceperis, Epist. 117, 25.

Ventus quid sit, Q. N. III, 9, 4. — est fluens aer in unam partem, V, 4, 4. — quamdiu nihil obstat, vires suas effundit, 43, 2. — quid est quem Graeci *πνεύμα* vocant, 43, 3. — bonis et malis communis, Benef. IV, 28, 4. — quomodo fiat, Q. N. V, 4, 4. — *ἐγκολπίης* quis ventus a Graecis vocatus, V, 8, 4. — venti origo terrae vapor siccus, II, 42, 4. — venti et aeris discrimen, V, 6, 4. — et spiritus discrimen, 43, 4. — ventum facit sol ortus, non calore tantum, sed ictu, 9, 2. — facit resoluta nubes, quae pluribus modis solvitur, 43, 4. — venti *ἐκπερίης*, 42, 4. — venti antelucani, 5, 7. — fluviales, V, 8, 1 sq.

— cur aetate et vere valentiores sunt? 5, 9. — duo raro flavere simul, VI, 12, 3. — Etasie, V, 10, 1 sq. — subterranei, 14, 1 sq. — quidam quorundam locorum proprii, 17, 4. — quando et unde fient, 8, 3; 10, 1 sq. 12 1 sq. — ventorum abusus, 17, 4. — ventorum $\pi\tau\iota$ ratio, 17. — utilitas, 18, 1. — ventorum descriptio et dispositio rationa tridlinari, 16, 6. — ventos post summum impetum cessare, VII, 9, 2. — ventis (de) Democriti sententia, 2, 1.

Verba ad summam caveam spectantia, Tr. An. 11, 6. — multa apud antiquos alia occupata, Epist. 58, 3. — pauciora rebus, Benef. II, 31, 2. — solennia, Ir. I, 16, 4. — philosophantium qualia esse debeant, Epist. 75, 1. — verba assessoris praetor aduentibus pronuntiat, Tr. An. 3, 4. — ex alieno saeculo petere, Epist. 114, 13. — verborum cura non nimis anxia esse debet, 115, 1. — notae, 90, 26. — translationes non temerariae, non indecorae, 59, 4. — Latiorum magna paupertas, 58, 1. — moderatio adhibenda est, Benef. V, 25, 3. — non tam quam rerum cura habenda, Epist. 45, 4. — in quibusdam rebus mira proprietas, 81, 7. — verbis opera concordare debent, Epist. 20, 2.

Verecundia quorundam extimescenda, Epist. 11, 3. — sanctusque sensus quo religiones et ceremonias egerint veteres, Q. N. VII, 30, 1. — quotidie peccandi minor, Ir. II, 8, 4. — verecundiae laus, et quod nulla sapientia eam abigat, 11, 1. — verecundiam sceuici artifices penitus exprimere non possunt, 11, 5. — peccandi facit ipsa clementia, Clem. I,

22, 2. — saepe dubiam vos clarior conviciantis rupit, Ben. VII, 28, 3.

Veri tenor permanet, falsa non durant, Epist. 120, 19.

Verisimilitudo, non exploratio spectatur, Benef. IV, 33, 2.

Veritas involuta in alto latet, Benef. VII, 4, 6. — in omnem sui partem semper eadem est, Epist. 79, 16. — a falsis semper petitur, Q. N. IV, Praef. 11. — patet omnibus, 33, 10. — veritatis argumentum est, publicus consensus, Epist. 117, 5. — simplex est oratio, 49, 12. — ad veritatem quosdam sine ullo adiutorio contendere ait Epicurus, 52, 2. — virtutemque idem esse dicebat Socrates, 74, 16.

Vermine intra paucos dies fulmine icta, Q. N. II, 34, 2.

Vermine (si minus) contentus, etc. V. Beat. 17, 4.

Vermine, Epist. 78, 8. — verminationes cerebri aestuantis, Epist. 95, 17.

Vernitas, sive levitas, etc. Epist. 95, 2.

Verniliter (alii *vernoliter*), Benef. II, 11, 4.

Vermula rudis, Clem. I, 4.

Verrucosus Fabius causa cur sacerdos fuit, Benef. IV, 30, 2.

Versicolor circulus aut arcus, Q. N. I, 2, 1.

Versura domi fit, Benef. V, 8, 3.

Versura facienda ab Epicuro, etc. Epist. 19, 9.

Versus elantur, Epist. 114, 43, et passim. — de avaritia, 108, 9. — versus Graecus detestabilis, Clem. II, 2, 2. — versus disertissimi inter quimos iacent, Epist. 8, 7. — multo efficaciores sunt soluta oratione, Epist.

108, 10. — versuum duorum de beneficiis examen, Benef. 1, 2, 1.

Vertigines capitis quid dicam, etc. Epist. 95, 47.

Vervex marinus quidam appellatus, indignabatur, C. Sap. 17, 1.

Verum non nisi audituro dicendum, Epist. 29, 1. — dicere et audire adulescendum, 68, 5. — omnibus publice dicit Seneca, 89, 18. — qui dicat, potentibus deest, Benefic. VI, 30, 2.

Vertebrae dolor quomodo interquiescat, Epist. 78, 8.

Vetricosus turblum motus, Q. N. VII, 8, 2.

Vestales virgines igni sacro praesunt, Ot. Sap. 29, 2. — non esse Gratiae, Benef. 1, 3, 7.

Vestiarium servo praestare debet dominus, Benef. III, 21, 1.

Vestis quando mutetur, Epist. 18, 2. — perversa magistratus, Ir. I, 16, 4. — nihil eclatura, Epist. 90, 21. — ponderibus aut tormentis splendore cogentibus pressa, Tr. An. 1, 3. — sapienti non omnis conveniens, nec quivis color, Epist. 51, 2. — vestis mundae aetio appetenda homini, 92, 11. — vestes a corticibus arborum, avium plumis, vulpium tergis, etc. 90, 14. — sericae exprobrantur, Ben. VII, 9, 4. — vestium colorem non adspicio, etc. V. Beat. 2, 2.

Veteranea plena vindemiis, Epist. 114, 25.

Veteranus audaciter errorem suum spectat, Prov. 4, 7. — quidam causam dicebat apud Divum Iulium, Benef. V, 24, 1.

Veteranus corruptus in malum ulcus, C. Marc. 1, 8.

Veternous animus, Ir. 1, 16, 25.

SENECA Tom. VI

— veterosissimi artificii nodi, Epist. 82, 19.

Veterum opiniones parum exactae, et rudes, Q. N. VI, 5, 1. — praeceptum de optima vita sequenda, V. Bat. 7, 1. — veteribus mos fuit terram subigere, Epist. 86, 4 et 5.

Vexillis subrectis urbem intrare, Benef. V, 15, 6.

Via Latina, Epist. 77, 16. — teeta, Lud. 13, 1. — compendiaris, ibid. — Appia, Lud. 1, 3. — sacra, C. Marc. 16, 2. — vicinalis, Benef. V, 24, 3. — viae monstranda sit ingratis, Benef. IV, 29, 1.

Victoris manibus fratrem auferre, etc. Polyb. 33, 4.

Vicarii duo, Tr. An. 8, 4.

Vioae Potae filius Diespiter, Lud. 9, 3.

Victimae quando gratiae, Benef. 1, 6, 3.

Victoria militanti non promittitur, IV, 33, 3.

Victurum aliquando se dicebat Augustus, Br. Vit. 5, 1.

Vidui coelibatus in consensu, nemo uxorem duxit, etc. Benef. 1, 9, 4.

Vienna, Lud. 6, 1.

Vigiliae perversum tempus arguitur, Epist. 122, 1 sq.

Vigiliarum, Epist. 57, 4.

Villae Scipionis Africani descriptio, Epist. 86, 3. — villam suam describit Seneca, 55, 6. — villae castris similes, 51, 11.

Vinciant alium opes, alium honores, Tr. An. 10, 3.

Vinctorum greges in actatum et colorum paria diducti, Br. Vit. 12, 1. — per vinctos terra colenda, Benef. VII, 10, 4.

Vinculum amoris quod esse debet,

T

causa seditionis et odi, Ir. III, 34, 2.

Vindemitor carpebat raras uvas, Lud. 2, vs. 6.

Vindicta quando laudata, quando non, Ir. II, 32, 4.

Vincii tarditas in dicendo, Epist. 40, 9.—comes Varus, eques Romanus, 22, 12.

Violentiam fere crudelitas sequitur, Epist. 83, 24.

Vinum calentibus ingeniis et pueris subtrahendum, Ir. II, 20, 3.—iram eur incoadat, ibid. 19, 5.—fulmine gelatum, eur potum exanimet, aut densentes faciat, Q. N. II, 53, 1.—fracto dolio rigidum stat, ibid. 31, 1.—vini inventor cur Liber dictus, Tr. An. 15, 15.—minister in muliebrem modum ornatus, Epist. 47, 5.—veteris amaritudo ipsa deletat, 63, 5.—vis existit etiam in aceto, Q. N. III, 21.—ut libertatis, ita vini moderatio salubris est, Tr. An. 15, 15.—vino deditorum vita quam turpis, Br. Vit. 6, 4.—Solonem indulisse credunt, Tr. An. 15, 15.—deditos pectio extrema delectat, Epist. 12, 4.—interdum indulgendum, Tr. An. 15, 16.—Inter vinum et oleum occupati homines, Epist. 45, 3.—vina non contenti diffundere veterana, per saporis et aetates disponere, Q. N. IV, 13, 2.

Vir bonus an beneficium ingrato noto daturus sit, Benef. IV, 26, 1.—an non irascatur si patrem caedi vel matrem rapi viderit, Ir. I, 12, 2.—vir magnus qui mortem sibi non tantum imperavit, sed invenit, Epist. 70, 21.—vir bonus non laedit, poena laedit, Ir. I, 6, 2.—dici miser potest, sed non potest esse, Prov. 3, 1.—duplicis notae, Epist. 42, 1.—non

potest non facere quod facit, Benef. VI, 21, 2.—summæ pietatis erga deos est, Epist. 76, 17.—nunquam succumbet, Benef. V, 2, 4.—vir fortis et strenuus, Epist. 72, 6.—eius descriptio Virgiliana, 95, 69.—viri boni animus qualis, 115, 3.—exemplum semper intueundum, 11, 6; 25, 7.—quid sit propositum, Benef. V, 1, 4.—similitudo cum Deo, Prov. 1, 4.—viri disertis turpissimum principium, Epist. 117, 23.—viro imperfecto malitiae vis quaedam inest, Epist. 92, 27.—virum fortem dicam quem non bella subigunt, C. Sapient. 3, 6.—viri boni omnes pares, Epist. 66, 32.—viri magni aliquando gaudent rebus adversis, Prov. 4, 3.—quidam malis ultro se obiecerunt, Prov. 4, 3.—viri gratiosi timendi interdum, Epist. 14, 6.—viri fortes qui, 96, 3.—virorum magnorum imagines et natales celebrandi, 64, 8.—exempla sequenda, 104, 21.—virorum sapientium conversatio utilis, 94, 40.—virorum trium copiae navales confluentes cum Sexto Pompeio, Q. N. IV, Praef. 20.—viris bonis cur mala accidunt, Prov. 2, 1 sq.—viris bonis inest quiddam divinum, Epist. 41, 2.—vires bonos, candidatos dicimus, 3, 1.—mero provocare, 95, 21.

Virentia confusis oculis prorsunt, Ir. III, 9, 2.

Virgae aureae (alio mittunt aureae) Tr. An. 4, 6.

Virgarum, coronarum, et arcus differentiae, Q. N. I, 9, 1.—virgarum significationes et causae, ibid.

Virgilius a Polybio conversus, C. Polyb. 26, 6.—Virgilius Aetnam descripsit, Epist. 79, 5.—Ennium imitatus est, 103, 34.—parum proprie

disit, mala mentis gaudia, 59, 2.—reprehenditur, 86, 14.—Virgilii praecepta nautica, 53, 3.—versus duobus aeternam memoriam promittentes, 21, 5.—versus citantur, *lr.* II, 35, 6, et *passim in Senecae operibus.*—Virgilium aliter grammaticus legit, aliter philosophus, *Epist.* 108, 24 et 25.—quum reddere coloribus pictor vellet, 58, 17.

Virgines appellatae Gratiae, *Benef.* I, 3, 5.

Virginus et *Regulus* cons. *Q. N.* VI, 4, 2.

Virgo aqua, *Epist.* 83, 5.

Virgula prismatica, *Q. N.* I, 7, 4.

Viridibus subdita Scipionis villa, *Epist.* 86, 3.

Virtus animi una, sed multae species, *Epist.* 66, 7.—a voluptatum ministerio defenditur, *Benef.* IV, 2, 4.—ad bene beateque vivendum satis esse probatur, opinionibus contrariis breviter refutatis, *V. Beat.* 16, 1 sq. *Epist.* 85, 4; 87, 8.—cur nullo egeat, *Epist.* 74, 12,—in quocumque habitu est, prodest, *Tr. An.* 3, 11.—maior vel minor fieri non potest, *Epist.* 74, 9 sq.—natura gloriosa, *Benef.* III, 36, 4.—nihil in se habet venale, *IV*, 4, 4.—non cohonestatur pulchritudine corporis, nec deformitate foedatur, *Epist.* 66, 7 sq.—aequal inter se quidquid agnoscit, *ibid.* 41.—insinuanda est in his quos velis ad beatam vitam perducere, 95, 35.—et aliorum et sui scientia est, 95, 56.—difficilis inventa est, *Q. N.* III, 30, 7.—non deditur, *Epist.* 50, 8.—non propter voluptatem petitur, *V. Beat.* 9, 1.—omnibus patet, *Benef.* III, 18, 2.—nulli praecclusa, *ibid.*—omnes admittit, *ibid.*—invitat in-

genuos, libertinos, servos, reges et exules, *ibid.*—non est maior, quae longior, *Epist.* 73, 12.—vocatur ratio perfecta, 76, 8.—nulla latet, et latuisse non est ipius damnum, 79, 14.—et philosophia cohaerent inter se, 89, 7.—per se ipsa satia est, 92, 21.—erigitur quum tacta est et impulsus, 94, 29.—periculi avida est, *Prov.* 4, 3.—quaedam effugere non potest, *Epist.* 57, 3.—quid sit, 71, 31.—ans magnitudine omnes dolores, molestias, iniurias elidit, 66, 19.—suae naturae placet, *Benef.* IV, 17, 2.—omnis in modo est, *Epist.* 66, 8.—unicum hominis bonum, 76, 8.—acerrima est quam ultima necessitas extendit, *Clem.* 1, 12, 4.—quomvis obscura, nunquam latet, *Tr. An.* 3, 6.—callosas habet manus, *V. Beat.* 7, 2.—in foro, curia, pro muris stat, *ibid.*—colorata, unguento madens, polluta medicamentis, *ibid.*—secundum naturam est, *Epist.* 50, 9.—virtutem veritatemque idem esse dicebat Socrates, 74, 16.—virtutis ardui aggressus, *Prov.* 5, 8.—comitatus individuum, *Epist.* 67, 11 et 12.—documentum nunquam molle, *Prov.* 5, 11.—duae partes, *Epist.* 94, 45.—opera omnia bona, 76, 14, et 12.—calamitas occasio, *Prov.* 4, 6.—partes, *Benef.* IV, 2, 1.—et voluptatis dissimilitudo, *V. Beat.* 7, 1.—et voluptatis societatem quid prohibeat, 15, 1.—virtuti etiam in lectulo locus, *Epist.* 78, 20.—opposita nihil detrahunt, 92, 17.—virtutem ex animo tollere quam iracundiam recipere, necesse prius, *lr.* II, 12, 5.—non dat fortuna, *C. Sop.* 5, 2.—materis non mutat, *Epist.* 66, 14.—(ad) contendimus, inter vitia

districti, 75, 13. — inferius non flamma, non ruina inducet, 79, 9. — suum qui publicari vult, non virtuti laborat, sed gloriæ, 113, 25. — in virtute vera felicitas posita, V. Beat. 16, 1. — nihil præstantius, pulchrius, Epist. 67, 15. — (sine) non est philosophia, 89, 8. — virtutes inter se pares, ut virtutum opera, 66, 10. — quaedam stimulis, quaedam frenis egent, V. Beat. 25, 5. — si animalia sint, quam multa absurda sequantur, Epist. 113, 16 sqq. — virtutes discere est vitia dediscere, 50, 8. — in virtutes arduum iter non est, Ir. II, 13, 3. — virtutum præmium in ipsis est, Epist. 81, 17. — facilis earum tutela est, 50, 9. — semina natura insitis sunt, 108, 9. — magnarum memoria sacra, Benef. IV, 30, 1. — virtutibus hominis una inducitur regula, Epist. 66, 11.

Vita alectioni obest, Benef. II, 18, 6.

Viscata beneficia, quantum plurimum potest, vitanda, Epist. 8, 3.

Visceratio aine amico est vita leonum at lupi, Epist. 19, 10.

Viscerum partes egerens tossis continuae vis, Epist. 78, 18.

Vitis noster in humido labitur, Q. N. I, 6, 6. — facultas, ibid. 3, 12. — ratio, II, 8, 2. — visu nihil fallacius, ibid. 3, 6.

Vita actu, non tempore metienda est, Epist. 93, 2 et 3. — vita longissima, Br. Vit. 1, 3. — cur brevis videatur, 6, 2 sq. — errorum plena, V. Beat. 1, 2. — fortunæ experta, mare mortuum est, Epist. 67, 14. — facta et ostentationi parata, Tr. An. 15, 8. — inter bonas et publicas mores temperanda, Epist. 5, 4. — melior quam vulgus vivit, instituenda, non

contraria, 5, 2. — nuda, muscarum se vermium bonum, Benef. III, 31, 3. — in quo consistit vita humana, Ir. I, 5, 3. — brevis, ars longa, Br. Vit. 1, 1. — quorundam otiosa non est dicenda, sed desidiosa occupatio, Br. Vit. 11, 3. — beata est conveniens naturæ suæ, V. Beat. 3, 3. — quanto melior illa qua servatur, species amicitiae, Benef. VII, 31, 1. — dum differtur, transeurit, Epist. 1, 2. — secuta nulli potest contingere, qui inter magna bona multos consulens numerat, 4, 2. — cum exceptione mortis data est, 30, 9. — non imperfecta, si honesta est, 77, 4. — nulla brevis est, 17. — est instruenda exemplis illustribus, 83, 12. — nec bonum, nec malum est, 99, 12. — boni ac mali locus est, ibid. — non sentientibus effluit, 70, 1. — potius deridenda, quam deploranda est, Tr. An. 15, 2. — quomodo hominibus elebatur, Epist. 4, 1. — quorum brevissima, ideoque miserrima sit, Br. Vit. 15, 4; 17, 1. — servitium est, Tr. An. 10, 3. — supplicium est, C. Polyb. 28, 3. — similis fabulae, Epist. 77, 17. — similis civitati captæ, Benef. VII, 27, 1. — mari comparata, C. Polyb. 28, 3. — ut tuta sit et secuta, quæ observanda, Epist. 105, 1 sq. — vita otiosa et ignava differunt, 55, 3. — occupatorum brevissima est, Br. Vit. 6, 3 sq. — quorundam contra naturam instituta taxatur, Epist. 122, 1, 2 et 8. — quorundam formicis per arbusta repentibus similis, Tr. An. 12, 1. — vitæ amor eotense comparatus, Epist. 26, 9. — fastidium, 24, 24. — maximam vitium, quod imperfecta est, quod in aliud ex alio differtur, 101, 8. — brevisitas, 77, 16 et 17. — conditio

qualicumque sequo animo ferenda, 107, 1 sq. — consensus cum oratione laudatus, 20, 2. — disturbanas non canis vel rugis aestimanda, Br. Vit. 8, 4. — exordium a fletu, C. Polyb. 23, 3. — fastidium quomodo effugiat, Tr. An. 3, 5. — quotidie aliqua pars demitur, Epist. 24, 49. — forma sana et salubris, 8, 4. — genera tria, quodque sit opitabilis, Ot. Sap. 32, 14. — genus austerum fugiendum, Epist. 5, 2. — lactura maxima, dilatio, Br. Vit. 9, 4. — inaequalitas, Tr. An. 2, 5. — inconstantia unde sit, Epist. 20, 3 et 4. — mendicatio foeda, 404, 43. — humane minus, 80, 7. — opera quae regula distribuenda, Benef. VII, 2, 2. — spatium amplissimum, Epist. 93, 6. — tria tempora, Br. Vit. 10, 2. — tributa, Epist. 96, 2. — vitium maximum, 101, 8. — beatas summa est solida securitas, 43, 6. — in contrarium circumactas causa, 122, 43. — de vitas brevitate an iuste mortales conquiescant, Br. Vit. 1, 4. — vitas suae vitae vis inferenda, Epist. 70, 10. — vitam continere, et regere, via tota vita discitur, 141, 4. — semper inchoare molestum est, 23, 2. — vitam brevem non accepimus, sed fecimus, Br. Vit. 4, 4. — suam quisque praecipit, futuri desiderio laborans, Br. Vita 7, 5. — longam sedit omnium temporum in unum collocatio, 15, 4. — quae ultra sunt quidam, disponunt, 20, 4. — quid sit quod efficiet vitam beatam, V. Beal. 4, 4. — beatam non facile est consequi, 4, 4. — beatam agere quid nos prohibet, 4, 3. — ante mortem consummare, quam pulchra res est, Epist. 32, 3. — beatam in auro et argento ponere turpi, 140, 4. — in aqua et potente atque turpe,

ibid. — e vita fugere non debet vis sapientia, sed exire, 24, 23.

Vitalia quam multa emuntur? Epist. 99, 20. — vitalia in homine prius ordiuntur, Ir. II, 4, 2.

Vitalis calor ubi continetur? Benef. IV, 6, 3.

Vitellius, Q. N. IV, Praef. 6.

Vitiligo et foeda ex albo varietas, Q. N. III, 25, 9.

Vitis ex arbutu suo annos quoque transferitur, Epist. 86, 49. — non quolibet insitionem patitur, 112, 4. — vitis virtus, 44, 7.

Vitium magis detestabile sit an deformis, Ir. I, 4, 4. — de quo querere, si te diligenter excuseris, fortasse in alio invenies, Benef. VII, 28, 3. — utrumque est, et omnibus credere et nulli, Epist. 3, 4. — voluntatem esse credimus, 69, 4. — maximum quid sit vitas, 101, 8. — nullum aut sine patrocinio, 115, 2. — commune singulis obicere, iniquum, Ir. III, 12, 4 sq. — vitia contactu nocent, Tr. An. 7, 2. — excusantur deorum exemplis, Br. Vit. 16, 3. — male rebus, locis et temporibus adscribuntur, quomodo cuiusque propriis sint, Epist. 50, 1. — naturalia nulla arte vinci possunt, 44, 2. — non in usum recipienda sunt, quia aliquando boni quid effecerunt, Ir. I, 12, 6. — non stant uno loco, sed se invicem pellunt, Benef. I, 40, 3. — omnia in omnibus, sed non omnia in singulis existant, IV, 27, 2. — uno loco non expectant, sed mobilia inter se et dissidentia tumultuantur, Benef. I, 10, 3. — ut corporum, ita animorum molliter tractanda sunt, VII, 30, 4. — omnia contra naturam pugnant, Epist. 122, 6. — sine magistro discuntur, Q. N. III, 30, 7. — sub virtutum

homine obrepunt, Epist. 45, 6. — virtutibus confinia; 120, 8. — vitia vulgi nobis ridicula videri debent, non invisa, Tr. An. 15, 2. — vitia non temporum, huius vel illius aetali esse, sed hominum, 97, 4. — vitiorum processus, Q. N. VII, 31, 4. — inter vitia plerumque nullum frequentius quam ingrati animi, Benef. I, 4, 4. — vitia corporis et animi esse dissimulare solemus, Epist. 53, 7 et 8. — vitia facilius subrepunt in spectaculis, 7, 2 aq. — vitis nota optimum est impedimenta prospicere, Ir. III, 14, 4. — ob eis ut in penitentia curandum est, Tr. An. 7, 2.

Vitarius, Epist. 90, 34.

Vivarium (in) servus ablicci habebat Pollio, Clem. 1, 18, 2.

Vivis is qui multis oculi est, Epist. 60, 3. — qui se vitur, ibid. — quam diu vivas discendum est, 76, 2. — vivere beate omnes volunt, V. Beat. 1, 4. — non bonum est vivere, sed bene, Benef. III, 31, 2. — multi sunt qui non acerbum, sed supervacuum vivere indigent, Epist. 24, 24. — qui semper vivere incipiunt, mole vivunt, 23, 8. — vivere noluisti qui mori non vult, 30, 8. — secundum naturam suam esse facillimum, 44, 8. — non est delicata res, 106, 2. — bene, omni loco positum, 28, 4. — in necessitate, nulla necessitas, 12, 40. — non licere multi falso queruntur, Brev. Vit. 7, 3. — otio aperto via est qui possit, Epist. 43, 3. — semper incipientium stultitia, 13, 15. — secundum naturam oportet, 4, 8. — quidam semper incipiunt, quidam tamen quam desinendum est; quidam vivere desinunt quam incipiunt, 23, 8. — tota vita discendum est, Brev. Vit. 7, 4. — vivendi corrupta ratio

corruptum dicendi genus productis, Epist. 114, 1 et 2.

Vlexibus plurimis obicit, papulas alienas observatis, V. Beat. 27, 5.

Vliscida in robusto solidoque corpore, Epist. 72, 6.

Vliscus, C. Sap. 2, 4. — ubique naufragia lacerabat, Epist. 53, 4. — ad Ithacae suae saxi properat, 66, 26. — oculis aures cludit, 31, 4. — ubi erraveris, 83, 6. — vocas Sirenum nisi alligatus praetervehi noluisti, 123, 12. — Vliscus nautae naufragia, 53, 4. — remedium adversus Sirenas, 56, 14.

Vltio, verbum iabumensum, Ir. II, 32, 2. — ultio dum res praestare solet, Clem. 1, 24, 4. — improbat, Ir. III, 5, 6. — ultionis genus contumeliosum, Ir. 32, 3. — incommoda, III, 27, 1 aq. 28, 3 aq. — ultione quomodo principi utendum, Clem. 1, 24, 4.

Vltio tributa, Benef. IV, 1, 2.

Vntio plebeia, Epist. 56, 4. — unctione corpus recreare, 53, 5. — plebeis in contentum iucidi, 56, 1.

Vntus et nitidus, Epist. 66, 24.

Vnguentaria taberna (in) qui venerunt, odorem loci secum ferunt, Epist. 108, 6.

Vnguentarii, Epist. 88, 15. — a Laedaemonis urbe pulsati, quo oleum disperderent, Q. N. IV, 13, 7.

Vnguentum bis die terque renovari solitum, Epist. 86, 12. — unguentum mittere et coronas, Ir. II, 33, 4.

Vntis qui plus indulgetur, animus corruptior est, Ir. II, 24, 4.

Vntones singuli singulis auribus non comparati, Benef. VII, 9, 4.

Vntis est sine commissura continuatio, Q. N. II, 2, 2. — est duorum

corporum inter se coniunctorum tactus, ibid.

Univerſi formator, Deus, C. Helv. 8, 4. — de univerſo quaestio quotuplex, Q. N. II, 1, 4 sq. — universa ex materia et Deo constant, Epist. 63, 24 — non paſſim carpenda, nec aſſide haurienda, 108, 2. — univerſis ignoſcendum, ne ſingulis irascaris, Ir. II, 9, 2.

Vocabulum et verbum, Ep. 59, 6.

Vocaliora ſunt vacua quam plena, Q. N. II, 29.

Vocatori Irasci, Ir. III, 37, 3.

Volatilis, Epist. 42, 4.

Voleſi, Aſiae præconſulis, crudelis exclamatio, Ir. II, 5, 4.

Voluntas recta niſi fuerit, non erit actio recta, Epist. 95, 56. — voluntas nuda non efficit beneficium, Benef. VI, 10, 2. — est quae apud nos ponit officium, VI, 14, 3. — voluntas tribuentis lucendiſſima in beneficio, II, 4, 2. — voluntatis mutatio indicat animum mutare, Ep. 36, 4.

Voluptaria ſecta in actu eſt, Ot. Sap. 32, 16.

Voluptas quid, Epist. 59, 2. — nihil ad beatam vitam facit, V. Beat. 5, 1 sq. — pecoria bonum, Epist. 92, 6. — quae homine digna, Benef. VII, 23. — ſitne aliqua tunc doli, Epist. 99, 22. — perſuſoria, 23, 4. — fragilis eſt et brevis, ſtudio obiecta, Benef. VII, 2, 2. — miſcenda ipſi doli, Epist. 99, 24. — eſt aliqua cognata triſtitiae, 99, 25. — humiliſ res et puſilla, 123, 15. — voluptatis laudatio periculosa, V. Beat. 13, 1. — poſſeſſio periculosa, 14, 4. — vituperium, Benef. VII, 2, 2; Epist. 23, 4 sq. — et gaudiū differentia iuxta Stoicos, 59, 1 sq.

— et virtutis diſſimilitudo, V. Beat. 6, 3. — voluptati ſi ceſſero, cedendum eſt doli, . etc. Epist. 51, 9. — eſt omnibus vitium ſuum, 97, 10. — voluptatem a virtute diduci poſſe agentes reſutantur, V. Beat. 6, 1. — quid prohibet in unum eam virtute confundi, V. Beat. 15, 4. — in actu eſſe dicit Epicurus, Ot. Sap. 32, 16. — magnam ſecit titillationis corporis, Epist. 92, 6. — in ipſi tactu capere quid turpius, 99, 23. — capere ex epistola, an bene dicatur, 59, 1. — voluptates debellandas ſunt in primis, 51, 5. — neceſſariis rebus admiſcuit natura, 116, 2. — voluptates animi certiores ſegro genio medicus negat, 78, 21. — voluptatum duo genera, 78, 21. — a blandi- mentis procul abſtrahenda eſt anima, 54, 4. — miniſtra ſiſtus eſt Epicurus, Benef. IV, 2, 1. — voluptatibus (a) procul animus abſtrahendus, Epist. 51, 4. — obſcena pluri- mos malos eſſe demonſtratur, Vit. Beat. 11, 2. — aſſueſci careere moleſtiam eſt, Epist. 78, 10. — imperat tempe- rantia, 88, 25.

Vomica et collectio in pectore, Epist. 68, 7.

Vomitores ieiunii quid liberale habent, Epist. 88, 15.

Vopiscus et Paternulus coſs. Q. N. VII, 28, 2.

Vortex luminum quo modo efficitur, Q. N. V, 12, 2.

Votum, quum ſimul opto periculum et remedium, non nocet, Benef. VI, 26, 1. — vota deos admonent, V, 25, 3. — parciora facerent homines ſi palam ſerent, II, 1, 4. — quae auſciplenda, Epist. 10, 4. — quomodo proficiant, ſi quidem ſata inſorabilia, Q. N. II, 37, 1. — diverſa, Ba-

nef. VI, 38, 2. — hominum deos beneficos esse testantur, IV, 4, 1. — negotiatorum, VI, 38, 2. — parentum et amicorum inimici nobis, Ep. 60, 4.

Vox una totas urbes simul percutit, Q. N. II, 8, 2. — qua ratione per parietes transmittatur, II, 9, 3. — vox sequissima gentium, Benef. III, 14, 2. — viva multum facit, Epist. 83, 9. — tenuis ac stridula, 56, 2. — est intensio aëris, ut audiat, linguae formata percussu, Q. N. II, 6, 3. — contra Stoicos publica, Epist. 116, 6. — viva oratione efficacior, 6, 4. — vocis intentio, utilis exercitatio, 15, 5. — effectus, 2, 8, 2. — vocem inclusum esse fortiozem, Q. N. VI, 39, 2. — voces optantium et exactantium nocent, Epist. 94, 52. — Imperitorum eodem loco quo ventris crepitus sunt, 91, 19. — vocum genera sues in odium adducunt, 56, 1.

Urbanitas contumeliosa mancipiorum, C. Sap. 11, 3.

Vrbs (Roma) magnas impensas exigit, Epist. 50, 3. — Vrbs custos L. Piso, 83, 12. — Romanae tempora in aetates distribuit Seneca, Frag. 29. — Vrbs mores priores quidam tradiderunt Epist. 86, 11. — ad Urbem flectere cursum, Tr. An. 2, 42. — Urbem (in) ballum circumegit Caesar, Benef. V, 16, 6.

Vrbes an certioris soli quo propiores mari, Q. N. VI, 26, 4. — terrae motu absorptae, Q. N. VI, 24, 4. — obrutae, ibid. 1, 7. — nobilissimas urbes deiecit Ira, Ir. I, 2, 4 at 2. — urbium fata, Epist. 71, 14. — urbes constituit aetas, una hora dissolvit, Q. N. III, 27, 2. — urbibus libertatem

cum immunitate reddidit Antonius, Benef. V, 16, 7.

Vri virgis ferroque necari, auctoramenti verba, Epist. 37, 4.

Vura quid sit, Benef. VII, 10, 3. — usura haud millesima, Ir. III, 33, 2.

Vtica (alii *Mico*), Epist. 51, 11 et 12.

Vticensium fides de Catone, Epist. 71, 10.

Vtilitas accipientis sola in beneficiis dandis spectanda, Benef. IV, 9, 1. — necessaria metitur, Epist. 39, 5.

Vulcano crus fregit Iupiter, Lud. 11, 1.

Vulgares artes quae sint, Epist. 88, 18.

Vulgu veritatis pessimus interpret, V. Beat. 2, 4. — a vulgo quomodo quis tutus esse possit, Epist. 14, 8.

Vulnus magnum mala ferenti, et afflicto, cedendum est, Epist. 99, 1.

Vultur, Eurii nomen, usurpatum a Livio et Varro, Q. N. V, 16, 3.

Vultus in caelum erexit natura, Epist. 94, 55.

Vulva parum tenax feminis, atque, Q. N. III, 25, 9.

Vxor pudica marito non promittitur, Benef. IV, 33, 3. — uxoris bonae amissio qua ratione ferenda, Excerpt. II. — cum uxore si quis concubabat adulter est, C. Sap. 7, 3.

X

Xanthippe Socratem immunda aqua perfudit, C. Sap. 18, 5.

Xanthus, Lud. 6, 2.

Xenocrates putat beatum sola virtute fieri posse, non tamen unum bonum esse quod honestum est, Ep. 85, 15.

Xenophanes canente Alexander marmum ad arma misit, Ir. II, 2, 6.

Xenophontis pater fuit Gryllus, Benef. III, 32, 2. — *Xenophontas* quaerere, Tr. An. 7, 3.

Xerxes Pythii filii caede exercitum lustrat, Ir. III, 17, 1. — quum bellum indiceret Graeciae, Benef. VI, 31, 1. — *Xerxis* stoliditas, C. Sap. 4, 2. — *Xerxi* solus Demaratus verum dixit, Benef. VI, 31, 2.

Xystus hortorum maternorum, Ir. III, 18, 3.

Z

Zaleuci leges laudantur, Epist. 90, 6.

Zeno, Ir. I, 15, 6. — auctor est Stoicae sapientiae, C. Helv. 12, 3. — sectae sanctissimae et fortissimae

conditor, Epist. 83, 7. — multum profuit, etsi non administravit reip. Ot. Sap. 32, 13. — nullum servitum habuit, C. Helv. 12, 3. — *Zenonis* collectio ab ebrietate dehortantis ridetur, Epist. 83, 8 aqq. — collectiones de morte irridentur, 82, 7 aqq. — dictum, Ir. I, 16, 7. — dictum, quum ei sufragium nuntiatum esset, Tr. An. 14, 2. — sententia de cometis, Q. N. VII, 19, 1. — quingentos denarios euidam credentis excusatio, Benef. IV, 39, 1. — disciplinam non sequitur Seneca, Tr. An. 1, 7. — *Zenoni* actionis et doctrinae dissidentia obiecta, V. Best. 18, 2. — *Zenonem* Cleanthes expressit, Epist. 6, 5. — qui habent familiarem morantur in officiis, Br. Vit. 14, 8. — celebrat Seneca, Epist. 64, 9. — cum Zenone vivendum, 104, 21. — *Zenones* omnes suadebunt honesta et moderata, 22, 9.

Zephyrus, Q. N. V, 16, 1. — Latinis Favonius, V, 16, 5.

282869

TABVLA RERVVM

QVAB IN HOC SEXTO VOLVMEINE CONTINENTVR.

Notitia litteraria de Seneca Philosopho . . .	Pag. 9
<u>Index litterarius. Pars prima. L. A. Senecae</u>	
<u>codices manuscripti</u>	<u>31</u>
— Pars secunda. Senecae editiones . . .	41
— Pars tertia. Versiones	86
<u>Pars quarta. Libri et loci qui ad Senecam</u>	
<u>spectant</u>	<u>105</u>
Appendix de Seneca , auctore V. C. Garat. . .	111
<u>Index rerum et verborum</u>	<u>131</u>

FINIS OPERVM SENECÆ PHILOSOPHICORVM.

—
Facultate obtenta.
—

MAC CALLISTER

